

Brud med traditionerne

- Gladiators positionering i det litterære system

SPECIALE – DANSK – AALBORG UNIVERSITET – SOMMER 2016

MITZI KATJA NIELSEN – SIGNE PALUDAN MELSON

**S T A N D A R D F O R S I D E
T I L
E K S A M E N S O P G A V E R**

Udfyldes af den/de studerende

Prøvens form (sæt kryds):	Projekt	Synopsis	Portfolio	Speciale X	Skriftlig hjemmeopgave
---------------------------	---------	----------	-----------	---------------	---------------------------

Uddannelsens navn	Dansk, K.A.	
Semester	10. semester	
Prøvens navn (i studieordningen)	Kandidatspeciale	
Navn(e) og fødselsdato(er)	Navn	Fødselsdato
	Signe Paludan Melson	05.06.92
	Mitzi Katja Nielsen	19.08.83
Afleveringsdato	31. maj 2016	
Projekttitel/Synopsistitel/Speciale-titel	Brud med traditionerne – Gladiators positionering i det litterære system	
I henhold til studieordningen må opgaven i alt maks. fylde antal tegn	336.000 tegn	
Den afleverede opgave fylder (antal tegn med mellemrum i den afleverede opgave) (indholdfortegnelse, litteraturliste og bilag medregnes ikke)*	253.963 tegn	
Vejleder (projekt/synopsis/speciale)	Jens Lohfert Jørgensen	
<p>Jeg/vi bekræfter hermed, at dette er mit/vores originale arbejde, og at jeg/vi alene er ansvarlig(e) for indholdet. Alle anvendte referencer er tydeligt anført. Jeg/Vi er informeret om, at plagiering ikke er lovligt og medfører sanktioner. Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet (plagiatregler): http://plagiat.aau.dk/GetAsset.action?contentId=4117331&assetId=4117338</p> <p>Dato og underskrift:</p>		

- Vær opmærksom på, at opgaven ikke er afleveringsberettiget, hvis den overskrider det maksimale antal tegn, som er angivet i studieordningens prøvebeskrivelse. Du/I har dermed brugt et eksamensforsøg.

Titelblad

Aalborg Universitet

Afleveringsdato: 31/5 2016

Speciales titel: Brud med traditionerne – Gladiators positionering i det litterære system

Vejleder: Jens Løhfert Jørgensen

Semester: 10. semester (Dansk)

Antal eksemplarer: 4

Antal tegn i projektet: 253.963

Antal sider: 180

Udarbejdet af:

Mitzi Katja Nielsen, 20051391

Signe Paludan Melson, 20114628

Forside: Logo fra Gladiators hjemmeside og privat foto

Indhold

Abstract	7
Indledning.....	10
Definitioner.....	11
Smal litteratur	11
Avantgarde.....	11
Det litterære system	12
Specialets opbygning.....	12
Forlagsbranchen.....	18
Forfatteren og forlæggeren.....	18
Nutidens bogbranche	20
Liberaliseringen af bogmarkedet.....	21
Gyldendal.....	21
Small press.....	22
Digitalisering	23
Forlaget Gladiator	24
Præsentation af Gladiator	24
Gladiator og forfatterne	26
Udgivelser	26
Tiltag	28
Interview	32
Forsknings- og interviewguide.....	32
Transskription	36
Interviewkvalitet.....	37
Refleksion over interviewet.....	37
Litteratursociologi	39
Institutionsanalyse	41
Hvad er en institution?.....	41
Institutionsanalysens opbygning.....	42

Pierre Bourdieu	43
Habitus.....	44
Kapitalformer.....	45
Symbolsk kapital	45
Økonomisk kapital	45
Kulturel kapital	46
Social kapital	46
Den kulturelle produktions felt	47
Felt	51
Doxa	51
Boghistorie	53
Boghistoriske begreber.....	54
Værk, tekst og dokument	54
Paratekst	55
Omslag	56
Blurbs	57
Bogbeskrivelse	58
Transmission og version.....	59
Gladiators positionering.....	62
Baggrund.....	62
Opbygning.....	66
Samarbejdet med forfatterne.....	69
Image	71
Promovering.....	73
Økonomi	76
Tiltag	80
Fremtidsplaner	82
Opsamling.....	83
Gladiators udgivelsesprofil.....	87
Omslag.....	87
Materialitet og format	88

Billeder og illustrationer	92
Bogbeskrivelser	98
Blurbs	99
Værkernes indhold og genre	104
Genre	106
Metatekster	110
Epitekster	113
Texas Longhorn.....	115
Opsamling	119
Gladiator og Norden.....	122
Perspektivering.....	128
Konklusion	132
Litteraturliste.....	134
Primær litteratur.....	134
Sekundær litteratur	134
Artikler	135
Internetkilder	137
Billeder.....	139
Bilag 1	141
Transskription af interview af Mads Kjeldgaard fra Gladiator	141
Bilag 2	183

Abstract

This thesis was set out to investigate the new publishing company Gladiator, how it is positioning itself as a cultural institution in the Danish literary field and what its publication profile is being characterized. Gladiator wishes to be a publishing company “on the edge”, and they want to break with the traditional conceptions of the tradition-bound publishing industry. The topicality lies in the fact, that Gladiator is a new publishing company in more ways than one. They are partly a young company and have only existed for three years. Partly are they rethinking their financial foundation by collaborating with the biggest investment company in the Nordic Countries Skagen Fondene, and finally are their ambition to be the writers’ publishing company, which is why they are very focused on giving the writers half of the profit, when all the expenses for printing and distributing a book is covered. We consider Gladiator to be avant-garde because they are reconsidering the original publishing business and because they are radically reversing the known way of thinking in this business.

Gladiator is focusing their publications on narrow literature, which means literature that is abstruse either in its theme or language or both. Furthermore, is Gladiator’s literature covering topics which are taboo and provocative, and where there are risks of overstepping the readers boundaries. Gladiator’s definition on narrow literature is literature without a story or a plot, which we think defines most of their literature very well. However, some of their publications like *Hvad mener du med vi* have some kind of story and is different from most of their other publications, which is inconsistent with their own definition of narrow literature.

In our thesis we are using sociologist Pierre Bourdieu’s theory about forms of capital, habitus, doxa, field and his figure about the field of cultural production, where we place Gladiator in this figure in proportion to Skagen Fondene to show how they have influence in each other's economic and cultural capital. Furthermore, we have based our analysis of some of Gladiator’s publications on the history of books-theory, which is concentrated on a book’s cover, blurbs, reviews and description of the book. This is to determine Gladiator’s publishing profile, and we are also analysing their literary magazine *Texas Longhorn* and debating their different genres.

We have collected our own empirical data by visiting and interviewing Gladiator - this is to get a better understanding of who they are as a publishing company, and where they see themselves positioned in the literary field. We characterize Gladiator as a cultural institution, because they are a part of the literary and cultural field. To emphasise Gladiator’s position in the

literary field, we are using the sociology of literature's approach to the literature in the society as the point of departure. They state themselves as a publishing company, that stands between the smallest and the largest publishing companies, and they want to pull up the small companies and push down the largest ones. How they wish to do this, they do not in the interview clarify any further, and this vague and obscure self-presentation is very characteristic for Gladiator.

The publishing company Gladiator does not lack any confidence and they claim that they under no circumstances will change their publishing profile. They will continue to publish narrow literature even though the economical capital is not great, and we find it exciting to learn, how they will develop in the future, and to see if they can continue to be a publishing company "on the edge".

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Indledning

Gladiator er et forlag på kanten. [...] På Gladiator vil vi sørge for at smerten og desperationen har et sted at være. Vi vil sørge for at det skøre, det intelligente, det mangesidige og det rastløse får plads, om ikke andet så for en tid. Distraktionen leve! (Gladiator: Om Gladiator)

Således skriver forlaget Gladiator om sig selv på deres hjemmeside. Ud fra dette manifest vil de udgive litteratur, som er skævt og anderledes i forhold til traditionel populærlitteratur med både skønlitteratur og faglitteratur på repertoire. Populærlitteraturen består blandt andet af bestsellere som Jussi Adler-Olsen, der i 2011 lå nr. 30 på den prestigefyldte The New York Times' bestsellerliste med *The Keeper of lost Causes* (2011), som er den engelske udgave af *Kvinden i buret* (2007) (The New York Times 2011: Best Sellers). Modsat populærlitteraturen fokuserer Gladiator på at udgive litteratur, som sandsynligvis ikke ville blive optaget på denne bestsellerliste, fordi litteraturen fra Gladiators hånd er smallere og svært tilgængelig. Udgivelsesmæssigt dækker de emner, som kan være tabubelagte og provokerende, og hvor der kan være risiko for at overskride læserens grænser. Deres manifest vidner om, at forlaget har en klar strategi for, hvordan de ønsker at profilere sig, og som de selv nævner: at være et forlag på kanten. I forbindelse med denne påstand stiller man automatisk spørgsmålene: Hvordan er de et forlag på kanten, og hvilken slags litteratur udgiver de? For man kan i det hele taget stille sig kritisk overfor Gladiators selvpræsentation, da den generelt er særdeles løfterig, men også meget abstrakt.

Inden for forlagsbranchen er Gladiators position interessant at undersøge nærmere, fordi der dels i en forskningsmæssig sammenhæng kan siges at være en mangelfuld behandling af den danske forlagsbranche, og dels fordi Gladiator vil gøre op med traditionelle forestillinger om denne traditionsbundne branche. Aktualitetsværdien for emnet ligger i, at Gladiator er et nyt forlag på flere måder: Dels er de et ungt forlag, der kun har eksisteret i tre år, og dels nytænker de deres økonomiske grundlag ved at have indgået samarbejde med investeringsfirmaet Skagen Fondene:

Det er usædvanligt, både fordi fondsfinansieringen har mere overordnet karakter, og fordi det er et smalt forlag, vi har med at gøre. Det bryder med den traditionelle tankegang i litteraturmiljøet, hvor fordømmen er, at krimi- og genreforfattere vil sælge deres børns sjæl for at tjene penge, mens smalle forfattere ikke kunne drømme om at lade sig besudle af ussel mammon (Hansen 2013)

Udtalelsen kommer fra journalist og kommende medlem af det litterære projektstøtteudvalg under Statens Kunstfond, Jakob Levinsen, der her fremhæver Gladiators særegenhed. Der er samtidig med kapitalens støtte plads til den smalle avantgardistiske litteratur, som der ikke er garanti for bliver storsælgende, idet det økonomiske sikkerhedsgrundlag er på plads. Dermed er Gladiator nytænkende og udfordrende, og dette er motivationen for specialet, hvor det overordnede formål er at undersøge Gladiators rolle inden for det litterære felt. Siden vi ikke undersøger et decideret problem, har vi i stedet valgt at have en emneformulering, der lyder således:

Hvordan positionerer forlaget Gladiator sig som kulturinstitution i det litterære system, og hvilken udgivelsesprofil har forlaget?

Definitioner

Før vi kan undersøge vores emneformulering nærmere, er det først nødvendigt at definere nogle gennemgående relevante begreber, hvilket det næste vil omhandle.

Smal litteratur

Siden vi har en formodning om, at Gladiator udgiver smal litteratur er det først nødvendigt at definere smal litteratur i forhold til skønlitteraturen i vores optik. Det er litteratur, som er udfordret på enten sprog eller tema eller begge. Det kan være svært at beskrive, hvad smal litteratur er, og derfor kan det virke simplere at beskrive, hvad det ikke er, hvilket også er den måde som Gladiator beskriver deres "nye danske litteratur" på. Det er litteratur uden et plot eller en decideret handling, og det er litteratur, som ikke er letlæst, modsat populærlitteratur som er lettere tilgængeligt både hvad angår sprog og tema.

Avantgarde

Gladiators påstand om at være på kanten forbinder vi med, at forlaget vil nytænke den traditionelle forlagsbranche i det litterære system, og dette skaber automatisk associationer til avantgarden, hvis betegnelse dækker over en nyskabende bevægelse inden for et kulturelt område (Ordnet: avantgarde). I specialet vil vi benytte følgende definition af avantgarden:

”Betegnelsen avantgarde anvendes ofte bredt og alment om enhver bevægelse i kunsten, som bryder radikalt med det hævdvundne” (Den store danske: avantgarde).

Det litterære system

Vi betegner det litterære system som værende den generelle forlagsbranche og bogbranche i Danmark. Her er der tale om forlag, litterære personer som anmeldere, litteraturforskere og – historikere, forlagsredaktører, kritikere og forfattere, litterære institutter og andre litterære arrangementer som litteraturfestivaler. Disse instanser har alle en eller anden tilknytning til en forfatters udgivelser, og har derfor indflydelse på det, vi betegner som det litterære system.

Specialets opbygning

I det følgende vil der komme en beskrivelse af specialets opbygning, hvor det vil blive fremhævet hvad specialet indeholder, samt hvorfor de forskellige afsnit er med og hvilken relevans de har for vores videre arbejde. Specialet har forlagsbranchen som omdrejningspunkt med særligt fokus på forlaget Gladiator. Af teoretiske principper vil vi tage udgangspunkt i litteratursociologien, institutionsanalyse, Pierre Bourdieu og boghistorien. Vi anvender en tværdisciplinær tilgang til emneformuleringen, idet vi både fokuserer på Gladiators positionering og deres udgivelsesprofil. Her er formålet at give bredde i forhold til forlagets positionering i forlagsbranchen og dybde i forhold til forlagets værker for at beskrive udgivelsesprofilen. Specialet er opbygget således, at der først er en redegørende og teoretisk del, og herefter en analysedel, som er inddelt i to, hvor der først er fokus på Gladiators positionering og derefter på forlagets udgivelsesprofil. Derudover vil vi i en diskussion fremhæve Gladiators ambitioner i forhold til Norden, samt beskrive hvordan vi kan arbejde videre med emnet i en perspektivering. Endelig vil der komme en konklusion, hvor de væsentligste pointer fra analysen vil blive fremhævet i henhold til emneformuleringen.

For at kunne indplacere Gladiator i det litterære system, er det nødvendigt først at redegøre for den danske forlagsbranches udvikling. Da forlagsbranchen er en ret lukket branche, som ikke er synderligt belyst, vil afsnittet blot indeholde en kort redegørelse samt et afsnit om forfatteren og forlæggeren og deres indbyrdes forhold. Til det vil vi primært benytte os af professor i litteraturvidenskab Johan Svedjedals artikel om forfattere og forlæggere. Dette afsnit vil lede over til en redegørelse af nutidens bogbranche, hvor vi vil komme ind på de forhold der gør sig gældende for branchen. Her vil vi fokusere på, hvordan liberaliseringen af bogmarkedet og

Gyldendal som tendens påvirker branchen, samt hvordan opblomstringen af small press-forlag og digitaliseringen af litteraturen som to tendenser har påvirket det danske bogmarked. Hertil benytter vi os af forfatter Kristian Himmelstrup beskrivelse af bogbranchens udvikling samt diverse artikler, blandt andet lektor ved Aalborg Universitet Louise Mønsters artikel omhandlende small press og lyrik.

Efter at have beskrevet forlagsbranchen og bogbranchens tendenser, vil vi dernæst præsentere og redegøre for Gladiator. Vi vil komme ind på, hvordan forlaget er bygget op, hvad de udgiver samt hvilke tiltag de har. Dette afsnit skal gøre det klart for læseren, hvilken type forlag det er vi arbejder med og give baggrundsinformationer omkring forlaget, så læseren efterfølgende har relevant baggrundsviden om forlaget. I arbejdet med Gladiator har vi valgt at indsamle vores egen empiri i form af et interview med forlagets pressemedarbejder Mads Kjeldgaard. Til forberedelse af dette har vi udarbejdet en kort beskrivelse af den interviewform, som vi benytter, samt en decideret interviewguide. Heri kan alle spørgsmålene til Gladiator læses, og vi beskriver, hvordan vi har inddelt spørgsmålene i forsknings- og interviewspørgsmål. Som teoretisk baggrund vil vi bruge professor Steinar Kvale og professor Svend Brinkmanns håndbog til interview samt Brinkmanns og professor Lene Tanggaards artikel om det samme. Efterfølgende vil vi kort reflektere over interviewet af Gladiator, hvor vi vil komme ind på hvordan det var at besøge forlaget, hvilket indtryk vi fik af stedet samt hvordan vi vil karakterisere forlagets pålidelighed og saglighed.

Vores teoriafsnit begynder med en præsentation af litteratursociologien, hvor vi vil præsentere de forskellige tilgange og hvortil vi vil benytte os af litteraturhistoriker og -kritiker Hans Hertels teori samt inddrage litteraturforsker Erland Munch-Petersen pointer om samme emne. Dette afsnit skal præsentere litteratursociologien og gøre læseren bekendt hermed - især benytter vi teorien om litteraturen i samfundet, hvilket er det aspekt, specialet har som omdrejningspunkt. Efter litteratursociologien vil følge en præsentation af begrebet institutionsanalyse, hvor det vil blive forklaret hvad en institution er, og hvad en analyse af en institution kan indeholde. Dette vil konkret blive specificeret til specialets fokus, hvor en beskrivelse af begrebet kulturinstitution er væsentlig. Til dette afsnit vil vi primært benytte os af Himmelstrups teori om institutions- og kulturanalyse, som kan præcisere hvilke aspekter af en institution, det er værd at fremhæve for at udarbejde en så fyldestgørende institutionsanalyse som muligt.

Afsnittet om institutionsanalyse vil derefter lede videre til en beskrivelse af sociolog og antropolog Pierre Bourdieus teori, hvor de relevante begreber som habitus, kapital, felt og doxa vil blive beskrevet. Her vil vi benytte os af professor Margaretha Jävinens og antropolog og professor Lisanne Wilkens beskrivelser af Bourdieus teorier, samt Pierre Bourdieus egen artikel omkring den kulturelle produktions felt. I artiklen har Bourdieu udarbejdet en model, som netop knytter sig til det litterære system og den kulturelle produktion, og siden Gladiator er en del af dette system, finder vi det yderst relevant at inddrage denne model. Bourdieus teori vil først og fremmest blive brugt til at analysere Gladiators positionering, hvor formålet er at indplacere forlagets position i modellen.

Efter afsnittet om Bourdieus teori følger et afsnit om boghistorie, hvor begreber inden for dette felt vil blive klarlagt. På baggrund af boghistoriske teorier, vil vi udarbejde en analyse af nogle af Gladiators værker for at beskrive deres udgivelsesprofil, og vi vil fremhæve nogle forskellige punkter, som vi finder relevante for de udgivelser vi analyserer. I dette afsnit vil vi tage udgangspunkt i professor i bibliografi og tekstkritik D.F. McKenzies teori om den generelle boghistorie, litteraturteoretiker Gérard Genettes teori om paratekster samt inddrage litteraturhistoriker Tore Rye Andersens brug af omslag, bogbeskrivelse og blurbs.

Analysedelen af specialet følger emneformuleringen og vil derfor være delt op i to dele, hvor første del omhandler Gladiators positionering og anden del omhandler Gladiators udgivelsesprofil. Første del er bygget op med udgangspunkt i interviewguiden, og vi vil komme ind på de samme emner med tilføjelse af et afsnit om Gladiators samarbejde med deres forfattere og forlagets image. I analysen vil vi inddrage vores empiri af interviewet, men samtidig inddrage diverse artikler, for dermed at være så distanceret og kritiske omkring Kjeldgaards udtalelser som muligt. Afslutningsvis vil der være et opsamlende afsnit, som fremhæver de vigtigste pointer i analysen, og i dette afsnit vil vi desuden klarlægge Gladiators positionering ved hjælp af Bourdieus model.

I anden del af analysen har vi valgt at analysere forskellige udvalgte værker udgivet af Gladiator, som vil blive introduceret i begyndelsen af analysen. Analysen vil have en boghistorisk tilgang og der vil derfor primært blive fokuseret på aspekter som omslag, bogbeskrivelser og blurbs. Dog vil der også komme en analyse af værkernes indhold og genrer samt en kort analyse af Gladiators tidsskrift *Texas Longhorn*, hvorefter der ligeledes vil være en opsamling. Den boghistoriske tilgang er valgt, fordi den giver det tydeligste billede af Gladiators udgivelsesprofil via en fjernlæsning. Som tilfældet med første analysedel, vil vi i denne del også

inddrage interviewet samt diverse artikler, og derudover vil udgangspunktet være forlagets egne bogudgivelser.

Efterfølgende vil vi have en diskussion af Gladiators formodede ambitioner i Norden. Vi har valgt at belyse dette aspekt, fordi Kjeldgaard nævnte de udfordringer Gladiator har haft i forbindelse med at etablere sig her, og vi vil derfor nærmere diskutere forlagets ambitionsniveau samt belyse inspirationens indflydelse i forlagsbranchen. I vores perspektivering vil vi fremhæve de øvrige aspekter af forlagsbranchen og Gladiator, som vi ville kunne arbejde videre med, hvis tiden og ressourcerne tillod det. Her vil vi komme ind på, hvordan den sociologiske litteraturforskning kan blive anvendt i analysen af værkerne, inddrage andre forlag i forsøget på at sammenligne Gladiator med andre samt fokusere på Gladiators læsermålgruppe.

Endelig vil vi i vores konklusion fremhæve vores emneformulering, og vi vil komme med en endegyldig vurdering af, hvordan Gladiator positionerer sig i det litterære system samt hvordan deres udgivelsesprofil ser ud. Her vil vi tydeliggøre de vigtigste pointer fra vores analysedel og vi vil især tage udgangspunkt i indledningen og de opsamlende afsnit fra analysens to dele.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Forlagsbranchen

I dette afsnit vil vi redegøre for forlagsbranchen og dens udvikling. Vi vil definere hvad et bogforlag er, og beskrive forholdet mellem forfatteren og forlæggeren. Dette afsnit er med til at give en historisk forståelse af forlagsbranchen, og vil blive brugt som baggrundsviden til at bestemme Gladiators positionering i det litterære system.

Forlagsbranchen har generelt ry for at være en branche, der vil være usynlig (Svedjedal 1994: 128), da de bestræber sig på, at det først og fremmest er det litterære værk, der er i centrum, ligesom det er forfatteren, der er den primære aktør. Alligevel skal forlagets betydning ikke undervurderes. Professor Johan Svedjedal fremhæver i sin artikel ”Forfattere og forlæggere” (1994) den enorme påvirkning, som forlaget kan have på den litterære tekst: ”Forlæggeren er medskabende ved at udgive, lære fra sig og give status. Deri ligger forlæggerens litterære betydning” (ibid.: 148). Før i tiden var et bogforlag et enmandsforetagende, hvor forlæggeren selv kunne bedømme manuskripter, og selv tage sig af al kommunikation med forfatteren (ibid.: 130). I nyere tid er forlagene sædvanligvis større, og forlæggeren er nu forlagsdirektør, som er en mere administrativ jobbeskrivelse. Samarbejdet med forfatterne og bearbejdningen af et manuskript, bliver nu varetaget af forlagsredaktører, som er almindeligt ansatte hos et forlag. Gladiator er dog så lille et forlag, at forlagsdirektøren Jakob Sandvad også er forlagsredaktør, og derfor har vi valgt ikke at skelne mellem de to arbejdsopgaver. Hvad der endvidere er karakteristisk er forlagenes ophavsret. Når et forlag udgiver et værk har det traditionelt ophavsretten indtil 70 år efter forfatterens død, hvilket vil sige at forfatterens værk er stavnsbundet til forlaget og de har dermed den fulde råderet (Dansk Forfatterforening: Ophavsret). Et forlag har samtidig en udgivelsesprofil som karakteriserer deres udgivelser, hvilket eksempelvis kommer til udtryk ved et forlag, som kun udgiver tegneserier som Aben Maler, eller som kun udgiver videnskabelig faglitteratur som Aalborg Universitetsforlag. Her er der tale om genrespecifikke forlag, der er meget tydelige i deres profil. Alternativt findes der forlag som Gyldendal og Politikens Forlag med en bredere udgivelsesprofil, der både udgiver skøn- og faglitteratur blandt meget andet.

Forfatteren og forlæggeren

“Litteratur er social, ikke fordi den skildrer samfundet, men fordi den vokser frem i samspil med omverdenen” (Svedjedal 1994: 132). Dette samspil med omverdenen handler blandt andet om forholdet mellem forfatteren og forlæggeren, hvilket Svedjedal da også fremhæver ved at

beskrive “hvordan en forlæggers opmuntring og ændringsforslag kan løfte en bog litterært” (ibid.: 134). Her bliver det tydeliggjort at forlæggeren kan påvirke forfatteren i en bestemt retning, selvom det ikke er et emne, der er specielt italesat: “Forlæggernes indflydelse på forfatterens intentioner er et tabubelagt emne. Forlæggerne vil meget nødig indrømme, at de påvirker forfattere, og forfattere vil lige så nødig indrømme, at de påvirkes af forlæggerne” (ibid.: 139). Forholdet mellem forfatter og forlægger har ændret sig betydeligt, idet der tidligere fra forfatterens side var en idé om at forlæggerne var korrekturlæsere, og hjalp med tegnsætning og retstavning (ibid.). Nu ser det anderledes ud, og der eksisterer som nævnt i stedet et skabende samspil mellem forfatter og forlægger, hvor der er et samarbejde omkring et værk. Det er ikke et forhold, der bliver talt om, og der er ofte et ønske om, at forfatterens værk skal fremstå helt uberørt af andre. Årsagen til dette kan være, at der almindeligvis eksisterer en romantisk og gammeldags forestilling om, at forfatteren sidder alene med sit værk, og forlæggeren blot retter korrektur mm., og derfor kun har stået for at finpudse værket. Dette er dog ikke tilfældet, og forfatteren har netop brug for samspillet med forlæggeren for at gøre sit værk bedre og mere publikumsvenligt ved at tilpasse udgivelsen det eksisterende marked. Ligeledes repræsenterer forlæggeren på sin vis publikum, og derfor er det en vigtig interaktion, hvor forfatteren kan få foreløbig feedback på sit værk, og dermed have mulighed for at forbedre det.

I forlagsbranchen er der en blanding mellem kulturelle og kommercielle hensyn, som et forlag skal tage højde for, idet nogle typer af litteratur måske ikke vil have så stor salgsværdi, som andre typer, men et forlag kan alligevel have lyst til at udgive smallere litteratur, hvor afkastet kan være længe undervejs. Det vil sige, at afkastet kan lade vente på sig ved kvalitetsudgivelser, hvorimod der ved kommercielle udgivelser er et mere direkte afkast (ibid.: 137). Der er ingen tvivl om, at forfattere er interesserede i litteratur og forlæggere er interesserede i at tjene penge, men det er blot en del af sandheden, da forfattere også gerne vil tjene penge, og forlæggere ligeledes gerne vil udgive god litteratur. Dette kan føre til, at forlæggere udgiver bøger, som ikke umiddelbart ser ud til at give et afkast af sig (Svedjedal 1994: 138). Forlagsnavnet er et vigtigt varemærke, og der kan blandt andet være en vis prestige forbundet med at blive udgivet på et bestemt forlag. Derfor er det også meget almindeligt at forfattere skifter forlag indimellem (ibid.: 138).

Denne redegørelse af forlagsbranchen vil som nævnt blive brugt i den videre analyse af Gladiator og dets position i forlagsbranchen. Specielt er forlæggerens medskabende rolle og

forholdet mellem forfatter og forlægger en vigtig pointe, som også vil blive fremhævet i analysen.

Nutidens bogbranche

Dette afsnit vil kortlægge den nutidige bogbranche og samtidig beskrive, hvilke tendenser der flourerer. Vi vil komme ind på liberaliseringen af bogmarkedet, Gyldendals påståede monopol, de opståede small press forlag og digitaliseringen. Som det foregående afsnit, vil dette ligeledes fungere som baggrundsmæssig viden for at skabe et overblik over, hvordan bogbranchen ser ud i dag, så vi kan klarlægge Gladiators positionering.

Ifølge Kristian Himmelstrup står bogbranchen i dag over for store udfordringer og tilvænninger som følge af både liberaliseringen og digitaliseringen (Himmelstrup 2013: 175). Der har været generel kritik af, at Gyldendal nærmest har monopol på at udgive skønlitteratur, og der er da heller ingen tvivl om, at Gyldendal udgiver en stor mængde af den danske litteratur, både hos forlaget selv og hos deres mange datterforlag. Trods de store udfordringer har læsning af skønlitteratur været stigende siden 1993 (Epinion & Pluss Leadership 2012: 92), og Himmelstrup fremhæver, at “Næsten halvdelen af den voksne danske befolkning læser skønlitteratur mindst en gang om ugen, og en tredjedel køber flere bøger i dag, end de gjorde for fem år siden” (Himmelstrup 2013: 176). Årsagen til dette kan være, at liberaliseringen af bogmarkedet har gjort litteratur både mere tilgængeligt via kiosker og supermarkeder, og at priserne på bøger er faldet, hvilket igen har gjort dem mere attraktive for en væsentlig del af befolkningen (ibid.). I Kulturvaneundersøgelsen fra 2012 fremgår det, at kvinder oftere end mænd læser skønlitteratur og at der ligeledes er en sammenhæng mellem alder og hvor meget der bliver læst – jo ældre man er, jo mere læser man (Epinion & Pluss Leadership 2012: 93).

Forfattere er der ikke mangel på, og alene Gyldendal får årligt 1.200-1.500 manuskripter tilsendt uopfordret (Himmelstrup 2013: 177). Ligeledes kan man se på Gladiators hjemmeside, at de ikke modtager uopfordrede manuskripter på nuværende tidspunkt, hvilket sandsynligvis er fordi der er så mange, som gerne vil være forfatter eller som gerne vil have udgivet en bog. Disse forfattere har imidlertid mulighed for at selvudgive og dermed gå uden om forlagene, hvilket vi dog ikke vil komme nærmere ind på.

Liberaliseringen af bogmarkedet

Inden for de seneste 15 år er der sket en markant udvikling af bogmarkedet og bogpriserne - en såkaldt liberalisering af bogmarkedet. Dette har medført, at mange bøger er blevet billigere og lettere tilgængelige, idet forlagene ikke længere fastsætter videresalgsprisen på bøger, hvilket har givet supermarkeder og kiosker mulighed for at sælge ny litteratur til en billigere pris (ibid.: 174). Efterfølgende er der sket en nedgang i boghandlernes andel af bogsalg. Dog kom der et øget salg af bøger i supermarkeder og kiosker, hvor det hovedsageligt var billigere og mere populære titler, der blev solgt. Boghandlernes andel af dette bogsalg faldt dog markant, da der nu var en betydelig udvidelse af bogsalgsstederne (ibid.). Siden har der dog fra bogbranchens side været et ønske om at få genindført de faste priser, da de mener, at det liberaliserede bogmarked har medført et "fokus på bestsellere, mens den smallere litteratur får vanskeligere vilkår, hvilket truer de litteraturpolitiske mål om bredde, kvalitet og tilgængelighed" (ibid.: 175). Dermed har liberaliseringen medført, at bestsellere er blevet billigere og mere tilgængelige, hvormed den smalle litteratur er blevet overset. Den manglende opmærksomhed på smal litteratur strider dog imod påstanden om, at der med udviklingen af small press forlag og Gladiator er blevet åbnet op for, at mere eksperimenterende og smallere litteratur nu har et ståsted, hvilket vi vender tilbage til i afsnittet om small press.

Gyldendal

Gyldendal er et af Danmarks ældste og det suverænt største forlag. En tendens inden for den danske forlagsbranche er, at Gyldendal har sat sig tungere og tungere på branchen, og forlaget har i dag et utal af datterselskaber med forskellige udgivelsesprofiler f.eks. Høst & Søns Forlag, System og Rosinante. Gyldendals egen udgivelsesprofil er meget bred, og her er der blandt andet tale om både skøn- og faglitteratur, oplysnings- og undervisningsmateriale, børne- og ungdomslitteratur, fag- og håndbøger, billigbøger som Tranebøgerne og Gyldendals Paperbacks samt e-bøger, apps og lydbøger. Derudover har Gyldendal 11 forskellige bogklubber, som alle har hvert deres fokus, eksempelvis Gyldendals Børnebogklub, Krimi & Spænding og Psyke & Sjæl. Dette store spekter af genrer og bogklubber viser hvor alsidige Gyldendal er og viser samtidig forlagets stærke økonomiske råderum.

Gyldendal har opkøbt flere forlag, men som grundlæggeren af det nyligt opkøbte forlag Tiderne Skifter Claus Clausen udtaler til Berlingske, så har han ikke solgt sit forlag, for at det skal blive nedlagt, men tværtimod for at det skal kunne leve videre, hvilket en stor koncern som Gyldendal

kan hjælpe med: "Når et stort forlag køber et lille forlag, er det ikke for at vride halsen om på det og kvæle det, så er det for at fremtidssikre det" (Bangsgaard 2016). Denne udtalelse gør op med fordommene om, at Gyldendal blot nedlægger det ene forlag efter det andet for at opnå monopol på forlagsbranchen. Derimod sørger de for, at de mindre nicheforlag kan overleve, men det er dog ikke til at vide, hvor meget de er inde over den daglige gænge hos forlagene. Omvendt kan nogle forfattere føle sig fortabte i forlagets kæmpemæssige drift, og forlaget bliver kritiseret for ikke at have særlig interesse for den mere eksperimenterende og smalle litteratur. I den forbindelse udtaler forfatter Preben Major Sørensen til anmelder Thomas Olesen følgende:

Jeg forlod Gyldendal, som er et stort forlag, der udgiver alt mellem himmel og jord og er blevet til en kæmpemæssig bogfabrik, fordi jeg kunne mærke at interessen for mine bøger ikke var overvældende – forståeligt nok, da der ikke er de store penge i det jeg skriver, hverken for forlægger eller forfatter (Olesen 2010)

I dag bliver Major Sørensens værker udgivet på det lille forlag Anblik "hvor der kæles for "det svære" og man ikke snobber nedad" (ibid.). Kritikken af Gyldendal, der massefremstiller litteratur står i opposition til eksempelvis Anblik, der, på grund af størrelsen, har mulighed for mere nærvær over for forfatterne og som skræddersyr redaktions- og produktionsforløb til de enkelte forfattere og udgivelser. Anblik karakteriseres også som et small press forlag, hvilket i det følgende nærmere vil beskrives.

Small press

Endnu en tendens, der er karakteristisk for samtidens bogbranche bliver beskrevet af lektor ved Aalborg Universitet, Louise Mønster i artiklen "Samtidslyrikkens tværmediale liv: Et rids over en genre i forandring" (2012). Hun skitserer udviklingen inden for forlagsbranchen med fokus på lyrikkens bevægelse fra store til små forlag, hvor en af hovedpointerne er, at der er fundet et institutionelt fodskifte sted i forlagsbranchen. En del af lyrikken har bevæget sig fra store, veletablerede forlag ud på små undergrundsforlag, der er kendetegnet ved en idealistisk satsning på smal og eksperimenterende litteratur (Mønster 2012: 33). Disse små undergrundsforlag karakteriserer hun som small press¹. Hun påpeger endvidere, at lyrikken traditionelt udgjorde et

¹ Small Press kan oversættes til små forlag. Begrebet er ikke blot kommet til at stå som en betegnelse for forlag med små økonomier og deraf følgende mindre oplag, begrænsede markedsføringsbudgetter mm., det dækker i ligeså høj grad over forestillingen om et overskud af engagement og idealisme som et modbillede til det økonomiske lavvande, der er forbundet med small press (Mønster 2012: 34).

segment, som man mente de store forlag havde et særligt ansvar for at varetage ud fra forestillingen om, at netop de havde det overskud, der skulle til for at sikre det litterære vækstlag. Når de store forlag imidlertid ikke i samme grad som tidligere har påtaget sig denne opgave, og en større del af poesien derfor har fundet alternative distributionskanaler, skyldes det ikke mindst, at de store forlag har været ramt af økonomisk krise. Forøgelsen af små forlag skal derfor ikke kun ses som et udslag af et stigende antal passionerede forlæggeres ønske om at gøre tingene anderledes end på de store kommercielle forlag. De er ligeledes opstået af nød, idet de store forlag for at sikre deres egen overlevelse har valgt at satse på det sikre valg af kendte og velsælgende forfattere, hvor lyrikere sjældent tilhører.

Siden de store forlag har satsset på ”sikre heste” er det kun naturligt, at der er opstået et øget behov for andre udgivelseskanaler end disse. Det drejer sig både om små, alternative forlag, der har eksisteret forholdsvis længe, og om forlag der er genopståede eller nydannede. Blandt de små forlag, der spiller en vigtig rolle i forbindelse med poesiudgivelser, er Arena, der blev dannet i 1953 og er vågnet op til dåd efter at have været i dvale fra 1988 til 1999. Ligeledes bør forlaget Anblik fremhæves, som fra 2005 til det lukkede ved udgangen af 2010 også propaganderede for den nye danske litteratur (ibid.: 35). Om disse små forlag påpeger Mønster, at de er karakteriseret ved en idealistisk profil, hvor der satses på yngre og/eller eksperimenterende poesi, men at de også som nonprofitable foretagender er sårbare og ofte har en forholdsvis begrænset levetid eller i hvert fald en usikker og svingende eksistens, der gør, at de kan nedsynke i kortere eller længere dvaletilstande. Det er denne profil, som på én gang gør dem til eftertragtede og usikre kanaler for forfattere.

Digitalisering

I takt med den teknologiske udvikling er bogbranchen også blevet mere digitaliseret. E-bøger, lydbøger og apps som Storytel og Mofibo er blevet en del af bogbranchen, og udgør en større og større del af bogmarkedet. Det er vigtigt at påpege, at der er forskel på digitaliseret og digital litteratur. Digitaliseret litteratur er først udgivet på tryk, og bliver derefter udgivet i elektronisk form, hvor digital litteratur eller objekter er skabt på en computer, og det er hensigten, at den skal læses på en sådan. Samtidig kan den digitale litteratur ofte projiceres ud i et rum, op på en væg eller ned på en vej (Rasmussen 2013: 41). Selvom litteraturen har taget en ny drejning på grund af de nye digitale muligheder, er det stadig den trykte bog, der dominerer det danske bogmarked (ibid.: 35-36). I 2013 udgjorde e-bøger blot 2 procent af det samlede bogsalg i

Danmark, og selvom der er grund til at tro at dette format bliver mere populært og er blevet det, er det stadig en meget lille procentdel (Himmelstrup 2013: 177).

Nu har vi beskrevet nutidens bogbranche og de fire mest aktuelle tendenser, der gør sig gældende i branchen. Liberaliseringens udvikling, Gyldendals status, small press forlagenes opblomstring og digitaliseringen er alle udviklingstræk, som påvirker det litterære system og derfor også Gladiator.

Forlaget Gladiator

I dette afsnit vil der blive givet en præsentation af Gladiator og en redegørelse af forlagets opbygning. Der vil først være en beskrivelse af forlaget og dets samarbejde med Skagen Fondene. Efterfølgende vil der være en beskrivelse af forholdet mellem forlaget og dets forfattere, og i forlængelse heraf vil der følge et afsnit om forlagets udgivelser. Endelig vil der være et afsnit om forlagets forskellige tiltag som dets forfatterskole og Gladiatorabonnementet. Denne redegørelse vil blive brugt som basis for vores senere analyse af forlaget som institution, og beskrivelsen af forlagets udgivelser vil ligeledes blive inddraget i analysen heraf. Afsnittet er i høj grad baseret på Gladiators hjemmeside, og idet en hjemmeside er dynamisk og hele tiden i forandring, kan der efter specialets aflevering være foretaget ændringer.

Præsentation af Gladiator

Forlaget Gladiator beskriver sig selv som “et forlag på kanten” (Gladiator: Om Gladiator), der er stiftet af Jakob Sandvad, Hans Otto Jørgensen og Josefine Klougart. Jakob Sandvad er tidligere forlagsredaktør hos Gyldendal og er nu direktør, redaktør og underviser hos Gladiator. Hans Otto Jørgensen er selv forfatter og har tidligere været tilknyttet Gyldendal, og har derudover været rektor på Forfatterskolen fra 2002-2009 - hos Gladiator er han redaktør og underviser. Josefine Klougart er forfatter og tidligere forfatterskoleelev, hvorfra hun debuterede i 2010. Hun har tidligere været tilknyttet forlaget Rosinante, som er et af Gyldendals datterselskaber. Udover de tre stiftere består Gladiator af Mads Kjeldgaard som er redaktør, produktionsansvarlig, digital mastermind og pressekontakt, af Henrik Køber som er bogholder, og af Sidsel Andersen som er redaktionsassistent og bladchef.

Gladiator beskriver sig selv som et politisk foretagende, et forlag med holdninger. De vil udgive litteratur, “som er sig selv bevidst og orienteret i samfundet” (Gladiator: Forside), hvilket i Gladiators optik er litteratur med lidt mere skæve indfaldsvinkler, og litteratur som er opbygget

på en anden måde end de klassiske bestsellere. Der er som regel ingen plot og ingen tydelig handling. Derimod er der ifølge Gladiator fokus på sproget og dets udvikling: "vi tror, at litteratur er meget mere end at udgive og læse eller skrive en bog. Det er noget *levende*, en organisme, som er i bevægelse, som udvikler sig" (ibid.). Dermed opfatter Gladiator litteraturen som dynamisk og i konstant udvikling.

I forbindelse med ønsket om at være et nyt forfatternes forlag, har Gladiator også stor fokus på det økonomiske aspekt. De vil, ud fra deres egen optik, behandle forfatterne mere fair, hvilket Hans Otto Jørgensen har udtalt til Dagbladet Information:

Det må kunne lade sig gøre at flytte nogle flere penge over til forfatterne. I stedet for at boghandlerne får kæmpeavancer, og at eventuelle overskud går til dyre huslejer og høje direktørlønninger. Jeg forstår ikke rigtig, hvorfor de er der, for med den teknologi, vi har, kan vi sidde i en kolonihave og redigere og producere. Vi skal have et helt andet salgsapparat end boghandlerne, som jo i forvejen stort set har afskrevet litteraturen (Nielsen 2013).

Dette citat indikerer, hvordan Gladiator gerne vil være anderledes end andre forlag. Som forfatter kan man hos Gladiator blive udgivet efter to modeller. Den første hedder Gladiator-modellen (GM), hvor forfatteren modtager 50 procent af overskuddet efter produktionsomkostningerne er dækket, og hvor forfatteren ligeledes kan få rettighederne til sin bog tilbage efter to år, hvis der er ønske om det. Samtidig har Gladiator indgået en aftale med Nordens største investeringsfirma Skagen Fondene, om en særlig udgivelsesmodel der hjælper til at udgive litteraturen på Gladiators egne vilkår. Skagen Fondene investerer i virksomheder over hele verden, der er undervurderede, underanalyserede og upopulære (Skagen Fondene: Om os). Desuden har firmaet forskellige sponsorsamarbejder, og det er denne kategori Gladiator hører under. Samarbejdet har medført Gladiator-Skagen Fondene-modellen (GSM), som er den anden udgivelsesmodel, hvor produktionen af bogen er finansieret af Skagen Fondene, og forfatteren og forlaget dermed hurtigere får overskud: "Norskejede Skagen Fondene har over en treårig periode givet tilsagn om at støtte 15 af forlagets bøger med 50.000 kr. pr. bog, hvilket er en indtil nu uset systematisk fondsstøtte i litteraturverdenen, hvor man hidtil primært har set privatstøtte til enkelte bogprojekter" (Hansen 2013). Denne form for støtte betyder at Gladiator kan udgive bøger, hvor der ikke nødvendigvis er en stor målgruppe, men hvor litteraturen er mere smal. Det er vores formodning, at forlaget derved kan løbe flere risici, da omkostningerne ved en udgivelse allerede

er dækkede, og dermed udgive litteratur der ikke nødvendigvis behøver at henvende sig til det brede publikum.

Gladiator og forfatterne

Gladiator har i skrivende stund tilknyttet 34 forfattere, hvoraf de 22 er kvinder og blot 12 er mænd. Årsagen til dette kan være, at Gladiator i deres Sandalserie gerne vil fokusere på de såkaldte oversete kvindelige forfattere, dog er der blot fire kvindelige forfattere i denne kategori - de resterende kvindelige forfattere er alle nulevende. Gladiator ser sig selv som en samarbejdspartner til forfatteren og forfatterens forlag, og vil derfor gerne have en hårdere redaktionel praksis end almindeligvis. Forfatteren skal ikke have en oplevelse af at være alene med sit værk, hvilket også er årsagen til den store sparring der er mellem forfatterne og redaktørerne. Til Politiken har Jakob Sandvad eksempelvis udtalt, at han og forfatter Jacob Skyggebjerg har siddet i 150-200 timer sammen og arbejdet på Skyggebjergs værk (Andersen 2014).

For Gladiator er det vigtigt at forfatterne bliver ordentlig lønnet: "Vi har lavet en fairtrade-model, som sikrer forfatteren ordentlig betaling for sit værk. I stedet for en konventionel royaltysats på omkring de 15 procent får forfatteren 50 procent af indtægterne, når først trykkeomkostningerne er tjent ind" (Gladiator: Om Gladiator). Forlaget har besluttet, at forfatterne skal have mere end den konventionelle sats, hvilket muligvis har tiltrukket flere forfattere. Samtidig er det vigtigt for forlaget at rettighederne til bøgerne primært ligger hos forfatterne, hvilket er årsagen til at de giver rettighederne tilbage efter to år. Gladiator skriver, at de ikke er interesserede i at stavnsbinde forfatterne, hvilket vil sige at de ikke vil forhindre en forfatter i at forlade forlaget efter de to år. De mener at to år er en rimelig periode, hvor det er muligt at vurdere om det er ønskværdigt både for forfatteren og for forlaget at fortsætte samarbejdet. For netop samarbejdet vægter Gladiator højt, og de er interesserede i det, de kalder et mere ligeværdigt samarbejde, hvorfor forlaget blot har rettighederne til et værk i to år med mulighed for forlængelse. En årsag til dette store fokus på forfatterne kan være, at forlaget blandt andet er stiftet af to forfattere, hvilket helt naturligt øger deres fokus på forfatterens interesser.

Udgivelser

Gladiator har en bred vifte af udgivelser, og derfor er der blandt andet både skønlitteratur, faglitteratur og tegneserier på deres repertoire. Grundstammen for Gladiators udgivelser er klassikere på kanten af den traditionelle kanon og ny dansk litteratur, dog vil de også gerne udgive andet mere eksperimenterende litteratur.

Den nye danske litteratur består af megen forskellig litteratur, men der er fra Gladiators side fokus på ikke at udgive populærlitteratur. De har en påstand om, at litteratur i dag bliver rettet til af både forlagene og forfatterne for at kunne leve op til læsernes forventning. Det meste populærlitteratur har et plot eller en kronologi, som gør det lettilgængeligt, og der kan være en mistanke om, at forfatterne er blevet guidet i en specifik retning af deres forlag. Dette vil Gladiator undgå, og samtidig vil de gerne udgive litteratur som er knap så lettilgængeligt. De vil gøre op med forestillingen om, at man kun kan få udgivet "historier", og udgiver derfor litteratur som kan kaldes smal eller avantgardistisk. De er bevidste om, at forlagene vil fremhæve at der er undtagelser til populærlitteraturen, men for Gladiator er det netop problemet - at det blot er undtagelser. De vil gerne have disse værker fremhævet noget mere, og det er blandt andet derfor, at de udgiver denne 'nye' danske litteratur, som er en af grundstenene i deres udgivelsesprofil.

Den anden grundsten er deres Sandalserie, hvor en række 'glemte' forfattere fra det moderne gennembrud bliver udgivet. Gladiator mener, at "det er blevet mændenes gennembrud. Det er J.P. Jacobsen, Herman Bang, Johannes V. Jensen i en lang smøre, og alle de stærke kvindelige forfattere er fuldstændig væk" (Nielsen 2013). I Sandalserien er der blandt andet tale om Helga Johansen, Amalie Skram og Olivia Levison. Mangfoldigheden i det moderne gennembrud, mener Gladiator, er gået tabt, idet det er de samme 8-9 værker der er tilgængelige hos boghandleren og på biblioteket, og som bliver læst i skolerne og på universiteterne. Dette vil de gøre op med, ved at genudgive især kvindelige forfattere fra det moderne gennembrud og frem til 1980'erne. Disse værker er ligesom den nye litteratur anderledes ved, at det er litteratur, som ikke er populærlitteratur, og som giver plads til det skøre og skæve i mennesket.

Udover de to grundsten i Gladiators udgivelsesprofil, har de netop etableret en ny udgivelsesrække, som de kalder Schade Bøger. Her er der tale om et samarbejde mellem Gladiator og Krabbesholm Højskoles linje for grafisk design, hvor der i denne udgivelsesrække er et øget fokus på bøgernes udseende, og der er derfor lagt vægt på papirkvalitet og grafisk tilrettelæggelse. Der er planer om at udgive fem titler pr. år, og det skal være en blanding af forskellige genrer samt både ny og gammel litteratur. Udgivelsesrækken er opkaldt efter Jens August Schade (1903-1978), som var en dansk forfatter og digter bosat i Skive, hvor Krabbesholm Højskole også ligger. Schade var kendt som "den lyse digter", da han ikke lod sig påvirke af sine dystre omgivelser og omstændigheder i forbindelse med krigen i sin digtning (Forfatterweb: Jens August Schade). Denne udgivelsesrække er ifølge Gladiator en hyldest til ham.

Tiltag

Udover at udgive bøger, har Gladiator flere andre tiltag, som gør dem anderledes end andre forlag. Det første tiltag er Gladiator-abonnementet, som er et alternativ til de traditionelle bogklubber. Her er der ingen binding, og månedens bog bliver varslet over mail 14 dage før, så der er rig mulighed for at afbestille. I stedet er der 30 procent rabat på alle bøger og fri porto. Andet tiltag er litteraturbladet *Texas Longhorn*, som vi vil analysere nærmere senere. Dette blad er forlagets egen produktion og er for alle læsere: ”Vi vil have litteraturen ud til folket, ud i alle landets hjørner og afkroge” (Gladiator: Texas Longhorn). Her er der fokus på at få litteraturen så bredt ud som muligt, og bladet udkommer i 540 caféer og biografteater i København, Odense, Århus og Aalborg, i 30 Arnold Busck-boghandlere og på udvalgte uddannelsessteder. Desuden er det muligt at læse bladet digitalt, og det er helt gratis, både i digital og papirform.

Gladiator er bevidste om, at der ikke er så mange muligheder for decideret at uddanne sig til forfatter, og det gør de noget ved via deres Gladiatorskole, som er en forfatterskole med seks linjer: en 1-årig forfatteruddannelse, et tre måneders forfatterforløb, et tre måneders forløb for tegneseriekunst, et tre måneders forløb om art writing, som er en genrehybrid mellem tekst og eksempelvis billeder eller lyd, som har afsæt i litterære traditioner med inspiration fra kunstens verden, et tre måneders forløb på en sangskrivnerskole samt en 8 ugers Podcastlinje. At et forlag har åbnet en forfatterskole, er noget helt nyt i Danmark. Desuden påpeger Hans Otto Jørgensen, at Gladiatorskolens 1-årige forløb har inspiration fra den kendte Forfatterskole: “På flere måder minder Gladiatorskolens undervisning om Forfatterskolens: Eleverne skal læse hinandens tekster og give kritik i plenum, de skal lære at blive bedre læsere, og sprogarbejdet spiller en stor rolle. Men forløbet, som koster 35.000 kr., finder sted over syv forlængede weekender” (Hjortsø Schmidt 2015). Hos Gladiator er det vigtigt, at det er muligt for alle at følge et forløb, hvilket er årsagen til at det finder sted i weekender, og de 35.000 kr. som er forløbet pris, er egenbetaling uden offentlig støtte. På Gladiatorskolen er eleverne som regel ældre end på Forfatterskolen, og de er i gang med et etableret liv med arbejde og familie, i modsætning til eleverne på Forfatterskolen, som generelt er yngre, hvilket blandt andet kan forklares med, at Forfatterskolen er en 2-årig fuldtidsuddannelse. Som udgangspunkt har eleverne på Gladiatorskolen et levet liv, som de gerne vil skrive om, hvilket ikke helt er tilfældet på forfatterskolen, da eleverne der simpelthen ikke har nået at få den samme livserfaring (ibid.). Formålet med Gladiatorskolen er ifølge Hans Otto Jørgensen ikke at opfinde en masse nye forfattere - Gladiator har valgt at åbne skolen, fordi de finder det sjovt og inspirerende (Bangsgaard 2014).

Som noget nyt har Gladiator et tiltag de kalder Pantheon Erhvervslæsegrupper, som er workshops og kurser i læsning til virksomheder. Dette er en del af deres idé om at få litteraturen ud til folket, og på denne måde bliver en læsegruppe etableret, hvor man sammen læser nogle tekster og efterfølgende diskuterer dem. Desuden er der mulighed for at virksomhederne og de ansatte selv kan arbejde videre med at læse tekster. Endelig har Gladiator i samarbejde med Krabbesholm Højskole et litterært stævne i sommeren 2016, hvor der vil være fire værksteder: en alternativ litteraturhistorie, en skrivelinje, et værksted om tegnede fortællinger og et grafisk værksted. Her er det blandt andet nogle af forlagets forfattere som er undervisere, hvilket viser hvor meget forfatterne er en del af forlaget og dets øvrige aktiviteter.

Denne præsentation af Gladiator er med til at give nødvendig baggrundsviden om forlaget, hvilket især vil blive anvendt i vores senere analyse af Gladiators positionering, hvor de vigtigste pointer i denne redegørelse er samarbejdet med Skagen Fondene, forlagets samarbejde med deres forfattere, samt tiltagene om Gladiatorabonnementet og Gladiatorskolen. Ligeledes vil afsnittet om forlagets udgivelser blive anvendt i analysen af Gladiators udgivelsesprofil, hvor de vigtigste pointer er forlagets to grundstammer: Sandalserien og ny dansk litteratur.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Interview

Tidligt i arbejdet med specialet fandt vi det oplagt at interviewe Gladiator til vores indsamling af empirisk data. Interviewet er vigtigt, dels fordi vi har mulighed for at få uddybet nogle af de udtalelser Gladiator er kommet med i andre sammenhænge, og dels fordi vi kan få svar på de spørgsmål, som specifikt er tilpasset vores forskningsområde. Helt grundlæggende benytter vi den kvalitative interviewmetode til dette. I det følgende vil vi teoretisk fokusere på at beskrive forskningsmetoden nærmere.

Et interview kan spænde helt fra det relativt ustrukturerede interview med få planlagte spørgsmål, der kan tendere til en åben hverdagssamtale, til det helt stramt strukturerede interview med mange styrende spørgsmål fra interviewerens, eksempelvis et spørgeskema. Det er dog vigtigt at nævne, at intet forskningsinterview er fuldstændig ustruktureret, idet samtalen altid føres på baggrund af forskerens interesse for at opnå viden (Brinkmann & Tanggaard 2015: 34). I vores speciale har vi valgt at benytte en kombination af disse, idet vi benytter det semistrukturerede interview, der oftest udføres på basis af en interviewguide, som senere vil blive beskrevet. Kombinationen betyder, at interviewguiden bliver mere eller mindre styrende for interviewet (struktureret), men at man også har mulighed for spontant at følge op på de svar, som interviewpersonen giver, og som man ikke nødvendigvis var forberedt på (ustruktureret): ”Man skal med andre ord kunne være kreativ inden for den ramme, som er etableret gennem forberedelse og udarbejdelse af interviewguiden” (ibid.: 38). Udover en interviewguide, der skal ses som forberedelse inden og guideline under interviewet, bliver interviewet typisk optaget for senere at blive transskriberet. I det følgende vil vi redegøre for den interviewguide, vi har udarbejdet som forberedelse til interviewet med Gladiator.

Forsknings- og interviewguide

En interviewguide er et script, der strukturerer interviewforløbet. Guiden vil typisk indeholde en oversigt over emner, der skal dækkes samt forslag til spørgsmål. I vores forberedelse af interviewet har vi valgt at udarbejde en interviewguide, der både indeholder specialets tematiske forskningsspørgsmål, og interviewspørgsmål med de spørgsmål, der skal stilles, og som både tager hensyn til de tematiske og dynamiske dimensioner. Årsagen til denne opdeling mellem forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål er, at et godt og relevant forskningsspørgsmål sjældent fungerer som et godt interviewspørgsmål. Interviewspørgsmålene er derfor mere

”mundrette” og ligefremme, hvor forskningsspørgsmålet typisk befinder sig på et mere abstrakt plan (ibid.: 40). Nedenfor ses den interviewguide vi har udarbejdet til interviewet med Gladiator.

Figur 1: Interviewguide

Forskningsspørgsmål		Interviewspørgsmål
Hvordan positionerer forlaget Gladiator sig som kulturinstitution i det litterære system?	Baggrund	<ul style="list-style-type: none"> • I er et ret nyt forlag. Hvad ligger til grund for etableringen af forlaget? • Mener I, at der i forlagsbranchen har manglet et forlag som jer? <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvorfor og hvordan er I anderledes? • Hvorfor navnet Gladiator?
	Promovering	<ul style="list-style-type: none"> • Vi arbejder med, hvordan I som forlag positionerer jer i det litterære system og vil gerne høre, hvordan I selv mener I positionerer jer, og hvilke midler I har taget i brug til dette? <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvilke vanskeligheder er I stødt på i den forbindelse? • I benytter i høj grad de sociale medier til promovering. Hvorfor? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er der nogle risici ved at være så aktive og synlige som I er? • I skriver, at I er et forlag på kanten. Hvordan er I det?
	Økonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Da I er et mindre og forholdsvis nyt forlag kunne det være interessant at

		<p>høre, hvad jeres årlige omsætning er?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke økonomiske tilskud får I?
	Tiltag	<ul style="list-style-type: none"> • I har rigtig mange tiltag. Kan der være en fare for, at disse overskygger litteraturen? • I har oprettet Gladiatorskolen. Producerer I nye gladiatorforfattere? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er det kun nogle bestemte typer af forfattere I optager?
	Fremtidsplaner	<ul style="list-style-type: none"> • Har I planer om at blive et stort forlag, eller vil I blive ved med at være et lille og på kanten? <ul style="list-style-type: none"> ○ Vil I udvide jeres aktiviteter geografisk? ○ Har I planer om nye tiltag? • Er der et bestemt antal bøger I gerne vil udgive om året?
Hvilken udgivelsesprofil har forlaget?	Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke læsere henvender I jer til? (målgruppeovervejelser) • I skriver at litteraturen er for alle, og målet med Texas Longhorn bl.a. er at komme geografisk bredt ud. Opnår I det?
	Forfattere	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor meget samarbejder I med forfatterne? • Hvor meget er I inde over redigeringsprocessen af en bog?

		<ul style="list-style-type: none"> • Ser I jer selv som en litterær ”Gladiator-familie”? • I har et stort overtal af kvindelige forfattere, er det bevidst, og hvad tænker I om det? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er de dygtigere? • Skal man som forfatter skrive en bestemt slags litteratur for at blive udgivet hos jer? <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvad er kriterierne for at blive udgivet hos jer?
	Værkerne	<p><u>Genre</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad mener I præcis med ny dansk litteratur? (På jeres hjemmeside nævner I, at det ikke er plotlitteratur og bestsellere) • I har flere forskellige genrer. Er der en årsag til, at I ikke har lagt jer fast på én bestemt? • Hvad er årsagen til at udgive Sandalserien? • Hvad mener I kendetegner den litteratur I udgiver? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er der en fællesnævner? <p><u>Paratekst</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan bliver omslaget på en bog valgt, og hvordan foregår bearbejdningen af denne? • Er stjerner og anmeldelser på bagsiden af en bog vigtige? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er det en salgsteknik?

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Josefine Klougarts <i>Om Mørke</i> har anmeldelser fra tidligere udgivelser på bagsiden. Hvorfor?
--	--	---

Transskription

Som en del af interviewbearbejdelsen er det hensigtsmæssigt at få den optagede lyd transskriberet. At transskribere betyder at transformere, det vil sige at skifte fra én form til en anden (Kvale & Brinkmann 2009: 200). I denne sammenhæng bruges transskriptionerne til at oversætte interviewet fra talesprog til skriftsprog, så vi senere kan benytte den nedskrevne transskription i vores analyse. Den mundtlige samtale bliver ordret nedskrevet, så der så vidt muligt opnås den samme forståelse af transskriptionen, som der gøres via den mundtlige samtale. Da der er stor forskel på det talte sprog og skriftsproget, går der automatisk elementer tabt grundet et skifte i medie. Elementer som kropssprog, tempo og stemmeleje, der alle er fremtrædende og karakteristiske i den sociale interaktion i interviewsituationen, går tabt i transskriptionen, og er derfor ikke tilgængelige for læseren (Brinkmann & Tanggaard 2015: 43). Alligevel er transskriptionen væsentlig, da den netop hjælper til at give overblik over det sagte i interviewet, og vi kan desuden bruge det transskriberede som dokumentation i analysen.. Inden vi foretager transskriptionen, er det nødvendigt at sætte klare regler for, hvordan vi nedskriver det sagte. Vi har derfor udarbejdet såkaldte transskriptionsregler, som gør det muligt at få selv små detaljer med i skriften. Vores transskriptionsregler kan ses i det følgende:

- Angiv med forbogstaver for navne, hvem der taler. Angivelserne: (G) for Gladiator, (I) for interviewer og (O) for observatøren.
- Skift linje, når en ny person begynder at tale.
- Ordene skrives som de bliver udtalt. Dog vælger vi at skrive ”også” i stedet for ”os”, for at undgå meningsforstyrrelser.
- [-] kortere pauser, [-3] ved længere pauser angives sekunder.
- / når ny sætning starter midt i en anden sætning.
- Der vil blive brugt komma, punktum og spørgsmålstegn efter gængse regler.
- () når der er usikkerhed omkring det sagte.

Hele interviewets transskription vil være at finde under bilag 1.

Interviewkvalitet

For at et interview kan have forskningsmæssig kvalitet, må man også gøre sig nogle overvejelser omkring kvaliteten af interviewet, før man udfører selve interviewet. Som tidligere nævnt er formålet med interviewet at forstå Gladiators subjektive beskrivelser og udsagn. Udsagnene vil aldrig være neutrale, da Gladiator ikke kan være objektive. Interviewet af forlaget lægger desuden op til, at vi kritisk reflekterer over hvad deres hensigt er med at deltage i interviewet. Vi har derfor forholdt os til Gladiators troværdighed, hvor vi først og fremmest kan påpege, at Gladiator er et forlag, der vil sælge sine varer, ligesom enhver anden virksomhed har til formål. Man kan derfor antage, at de undervejs i interviewet har til formål at ”sælge sig selv”, og dermed ikke har interesse i at sætte virksomheden i et dårligt lys, og formodentlig ikke vil komme med svar, der afdækker virksomhedens dårlige sider eller bagsider i bogbranchen i det hele taget.

Refleksion over interviewet

Efter at have besøgt Gladiator har vi reflekteret over interviewet og dets brugbarhed, og vi vil her komme ind på, hvordan vi oplevede mødet med Gladiator og Mads Kjeldgaard, samt hvordan vi vil bruge interviewet i vores analyse.

Vi besøgte forlaget på Amager i København, hvor vi havde en aftale med Mads Kjeldgaard, som blandt andet er Gladiators pressemedarbejder. Forlaget ligger i en baggård med graffiti på væggene og døren indtil trappeopgangen, som fører op til Gladiator, der ligger på første sal. Selve stedet er en gammel lejlighed, som er blevet lavet om – de lejer dog ikke hele lejligheden. Et enkelt værelse er indrettet som studie og udlejet til en musiker, hvilket kun er adskilt fra Kjeldgaards kontor med glasdøre. Hele forlagets placering er meget rustik, og de gør da også en dyd ud af at pointere dette. Vi blev kort vist rundt og hilste på Jakob Sandvad samt Hans Otto Jørgensen, der lå på en briks i det ene store lokale de har. Ellers består Gladiators lokaler af entré, køkken, toilet, kontorer til henholdsvis Kjeldgaard og Sandvad, og det sidste store lokale, som sandsynligvis har været to stuer, der er blevet slået sammen. Overalt var der stakke af og kasser med bøger. Selve oplevelsen af Gladiator var, at det er et travlt forlag, men også at der var en del rod, som forlaget nærmest tilskynder. Det virker som om, at de selv er glade for den kontrast, der er mellem dem og et forlag som Gyldendal med deres flotte facade. Dette vil vi komme yderligere ind på i analysen af Gladiators positionering.

Interviewet af Kjeldgaard foregik på hans kontor, hvor der ikke var ryddet, så intervieweren måtte sidde i en lænestol i et hjørne og observatøren sad ved et skrivebord, hvor der var plads til det tekniske udstyr.

Billede 1: Gladiators største lokale

Som det fremgår af bilag 1, var Kjeldgaard glad for at snakke om forlaget og han kom også med flere informationer, som vi ikke havde kunnet læse os frem til via artikler og forlagets hjemmeside, hvilket vi kommer ind på i Gladiators positionering og Gladiators udgivelsesprofil. Dog var der også flere gange hvor de udtalelser som Kjeldgaard kom med, var ret intetsigende, og vi fik indtryk af, at han var trænet i at sælge Gladiator, og han udtrykte da også inden interviewet startede, at han er vant til at tale om Gladiator på denne måde. Vi er opmærksomme på, at interviewet blot ser Gladiator fra Kjeldgaards synsvinkel, og at vi derfor skal være kritiske over for hans udtalelser i vores videre arbejde med Gladiator i analysen, og vi vil desuden være så distancerede og objektive over for interviewet som muligt. For at opveje denne ensidethed, vil vi i de to analyseafsnit også inddrage andre kilder, til enten at diskutere de forskellige udsagn eller til at underbygge Kjeldgaards påstande med.

Litteratursociologi

Da det i specialet blandt andet er vores mål at undersøge, hvordan forlaget Gladiator positionerer sig som litterær kulturinstitution, er det yderst relevant at inddrage litteratursociologien som baggrundsmæssig teori. Litteratursociologien skal her tænkes som en teoretiskfunderet metode, der gennem nyttige begreber vil blive brugt senere i analysen. Her vil derfor være en kort redegørelse af litteratursociologiens arbejdsområder, hvor vi mere i dybden vil beskrive det område, der kaldes litteraturen i samfundet, da det først og fremmest henvender sig til undersøgelser af eksempelvis et forlags position i det litterære system. Senere vil vi beskrive mere konkret, hvordan vi anvender metoden i vores analyse.

Det litteratursociologiske felt bliver betragtet som et samlebegreb for en række forskningsdiscipliner, der alle har den antagelse, at litteraturen skal ses som et socialt fænomen (Hertel 1972: 7). Den svenske professor i litteraturvidenskab Lars Furuland definerer det litteratursociologiske forskningsfelt som: ”Ett systematiskt studium av litteraturen som socialt fenomen och som system och institution i samhället” (Furuland 1995: 193). At litteraturen skal betragtes som socialt fænomen bygger på den antagelse, at relationen mellem litteratur og samfund ikke kan adskilles og indgår i en vekselvirkning, hvor de gensidigt påvirker hinanden. Litteraturen skal derfor, fra et litteratursociologisk perspektiv, ses i samspil med det omgivende samfund, hvor kultur, normer og samfundstendenser sagtens kan påvirke den litteratur, der bliver skrevet, og hvor litteraturen ligeledes kan have indflydelse på det omgivende samfund det indskrives i. Som eksempel kan blandt andet nævnes Yahya Hassans digtsamling *Yahya Hassan* (2013) udgivet Gyldendal, hvor relevante samfundsmæssige problematikker blev taget op i litteraturen, og derefter affødte stor samfundsdebat, ikke mindst i politiske kredse.

Det litteratursociologiske felt er omfattende, da mange forskellige vinkler indenfor koblingen mellem litteratur og samfund kan belyses. Professor Hans Hertel påpeger fire arbejdsområder inden for litteratursociologien: 1) samfundet i litteraturen, 2) litteraturen i samfundet, 3) den sociologiske litteraturteori, og 4) den sociologiske litteraturhistorie (Hertel 1972: 7-10). Professor Erland Munch-Petersen forsker også i litteratursociologi, men inddeler feltet lidt anderledes ved kun at operere med to begreber: Den sociologiske litteraturforskning og litteratursociologien. Disse begreber behandler imidlertid det samme som Hans Hertels to første arbejdsområder, henholdsvis samfundet i litteraturen og litteraturen i samfundet. Som nævnt vil vi ikke give en dybere beskrivelse af Hertels fire områder, der udgør det litteratursociologiske felt, men blot fokusere vores arbejde på at beskrive den del, der kaldes litteraturen i samfundet,

da den er mest oplagt at tage i anvendelse, når det kommer til at undersøge en litterær institution i det større litterære system.

Litteraturen i samfundet, eller Munch-Petersens begreb litteratursociologien, er et område, der betragter litteraturen som en social institution eller som et kompleks af flere forskellige institutioner, der udgør et lille delsystem (mikrosystem) inden for det store samfundssystem som helhed (makrosystem) (ibid.: 8). Tilgangen fokuserer på den indvirkning som litteraturen har på samfundet, og behandler litteraturen som enhver anden produktion i samfundet, forstået på den måde, at den behandler bogen som et produkt, og overlader det at anvende en dybere tekstanalytisk tilgang af de enkelte tekster til litteraturforskeren i den sociologiske litteraturforskning (Munch-Petersen 1974: 18). Både Hertel og Munch-Petersen påpeger, at litteraturen i samfundet kan undersøges gennem tre led, som også kaldes den litterære proces: Første led benævner Hertel som produktionen af litteratur. Her undersøges litteraturen helt fra skrivefasens spæde start i det private til den offentlige omtale gennem forlaget, mediernes og anmeldernes opmærksomhed (Hertel 1972: 8). Munch-Petersen beskriver første led som en undersøgelse af selve forfatteren, vedkommendes afstamning og sociale position (Munch-Petersen 1974: 17). I andet led undersøges distributionen eller cirkulationen af litteraturen i samfundet, hvor det er forholdene omkring udgivelsesprocessen og forlæggerfunktionen, der tages under behandling (ibid.). Hertel tilføjer, at man endvidere kan undersøge uddelingen af litteraturen til blandt andet boghandlere, bogklubber og biblioteket, og derved kortlægge distributionens forskellige kredsløb (Hertel 1972: 8). Sidste og tredje led kaldes konsumtionen eller brugen af litteraturen, hvor de forskellige publikumsgrupper og forholdene omkring en bogs succes bliver undersøgt (Munch-Petersen 1974: 17). Ud fra den litterære proces, kan litteratursociologien siges at beskæftige sig med bogen i det større samfundsmæssige kredsløb (ibid.: 18). Hertel påpeger, at der indenfor litteratursociologien er mange forskellige muligheder for at undersøge forskellige litterære institutioner, der tilsammen udgør det litterære system:

Man kan undersøge forfatterrekruttering, bogmarkedets spredningskanaler og markedsføring, biblioteksudlån, opinionsdannelse fra pressens anmeldelsespraksis til litteraturundervisningens værdimål, det litterære produkts skæbne (modtagelse, succes, virkninger, efterliv), forfatternes sociale stilling, folkeoplysningens og kulturpolitikens rolle, publikumsgruppers læsevaner og litteraturopfattelse. (Hertel 1972: 8)

I vores speciale vil vi anvende litteratursociologien til at beskrive, hvordan Gladiator karakteriseres som litterær kulturinstitution. Som nævnt fokuserer vi på litteraturen i samfundet, og især på andet led der omhandler udgivelsesprocessen og forlæggerfunktionen. Den litteratursociologiske metode vil primært blive brugt i analysens første del.

Institutionsanalyse

I det følgende vil en uddybende beskrivelse af, hvordan man foretager en institutionsanalyse, finde sted. Formålet med en institutionsanalyse er at gå i dybden med en specifik institution og belyse dens position. Dermed er det muligt at beskrive og vurdere institutionen, samt placere den i en samfundsmæssig kontekst. I dette tilfælde drejer det sig om at indplacere Gladiator i det litterære system. Først vil vi beskrive, hvad en institution er, og hvilken form for institution et forlag er. Derefter vil følge en beskrivelse af hvordan en institutionsanalyse er opbygget, samt en beskrivelse af hvordan vi vil anvende institutionsanalysen i specialet.

Hvad er en institution?

Begrebet institution er meget abstrakt, og en institution kan ”både være en konkret fysisk, institution som et teater eller et fængsel, eller det kan være de stabile strukturer, som medlemmerne af samfundet vedligeholder gennem deres handlinger og den mening, de tilskriver institutioner som for eksempel ægteskabet eller religion” (Himmelstrup 2013: 252). I dette speciale vil begrebet blive brugt i forbindelse med Gladiator, som vi betegner som en kulturinstitution, da de varetager kunsten og litteraturens interesser.

Kulturinstitutioner kan både være private og offentlige, og det er ejerskabet og finansieringen, som bestemmer dette. De kan være statslige, kommunale eller selvejende alt efter finansieringsforhold, og de kan være enmandsforetagende eller store virksomheder med flere hundrede ansatte, og fordi begreberne kultur og institution indeholder merbetydninger, kan det være svært at afgrænse præcis hvilken betydning de har (ibid.: 254). Private institutioner skal gerne generere overskud, hvorimod offentlige institutioner er helt eller delvist finansierede gennem skatterne (ibid.), hvorfor Gladiator er en privat institution. Ifølge Himmelstrup har en kulturinstitution til formål ”at udøve og formidle kulturelle aktiviteter” (ibid.: 253), og netop derfor vælger vi at definere Gladiator som kulturinstitution. Kulturinstitutionen har til opgave at videreformidle kulturelle aktiviteter, som blandt andet kan være oplæsninger og andre litterære arrangementer. En institution er ikke blot en bygning eller en person, disse er derimod en del af

institutionen, og repræsenteret af ideer, bygninger og forestillinger om en funktion (Troelsen 1985: 41-42). Det vil sige, at en institution er dynamisk og hele tiden udvikler sig, især afhængigt af hvilke personer der er tilknyttet institutionen. En bygning kan være en base for institutionen, og den kan have en signifikant betydning for institutionen, men den kan også være ubetydelig. Eksempelvis er en bygning meget betydningsfuld for et museum eller en børnehave, da denne bygning repræsenterer institutionen, hvorimod bygningen ikke har samme betydning for en internetbutik.

Der er visse forudsætninger for en institution, som også gør sig gældende for Gladiator, blandt andet forudsætter en institution et fællesskab eller en form for sammenhold, hvilket er bundet sammen af interesser (Hastrup 2011: 158), idet institutioner ikke blot kan være økonomiske organisationer, men også sociale fællesskaber. Dog er det relevant at påpege, at institutioner eller virksomheder almindeligvis er deltidsfællesskaber, da medarbejderne lever et andet liv uden for institutionen (ibid.: 169).

Institutionsanalysens opbygning

En institutionsanalyse kan være behjælpelig med at få et bedre indblik i en institution for derved at lære, hvad der ligger bag ved denne - dens baggrund, opbygning mm. En institutionsanalyse kan gribes an på flere forskellige måder, og det afhænger ofte af problemfeltet, hvordan denne struktureres. En analyse kan indeholde mange niveauer, og der kan blive lagt vægt på forskellige processer eller strukturer, personer eller objekter, adfærd eller ideologi, og dermed kan en institutionsanalyse være synkron eller diakron. En synkron analyse undersøger institutionens nuværende strukturer i et øjebliksbillede, og en diakron analyse skildrer institutionen over tid. Den kan dog også indeholde elementer af begge tilgange (Troelsen 1985: 42). Vores analyse af Gladiator vil primært indeholde være synkron, da vi undersøger forlagets nutidige status. Dog vil der være elementer af den diakrone tilgang, da vi også undersøger baggrunden for forlaget.

Udover de to tilgange kan man ligeledes inddele institutionsanalysen i to planer. På det overordnede plan eller makroniveau undersøger man blandt andet institutionens struktur i forhold til det øvrige samfund, dog behøver det ikke nødvendigvis at være samfundet som helhed, der bliver taget udgangspunkt i. Det kan også være en specifik branche eller nogle beslægtede institutioner inden for kulturområdet, som er relevante for den pågældende institution. På det konkrete plan eller mikroniveau undersøger man blandt andet institutionens interne organisering, og her er der mulighed for at fokusere på et bestemt aspekt af institutionen som eksempelvis interaktionen internt (ibid.: 42-43). Disse to planer kan i princippet adskilles,

men vil ofte overlappe hinanden, og det er da også tilfældet i analysen af Gladiator, hvor vi på makroniveau vil undersøge Gladiators positionering i forhold til den øvrige forlagsbranche, og på mikroniveau vil vi undersøge forlaget i forhold til stifternes baggrunde.

Ifølge Himmelstrup vil typiske spørgsmål til en institutionsanalyse blandt andet være de følgende ud af flere, hvor vi har valgt at fremhæve dem, der har relevans for specialet:

- Hvilke politiske rammer arbejder institutionen med? Hvad er institutionens rolle i samfundet?
- Hvordan er institutionen struktureret (ledelse, organisation)?
- Hvordan hænger økonomien sammen (statstilskud, entreindtægter, fondsmidler etc.)?

For at kunne besvare disse spørgsmål, vil der være forskellige oplagte kilder, som Himmelstrup ligeledes nævner som:

- diverse præsentationsmateriale (hjemmeside, foldere mv.)
- produkter (bøger, forestillinger, udstillinger mv.)
- interviews og observation
- artikler og kulturteori (Himmelstrup 2013: 263)

Disse kilder vil være behjælpelige med at besvare de ovennævnte spørgsmål. Der er forskellige tilgange til en institutionsanalyse, og her kan det især være relevant at fokusere på de specielle interaktionsmønstre (Troelsen 1985: 43), der er udviklet i en bestemt institution som Gladiator, eksempelvis forlagets særlige stil og måde at kommunikere på både ud i samfundet og i dette tilfælde mellem forlaget og dets forfattere. Institutionsanalysen skal som nævnt føre til en bedre og bredere forståelse af Gladiator. Vi vil finde ud af, hvordan forlaget er struktureret og hvilken selvforståelse det har, for dermed at finde ud af, hvordan det positionerer sig i det litterære system.

Pierre Bourdieu

Siden vi arbejder med et forlag er det relevant at inddrage Pierre Bourdieus teori, da den kan benyttes som en makroteori omkring det litterære kredsløb (Svedjedal 2010: 137). Den franske

sociolog Pierre Bourdieu kan siges at være klasseteoretiker og han har bl.a. undersøgt den sociale ulighed i samfundet, hvor han opfatter et generelt dominansforhold mellem klasser som et styrende element. Ifølge ham eksisterer der i samfundet grupper af dominerende individer og grupper af dominerede individer, og dominansen foregår langt hen ad vejen i det ”skjulte” og uden videre bemærkning. For at forstå hans opfattelse af dynamikken i det litterære system, vil der i det følgende være en redegørelse af de relevante begreber, hvilket drejer sig om henholdsvis habitus, kapitalformerne, en uddybning af modellen om den kulturelle produktions felt, felt og doxa.

Habitus

Bourdieu's habitusbegreb bygger på en antagelse om, at menneskers virkelighedsforståelser, og dermed også deres valg og handlinger, et langt stykke hen ad vejen bliver dannet af indlærte dispositioner for at føle, tænke og handle på bestemte måder, hvilket bliver tilegnet gennem et liv, der er underlagt bestemte sociale forhold (Wilken 2014: 44). Habitus skal i den forbindelse opfattes som et sæt af tillærte dispositioner som individet handler ud fra i det sociale rum. Selve ordet disposition giver udtryk for, at handlemåderne kan benyttes, og står til disposition for individet, men som ikke nødvendigvis bliver benyttet. Habitus er et system af varige, men også foranderlige dispositioner, der gør det muligt for agenterne² at opfatte og handle i verden, men mindst ligeså vigtigt at bedømme verden i forhold til smag. Habitusbegrebet bygger ligeledes på vaner, som regulerer valg og handlinger, og disse er både mentalt og kropsligt forankret (ibid.: 45-46). Habitus er det samlede princip, som omsætter en social positions karakteristika til en samlet livsstil (Järvinen 2005: 370). Det skal dertil påpeges, at socialiseringen spiller en vigtig rolle i dannelsen af habitus, fordi habitus opstår igennem socialisering. På denne måde bliver habitus et produkt af socialiseringen, der dannes i de tidlige år, men som udvikles, tilpasses og ændres igennem hele livet efterhånden som individet vokser op (Wilken 2014: 47). Dispositionerne i habitus er således tilegnet via socialisering, men tilegnelsesprocesserne bliver i det store hele glemt eller fortrængt for individet i dagligdagen. Habitusbegrebet bliver i specialet brugt til at karakterisere forlagets grundtanke og forlaget bliver betragtet som en samlet enhed med en overordnet habitus.

² Betegnelsen agenter omfatter det konkrete handlende individ.

Kapitalformer

Et andet vigtigt aspekt af Bourdieus teori, angår begrebet kapital. Ud fra hans teori findes der fire overordnede kapitalformer: Økonomisk, kulturel, social og symbolsk kapital (ibid.: 58). Symbolsk kapital er en overordnet kapitalform, som de andre kapitalformer transformeres til, når de opfattes som vigtige på et specifikt felt (Järvinen 2005: 370). En indsigt som Bourdieu gjorde sig var, at økonomi i det menneskelige samvær ikke bare handler om penge, men omfatter alt det, der er genstand for genkendelse og anerkendelse. Den såkaldte finkultur er ikke til for hele befolkningen. Den udgør et af de vigtigste instrumenter i de dominerende klassers kamp for at bevare deres position i samfundet (ibid.: 355). Den æstetiske disposition er en indlært færdighed som visse samfundsgrupper har, og andre ikke har. Kunst og andre kulturoplevelser indgår i det sociale distinktionssystem, som afgrænser de forskellige sociale grupper fra hinanden, eksempelvis vil højtuddannede med meget kulturel kapital være i stand til at sætte et abstrakt maleri ind i en kontekst, hvorimod agenter med lav kulturel kapital ikke vil have denne evne (ibid.). Oplevelsen, eller mangel på samme, både reflekterer og reproducerer afstanden mellem de dominerende og de dominerede i samfundet. I det følgende vil kapitalformerne blive uddybet.

Symbolsk kapital

Den overordnede form, symbolsk kapital, drejer sig om ære eller æresfølelse, prestige og ry. En central tese i Bourdieus teori er, at alle ønsker at opnå anerkendelse, og kampen om denne udgør en hel fundamental dimension i menneskeligt samvær. Æren eksisterer kun i kraft af sit ry og kun i den udstrækning medlemmerne i en gruppe er enige om, at visse specifikke egenskaber eller handlinger er ærefulde, og ”symbolsk kapital kan være en hvilken som helst form for egenskab eller handling, som medlemmerne i en gruppe tilskriver positiv værdi” (ibid.: 352). En bestemt egenskab eller færdighed kan således fungere som symbolsk kapital på et overordnet socialt felt, men behøver ikke at gøre det på et andet (ibid.: 357).

Økonomisk kapital

Økonomisk kapital omfatter først og fremmest materiel rigdom som blandt andet værdipapirer og ejendomme, hvilket er værdier, som er forholdsvis lette at omsætte til penge. Det er derfor penge og økonomiske og materielle ressourcer, der er grundelementerne i denne kapitalform. I eksempelvis de kapitalistiske samfund er økonomisk kapital den mest magtfulde form for

kapital, men ifølge Bourdieu er den økonomiske kapitalform ikke den eneste betydningsfulde form for kapital. Det handler om, hvilken form for kapital der er vigtig på det specifikke felt, og man kan ikke forstå den fulde betydning af den økonomiske kapital, hvis ikke man sammenstiller den med andre former for kapital.

Kulturel kapital

Kulturel kapital handler om dannelse og uddannelse. Det være sig dels at have fået en eksamen og/eller besidde en titel og dels at have erhvervet sig forskellige former for finkulturelle færdigheder. At besidde kulturel kapital er det samme som at have lært at tolke kulturens referencesystem, at vide tilstrækkeligt meget om historie, sprog, politik osv. til at kunne begå sig i samfundets magtfelt og at have adgang til den kulturelle kapital i dens objektiverede form som eksempelvis bøger.

Kulturel kapital findes i tre former: i kropslig form, i objektiveret form og i institutionaliseret form. Det er kun objektiveret og institutionaliseret form, som er relevant for specialet, og derfor blot disse to former, der vil blive uddybet. Kulturel kapital findes i objektiveret form og det være sig eksempelvis malerier, musikinstrumenter, bøger og arkitektur. Denne form for objektiveret kulturel kapital kan man både få adgang til dels gennem økonomisk kapital, eksempelvis ved at købe et velanset maleri, og dels ved at have en indlejret habituel sans for at afkode kulturelle former. Hvis man gennem økonomisk kapital køber sig til objektiveret kulturel kapital, konverterer man samtidig både økonomisk og kulturel kapital til symbolsk kapital (Wilken 2014: 60). Slutteligt findes kulturel kapital i institutionaliseret form via eksamensbeviser, akademiske titler, hædersbeviser og priser. Institutionaliseringen er med til at give den kulturelle kapital værdighed og legitimitet, og er derved med til at gøre den til et grundlag for magt (ibid.). Bourdieu bruger begrebet kulturel kapital som en modpol til begrebet økonomisk kapital i sine analyser af magtkampene i samfundet. Her hersker der en grundlæggende værdikamp mellem de to kapitalformer om, hvilken en af dem der er mest værd og bør være mest indflydelsesrig (ibid: 61). Det skal dog påpeges, at man grundlæggende besidder begge kapitalformer, men den ene vil som regel være mere dominerende end den anden.

Social kapital

Slutteligt findes den kapitalform, der hedder social kapital. Social kapital refererer til de fordele, man kan forvente at få gennem de sociale netværk, man er en del af, og de sociale forbindelser man har. Dette gælder ligeledes de fordele, man potentielt kan udlede af de netværk og

forbindelser, man opbygger og vedligeholder gennem forskellige sociale investeringsstrategier (ægteskabsstrategier, uddannelsesstrategier osv.) (ibid.: 62). Samtidig skal social kapital ses som de ressourcer en agent har, i kraft af at være medlem af en specifik gruppe. Begge disse tilhørsforhold tilbyder et yderst anvendeligt netværk af forbindelser (Järvinen 2005: 357). Sociale relationer skal plejes og vedligeholdes, hvilket koster tid – og måske også penge. Kapitalværdien af ens sociale relationer har at gøre med mængden af de relationer man har, og mængden af de kapitaler, som relationerne besidder. Social kapital hænger til en vis grad sammen med både den økonomiske og kulturelle kapital, og kan forstærke disse kapitalformers værdi. Hvis man f.eks. tager en uddannelse, altså investerer i kulturel kapital, er der stor sandsynlighed for, at man får sig en karriere og dermed kommer til at tjene penge så man får mere økonomisk kapital. Denne sandsynlighed bliver større, hvis man samtidig har en relevant social kapital, altså forbindelser, som kan ansætte en, anbefale en eller i hvert fald lede en i den rigtige retning med de rette kontakter (Wilken 2014: 62).

Den kulturelle produktions felt

Som tidligere nævnt har Bourdieu udarbejdet en model, der specifikt omhandler det litterære system. I kapitlet ”The Emergence of a Dualist Structure” fra værket *The Rules of Art. Genesis and the Structure of the Literary Field* (1996) beskriver han tilstanden på det litterære felt i Frankrig, som det var etableret i 1880’erne. Modellen er yderst relevant for vores speciale, fordi den beskriver den kulturelle produktions felt indenfor magtfeltet og i det sociale rum, og siden vi netop har at gøre med et litterært forlag som Gladiator, er det relevant i vores analyse at indsætte forlaget i denne model. I det følgende kommer Bourdieus relevante hovedpointer samt en vejledning til at læse modellen.

Med modellen kan man undersøge strukturerne inden for det litterære felt, hvor Bourdieu fokuserer på forskellen mellem teateret, romanen og poesien, hvor pointen er, at hierarkiet i overensstemmelse med kommercielle overskud (teater, roman, digte) sameksisterer med et omvendt hierarki efter prestige (poesi, roman, teater) (Bourdieu 1996: 114). Bourdieu inddeler således det litterære felt i en slags hierarkisk orden, hvor hierarkiet blandt disse genrer kan siges at være det stik modsatte af hierarkiet for kommerciel succes (ibid.). En af de vigtigste pointer i forhold til vores speciale er, at Bourdieus model tager udgangspunkt i begrebet om autonomi, som dækker over det selvstyrende, retten til at bestemme over sig selv og selvstændighed (Wilken 2014: 53). En vigtig pointe i den forbindelse er, at feltet gradvist flytter sig mod autonomi og pålægger sin egen logik (Bourdieu 1996: 115). Som konsekvens vokser de

ovennævnte genrer mere og mere fra hinanden, og det ses tydeligt i forhold til graden af den symbolske kapital de besidder, og som varierer i et omvendt forhold til økonomisk gevinst (ibid.). Modellen tilgodeser både de store forskelle, der er mellem genrerne, men også de mere detaljerede forskelle, der er observeret indenfor den samme genre (ibid.). Efterhånden som den kulturelle virksomhed opnår mere økonomisk uafhængighed stiger autonomiteten samtidig, og inden for hver genre opstår der en mere autonom sektor, der kaldes avantgarde (ibid.: 120).

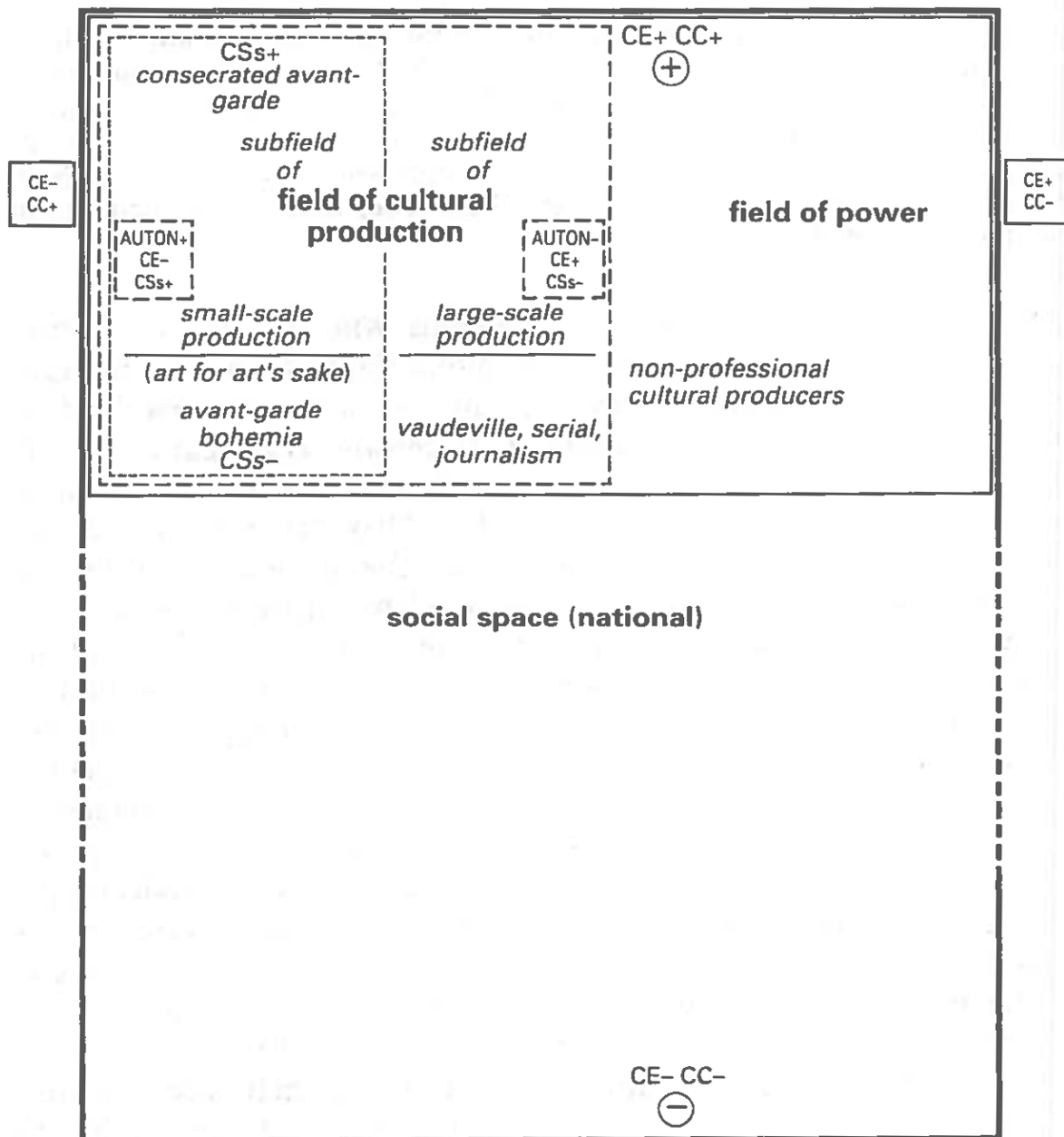
I dag er tendensen, at det generelle litterære felt organiserer sig selv i forlængelse af to uafhængige og hierarkiserede principper af differentiering: den modstand, der er mellem at skabe smal litteratur, der er bestemt for markedets begrænsede antal læsere, og den populærlitteratur, der er orienteret mod et bredt publikum. Via dette princip om differentiering opstår der et nyt felt, der er etableret i mellemfeltet mellem avantgarde og indviet avantgarde (ibid.: 121). Forskellen mellem avantgarde og indviet avantgarde drejer sig om de kunstneriske generationer, som er defineret af forskelle mellem stilarter og livsstil - nye og gamle, originale og forældede (ibid.). Kunstnerne i de avantgardepositioner, der ikke er indviet, har blandt andet en interesse i at få succes og anerkendelse. Som konsekvens af det manglende økonomiske overskud der er tilknyttet den begrænsede produktion og avantgarden, kan det have at visse avantgardeforfattere på længere sigt, enten kan fornægte publikums krav om tilgængelighed eller gå på kompromis med disse (ibid.: 123) og begynde at skabe noget nær masseproduktionen.

Ser man nærmere på modellen opdager man, at den lodrette dimension skelner mellem den totale mængde af kapital som er på feltet, hvor feltet med både høj økonomisk kapital (CE) og høj kulturel kapital (CC) ligger øverst, og feltet for lidt økonomisk kapital og kulturel kapital ligger i bunden. Med andre ord skelner den lodrette dimension mellem dem, der har et stort samlet kapitalvolumen (den dominerende klasse), og dem, der har et lille samlet kapitalvolumen (den dominerede klasse). Den vandrette dimension skelner mellem fordelingen mellem økonomisk kapital og kulturel kapital, så venstre side af modellen er det felt med lav økonomisk kapital men til gengæld har høj kulturel kapital, og højre side er feltet med høj økonomisk kapital, men med lav kulturel kapital. Den dominerende klasse med meget samlet kapitalvolumen, kommer derfor til at bestå af de agenter, der dels besidder store mængder af økonomisk kapital og dels de agenter, der besidder store mængder af kulturel kapital. Denne pointe kan sættes i forbindelse med Wilkens påstand om at både erhvervsledere og virksomhedsejere, kunstnere og professorer tilhører den teoretisk dominerende gruppe, når de ses i relation til de dominerede klasser. Dog udgør de forskellige og modsatrettede grupper, når de

ses i relation til hinanden, og derfor kan de heller ikke antages at have samme værdier og fælles interesser (Wilken 2014: 77).

Udover den overordnede generelle inddeling af dominerende og dominerede agenter i forhold til samlet kapitalvolumen, beskriver modellen ligeledes den kulturelle produktions felter nærmere. Overordnet bliver den øverste del af modellen begrænset via linjen for magtfeltet og indeni denne begrænses yderligere til det kulturelle produktions felt, hvor to felter inden for autonomi begrænses – på højre side lav grad af autonomi og på venstre side høj grad af autonomi. Det kulturelle produktions felt bliver yderligere opdelt via linjen for begrænset produktion, der i Gladiators tilfælde skal anskues som produktionen af smal litteratur. I dette felt kan man yderligere skelne mellem den indviede avantgarde øverst, og den mere regulære avantgarde nederst i feltet for smal litteratur.

Figur 2: Den kulturelle produktions felt indenfor magtfeltet og i det sociale rum (Bourdieu 1996:124).

Key

——— Social space	CE Capital – economic
——— Field of power	CC Capital – cultural
----- Field of cultural production	CSs Capital – symbolic, specific
----- Subfield of small-scale production	AUTON+ High degree of autonomy
	AUTON- Low degree of autonomy

Felt

Felter skal forstås som relative autonome områder indenfor det sociale rum med deres egne værdier, regelsæt og interesser. Autonomien betyder, at felter kan analyseres som forholdsvis selvstændige sociale arenaer (Wilken 2014: 52). Mere præcist er et felt, et netværk af relationer mellem positioner, som opretholdes gennem de kapitalformer, der er gældende indenfor feltet. Forskellige felter er ofte struktureret ud fra forskellige kapitalformer, og eksempler på felter kan være det økonomiske felt, det kunstneriske felt, det videnskabelige felt eller det litterære felt. På de forskellige felter hersker der forskellige logikker (ibid.: 51). Det er ikke alle felter som har samme logik eller samme mål at kæmpe for, og i hver feltanalyse skal man således identificere den særlige logik, der er gældende for feltet (ibid.: 53). Økonomisk succes er ikke i samme grad prestigefyldt inden for det kunstneriske felt, som det er indenfor det økonomiske felt. Bourdieu udviklede sit feltbegreb i analyserne af billedkunst og litteratur. Det er altså forskellige typer af kapital, der er aktive på de forskellige felter (Järvinen 2005: 363).

En kunstner/forfatter og hans eller hendes værk kan ikke analyseres uafhængigt af det felt, vedkommende er en del af. Bourdieu ønsker, at feltanalyser medtænker medkunstnerne, kunstopkøbere, anmeldere og konsumenter. Kunstnerisk succes afhænger ikke kun af individuel kreativitet (skaberen og hans værk); anerkendelsen forudsætter, at feltet er parat til netop denne kunst. Subjektet i kunstproduktionen er ikke blot kunstneren, der realiserer kunstobjektet i dets materialitet, men snarere hele skaren af agenter, som er engageret på feltet. Med denne forestilling om kunst som kollektivt produceret, opstiller Bourdieu altså en alternativ forståelse af ideen om kunstnerens evne til alene at forny et kunstnerisk felt (ibid.: 364). Både habitus og felt skal forstås i sammenhæng med Bourdieus begreb kapital. Ideen er, at hvis man kender til folks habitus og ved, hvilke kapitaler de har, samt hvilke felter de forsøger at begå sig i, så kan man forstå og forklare, både det de gør og deres bevæggrunde for at gøre det (Wilken 2014: 58). Felt er i vores optik det litterære felt, som er en betegnelse for hele forlagsbranchen.

Doxa

Bourdieu anvender blandt andet begrebet doxa til at beskrive den grundlæggende overensstemmelse mellem agenter og felter. Doxa refererer til alt det som tages for givet på et felt, og er derfor det selvindlysende, det udtalte, det som ikke er til diskussion (ibid.: 55). Hvert felt har specifikke doxa, sine egne common sense-forestillinger om ret og uret, normalt og unormalt, kvalificering og diskvalificering. Det mest usynlige er typisk det mest selvfølgelige, det der kan betragtes som så naturligt, at det ikke engang behøver at diskuteres. Et felts doxa

består af et sæt før-reflektive, ikkebevidstgjorte til dels kropsliggjorte adfærdsregler for de principper og regler, som gælder på feltet (Järvinen 2005: 364). De to begreber doxa og habitus er nært beslægtede, men forskellen på dem er, at doxa er det, der ikke formuleres og ikke udtrykkes sprogligt, men som alligevel gør agenternes handlinger og valg meningsfulde. Det er det specifikke regelsæt for, hvad der er rigtigt og forkert i et bestemt felt, der er udgangspunktet i doxa, hvorimod habitus er et sæt af tillærte dispositioner, der udgør grundstenen for agenten, og dermed er udgangspunkt for virkelighedsforståelsen. Hvor regler og normer er forlagets doxa og forestillinger om, hvordan tingene skal gøres, så er habitus derimod forlagets kerneværdi.

Et fællestræk ved alle felter, fra økonomisk til kunstnerisk, er kampen mellem de etablerede agenter på feltet og feltets nytilkomne. Ifølge Bourdieu står de nytilkomne på feltet altid for en vis portion nytænkning, mens de dominerende primært repræsenterer feltets doxa. Denne nytænkning tvinger de etablerede til at bryde deres tavshed og fremhæve doxa i en forsvarsmæssig monopolbevarende diskurs. De etablerede, som allerede har opnået maksimale mængder af de anerkendte kapitalformer på feltet, forsøger at fastfryse tiden, standse udviklingen, således at netop deres specifikke opstilling af kapital går over i historien som evigtgyldige. Udfordrerne har derimod al mulig interesse i at rokke ved den nulevende status og forsøge at få nye regler eller værdier anerkendt som de bedste. De nytilkomne sætter dog ikke spørgsmålstejn ved spillet som helhed, og feltets undergang ville ødelægge deres egne fremtidsmuligheder. Med deres nytænkning efterstræber de blot en forsigtig omstrukturering af feltet og en fremskyndelse af den allerede etablerede strukturering, for på denne måde at tilrettelægge mulighederne for deres egen prestige.

Det er kampene på feltet, der garanterer Bourdieus feltbegreb en vis dynamik. Kampene gælder ikke blot de attraktive positioner på feltet, men også spørgsmålet om, hvilke kapitalformer der skal betragtes som legitime. Deltagelse på feltet, f.eks. det kunstneriske, kræver viden om feltets historie. Den mest effektive kritik, man kan rette mod f.eks. et videnskabeligt felt er, at feltet er blevet banaliseret og populariseret, og at feltet har glemt sin oprindelse og sine klassikere, at det har forsømt at realisere sin inderste, videnskabelige essens (Järvinen 2005: 364-365). Siden der er noget at kæmpe for, vil man i en feltanalyse, identificere ”kampen”, og man kortlægger relationerne mellem de agenter, der er involveret i kampen. (Wilken 2014: 52). Hvert felt har flere sæt doxa, og for at kunne deltage i feltet og i kampene i feltet, må disse være inkorporeret i agenternes habitus, der styrer deres valg og handlinger. Doxa er således alt det, som agenterne er enige om, det som konstituerer feltet og som gør kampen i

feltet meningsfuld (ibid.: 56). Vi betragter doxa som spillereglerne på det litterære felt og i den generelle forlagsbranche, og vil benytte begrebet således i specialet.

Denne redegørelse af Bourdieus begreber vil blive brugt i institutionsanalysen af *Gladiator*, hvor vi dels vil anvende dem når vi undersøger forlaget internt, samt hvordan det positionerer sig i det litterære system.

Boghistorie

I det følgende vil en uddybning af begrebet boghistorie finde sted. Redegørelsen er vigtig, da den boghistoriske tilgang vil blive brugt som teoretisk metode i vores analyse af forlaget *Gladiator*'s udgivelser. Vi vil i dette kapitel ikke redegøre for feltets mangfoldigheder og centrale forskningsbidrag i dybereliggende detaljer. I stedet vil vi fokusere på enkelte grundlæggende præmisser af boghistorien og pege på de discipliner af boghistorien, som er centrale for vores speciale. Først kommer en generel introduktion til det boghistoriske felt. Dernæst uddyber vi aspekter af boghistorien, som er relevante for vores analyse.

Begrebet boghistorie har udviklet sig til at være en international samlebetegnelse for et tværfagligt forskningsfelt, der sammenbinder en lang række discipliner f.eks. bibliografi, litteratursociologi og editionsfilologi i studiet af bogen og den menneskelige skriftkultur (Bjerring-Hansen & Jelsbak 2010: 7). Fælles for disciplinerne er en sociologisk opfattelse af teksters dannelse, hvor værket ikke blot skal ses som et kunstværk med åndshistorisk forbindelse til sin oprindelige samtid. Det skal også opfattes som et konkret historisk og fysisk produkt, der er skabt af forfatteren i samarbejde med en lang række øvrige aktører, f.eks. forlagsredaktører, grafikere og bogtrykkere (Nielsen & Rasmussen 2014: 203-204). En af de mest centrale forskere inden for den boghistoriske disciplin er bibliografen og tekstkritikeren D.F. McKenzie. I 1985 afholdt han en forelæsning med titlen ”The book as an expressive form”, som året efter blev udgivet i bogen *Bibliography and the sociology of texts* (1986). I denne definerer han det boghistoriske felt som det historiske og sociologiske studie af:

The composition, formal design and transmission of texts by writers, printers, and publishers; their distribution through different communities by wholesalers, retailers, and teachers; their collection and classification by librarians; their meaning for, and – I must add – their creative regeneration by, readers. (McKenzie 1986: 4)

McKenzies definition kan betragtes som fundamentet for den moderne boghistorie (Bjerring-Hansen & Jelsbak 2010: 28). I specialet har vi valgt at benytte McKenzies ovenstående definition, da hans firdeling af det boghistoriske begreb, og især første del omhandlende forfattere, udgivere og forlag, er relevant for at undersøge, hvilke værker Gladiator har udgivet og dermed klarlægge Gladiators udgivelsesprofil.

I en boghistorisk tilgang bør udgangspunktet ifølge McKenzie, bygge på to vigtige antagelser: Først og fremmest bliver tekster til i et tæt samarbejde mellem forskellige aktører, og for det andet påvirker tekstens materialitet deres betydningsdannelse (Nielsen 2012: 26). Derudover påpeger McKenzie endvidere, at læserens møde med det litterære værk påvirkes af materialiteten, så derfor skal hverken form eller indhold isoleres eller adskilles. Heraf stammer McKenzies ofte citerede læresætning: “forms effect meaning” (former påvirker betydningen) (McKenzie 1986: 4). Den boghistoriske metode tager udgangspunkt i en bevidsthed om den form, som værker fremtræder i, og hvordan denne form påvirker selve værket.

Boghistoriske begreber

Med afsæt i specialet tager vi udgangspunkt i en række centrale boghistoriske begreber, som er vigtige for vores videre analyse af forlagets bogudgivelser. I det følgende kommer derfor en række relevante begrebsdefinitioner.

Værk, tekst og dokument

Inden for den boghistoriske teoridannelse er distinktionen mellem værk, tekst og dokument et centralt anliggende. Når litteraturen læses, sker det altid ud fra et fysisk materielt dokument (oftest en bog), og dette dokument indeholder en tekst. Dokumentet repræsenterer kun én bestemt manifestation af det pågældende værk, og der findes hovedsageligt altid flere manifestationer. Værket kan f.eks. være udkommet i flere udgaver, og i forhold til mængden af redigering af tidligere udgaver, er teksterne i disse ikke nødvendigvis ens, men vil som oftest være det. Desuden består hver udgave eventuelt af mange tusinde eksemplarer. Hvert eksemplar er et dokument, som kun repræsenterer én manifestation af værket (Nielsen 2012: 16). Et værk skal her forstås som f.eks. en roman, en novelle eller et digt. Et værk kan også være spredt ud over flere dokumenter, hvilket eksempelvis gælder en roman i flere bind. Det litterære værk skal derfor betragtes som en abstrakt samlebetegnelse for alle de udgaver, bøger, fremførelser og lignende, hvor titlen manifesterer sig, og hvor mødet mellem læser og værk finder sted (Nielsen

& Rasmussen 2014: 204). Tekst betegner den ordning af bogstaver, som vi læser. Teksten knytter sig til det enkelte dokument, men der kan knytte sig mange forskellige tekster til ét værk, f.eks. hvis værket findes i forskellige versioner. Når der findes forskelle i teksterne kaldes det for varians (Nielsen 2012: 17), og dette begreb vil blive uddybet i afsnittet om transmission og varians.

Paratekst

Begrebet paratekst stammer fra den franske litteraturteoretiker Gérard Genette, og bliver brugt til at skelne mellem den egentlige tekst og det, som findes uden om teksten (Nielsen & Rasmussen 2014: 204-205). Ifølge Genette er parateksten en ligeså stor del af læserens møde med værket som dokumentet selv, og bør derfor også gøres til genstand for litterær analyse:

Men denne tekst præsenterer sig sjældent i nogen tilstand, uden støtte og ledsagelse af et vist antal produkter [...] såsom et forfatternavn, en titel, et forord, illustrationer, som man ikke altid véd, om man skal betragte som tilhørende teksten eller ej, men som i alt fald omgiver og forlænger den, netop for at *præsentere* den [...] Parateksten er altså for os det, ved hvilket en tekst bliver til som bog, og ved hvilket den som sådan tilbyder sig for sine læsere og offentligheden i det hele taget. (Genette 1987 i Bjerring-Hansen og Jelsbak 2010: 91-92)

Ifølge Genette bør man derfor udvide sin analyse til også at omfatte tekstens mangfoldige relationer til andre tekster og således genindsætte teksten i det netværk af tekster, som den i sidste ende er opstået af, for at danne grobund for en holdbar forståelse af hele det litterære værks kompleksitet (Rasmussen 2012: 111). Metoden eller fremgangsmåden kan kaldes for en ”relationel læsning”, og det relationelle består i en ny opmærksomhed over for den originale tekstualitet, der omgiver selve teksten (ibid.).

I værket *Palimpsests: Literature in the Second Degree* (1982) indleder Genette med en nærmere præsentation af transtekstualiteten bestående af fem underbegreber: inter-, hyper-, para-, meta-, og arketekstualitet (Rasmussen 2012: 111). De mest relevante begreber i vores speciale er para- og metatekst. Parateksten angår de ofte negligerede relationer mellem f.eks. teksten på omslaget og selve brødteksten (ibid.: 112) Metatekstualitet omhandler den eksplicitte relation mellem en kritikers synspunkt i anmeldelser og selve værket (ibid.). Fra værket *Palimpsests* til værket *Paratexts: Thresholds of Interpretation* (1987) sker en udvidelse af paratekstens domæne, således at den nu både omfatter bogens peritekster, der knytter sig direkte til udgivelsen, samt

kun løst forbundne epitekster (ibid.: 120). Dermed er paratekst en overordnet betegnelse, som indeholder peritekster og epitekster. Den første underkategori peritekster, er intern og omfatter alle de paratekster, som placeringsmæssigt knytter sig direkte til selve bogen. Det er f.eks. forfatternavn(e), titler, genrebetegnelser, forlagsoplysninger, forord, dedikationer, noter, omslag, indholdsfortegnelse og/eller efterskrift. Den anden underkategori, som er epitekster, er eksterne, og følger bogen ud i offentligheden. Det være sig eksempelvis annoncer og forhåndstale, som i den moderne medievirkelighed er med til at bestemme, hvordan en tekst bliver modtaget af kritikere og læsere (Bjerring-Hansen & Jelsbak 2010: 29). Udover peritekster og epitekster som de væsentligste begreber, nævner Genette paratekstens tidlige dimension som relevant i sin analyse. Hvis man tager udgangspunkt i en teksts udgivelsesdato, vil visse paratekstuelle elementer findes i en forudgående offentlig produktion. Det være sig eksempelvis annonceringer af kommende udgivelser, eller dreje sig om elementer, der er forbundet med en præpublicering i en avis eller et tidsskrift, hvilket kaldes forudgående paratekster (Genette 1987 i Bjerring-Hansen og Jelsbak: 97).

Selvom Gérard Genettes paratekstbegreb er blevet kritiseret for at være for tekstorienteret, ved blot at fokusere på de sproglige paratekster, hvor indbinding, omslagslayout og typografi kun får enkelte kommentarer med på vejen, vil de alligevel blive brugt i dette speciale, da det er yderst relevant at kunne skelne mellem paratekstens underkategorier. Vi har valgt at uddybe de forskellige elementer af et værks fysiske fremtoning for bedre at kunne karakterisere værkernes peritekster, og dermed bruge dem til at definere Gladiators udgivelsesprofil. Ud fra et tekstsociologisk synspunkt, er paratekstens primære funktion at præsentere teksten for offentligheden (Rasmussen 2012: 120). I dette speciale vil vi analysere paratekster ud fra bogens peritekst, som er det skrevne, der er en del af det fysiske værk, gennem epitekstens foromtale og via metatekstens anmeldelser.

Omslag

Siden materialiteten spiller en stor rolle i læserens møde med bogen, er det ligeledes vigtigt at give en teoretisk baggrund for bogens udformning, når man vil undersøge forskellige bogudgivelser. I det næste vil vi derfor fokusere på at beskrive, hvordan analyse af et værks omslag, kan bruges i specialets undersøgelse af forlagets udgivelsesprofil, og ligeledes beskrive, hvad begreberne blurbs og bogbeskrivelse dækker over.

Tore Rye Andersen pointerer i sin artikel "Omslag" (2007) fra *Passage* nr. 57, at omslaget spiller en vigtig hovedrolle i læserens første møde med en ny bog, og det derfor er en overordentlig vigtig faktor i mødet med bogen og teksten. Omslaget kan f.eks. være årsagen til at læseren valgte bogen til at begynde med, og efterfølgende giver det med sine eventuelle illustrationer, sine blurbs, sin bogbeskrivelse og sin forfatterbiografi en række vigtige informationer, der kan være afgørende for, om læseren overhovedet køber bogen, og kan dermed allerede på forhånd være med til at styre vores læsning af den tekst, de omslutter, ind i bestemte baner (Rye Andersen 2007: 68). Det er vigtigt at påpege, at han både bruger begrebet smudsomslag og omslag, men at vi kun vil benytte begrebet omslag både om smudsomslaget der er løst papir omkring en bog og som kan smides væk, og om omslag, som er en del af bogen. Der er mange kreative kræfter involveret i udformningen af et omslag (illustrator, fotograf, forfatter, redaktør, andre forfattere, marketingfolk osv.), og resultatet af deres samarbejde udgør en kreativ kombination af reklamesøjle, blikfang, salgsargument, forbrugeroplysninger, vareinformationer mm. Omslagsillustrationen rummer ofte vigtige informationer om værkets indhold, ligesom selektionen og arrangementet af biografiske oplysninger eller blurbs kan være determineret af rent grafiske hensyn (ibid.: 70). Man bør derfor se nærmere på omslagets forhold til teksten. Et omslag omslutter aldrig bare en bog, det omslutter også en tekst, og ofte er det med til at bestemme, hvordan denne tekst opfattes af læserne, anmelderne og kritikerne. Med Gérard Genettes begreber kan omslagets paratekster (blurbs, bogbeskrivelser, illustrationer mm.) have en styrende effekt på tekstens senere metatekster (anmeldelser, akademiske artikler osv.), og dermed være med til at determinere, hvordan receptionen med tiden transformerer den oprindelige litterære tekst til et litterært værk med et bestemt sæt konnotationer knyttet til sig (ibid.: 70-71) Alt for ofte tænker læseren slet ikke over, at omslaget i realiteten udgør sin egen lille fortolkning af værket, der til en vis grad påvirker læsningen, og der bliver således ikke lagt mærke til, at der så at sige bliver læst med ført hånd (ibid.: 71).

Blurbs

En blurb defineres som en "kort, rosende tekst på bagsiden af en bog" (Ordnet: Blurb), og ofte dækker begrebet over et forlags lovprisning af et værk. Da mange umiddelbart vil stille sig skeptisk over for forlagets egen lovprisning af dets eget produkt, er det imidlertid blevet almindeligt, at forlagene benytter sig af stråmænd, i skikkelse af forfatterkolleger, i deres forsøg på at overbevise læseren om bogens fortræffeligheder (Rye Andersen 2007: 76-78). Tidlige

prøvetryk bliver således sendt ud til forskellige folk i litterære kredse, især forfatterkollegaer, men også prominente kritikere, i håbet om at de vil formulere en rosende sætning eller to om bogen, der efterfølgende kan bruges som blurb og trykkes bag på førsteudgavens omslag (ibid.: 78)

Det er vigtigt at påpege, at en blurb ikke er det samme som forlagets egen bogbeskrivelse, selvom den kan være nok så rosende. Forlagets bogbeskrivelse skal primært give et indtryk af bogens indhold, genre osv., mens blurben først og fremmest er en smagsdom, der udtaler sig om bogens kvalitet, og som en sidegevinst kan supplere forlagets beskrivelse af bogens indhold (ibid.). Det er også vigtigt at understrege, at blurben adskiller sig fra de små citater fra anmeldelser, der gerne bliver trykt på de senere udgaver af værket. I praksis bliver ordet blurbs brugt til at beskrive de rosende vurderinger af bogen, som forlaget indhenter hos andre forfattere inden udgivelsen. Disse vurderinger udtaler sig om bogens værdi allerede inden dens første møde med anmelderne og læserne, og på grund af placeringen på bogens omslag, er de netop en vigtig del af læserens første møde. Det grundlæggende problem er, at smagsdommen er givet på forhånd. Forlaget kan ganske vist ikke tvinge udvalgte forfattere til at lovprise en bestemt bog, men forfatterne er selvfølgelig selekteret ud fra en formodning om, at de vil kunne lide bogen. Blurbens budskab bliver i sidste ende: Køb denne bog! (ibid.).

Når talen falder på blurben som en udveksling af kulturel kapital, er det vigtige ikke så meget, hvad der skrives, som hvem der skriver det, og hvor de skriver det. I langt de fleste tilfælde kan en bog tilføres status ved at have den rigtige konstellation af navne på omslaget, men det må også påpeges, at det mest statusgivende overhovedet, måske i virkeligheden er slet ikke at have blurbs på sin bog. Manglende blurbs kan være en bagtanke om, at lade værket møde læseren på egen hånd ”uden støttehjul”. Køberen får ikke en masse opfordringer til at købe bogen, men får frie hænder til selv at danne sin egen mening om værket. En helt anden betragtning kan være, at fraværet af blurbs er lavet for at signalere, at ingen andre forfattere har kulturel kapital nok til at få taletid bag på bogen (ibid.: 80).

Bogbeskrivelse

Bogbeskrivelsen har stor indflydelse på læserens opfattelse af værket, og den er typisk at finde på omslaget. I lighed med blurben skal bogbeskrivelsen i sidste ende fungere som et incitament til at købe bogen, men i forhold til blurben er der som regel skruet ned for de rosende ord og op for informationsniveauet. Bogbeskrivelsen kan på mange måder ses som en varedeklaration, der

informerer den potentielle køber om varens kvaliteter og sammensætning. Den skal som minimum give et appetitvækkende indtryk af bogens indhold (hovedpersoner, handlingstråde, temaer osv.), men som regel rummer den også oplysninger om bogens genre (spændingsroman, komedie, historisk roman mm.). Desuden vil den ofte gennem sammenligninger med andre forfattere give et fingerpeg om, hvilken litteraturhistorisk kontekst, værket skal tænkes i. Teksten kan være skrevet af forfatteren selv eller af forlaget, og i realiteten bliver den nok oftest skrevet i et samarbejde mellem disse. Bogbeskrivelsen fungerer således på mange måder som en slags forlags- og forfattersanktioneret indgangsportal til værket, der gennem selektionen og arrangementet af informationer fortæller læserne, herunder anmelderne og kritikerne, hvordan de skal gribe værket an (ibid.: 87)

Rye Andersen hævder i den forbindelse, at de valg og ikke mindst fravalg, der foretages i bogbeskrivelsen, hvilke elementer af plottet man har valgt at fremhæve på bekostning af andre, og hvilke forfatterskaber man har valgt at sammenligne værket med, har betydning for vores førstehåndsindtryk af værket (ibid.: 87-88). Bogbeskrivelsen skal komprimere teksten til blot at fylde nogle få linjer, og denne komprimering vil i de fleste tilfælde styre læsernes, anmeldernes og kritikernes første gennemlæsning af værket i en bestemt retning (ibid.: 88). I en ideel verden ville læsere, anmeldere og kritikere måske tilnærme sig den litterære tekst uden påvirkning af de paratekster, den er pakket ind i og som omgiver den, men i praksis har indpakningen af teksten vist sig overordentlig afgørende for, hvordan værket opfattes. Dette gælder ikke mindst bogbeskrivelsen, hvis fremhævelse af visse elementer og temaer, på bekostning af andre, tit er styrende for, hvilke aspekter der betones i anmeldelserne (ibid.: 91). Ved at holde omslagets paratekst på et minimum, giver man med andre ord, anmelderne flere frie hænder til at anmelde bogen i de efterfølgende metatekster (ibid.: 95).

Transmission og version

Bogen begrænser sig ikke til selve teksten, og i forhold til værket er bogen kun en enkel manifestation ud af mange. Et litterært værk har altid en transmissionshistorie, det vil sige et historisk forløb, som omhandler dets tilblivelse og publikation (Nielsen & Rasmussen 2014: 205). Transmission betegner overgangen fra ét dokument til et andet - f.eks. fra manuskript til første trykning eller fra én udgave til en anden (Nielsen 2012: 18). Dog er det da mere præcist at sige fra én manifestation til en anden, da overgangen fra trykt tekst til eksempelvis oplæsning også kan kaldes transmission (ibid.) Transmissionshistorien byder ofte på varians, hvilket vil

sige forskelle mellem de enkelte manifestationer enten i teksten (tekstuel varians) eller i bøgernes materielle udformning (materiel varians), og disse forskelle kan til tider være yderst omfattende (Nielsen & Rasmussen 2014: 205). Det er vigtigt at påpege, at ændringerne skal være væsentlige og omfattende, før man taler om ny variant. Forøgende eller forkortede udgaver vil ofte repræsentere nye versioner. Der er ingen fast bestemmelse for, hvornår variansen mellem to udgaver er tilstrækkelig betydningsfuld til at retfærdiggøre betegnelsen version, da det er op til den enkelte analytiker (Nielsen 2012: 19).

Efter at have redegjort for de væsentligst begreber inden for boghistorie, er der nu grundlag for at analysere forlagets udgivelser for dermed at bestemme Gladiators udgivelsesprofil. Samtidig har vi nu fremlagt vores teori, og med denne teori vil vi besvare vores emneformulering i to separate analysedele.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Gladiators positionering

Denne første del af analysen vil omhandle, hvordan forlaget positionerer sig som litterær institution i tilknytning til første del af specialets emneformulering som lyder: Hvordan positionerer forlaget Gladiator sig som kulturinstitution i det litterære system? Denne del af analysen er inddelt med udgangspunkt i interviewguiden, hvor emnerne forlagets baggrund, opbygning, image, promovring, økonomi, tiltag og fremtidsplaner vil være styrende for analysen. Slutteligt vil der være en opsamling, hvor forlagets positionering tydeliggøres, og hvor målet samtidig er at indsætte forlagets position i Bourdieus model: Den kulturelle produktions felt, for at give et overblik over, hvordan forlaget placerer sig i det litterære system.

Baggrund

Når man foretager en institutionsanalyse af et forlag, kan man dels vælge at undersøge forlaget i et synkront perspektiv, hvor nuværende strukturer i et øjebliksbillede bliver fremhævet, eller dels anvende det diakrone perspektiv, hvor man undersøger institutionen over tid (jf. Institutionsanalyse: Institutionsanalysens opbygning). I det følgende vil det være en kombination af disse tilgange, idet vi både vil fremhæve baggrunden for Gladiators begyndelse, og samtidig klarlægge hvordan Gladiator positionerer sig i dag for at understrege forlagets udvikling.

Forlaget Gladiator blev stiftet i 2013. I vores interview af Mads Kjeldgaard kom han blandt andet ind på, hvordan forlaget opstod. Gladiator startede som et lille køkkenbordsforlag, hvor midlerne var begrænsede. Forlaget havde to katalysatorer: Første katalysator var, at Hans Otto Jørgensen gerne ville have genudgivet Helga Johansens værk *Hinsides* (1900), hvilket Gyldendal modsatte sig. Derfor gik Jørgensen sammen med Jakob Sandvad, som på daværende tidspunkt var forlagsredaktør hos Gyldendal, om at danne Gladiator og d. 19. juni 2013 blev *Hinsides* genudgivet, sammen med genudgivelsen af Henrik Bjelkes værk *Hundrede postkort fra helvede* (1980), der oprindeligt blev udgivet på forlaget Arena (Forlaget Arena: Arenas historie). Med disse værker blev første dimension af forlagets udgivelsesprofil dannet via Sandalserien. Anden katalysator var, at Jørgensen og Sandvad gerne ville udgive ny dansk litteratur, og siden de begge længe havde været i kulisserne på Josefine Klougart's forfatterskab, da hun var tilknyttet Gyldendals datterforlag Rosinante, tænkte de, at det ville være oplagt også at udgive hendes litteratur (Bilag 1: 139). Dermed blev både Jørgensen, Sandvad og Klougart stiftere af Gladiator (jf. Forlaget Gladiator: Præsentation af Gladiator), og med Klougart's bog *Om mørke*, der første gang blev udgivet d. 5. december 2013, var anden

dimension af forlagets udgivelsesprofil dannet, der nu både var grundlag for genudgivelserne af ældre klassikere i Sandalserien og den nye danske litteratur. Forlagets udgivelsesprofil vil ikke blive beskrevet yderligere i denne del af analysen, men nærmere under afsnittet om Gladiators udgivelsesprofil.

Blot 16 dage efter Gladiators første bogudgivelser i Sandalserien, skrev forfatter og kritiker Klaus Rothstein, at Gladiator sandsynligvis ville blive for fremtidens litteratur, hvad det gamle Arenaforlag var for modernismen i sin artikel ”Gladiatoren i Arenaen”:

Jeg spår gerne, at forlaget kan blive for fremtidens litteratur, hvad Arena var for modernismen i sin tid, dengang det blev drevet af forfatterforlæggere som Peter Seeberg, Jens Smærup Sørensen m.fl. – hvilket vil sige: et vigtigt vækstcenter for den litteratur, som ikke sælges fra paller i Føtex. Det er som om, at navnet varsler det. Først var der en Arena. Nu er der en Gladiator. Ja, faktisk er der begge dele, for Arena har lykkeligvis været genoplivet i nogle år som et af de stærkeste eksempler på, hvor fuldkommen fantastisk en forlagsunderskov, der findes i Danmark. (Rothstein 2013)

Som det fremgår af citatet spåede Rothstein allerede i 2013 Gladiator en lys fremtid og sammenligningen med Arena er ikke helt forkert. For nogle af Arenas gamle grundværdier har Gladiator taget til sig, og så er det bemærkelsesværdigt, at Hans Otto Jørgensen, medstifteren af Gladiator, samtidig var med til at genoplive det nye Arena i 1999 (Forlaget Arena: Arenas historie). For at underbygge påstanden om, at Arenas grundværdier har inspireret Gladiator, kommer nu en lille uddybning af Arenas oprindelse og dermed en karakteristik af Arenas oprindelige habitus.

Arena blev stiftet af K.E. Hermann d. 30. august 1953 og blev dengang som nu, kaldt forfatterens forlag, hvor ”tanken var at starte et forfatterstyret forlag som et alternativ til de bestående forlag og dermed give den nye kvalitetslitteratur [...] bedre muligheder for udgivelse” (Forlaget Arena: Arenas historie). Arenas oprindelige tanke var at skabe et alternativ til den traditionelle forlagsbranche, hvor ønsket fra begyndelsen var at bringe forfattere tættere sammen, hvis udgangspunkt var en eksperimenterende tilgang til litteraturen, og hvor man ikke bekymrede sig om at tage læseren ved hånden, men udelukkende forsøgte at udforske litteraturens næsten grænseløse muligheder via den eksperimentelle tilgangs muligheder (Rasmussen 2012: 10). Arena ville ene og alene udgive eksperimenterende kvalitetslitteratur, hvilket medførte at forlaget igennem alle årene kæmpede med en dårlig økonomisk kapital. Samtidig voksede forlagets kulturelle kapital betydeligt fra midten af 1960’erne, og eksempelvis

tilførte den velansete Peter Seeberg forlaget en anseelig kulturel kapital ved at udgive sine bøger på Arena (ibid.: 22). Litteraturforsker Anders Juhl Rasmussen påpeger, at det bemærkelsesværdige ved Arena var, at forfattere samlede sig om et forlag, og at forlaget var et sted, hvor forfattere, der var blevet afvist af Gyldendal, fandt sammen og gjorde hinanden selskab: ”Arena var et *andet sted* i forhold til de etablerede forlag og grupperinger i dansk litteratur” (ibid.: 279). Arenas eksperimenterende tilgang kan siges at have inspireret Gladiator. Arenas nytænkning om at være forfatterens forlag, og dermed et seriøst alternativ til de store kommercielle forlag som Gyldendal, lægger Gladiator sig i forlængelse af. Arena har med andre ord inspireret Gladiator og påvirket forlagets habitus (jf. Pierre Bourdieu: *Habitus*), hvor visionen er at være nytænkende i forhold til den traditionelle forlagsbranche, samt at være et forfatterens forlag, der tilgodeser forfatterens rettigheder og vilkår, hvilket vi mere uddybende vil vende tilbage til senere.

Med disse inspirerende træk fra Arena kan man ved inddragelse af Bourdieus begreb om habitus grundlæggende karakterisere Gladiators habitus som værende nytænkende og i opposition til primært de store veletablerede forlag, hvis bøger man ”kan finde på paller i Føtex” (Rothstein 2013). En vigtig del af forlagets habitus er samtidig at tilgodese forfatterne, og hvor Arena var forfatterens forlag rent udgivelsesmæssigt ved at være eksperimenterende, er Gladiator ligeledes forfatterens forlag både udgivelsesmæssigt og sikkerhedsmæssigt (jf. Pierre Bourdieu: *Habitus*). Samtidig må man påpege at i forlængelse af Gladiators habitus, vil forlaget ændre den generelle forlagsverdens doxa, altså de traditionelle spilleregler for, hvordan et forlags drives (jf. Pierre Bourdieu: *Doxa*). I den traditionelle bogbranche hersker doxa eksempelvis i forbindelse med ophavsretten af et værk, hvor den ophavsretlige beskyttelse varer 70 år efter forfatterens død (jf. Forlagsbranchen), hvilket Gladiator ser som forældet, og i forbindelse med det udtaler Kjeldgaard: ”Så er der ikk sket en skid med rettigheder og med forfatterens vilkår i / ja, nærmest nogensinde og især nu sker der ikke en skid” (Bilag 1: 141). Gladiator nytænker denne ophavsret, så forfatteren efter blot to år kan få sine rettigheder tilbage, og dermed selv bestemme over værkets videre skæbne. Et andet aspekt af den traditionelle forlagsbranches doxa er forfatterens økonomiske vilkår, hvor forfatteren traditionelt kun får 15 procent af overskuddet (Dansk Forfatterforening: *Honorar*). Her nytænker Gladiator ligeledes, og deler overskuddet ligeligt mellem forlaget og forfatteren i en fifty-fifty-ordning, når produktionsomkostningerne er tjent ind.

I den tidligere omtalte artikel ”Gladiator i Arenaen” af Klaus Rothstein, påpeger han forskellen mellem den kunstneriske litteratur og det forretningsbevidste forlag. Litteraturen er dynamisk og bliver ved med at udvikle sig. Anderledes står det til med forlagsbranchen, som derimod er et erhverv på et marked, der må følge med tiden og teknologien. Han påpeger i den forbindelse, at branchen for tiden er udsat for væsentlige forandringer, hvor de etablerede forlag blandt andet er optagede af at udvikle indtjeningsdygtige distributionsaftaler på det digitale marked, så koncentrerer de små forlag sig målrettet om litteraturen og forfatterne. Han er kritisk over for de store forlags prioriteringer, der som konsekvens har tilsidesat litteraturen og de litterære fællesskaber:

Hvis de store forlag ikke evner at skabe, vedligeholde og udvikle attraktive miljøer og fællesskaber, vil forfatterne i stigende grad samle sig om den litterære og kulturelle avantgardes udgiverfællesskaber, og så kan de etablerede forlag have nok så meget forstand på digital distribution, men kan de nu også føle sig sikre på at have de forfatterskaber, som kommer til at tegne fremtiden? (Rothstein 2013)

Ovenstående citat kan sættes i forbindelse med Gladiator, da de vil være et alternativt tilbud til de forfattere, der ikke er interesserede i at skrive populærlitteratur eller at blive udgivet digitalt, men mere er interesserede i kunstneriske fællesskaber og miljøer.

Som tidligere nævnt er Gyldendal det suverænt største forlag i forlagsbranchen og den dominerende spiller på det litterære felt generelt (jf. Nutidens bogbranche: Gyldendal). Gyldendal har opkøbt flere små konkurstruede forlag, som har været hæmmet af, at de ikke har kunnet danne grobund for at vokse og gøre det til en forretning at drive et forlag. Da vi spurgte Kjeldgaard om netop denne udvikling og i den forbindelse Gladiators rolle, var en af hans pointer blandt andet, at det kunstneriske ambitionsniveau på de små forlag måske er højt men økonomisk begrænset, og samtidig at forlagsbranchen har manglet en mellemvægter:

Jeg tror, at det der har gjort, at Gladiator har fået så stor en plads allerede i dansk litteratur er også, at man kan ligesom se den udvikling, der er sket de sidste 15 år i Danmark, der er mange af [...] dem man lidt nedladende kalder smalle udgivelser, som er blevet presset ud af de store forlag og ned i sådan nogen meget [...] små forlag, som ligesom har stået for alt det vilde de sidste 10-15 år og det er jo fantastisk, men problemet har været at, [...] så længe det er sådan et lille skrivebordsforlag, så er der også grænser for ambitionerne og grænser for / ja, hvor langt man kan

nå ud med det, og derfor har, tror jeg, Gladiator har fået sådan en vigtig position, det fordi der har manglet en mellemvægter på en eller anden måde. (Bilag 1: 141)

Rollen som mellemvægter har Gladiator valgt at påtage sig, og forlaget ser positionen som en mulighed for at hive de små forlag lidt op, og presse de store forlag lidt ned: ”vi positionerer os som en form for mellemvægterforlag [...] og som skal være det der ambitiøse forlag, som er lidt større end de små og væsentligt mindre end de store” (ibid.: 143). Det er samtidig også derfor, at man ikke kan karakterisere forlaget som small press, fordi det ikke er deres intention at være et lille forlag (jf. Nutidens bogbranche: Small press). Som nævnt startede Gladiator som et køkkenbordsforlag, der med tiden har fået en vision om at udfylde mellemvægterområdet, og Rothstein ser da også Gladiator som en vigtig konkurrent til eksempelvis Gyldendal: ”Jeg er sikker på, at Gladiator også kommer til at udgive ny dansk skønlitteratur, som ellers ville være udkommet på for eksempel Gyldendal” (Rothstein 2013). Dermed ser Rothstein Gladiator som en ligeværdig konkurrent til Gyldendal. Forlagets placering på mellemvægterområdet, omhandler ligeledes, hvordan forlaget institutionsmæssigt formår at drive forlaget, hvilket næste afsnit vil omhandle. Her er det specielt forlagets generelle opbygning som kulturinstitution, der er værd at udforske, og ligeledes deres enormt tætte samarbejde med forfatterne, der er værd at fremhæve.

Opbygning

I det følgende vil vi primært arbejde på det konkrete plan i institutionsanalysen, hvor Gladiators interne organisering vil blive fremhævet (jf. Institutionsanalyse: Institutionsanalysens opbygning). Samtidig finder vi det relevant at undersøge specielt Hans Otto Jørgensens baggrund, samt belyse forlagets tætte samarbejde med forfatterne.

Gladiator er et lille forlag, der blot har seks faste ansatte tilknyttet (jf. Forlaget Gladiator: Præsentation af Gladiator) modsat eksempelvis Gyldendal, der blot, indenfor deres uddannelsesafdeling med speciale i at udgive undervisningsmateriale, har 86 ansatte (Gyldendal: Medarbejdere) med stillinger som f.eks. digital systemudviklingschef, teamleder i kundeserviceafdelingen og redaktionschef i matematik. Gyldendal har mange forskellige stillinger, og hvor Gyldendals ansatte officielt kun har én stillingstitel har Gladiators ansatte flere forskellige stillinger og eksempelvis Jakob Sandvad er både direktør, redaktør og underviser og Mads Kjeldgaard er både redaktør, produktionsansvarlig, digital mastermind og har pressekontakt (jf. Forlaget Gladiator: Præsentation af Gladiator). Om sin egen stilling hos

Gladiator udtalte Kjeldgaard således i interviewet: ”det er svært at sige at man er enten det ene eller det andet, fordi når man er et lille sted så er man alting, altså, så er jeg også pedel og jeg er også opvasker og jeg er også ham der går på posthuset og / ja, man laver sådan set alt” (Bilag 1: 138). Hvor Gyldendal har flere ansatte til at dække disse stillinger, må de ansatte hos Gladiator varetage flere personers arbejde. Kontrasten mellem Gladiator og Gyldendal ses ligeledes ved, at siden Gladiator er et væsentligt mindre forlag end Gyldendal, er der ikke lige så mange personer, som skal involveres i de beslutninger, der skal tages på forlaget.

En af de personer det synes mest interessant at fremhæve i forhold til Gladiators position er Hans Otto Jørgensen. Hans profession som forfatter, tidligere medstifter af det nye Arenaforlag, ansættelsen på Gyldendal og rektor på Forfatterskolen (jf. Forlaget Gladiator: Præsentation af Gladiator) giver automatisk Jørgensen en høj kulturel kapital inden for det litterære felt (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital). Siden sin debut med værket *Tårnet: en kærlighedshistorie* (1989) på forlaget Klim, har han været særdeles produktiv med sine udgivelser, der bibliografisk tæller 34 værker, med både skønlitteratur, faglitteratur og sågar børnebøger. I forbindelse med Jørgensens aftrædelse som rektor på Forfatterskolen skrev indlandsredaktør Anton Geist og journalist Rasmus Bo Sørensen i 2009 en artikel i Information, der fokuserede på rektorens autoritet på skolen gennem udtalelser fra tidligere forfatterelever. Pointen var klar: Hans Otto Jørgensen var en meget stærk, men også benhård rektor. For eksempel udtalte digteren Christel Wiinblad, der dimitterede i 2008, at Jørgensen ”har en voldsom autoritet. Han er en meget dominerende person. Det er hans natur [...] Han er en seriøs mand, der tager litteraturen dødsens alvorligt. Det skal være ordentligt, og det skal være præcist og sprogligt velfungerende” (Geist & Sørensen 2009). I samme artikel udtalte forfatter Lone Hørslev: ”Man bliver meget bundet til ham. Han bliver nærmest som en far. Han kan være kritisk og hård, men han tager hånd om en på en faderlig måde” (ibid.). Som citaterne indikerer, er Jørgensen en velanset mand i de litterære kredse, og endvidere må det nævnes, at anerkendelsen af hans produktion³, der senest resulterede i Georg Brandes prisen i 2016 for værket *Horden* (2015), har tilført hans person stor symbolsk kapital og dermed prestige for Gladiator (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital). Ligeledes kan man fremhæve Jakob Sandvads tidligere ansættelse hos Gyldendal, som en af de faktorer, der er med til at give

³ Hans Otto Jørgensen modtog Albert Dams Mindelegat i 2000, Radioens Romanpris i 2002, Marie Bregendahl Prisen i 2004, Statens Kunstfonds Livsvarig ydelse 2004, Otto Gelsted Prisen i 2007, Kritikerprisen i 2008 og Georg Brandes-prisen i 2016. (Gladiator: Hans Otto Jørgensen)

Gladiator høj kulturel kapital, da ansættelsen hos Gyldendal i sig selv er prestigefuld, idet vi har en formodning om, at det på det litterære felt er velanset at arbejde hos Gyldendal. Samtidig havde Kjeldgaard via sin tidligere ansættelse hos Politikens Forlag opnået kulturel kapital, og desuden har hans forbindelse til Jørgensen og Sandvad givet ham social kapital, da han har været en del af Gladiator fra begyndelsen på grund af sine forbindelser (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer).

En gennemgående tese i specialet er, at der inden for det litterære felt er mange interne forbindelser og kontakter - den sociale kapital er derfor vigtig, hvilket også kan lede tilbage til Kjeldgaards ansættelse hos Gladiator og Jørgensens tidligere tilknytning til forlaget Arena og ikke mindst rektorstillingen på Forfatterskolen. For at bekræfte denne tese, kan man eksempelvis fremhæve den interne forbindelse der er i tilknytning til medlemmerne i bedømmelseskomitéen for Nordisk Råds Litteraturpris, hvor forfatter Asger Schnack, som også er udkommet hos Gladiator, og professor Lilian Munk Rösing fik en anklage om nepotisme på nakken efter at de indstillede forfatterne Josefine Klougart og Harald Voetmann til prisen i 2011. Asger Schnack var nemlig ansat på forfatterskolen på samme tid som Josefine Klougart var elev, hvilket fik Berlingskes litteraturredaktør Jens Andersen til tasterne, og i sin artikel "Nordisk Røds Litteraturpris" påpegede han denne "tilfældighed":

Må jeg ikke foreslå, at vi fremover på dansk jord kalder de skandinaviske landes 50 år gamle fælles litteraturpris for "Nordisk Røds Litteraturpris" – med kraftig tryk på rod? Det er nemlig noget frygteligt rod, at en fastansat lærer på Forfatterskolen ved navn Asger Schnack i rollen som det ene af to danske jurymedlemmer indstiller en af sine elever, debutanten Josefine Klougart. Ikke mindst fordi Schnack i forfatterkredse kendes som »Klougarts læremester på forfatterskolen«. (Andersen 2010)

Spørgsmålet omhandlende rimeligheden af, at en lærer på Forfatterskolen indstiller sin egen elev til en vigtig pris, hvilket blev kraftigt diskuteret og i Information var der fortsat fokus på problematikken i artiklen "Hvornår er man lidt for gode venner?", hvor det blev påpeget at der manglede retningslinjer for, hvornår bedømmelsesmedlemmerne var inhabile: "Det er langt fra første gang, at beskyldninger om nepotisme og inhabilitet rammer det danske miljø, men alligevel har ingen af de store litteraturpriser nogen habilitetsbestemmelser [...] Nordisk Råds Litteraturpris er ingen undtagelse" (Sørensen & Syberg 2010). Dette eksempel bekræfter vores tese om de interne forbindelser i de litterære kredse, hvor samarbejde og vennetjenester

formodentlig er to sider af samme sag. Endvidere kan det tilføjes at Hans Otto Jørgensen, som tidligere nævnt, stoppede som rektor i 2009 og Josefine Klougart gik på skolen i perioden 2008-2010, så Jørgensen har fulgt Klougarts forløb på Forfatterskolen. Han har været i kulisserne af hendes forfatterskab, og problematikken i venskabet mellem rektor og elev kan man forholde sig kritisk til, ikke mindst når det kommer til diskussionen om Klougarts særpræg og individualitet. Sætter venskabet med Jørgensen et for tydeligt aftryk i Klougarts forfatterskab?

En bemærkelsesværdig opdagelse vi hurtigt gjorde os i arbejdet med *Gladiator* var det store overtal af kvindelige forfattere der er i den nye danske litteratur – 22 kvinder og 12 mænd (jf. Forlaget *Gladiator: Gladiator og forfatterne*). Da vi i interviewet spurgte ind til en begrundelse for denne konstellation, fik vi intet svar, fordi Kjeldgaard ikke havde tænkt over dette før nu (Bilag 1: 167). Vi spurgte bagefter om dette var bevidst fra forlagets side og om de kvindelige forfattere er dygtigere end mændene, hvilket han afslog i begge tilfælde. *Gladiator*'s begrundelse for overtallet af kvinder har vi derfor ikke. I stedet har vi en formodning om at begrundelsen kan være, at det litterære felt generelt tiltrækker flere kvinder end mænd - der er eksempelvis også flere kvindelige læsere (jf. *Nutidens bogbranche*). Dog underkender vi samtidig ikke antallet af mænd på dette felt, og vi ser blot overtallet af kvinder som en tilfældighed i sammenhæng med Kjeldgaards udtalelse.

Samarbejdet med forfatterne

Gladiator's begrænsede institutionsmæssige størrelse forudsætter, at alle der er tilknyttet forlaget er engagerede og ligesom Jørgensen, tager litteraturen yderst seriøst. Litteraturens seriøsitet afspejler sig hos *Gladiator*, hvor ambitionsniveauet er højt, og hvor der forventes meget af de involverede forfattere, som forlaget samarbejder bemærkelsesværdigt meget med. Den tidligere nævnte økonomiske fifty-fifty-ordning bygger på, at både forlaget og forfatterne har et stort ansvar, da begge parter har lige meget at tabe, hvilket Kjeldgaard påpeger i interviewet: ”Vi har lige meget at vinde, og vi har også lige meget at tabe [...] det gennemsyrrer ligesom hele den måde, vi kører det her forlag på [...] der er virkelig en ansvarsfordeling, som er noget helt andet end når du er på et stort sted” (Bilag 1: 141). Forlagets størrelse og den indbyrdes forpligtigelse, der er mellem forfattere og forlaget gør, at der hurtigt opstår et gensidigt ansvar, der kan beskrives som en ”*Gladiator-familie*”. Forlagets succes kommer ligeså vel forfatterne til gode som omvendt, hvilket sættes i forbindelse med forlagets habitus om at være forfatternes forlag. Et andet aspekt er, at siden forfatterne kan få rettighederne til værkerne tilbage efter to år, så skal

forlaget samtidig vægte forfatterens ønsker højt, hvis de ikke skal gå til andre forlag, når rettighederne er udløbet.

Forlagets størrelse og de ansattes mange stillingsbetegnelser gør også at Gladiator kræver, at forfatterne selv søger ud i offentligheden og markerer sig i diverse offentlige debatter. Gladiator har ikke en enkelt mand ansat til promovning af forfatterne og nye udgivelser, så det er i høj grad forfatterens eget ansvar at promovere sig. Det forlaget søger, kan kaldes aktivistiske forfattere, fordi deres litteratur, ifølge Gladiator selv, slår bredere igennem i offentligheden, jo mere forfatterne bliver set (ibid.: 163). Det tætte samarbejde trækker tråde til pointen om, at forfatteren bliver påvirket af forlaget (jf. Forlagsbranchen: Forfatteren og forlæggeren), hvilket også er tilfældet med Gladiator, og rent ambitionsmæssigt kan de sagtens kræve, at en bog omskrives fire gange, inden den bliver sendt til tryk (Bilag 1: 166), så pointen er klar: litteraturens seriøsitet og ambitionerne på forlaget er høje både på forfatterens og forlagets vegne.

Ambitionerne og samarbejdet ses også i det enorme redigeringsarbejde, der bliver udført på Gladiator, hvor forfatterne bliver inddraget i alle processerne af en bogs udgivelse. Forlagsbranchens traditionelle ry for at være usynlig og stå ”bag” forfatteren (jf. Forlagsbranchen: Forfatteren og forlæggeren) karakteriserer også Gladiators opfattelse af forholdet til forfatterne: ”Det plejer at være forlaget der ligesom har the final say, men det er forfatterne der ligesom har the final say her [...] vi har virkelig virkelig meget respekt for forfatterens holdninger til / hele vejen igennem processen, det er vigtigt at være ydmyg overfor det” (Bilag 1: 165). Hvor en del af den traditionelle forlagsbranches doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa) har bygget på, at udelukkende forfatteren har investeret kunstnerisk i sit værk, er det i forbindelse med Gladiator vigtigt at fremhæve, at både den kunstneriske og den økonomiske investering falder sammen. Redaktørerne på Gladiator tager sig ikke kun af de økonomiske aspekter, men også de kunstneriske. Den store imødekommenhed over for forfatterens ønsker, deres indbyrdes ansvar og samarbejde gør ligeledes, at forlaget både tiltrækker nye forfattere, som eksempelvis Jacob Skyggebjerg og Sara Roepstorff, men også mere etablerede og velansete forfattere, som eksempelvis den tidligere nævnte Asger Schnack og Charlotte Strandgaard, hvilket er med til at give Gladiator symbolsk kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital) på baggrund af forfatterens ry og omdømme.

Image

Gladiators selvforståelse er interessant at undersøge nærmere, da denne bedre kan give en forståelse af forlagets habitus, og hvilket image forlaget gerne vil have. Under dette afsnit er det samtidig relevant at undersøge forlagets promovring og hvilke promovringsstrategier de anvender, hvilket næste afsnit vil omhandle.

Navnet Gladiator er opstået på baggrund af den nytænkning, forlaget mente der måtte finde sted i det litterære system, der er præget af store forlags traditionelle måder at drive forretning på, og som der ikke bliver stillet spørgsmålstegn ved. Med andre ord vil Gladiator nytænke forlagsbranchens traditionelle doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa), hvilket senere vil blive uddybet. Da vi i interviewet spurgte Kjeldgaard, hvorfor forlaget i det hele taget hedder Gladiator, sagde han følgende:

Der er en vis form for fanatisme ved at være en gladiator. Altså, man er fandeme nødt til at tro på det for eller så dør man [...] man er nødt til at tro 100 procent på det ellers dør forlaget og så er det samtidig også det der med at være den lille mand der kæmper sig op og selvom han er en lille mand og en slave så kan han være utroligt frygtindgydende og så er det selvfølgelig også hele tiden for at spille på det der slave-jargon som vi lidt forbinder med nogen af de der kontrakter der har været, hvor man måske godt kan se nogen af forfatterne som gladiatorer fordi de har skulle kæmpe så hårdt for at bryde fri af deres lænker. (Bilag 1: 142-143)

Som citatet udleder, ligger der flere betydningsniveauer i navnet Gladiator. Et niveau er, at etablerede forfattere er i stand til at bryde med et forlag, som eksempelvis Charlotte Strandgaard har gjort. Et andet niveau er at forlaget er ”den lille, men frygtindgydende” spiller i forlagsbranchen, hvor en vis portion selvtillid er vigtig, hvis ikke forlaget skal gå konkurs, og samtidig være den spiller som de andre forlag frygter i forhold til konkurrencen i det litterære system. Et tredje niveau er at forlaget gør op med forlagsbranchens doxa, der blandt andet omhandler stavnsbåndet og rettighederne til et værk. Kjeldgaard anvender slavejargonen, som refererer til de traditionelle forfatterkontrakter, hvor forfatterne oprindeligt får 15 procent af overskuddet og forlagets rettigheder til et værk først bliver ophævet 70 år efter forfatterens død (jf. Forlagsbranchen). Det er denne traditionelle doxa, som Gladiator vil lave om på. I Carsten Andersens artikel ”Nyt forlag gør op med forlagsbranchens traditioner” fra 2014 udtaler Jørgensen, at der ikke er sket yderligere ændringer hos Gyldendal end for 100 år siden. Jakob Sandvad supplerer med, at den billige trykning, der eksempelvis findes i Letland, ikke afspejler

sig i de indtægter, forfatterne får for bøgerne og at forfatterne altid må nøjes med beskedne indtægter, mens andre led i produktionen får en betaling, der er tilsvarende markedsprisen (Andersen 2014). Det er i denne sammenhæng man, ifølge Gladiator, kan associere forfatterne med slaver, men samtidig kan man stille sig kritisk overfor dette udsagn, da der netop er sket en udvikling i bogbranchens hensynstagen til forfatterne. I samme artikel udtaler Gyldendals litterære redaktør Johannes Riis, at han har forståelse for, at Gladiator forsøger at gøre tingene på en ny måde, dog er han også skeptisk over for Gladiators kritik af resten af bogbranchen:

Jeg har ikke særlig stor sympati for, at de forsøger at stille falske modsætninger eller skæve sammenligninger op. Selvfølgelig er da sket noget på de etablerede forlag siden år 1900, og det ved de naturligvis også på Gladiator [...] Vi arbejder også hos os med stigende royalty til forfattere, der sælger godt, og ingen får under 15 pct. Den mindstetakst står simpelthen i standardkontrakten. Man er også hos os sikret et vist beløb i forskud, ingen kommer jo til at betale et forskud tilbage (Andersen 2014)

Gladiators provokerende kritik af branchens traditionelle doxa, er en del af forlagets habitus om at være på kanten af forlagsbranchen og på den måde være et godt alternativ til forfatterne:

Vi er sådan en form for mystisk satellit i dansk litteratur og i forlagsbranchen [...] hvor tingene de bare ikke foregår på normal vis så derfor føler vi os som værende på kanten i forhold til branchen traditionelt set [...] vi [...] føler os som sådan nogen freaks i det større sådan forlagsbranchebillede. (Bilag 1: 150)

Bourdieu's fremhævelse af, at kampen mellem de etablerede agenter og feltets nyttilkomne kan sammenlignes med henholdsvis Gyldendal og Gladiator på det litterære felt. Gladiators nytænkning tvinger Gyldendal, der allerede har opnået maksimal kapital, til at bryde tavsheden og fremhæve doxa i en forsvarsmæssig monopolbevarende diskurs. Ud fra Bourdieus teori forsøger Gyldendal at fastfryse tiden, så netop deres specifikke opstilling af kapital bliver eviggyldig. I den forbindelse har Gladiator interesse i at rokke ved den nuærende status og forsøger at få nye regler og værdier anerkendt som de bedste, hvilket netop kan ses som en del af Gladiators nytænkning (jf. Pierre Bourdieu: Doxa). Denne nytænkning er en del af det image, der bliver udbredt gennem Gladiators promovring, hvilket det næste afsnit vil omhandle.

Promovering

Gladiator gør meget ud af deres promovering, ikke mindst på de sociale medier. Både på Facebook, Instagram og Twitter promoverer de sig selv, deres forfattere og deres nye tiltag. Under interviewet påpegede Kjeldgaard, at ”hvis man ikke eksisterer på de sociale medier, så eksisterer man ikke som forlag” (Bilag 1: 148). De sociale medier er derfor vigtige at benytte, hvilket også hænger sammen med deres overordnede strategi om at opdyrke nye læsere. På de sociale medier lægger Gladiator vægt på at være sjove, frække, provokerende og ikke mindst informative. Gladiator har eksempelvis lagt følgende opslag på Facebook:

Vores vanvittigt dygtige praktikant Christian får sig lidt af en storbyoplevelse på Gladiator. Først scooter-ture til boghandlerne, og nu ladcykel smækfyldt med bøger til Gladiators abonnenter. Hvis du vil være sikker på at ligge i Christians ladcykel, når vi sender næste bog ud, kan du blive Gladiator Abonnent her (Facebook: Forlaget Gladiator d. 23/2 2016)

Dette humoristiske opslag er både sjovt og informativt idet Gladiator i deres opfordring til at man tilmelder sig deres abonnementsordning, sætter lighedstegn mellem abonnenten og dennes bog, som ligger i ladcyklen.

Billede 2: Gladiators praktikant Christian med ladcyklen.

Desuden vil Gladiator gerne fremstå som det smarte og sjove forlag, hvor der er rart at være, også selvom man blot er praktikant. Et andet eksempel er en opfordring til læserne om at støtte litteraturfestivalen Lille Bogdag:

Lille Bogdag, som er de små forlags absolut vigtigste årlige begivenhed, er på skideren. De har ikke fået noget støtte på trods af arrangementets utvetydige succes. Derfor har de startet en kickstarter for at finansiere det beskedne 18.000 kr. store budget. Gladiator har spyttet de første 2.000 kr. i bøssen, men der er brug for flere penge for at det kan lykkes. Støt og del, alle bidrag gælder. (Facebook: Forlaget Gladiator d. 5/4 2016)

Disse citater er tydelige eksempler på, at Gladiator opfordrer læseren til at deltage i diverse begivenheder og aktioner samt at blive Gladiatorabonnet. Derudover er det også en del af forlagets strategi at skrive lange opslag – jo længere, jo bedre. Om forlagets promovoring udtaler Kjeldgaard således: ”der er ikk plads til middelmådighed [...] man skal gå all in” (Bilag 1: 144).

Skal man forsøge at karakterisere forlagets målgruppe, påpeger Gladiator selv, at det primært er de 19-34-årige, der følger forlaget på Facebook. Hos Gladiator er denne målgruppe dog ikke bevidst tiltænkt, og forlaget arbejder til daglig mere efter to læsemålgrupper: ”der er det læsende folk, og det potentielt læsende folk” (ibid.: 160). Visionen er at få flere mennesker til at læse mere litteratur, hvor målet hele tiden er at udvide læserfeltet og gøre nye læsere interesseret i litteratur, og derfor har de ikke lagt sig fast på én bestemt målgruppe:

Vi vil hele tiden gerne udvide læserfeltet og [...]vise dem der måske ikke læser så meget at / at litteratur behøver ikke at være pisse kedeligt, og det behøver ikke at være pisse tørt og det behøver ikke være dårlige dumme facebookbeskeder [...] altså, man kan blive klogere, men alle kan også være med. (ibid.: 146)

Denne vision om at nå ud til det brede læserfelt, harmonerer dog ikke specielt godt med følgende udtagelse: ”Vi antager at vores læsere er pisse kloge, og de vil blive klogere også og de kan lide at blive udfordret og provokeret [...] jeg tror mange andre forlag, de sigter efter laveste fællesnævner, så sigter vi efter højeste fællesnævner [...] vi tror virkelig på, at de kan noget vores læsere” (ibid.: 144). Den højeste fællesnævner skal i den forbindelse forstås som den intellektuelle læser med høj kulturel kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital). På Facebook bruger Gladiator smarte begreber og vendinger, fordi de netop går ud fra at

deres læsere er ”pisse kloge”. Eksempelvis blev følgende opslag lagt op på Facebook, med henvisning til efterordet til Emil Bønnelyckes værk *Spartanerne, Rosa Luxemburg og Berlin* (2016):

Hvordan Bønnelycke kan skrive så malerisk om en krig, han aldrig selv har deltaget i, er mig en gåde. I soldatens bombastiske og alligevel messende ekspressionisme tager jeg mig selv i åndeløs lynlæsning og må tvinge den i stå, for ikke at... Ja, hvorfor egentlig? Man bør lade sig rive med af Bønnelyckes hypnotisk rasende prosa. Som de unge soldater, der i kampens hede slår hjernen på automatfunktion og skyder intuitivt mod den fremadstormende fjende. SPARTANERNE er en industriel illiade. (Facebook: Forlaget Gladiator d. 18/5 2016)

Ved udtryk som ”bombastiske”, ”messende ekspressionisme”, ”åndeløs lynlæsning”, ”hypnotisk rasende prosa” og ”industriel illiade” argumenterer vi for, at sproget ikke er så tilgængeligt, og dermed stikker opslaget imod visionen om at rumme alle læsere. Avantgarden som netop gerne vil være nyskabende og eksperimenterende, henvender sig automatisk ikke til alle, selvom der kan være et ønske herom, hvilket også er karakteristisk for Gladiator. De vil gerne være nyskabende og eksperimenterende og have en bred læserskare, men med smal litteratur.

I forhold til promoveringen virker det som om, at Gladiator er meget stolte og samtidig har en stor mængde selvtillid, hvilket man både får fornemmelse af ved at læse deres opslag på de sociale medier, ved at læse om deres selvfrestilling på deres hjemmeside og det var samtidig også den fornemmelse vi fik, da vi besøgte dem i forbindelse med interviewet. Selvtillidens grænser kendes stort set ikke hos Gladiator, hvilket Kjeldgaard også hentyder til: ”Det hører jo med til det, når man tør satse og man tør være udadventt i Danmark, så rammer Janteloven altså på den måde, at det provokerer folk, at man ikke går og gemmer sig og skammer sig lidt over hvad man laver” (Bilag 1: 149-150). Som citatet indikerer, er Gladiator generelt stolte af deres image og den litteratur de udgiver, og samtidig tager forlaget ikke umiddelbart højde for Janteloven, snarere tværtimod.

Gladiators selvtillid kan sættes i forbindelse med Bourdieus centrale tese om, at kampen for anerkendelse udgør en hel fundamental dimension i menneskeligt samvær (Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital), hvilket viser sig hos Gladiator i forbindelse med deres forskellige vundne priser. Senest har de vundet Artbeat Prisens talentpris 2016 (Artbeat Prisen: Modtagerne), hvor juryen blandt andet roste forlaget for at tage kampen op mod de traditionelle veletablerede forlag, at tænke i innovative baner, samarbejde med forfatterne og udarbejde

forskellige nye tiltag. Artbeat Prisen bliver givet af pr-bureauet Have Kommunikation i samarbejde med Spar Nord Fonden og talentprisen gives til en organisation, som inden for det seneste år har udvist et særligt stort talent inden for kulturformidling, og som er på vej til at indtage en markant position i det danske kulturliv (Artbeat Prisen: Info). I forlængelse af Bourdieus teori om kulturel kapital kan priserne karakteriseres som institutionalisering, da denne er med til at give den kulturelle kapital værdighed og legitimitet på det litterære felt, og dermed gøre den til et grundlag for magt (Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital). Derfor kan man samtidig karakterisere Gladiator som tilhørende den dominerende klasse i det litterære system, og i forbindelse med begrebet symbolsk kapital, kan man påpege, at Gladiator får stor anerkendelse og ære gennem eksempelvis denne pris. At andre agenter indenfor det litterære felt, netop anerkender dem for deres institution og nytænkning (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital), er samtidig med til at bekræfte forlaget i berettigelsen af den store mængde selvtillid de besidder. Ligeledes får Gladiator stor symbolsk kapital gennem deres forfattere, da flere af disse har vundet forskellige priser, og eksempelvis vandt Hans Otto Jørgensen som nævnt Georg Brandes-prisen for *Horden* i 2016, Jacob Skyggebjerg var nomineret til DR Romanprisen for *Hvad mener du med vi* i 2016, og i 2011 og 2012 var Josefine Klougart indstillet til Nordisk Råds Litteraturpris for henholdsvis *Stigninger og fald* og *Én af os sover*, og hun har ligeledes været nomineret til DR Romanprisen for *Om mørke* i 2016. Gladiator får automatisk anerkendelse via disse priser, som nok må karakteriseres som den ultimative anerkendelse, man kan opnå i det litterære system.

Økonomi

Hvad der er vigtigt for et lille forlag som Gladiator, er at være så selvstændige som muligt og derved sørge for det meste af driften selv, hvilket ligeledes hænger sammen med ikke at være afhængige af andre. Rent produktions- og driftsmæssigt kan man godt argumentere for forlagets selvstændig, men med inddragelse af Bourdieus teori om autonomi, der netop påpeger at autonomien stiger i takt med den økonomiske uafhængighed (jf. Pierre Bourdieu: Den kulturelle produktions felt), kan man diskutere, hvor uafhængige Gladiator er på det økonomiske plan, siden de får støtte af Nordens største investeringsfirma, Skagen Fondene (jf. Forlaget Gladiator: Præsentation af Gladiator). Som institution har Gladiator formålet at gøre forlaget til en forretning, der både økonomisk og volumenmæssigt langsomt vokser. Dog er de stadig et lille

foretagende, der, som tidligere nævnt, mere benytter sig af de sociale medier end dyre annoncer i f.eks. Politikken. At gøre forlaget til en forretning, er generelt vigtigt for Gladiator:

Det er så sindssygt vigtigt, at man kan gøre det til en forretning, fordi hvis man kan gøre det til en forretning, så kan man tjene penge, og hvis man kan tjene penge, så kan man lave mere litteratur selvom de fleste mennesker føler sig forskrækkede ved tanken om, at det handler om at tjene penge også. (Bilag 1: 141)

Den økonomiske kapital udgør, ligesom hos enhver anden virksomhed og institution, fundamentet for at forlaget overlever. Uden penge vil Gladiator gå konkurs, ligesom det er tilfældet med adskillige andre små forlag, som enten blot er lukket eller overtaget af den dominerende spiller i det litterære felt, Gyldendal (jf. Nutidens bogbranche: Gyldendal). Netop kontrasten mellem Gladiator og Gyldendal er markant, der ikke bare økonomisk, men også institutionelt adskiller sig fra hinanden. F.eks. har Gladiator hjemme i en baggård på Amager i København i noget der ligner en tidligere lejlighed (jf. Interview: Refleksion over interview), hvilket står i klar æstetisk modsætning til eksempelvis Gyldendal, der har hovedsæde på Klareboderne, hvilket Andersen, da også påpeger i sin artikel:

Hvor Gyldendal har porten i Klareboderne, som viser ind i gården, hvor kendisserne skåler med hinanden til efterårsreceptionen, har Gladiator en port, der viser ind i en baggård på Amager. Hvor Gyldendal har glas døren, der fører ind til den hvidmalede trappe op til direktionens forværelse, har Gladiator en graffiti-hærged yderdør, som fører ind til en nedslidt trappeopgang med et par gamle cykler i et hjørne nederst og nogle næsten lige så gamle, støvtyngede spindelvæv, der hænger som snore ned fra loftet (Andersen: 2014)

Denne store kontrast viser, at en del af Gladiators image er at skille sig ud og ikke være så højtidelige, hvorimod Gyldendal har en fornem adresse med en poleret facade. Samtidig viser dette, at Gyldendal har stor økonomisk kapital, og det har Gladiator ikke på samme måde.

Billede 3: Gladiators facade

Billede 4: Gyldendals facade

Som en del af Gladiators nytænkning har de indgået et samarbejde med Skagen Fondene, og de får dermed økonomiske fondsstøtte, som er yderst vigtig, da denne bidrager til visionen om at give forfatterne bedre vilkår. Udgangspunktet for samarbejdet er at få litteraturen og finansverdenen til at rykke tættere sammen, der via modellen sikrer, at forfatterne allerede fra første dag får halvdelen af overskuddet. Kommunikationschefen for Skagen Fondene, Christian Sigersted Larsen, udtaler således om samarbejdet:

Vi er virkelig stolte af vores samarbejde med Forlaget Gladiator. Vores aftale er med til at sikre, at nogle af Danmarks bedste forfattere kontinuerligt kan udvikle deres forfatterskab. Vi blander os ikke i, hvilke bøger, der støttes, men har fuld tillid til forlagets evner til at udgive det unikke og grænsesøgende. (Søberg 2015)

Skagen Fondene benytter sig af deres økonomiske kapital til at opnå kulturel kapital via deres sociale kapital, som kommer til udtryk i deres forbindelse til Gladiator (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer). Sara Roepstorffs værk *Min far er en tiger* (2015) var den første, som blev produceret ud fra denne model (Søberg 2015), og hele denne måde at benytte sig af storkapitalen på, er der ingen andre forlag der før har benyttet, for der har altid været faste traditioner og normer for, hvordan man driver et forlag og udgiver bøger, hvilket man ikke har stillet spørgsmålstejn ved før nu, hvor Gladiator bryder med den traditionelle forlagbranches doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa). Man kan dog kritisk stille spørgsmålet om, hvordan storkapitalens støtte hænger sammen med det avantgardistiske forlag og forlagets vision om selvstændighed. Svaret på dette spørgsmål er ikke entydigt, men der er ingen tvivl om, at uden støtten vil Gladiator ikke kunne udgive så mange bøger som de gør, og slet ikke i ”den smalle litteraturs ånd”. Der vil simpelthen ikke være mulighed for at finansiere det. Samtidig kan man påpege, at der med samarbejdet mellem disse parter er opstået en ny udvikling, hvor skellet mellem kapitalismen og litteraturen mindskes.

Udover Skagen Fondenes økonomiske støtte skal det samtidig nævnes, at Statens Kunstfond ligeledes giver støtte til nogle af udgivelserne, og hele formålet med kunststøtten er da også at støtte flere forskellige kunstneriske projekter og ”at fremme kunsten i Danmark og dansk kunst i udlandet” (Statens Kunstfond: Om Statens Kunstfond). Kjeldgaard påpeger, at det især er debutanterne der nyder godt af støtten, fordi det er dem der primært kæmper med at etablere sig og slå igennem som forfattere (Bilag 1: 153). Et andet aspekt af økonomien er de

mange forskellige tiltag, som Gladiator har, og derfor vil den økonomiske del af forlagets tiltag automatisk være en del af næste afsnit.

Tiltag

Forlagets tiltag og det økonomiske aspekt hænger logisk nok sammen. Uden penge, ingen nye tiltag. I forbindelse med økonomien er det især både Gladiatorskolen og abonnementsordningen, der er værd at fremhæve.

Med forlagets oprettelse af Gladiatorskolen er det med til at skabe et godt økonomisk fundament for forlaget på vejen mod autonomi (jf. Pierre Bourdieu: Den kulturelle produktions felt). Gladiatorskolen er som tidligere nævnt en samlebetegnelse for seks linjer, hvor der både er to forfatterlinjer, en sangskriverlinje, en art writing linje, en podcastlinje og en linje for tegneseriekunst (jf. Forlaget Gladiator: Tiltag). Gladiatorskolen genererer en forholdsvis fast indtjening, og Jørgensen og Sandvad kan derfor nøjes med at blive aflønnet her, og arbejde gratis på forlaget, hvilket Kjeldgaard da også påpeger i interviewet: ”Man laver nærmest nattearbejde for at kunne få lov at lave sit dagsarbejde” (Bilag 1: 152). Her tyder det på, at forlaget i sig selv ikke har den største økonomiske kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Økonomisk kapital), dog er oprettelsen af skolen et skridt i den rigtige retning mod selvstændighed og økonomisk uafhængighed. Hvad vi fra begyndelsen af dette speciale undrede os over, var, om hensigten med denne skole var at producere nye ”gladiatorelever”. Hertil svarede Kjeldgaard:

Det er der mange, der har misforstået, fordi [...] det er underligt, at et forlag laver en skole [...] men det har ikke noget med det at gøre, altså, det har ikk noget med udgivelsesdelen at gøre [...] det er en udbredt misforståelse, at det er en del af det der når man kommer ind som elev, så er man en del af forlagskredsløbet og det er man ikk, man er bare elev. (Bilag 1: 156)

Man bliver derfor ikke automatisk en del af gladiatorfamilien, bare fordi man er elev på skolen, dog er Jørgensen hele tiden på udkig efter nye talenter, som muligvis kan blive udgivet på forlaget (Bangsgaard 2014). I henhold til diskussionen om konkurrence, blev den tidligere rektor på forfatterskolen Pablo Llambias i 2014 spurgt om hans holdning til Gladiators forfatterskole, hvortil han svarede følgende: ”Jeg ser det slet ikke som en trussel [...] Det vigtigste er, at folk bliver bedre til at læse og skrive. Hvordan de bliver det, er op til folk selv” (ibid.). I samme artikel udtaler kritiker Lars Bukdahl, at han ikke tror at Gladiators forfatterskole vil kunne måle

sig med de mange alternative skriveskoler, der allerede findes. Han mener ikke, at skolens forløb med undervisning over otte onsdage er omfattende nok:

Det er skønt med forlaget Gladiator. Skønt at de er så meget oppe at køre på sig selv, og der, hvor de skal bevise deres værd - på de bøger de udgiver - er de stærke og har fået hevet forfattere fra Gyldendal. Det er virkelig i orden, men den her forfatterskole lyder som et trut, der, når man undersøger det nærmere, er svært at høre. Det er da glimrende, men det er ikke noget, der på nogen måde gør nogen forskel i det store system. Det er det simpelthen for lavintensivt. Hvor gode læsere de end er på Gladiator (ibid.)

Om Gladiators forfatterskole sætter et tydeligt spor i det litterære system, er svært at konkludere, men der er ingen tvivl om, at den er med til at give forlaget et godt økonomisk fundament, der sammen med deres abonnementsordning er to vigtige indtægtskilder for forlaget.

En stor økonomisk udgift er distributionsomkostningerne, så for at sikre salgstallene har Gladiator lavet en klassisk abonnementsordning - en bogklub. Igen er Gladiator inspireret af Arenas gamle abonnementsordning fra 60'erne og 70'erne hvor Kjeldgaard eksempelvis fremhæver Arenas succes ved at inddrage Jacques Derridas bog *Om Grammatologi* (1969) trykt i et førsteoplæg på 5.000 eksemplarer, hvilket er meget når man tænker på bogens kompleksitet og svære tilgængelighed (Bilag 1: 152). Abonnementsordninger er generelt et godt tiltag for små forlag, da det automatisk giver litteraturen det økonomiske fundament der skal til for at sikre en vedvarende og konsistent udgivelsesprofil. Derfor bruger Gladiator også meget energi på at få ordningen så etableret som muligt, for jo flere medlemmer i bogklubben, jo mere økonomi i bøgerne og dermed også i forlaget (ibid.: 151-152).

Når Gladiator sender en bog ud til læserne via abonnementsordningen, så vedlægger de et brev, hvori de takker for støtten med ordene: ”Kære abonnent / Tusind tak, fordi du støtter dansk litteratur, Forlaget Gladiator og forfatteres arbejds- og levevilkår. / Dit abonnement er en direkte støtte til samtidslitteraturen” (Bilag 2). Gladiatorabonnementets slogan er: ”GLADIATOR ABONNEMENT – din aktie i litteraturen”, og ved at sidestille abonnementsordningen med en aktie, forsøger forlaget at fremhæve abonnenternes særlige fællesskab, som de er blevet en del af ved at have en aktie i litteraturen, hvilket formodentligt får nogle til at abonnere, i søgen på at anskaffe sig mere kulturel kapital i objektiveret form (jf. Pierre Bourdieu: *Kapitalformer: Kulturel kapital*). Der er ingen tvivl om, at Gladiator gør alt for at få flere medlemmer i abonnementsordningen, og de husker i høj grad også at rose de eksisterende medlemmer, for

uden medlemmerne ville Gladiators økonomiske fundament være kraftigt reduceret. Hvad der dog er værd at påpege som kritikpunkt af Gladiators abonnementsordning er, at maj måneds bog var Josefine Klougarts værk *Om mørke*, hvilket strider imod vores formodning om, at meningen med en abonnementsordning er at sende de nyeste bøger, så medlemmerne får disse før alle andre. Dog skal det også påpeges, at juni måneds bog er Dan Turèlls værk *Karma Cowboy*, der først udgives d. 9/6 2016, så den er særdeles ny, og forlaget udsender således både nye og gamle udgivelser til abonnenterne.

Gladiator er nytænkende og har mange forskellige tiltag for at styrke virksomheden. Som kritikpunkt i forbindelse med Gladiatorskolen, koster den nye 1-års forfatterlinje 35.000 kr. for hver elev af egen lomme. Forlaget mener selv, at skolen skal være for alle og derfor bliver det holdt i weekenden (jf. Forlaget Gladiator: Tiltag), men med så høj en pris, kan man frygte at nogle bliver sorteret fra, fordi de ikke har økonomisk grundlag for at gå der. Samtidig kan man diskutere, om de mange tiltag kommer til at fjerne fokus fra udgivelserne. Til dette svarer Kjeldgaard: ”Jeg vil nok være tilbøjelig til at sige nej, fordi det hele handler om litteraturen. Der er ikke noget af det vi gør, som ikke handler om litteratur og handler om læsning” (Bilag 1: 154). Så man kan sige, at Gladiator ikke bare er et forlag, det er så meget mere end det, hvor læsningen og litteraturen er omdrejningspunktet og drivkraften. Som de selv skriver: ”Gladiator er ikke kun et forlag, der udgiver bøger, vi er også en skole og et blad og insisterer på at være aktivt tilstede i hele kredsløbet fra manuskriptets tilblivelse til læsning af bogen og den efterfølgende samtale og refleksion” (Gladiator: Gladiatorskolen).

Fremtidsplaner

I forbindelse med Gladiators mange tiltag, spurgte vi Kjeldgaard, om de har mere nyt på programmet, og dertil svarede han, at der er rigeligt og at Gladiator lige nu er i en fase, hvor de ikke vil etablere nye tiltag, men i stedet arbejde på at gøre de tiltag de har mere bæredygtige (Bilag 1: 158). Det betyder, at de det næste stykke tid vil arbejde på at få flere abonnenter, få solgt flere annoncer til *Texas Longhorn*, at promovere erhvervslæsegrupperne og selvfølgelig at holde liv i Gladiatorskolen samt sælge flere bøger. De tiltag der allerede er etableret er resultatet af den innovative udvikling, der er en del af forlaget, dog er det for forlaget blevet et problem med de mange ideer, og Kjeldgaard har indført en bødekasse, hvor det koster 5 kroner hver gang man får en ny idé (Bilag 1: 159). Trods denne bødekasse, opfatter Kjeldgaard ideudviklingen som positivt: ”Jeg tror mange steder der har de problemer med at finde på nye ideer, men her er problemet, at vi har så mange ideer hele tiden” (ibid.). Kjeldgaard anerkender samtidig, at det er

vigtigt at få nye ideer og hele tiden være klar på at forny sig, hvilket er vigtigt i en traditionsrig branche.

Fornyelsen skal dog også ses i den forbindelse, at den ikke må gå imod forlagets oprindelige habitus om at være forfatterens forlag, for Kjeldgaard påpeger, at der i forlagsbranchen tidligere har været eksempler på at de små forlag for at overleve, er gået på kompromis med deres oprindelige habitus, og eksempelvis har udvidet deres udgivelsesprofil med populærlitteratur – og så er det pludselig ikke det samme mere (Bilag 1: 157). Problematikken består i at det bliver svært at forene den oprindelige habitus med økonomisk overlevelse. Da vi spurgte Kjeldgaard, om de i fremtiden som kulturinstitution vil vokse svarede han:

Vi vil gerne vokse og vi vil gerne være så store som muligt, men det kommer aldrig nogen sinde til at ske på en måde, hvor vi giver køb på vores værdier eller køb på det der er vores mål, altså hvis vi vokser og bliver større, og det gør vi, men hvis vi vokser og bliver store så er det stadig med det [...] samme formål som det var dengang det var et køkkenbordsforlag, det er den samme grundtanke, den er bare blevet skaleret op forhåbentlig. (ibid)

Gladiator vil gerne blive større, men aldrig så store, at de går imod deres oprindelige habitus om at være forfatterens forlag samt nytænkningen. Eksempelvis vil Gladiator aldrig komme til at udgive krimier eller populærlitteratur, fordi de tror så meget på deres habitus og sig selv som forlag. Institutionelt er forlaget gode til at gøre virksomheden til en forretning med mange økonomisk gode tiltag, og optimismen og selvtilliden fornemmer man også hos Kjeldgaard: ”Vi tror så meget på de bøger vi udgiver og på god litteratur, at hvis vi vokser, så er det fordi god litteratur vokser i Danmark” (ibid.). Der er ingen tvivl om, at Gladiator er ambitiøse og de bliver ved med at videreudvikle deres ideer, efter de er etableret. Samtidig kan man påpege frygten for, at, siden ideerne opstår, er der måske en risiko for at forlagets habitus langsomt flyttes, så det engang ikke er det samme.

Opsamling

Efter at have foretaget en nærmere undersøgelse af forlaget Gladiator, vil vi nu fastslå forlagets position i det litterære system med inddragelse af Bourdieus model: Den kulturelle produktions felt. Forlagets habitus og dermed deres grundværdier udmønter sig primært i en avantgardistisk tilgang, hvor Gladiator er nyskabende inden for det litterære felt og bryder radikalt med det

hævdvundne. De vil med andre ord, ændre de spilleregler og normer, der gælder på det litterære felt inden for forlagsbranchen, hvor der i høj grad har eksisteret faste mønstre og handlemåder. Gladiators nyskabelse kommer blandt andet til udtryk via deres drift, økonomi og tiltag. Ligeledes er forfatterens arbejdsvilkår og rettigheder vigtige for Gladiator, der blandt andet har indgået samarbejde med Skagen Fondene for at tilgodese deres forfattere. Især dette samarbejde mellem kapitalen og litteraturen er bemærkelsesværdig, da et sådant samarbejde ikke tidligere har fundet sted og derfor kan man samtidig sige, at forlaget gør op med den traditionelle forlagsbranches doxa.

Ikke mindst på de sociale medier, har Gladiator en klar strategi om at promovere sig som nytænkende gennem intellektuelle formuleringer tenderende til det arrogante, utallige opfordringer til læseren, og ikke mindst er de ikke blege for at kritisere den øvrige forlagsbranche. I tilknytning til vores formodning om, at det litterære system også er et lukket system med mange interne forbindelser, kritiserer Gladiator på deres hjemmeside netop denne udvikling:

Det er vores opfattelse, at ikke bare strømmen af krimier, men også den såkaldte kvalitetslitteratur og dermed forfatterne til denne litteratur, er blevet alt for meget del af et lukket kredsløb, hvor alle alt for godt ved, hvad der skal ske. Man bekræfter sig selv. Forfatterne, forlagene, kritikerne og kunststøtten har fået lukket litteraturen grundigt inde. Det afgørende er ikke, om værket er originalt, men om det passer ind. Det er en horribel påstand, men vi tror, der er nogle bestemte forventninger til læsningen, og at forfatterne og forlagenes redaktører, som nu begge er læsere, retter manuskriptet til efter det. Man vil så gerne være sød og søde ved hinanden. Alle er skolet i den samme skole, mere eller mindre, kommer de samme steder, og man skal jo også leve, have brød på bordet, så ... Man makker ret. [...] Gladiator vil noget andet. (Gladiator: Forside)

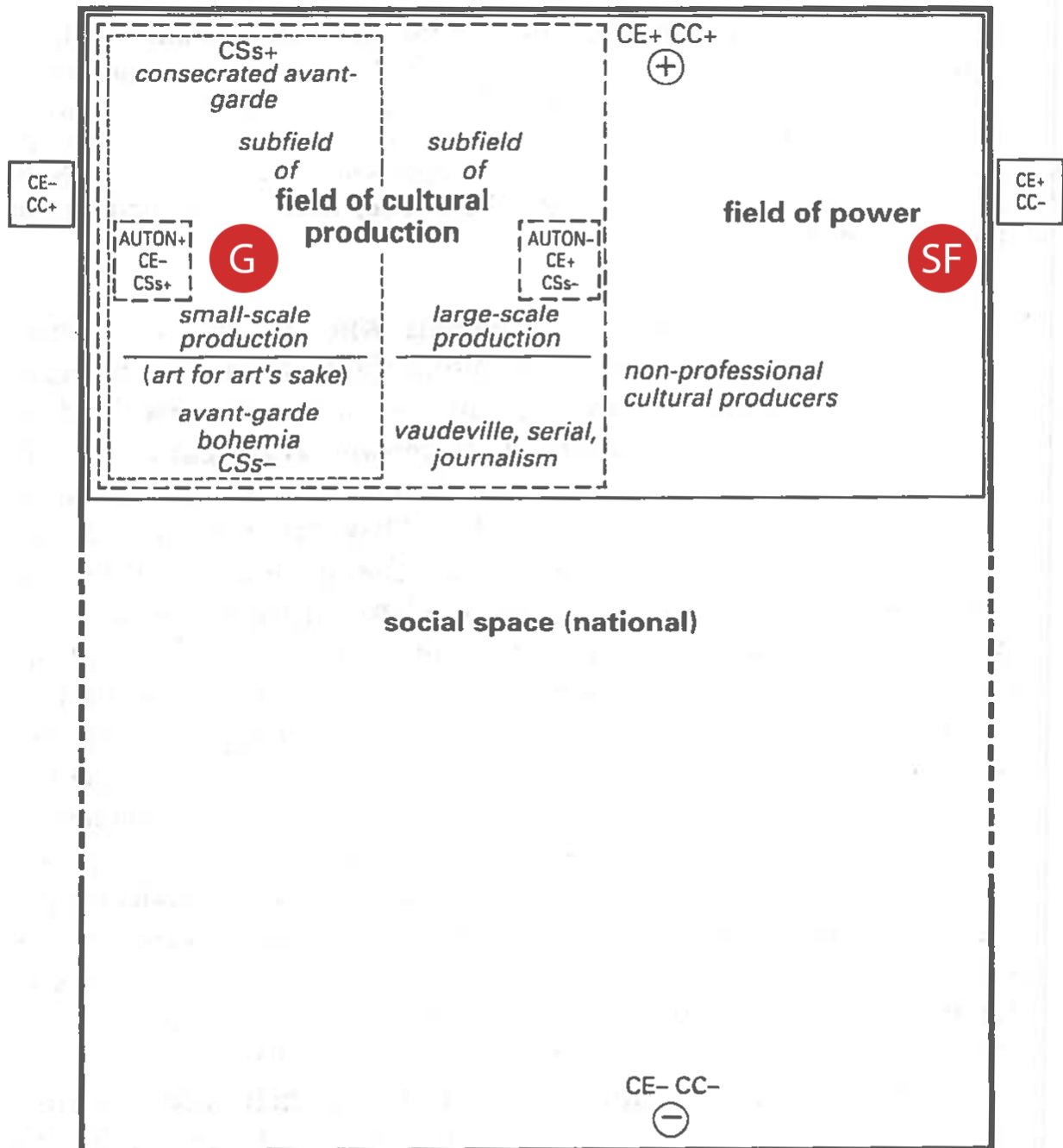
Her ses det tydeligste eksempel på, at Gladiator vil ændre den traditionelle herskende doxa, som, ifølge Gladiator, bunder i, at agenterne på det litterære felt retter litteraturen til efter hvad det formodes, at læseren vil have. Man kan være skeptisk overfor om Gladiator, i deres påstand om at alle er skolet i den samme skole, ikke kritiserer, hvad de selv er en del af, siden Hans Otto Jørgensen eksempelvis er tidligere rektor på forfatterskolen.

Gladiator vil en hel masse, de vil f.eks. ”være på kanten” af forlagsbranchen og ”gøre noget andet” end man hidtil har gjort, men en mere præcis uddybning mangler, for svarene på disse spørgsmål er svære at få, da Gladiator tit bortforklarer sig med abstrakte formuleringer,

ikke mindst når det kommer til deres selvfremsættelse. Man kan derfor blive i tvivl om, hvorvidt forlaget egentligt selv har svarene på ovenstående. Desuden skal man heller ikke underkende forlagets høje ambitionsniveau, når det kommer til litteraturen og samarbejdet med forfatterne, der skal ses i et gensidigt afhængighedsforhold mellem forfatterne og forlaget. Forlagets prestige og symbolske kapital er der ingen tvivl om er høj, hvilket både forfatterens vundne priser og Artbeat Prisen vidner om og Gladiator vil gerne anerkendes af andre agenter indenfor samme litterære felt, og de vil desuden gerne blive set og hørt i offentligheden.

Gladiator vil positionere sig på mellemvægterområdet, og er derfor hverken et small press forlag eller et stort og veletableret forlag, og deres intention er således, at være mellemvægteren der skaber balance mellem de små forlag og store forlag. I følgende har vi i Bourdieus model valgt at indplacere Gladiator i feltet for begrænset produktion, da forlaget blandt andet via stifternes baggrunde, får tilført en stor mængde kulturel kapital inden for det litterære felt, og desuden har forlaget mere kulturel kapital end økonomisk kapital. Samtidig har vi valgt at indplacere Skagen Fondene i modellen for at påpege, at dennes støtte til forlaget bidrager med den økonomiske kapital og fremhæve den store distance, der er mellem avantgarden og storkapitalen. Skagen Fondenes placering i modellen viser, at de har høj økonomisk kapital, men ikke høj kulturel kapital - dog bliver deres kulturelle kapital øget via samarbejdet med Gladiator. På grund af dette samarbejde er det ikke muligt at indplacere Gladiator i feltet med høj autonomi, og derudover afholder deres priser og anerkendelse forlaget fra at være en del af den indviede avantgarde.

Figur 3: Den kulturelle produktions felt med Gladiator og Skagen Fondene indplaceret.

Key

—————	Social space	CE	Capital – economic
—————	Field of power	CC	Capital – cultural
-----	Field of cultural production	CSs	Capital – symbolic, specific
-----	Subfield of small-scale production	AUTON+	High degree of autonomy
		AUTON-	Low degree of autonomy

Gladiators udgivelsesprofil

Efter at have arbejdet med Gladiators positionering i det litterære system og indsat forlaget i figur 2: Det kulturelle produktions felt, vil her følge en analyse af udvalgte værker udgivet af Gladiator, for dermed at fastlægge deres udgivelsesprofil. Vi har i specialet primært valgt at fokusere på genudgivelsen af Helga Johansens *Hinsides* (2013), Josefine Klougart's *Om mørke* (2013), Kristina Nya Glaffeys *Mor og Busser* (2014), Rikke Villadsens og Bjørn Rasmussens *9 Piger - Liftet* (2014), Cecilie Linds *Strunk* (2015), Charlotte Strandgaards *Ingenmandsland* (2015), Jacob Skyggebjergs *Hvad mener du med vi* (2015) og Nis-Christian Bredholts *Freischwimmer* (2016). Disse værker vil blive inddraget i forskellige afsnit omhandlende henholdsvis omslag, indhold og genre, metatekster og epitekster. Derudover vil der komme en kort analyse af tidsskriftet *Texas Longhorn*, hvor især sammenligningerne med sladderbladet *Se og hør* vil blive fremhævet. Det skal påpeges at tidsskriftet i vores optik ikke er en del af Gladiators udgivelser, men en del af deres tiltag. Vi har dog valgt at inddrage tidsskriftet i vores vurdering af Gladiators udgivelsesprofil, da det er et tiltag, som bliver udgivet, og hvor både forlagets egne og eksterne forfattere har bidraget. Endelig kommer der en opsamling af analysedelen, hvor de vigtigste pointer vil blive fremhævet i forhold til Gladiators udgivelsesprofil, og hvor udgivelsesprofilen vil blive klarlagt.

Omslag

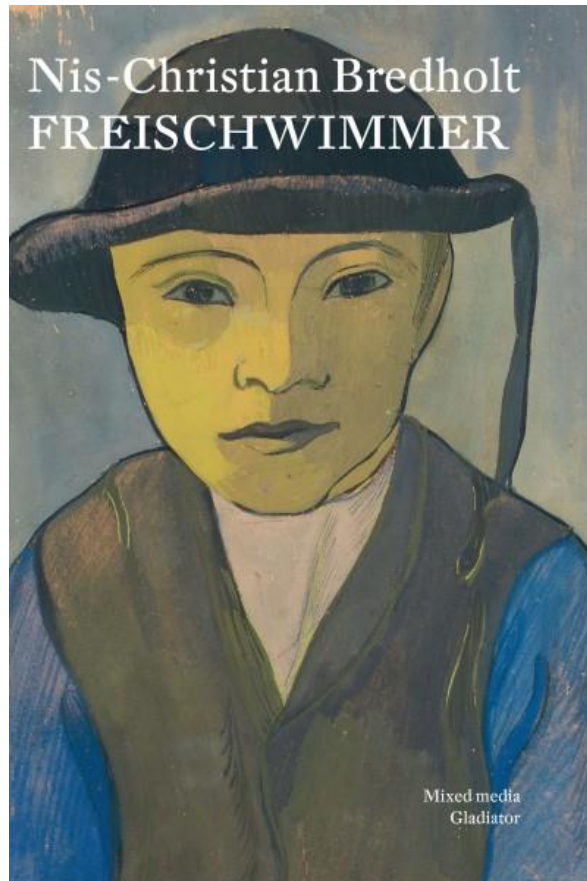
Et værks peritekst omhandler alt det der er omkring bogen, som omslag, bogbeskrivelse og blurbs (jf. Boghistorie: Paratekst), hvilket vi vil komme nærmere ind på i dette afsnit. Et omslag har stor betydning for et værks modtagelse af læserne, anmelderne og kritikerne, hvorfor det er nøje udvalgt. Desuden kan man ifølge McKenzie ikke adskille omslag og tekst, og dermed er omslaget en del af værket, og det spiller en central rolle i læsningen af et værk (jf. Boghistorie). Ligeledes er Gladiator meget bevidst om omslagets betydning, hvilket ses ved Kjeldgaards beskrivelse af valget af omslag: "Når vi skal lave en bog, [...] så indkalder jeg forfatteren til et møde, og så tager jeg nogle forskellige papirprøver med og nogle forskellige eksempler på bøger [...] så starter vi med at finde et format [...] og så tager vi udgangspunkt i det forfatteren siger" (Bilag 1: 174). Vi vil ligeledes tage udgangspunkt i format og begynde med at analysere Gladiators formater og materialiteten i deres udgivelser. Dernæst vil vi komme ind på de billeder og illustrationer, der er brugt både i forbindelse med omslaget og i de tilfælde, hvor illustrationerne er en del af teksten. Endelig vil der være en analyse af henholdsvis

bogbeskrivelser og blurbs, som igen kan være med til at fremhæve, hvordan Gladiator promoverer deres udgivelser og præsenterer dem.

Materialitet og format

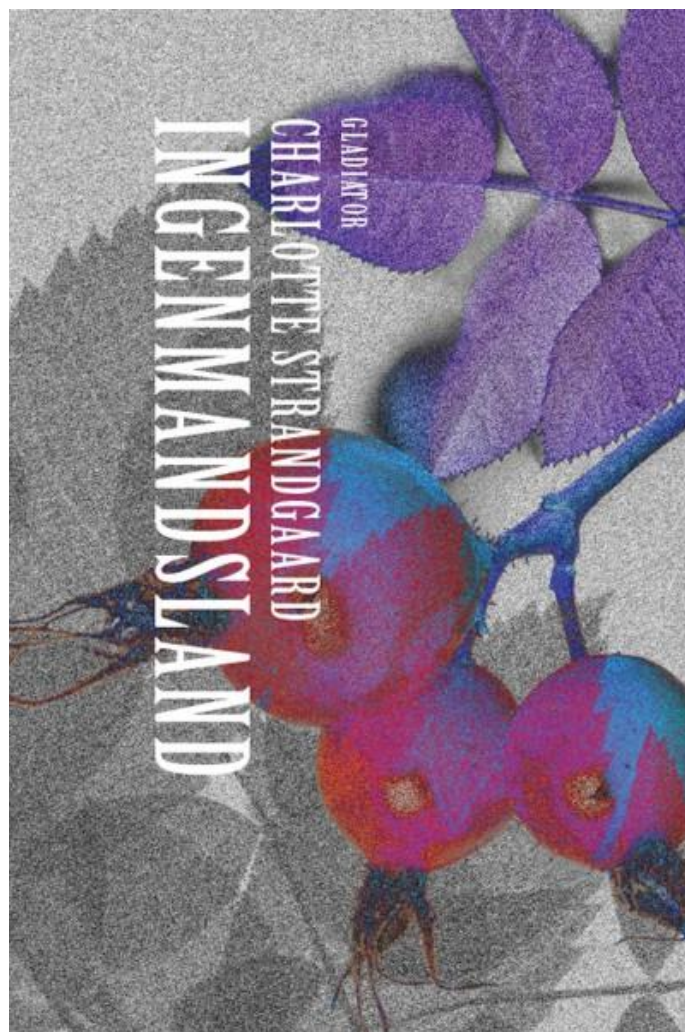
Trods digitaliseringen har Gladiator valgt kun at udgive fysiske bøger, hvilket kan være fordi, dette er den originale måde at udgive bøger på i Danmark og fordi den fysiske bog stadig er den dominerende (jf. Nutidens bogbranche: Digitalisering). Dog er tidsskriftet *Texas Longhorn* en undtagelse, idet det både udkommer i fysisk form og kan læses digitalt via Gladiators hjemmeside. Formålet med dette hænger sandsynligvis sammen med, at Gladiator med tidsskriftet gerne vil nå ud til så mange som muligt, hvilket internettet kan være et godt værktøj til at opnå.

Materialiteten af udgivelserne er umiddelbart ret ens for Gladiators udgivelser. De fleste af deres værker er med softcover-omslag, hvilket der kan være forskellige årsager til. Dette omslag giver værket et mere håndgribeligt udtryk, hvilket kan være med til at gøre værket mere tilgængeligt for læseren. I tilfældet med *Freischwimmer* er værket med softcover-omslag fordi, det skal konnotere en notesbog, da indholdet har form af en dagbog (Bilag 1: 176). Der skal med denne udgivelse være en mere hjemlig følelse, og forlaget ønsker sandsynligvis at læseren skal få associationer til eventuelle egne dagbøger og notesbøger, samt den følelse og stemning man har været i på daværende tidspunkt.

Billede 4: Forside af Nis-Christian Bredholt *Freischwimmer*

Ved udgivelsen af *Ingenmandsland*, som også er med softcover, var der et ønske om, at dette værks omslag skulle skille sig ud fra andre digtsamlinger, idet værket blandt andet omhandler ældre menneskers seksuelle handlinger: "Lige før forløsningen falder han på gulvet. Med megen møjje får vi hevet ham op. Jeg får selv / krampe i vendstre ben, lige før orgasmen. Vi flytter på mine ben. Og så lykkes det / endelig. Han mumler, at alderdommen ikke vinder ved nærmere bekendtskab" (Strandgaard 2015: 21). Citatet underbygger valget af omslag, som er med gummikachering, der imiterer menneskelig hud, og som ofte bliver brugt ved erotiske bøger, idet citatet meget eksplicit bekræfter de erotiske elementer, der er i værket.

Billede 6: Forside af Charlotte Strandgaard *Ingenmandsland*

Denne brug af gummi-kachering er en indirekte måde for forlagene at indikere, at “her er altså en sexbog” (Bilag 1: 175), og Gladiator gør dermed brug af et velkendt trick indenfor forlagsbranchen, som ligger sig i forlængelse af genrens doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa), til at fortælle læseren at dette er en bestemt type bog gennem den sansning som bogkøberen oplever ved berøring af bogen. De fleste af Gladiators værker er med softcover, dog er enkelte værker trykt med hardback, hvilket giver værkerne et mere eksklusivt og luksuriøst udtryk eksempelvis *Om mørke* og *Mor og Busser*. Endelig er der Maja Lee Langvads *Hun er vred* (2014), som kan fås med både hardback og softcover, hvor softcover-versionen hos Gladiator er 129 kr. billigere, hvilket blot understøtter teorien om, at hardback-versionen kvalitetsmæssigt er bedre. Det er desuden muligt at der ikke har været så stort salg af den dyre udgave, hvorfor Gladiator og muligvis også forfatteren har valgt at udgive en softcover-version.

Formatet på et værk er som nævnt noget af det første Gladiator fokuserer på, når de skal vælge et omslag. Formaterne er meget forskellige, og Gladiators udgivelser har ikke et standardiseret format. Dog er flere af deres digtsamlinger meget tynde, og eksempelvis *Strunk* skiller sig ud ved at være en mere aflang bog, hvor de fleste andre værker, nok har forskellige formater, men alle er mere kvadratiske eller har den klassiske bogform. Selvom værkerne har forskellige formater fremstår de på Gladiators hjemmeside som om de har samme formatstørrelse – eksempelvis er værket *Grotten* (2015) af Pia Busk væsentligt mindre end *Horden* (2015) af Hans Otto Jørgensen, hvilket ikke er tydeliggjort på hjemmesiden. Som konsekvens af dette kan bogkøberen, som har købt værket via deres hjemmeside, måske blive overrasket over værkets størrelse, da dette ikke fremgår. I den forbindelse kan man undre sig over, at informationen om formatstørrelsen ikke fremgår tydeligere, da det netop er noget som forlaget eksperimenterer mere med end de etablerede forlag gør. Den eksperimenterende tilgang til formatet bunder sandsynligvis i, at forlaget har forfatteren med inde over alle aspekter af værkets udseende, og at forfatterne nok ikke holder sig til de traditionelle formater.

Om mørke er et særligt tilfælde, idet Josefine Klougart har valgt at udgive en håndindbundet særudgave af værket. Dette er ifølge Klougart, for at slå et slag for den fysiske bog som æstetisk objekt, og for det håndværk det er at indbinde bøger. På hendes hjemmeside kan man om særudgaven læse, at den “vil være en investering i et unikt stykke håndværk i absolut topkvalitet. Vi har gjort vores aller bedste for at skabe en bog, der er et kunstværk i sig selv og fortjener at ligge fremme, blive set på, blive berørt og læst”(Klougart 2014). Med udgangspunkt i McKenzies teori om sammenhæng mellem omslag og indhold vil Klougart indirekte fremhæve, at indholdet af bogen er så unikt, at det fortjener et helt særligt omslag, idet form og indhold ikke kan adskilles, da det påvirker hinanden for meget (jf. Boghistorie). Særudgaven består af et håndindbundet eksemplar, hvor omslaget er baseret på et fotografi taget af Klougart selv, og som har signifikant betydning for bogen: “Fotografiet, der er udgangspunktet for det grafiske tryk, har jeg taget på et af de steder, der er centrale for romanen - under læsningen vil man således vandre ind i den skov og ind under de træer, der er forsidents motiv” (Klougart 2014). Således skriver Klougart i sin pressemeddelelse om særudgaven, og ud fra denne erklæring får man som læser og bogkøber indtrykket af, at særudgaven har stor personlig betydning for Klougart, samt at hun virkelig har haft store tanker omkring denne dyre særudgave til 2800 kr. På Gladiators hjemmeside under *Om mørke* er særudgaven også nævnt, samt et link til hvor man kan købe den, hvilket kun er via Klougarts egen hjemmeside, og ved at

Gladiator på denne måde refererer til særudgaven, smitter Klougarts kulturelle kapital automatisk af på forlaget (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital).

Billeder og illustrationer

Det kan være svært at være generel omkring Gladiators valg af forsidebilleder, da de er meget forskellige. Dog kan man inddele dem i forskellige kategorier. Der er de diskrete og underspillede forsidebilleder, hvor de nok repræsenterer indholdet men på en ret subtil måde, som ikke er umiddelbar. Herunder hører værker som *Ingenmandsland* og *Strunk*, der begge har blomster eller planter på forsiden, men hvor disse er symbolske for indholdet.

STRUNK

Cecilie Lind

DIGT
GLADIATOR

Billede 7: Forside af Cecilie Lind *Strunk*

En anden kategori er de mere kunstneriske forsidebilleder som Sara Roepstorffs *Min far er en tiger* (2015) og Asger Schnacks *Essays* (2015), hvor selve forsidebilledet ikke forestiller noget bestemt, men nærmere er en kunstnerisk fortolkning af indholdet. Der er ligeledes de helt tomme forsider som Karen Bergholts *Rød helikopter* (2015) og Maja Lee Langvads *Hun er vred*

(2014) der er enkelte i sine udtryk. Disse forsider har slet ingen billeder, men benytter sig i stedet af typografien til at skabe det udtryk, de ønsker. Endelig er der de tydelige billeder, som har en helt klar forbindelse til indholdet, og herunder hører blandt andet *Om mørke* og *Hvad mener du med vi*, som begge har forsidebilleder, der visuelt er letgenkendelige.

Billede 8: Forside af Josefine Klougart *Om mørke*

Forsidebillederne kan hos nogle af Gladiators forfattere også have en personlig værdi som eksempelvis på *Freischwimmer*, hvor maleriet på forsiden er malet af Bredholts oldefar, og på *Om mørke* hvor forsidebilledet af hestene er taget af Klougarts søster. Her har Gladiator valgt at give udgivelserne et mere personligt præg, og de har samtidig sørget for, at forsidebilledet er i nogenlunde tråd med teksten.

Skyggebjergs værker skiller sig markant ud fra de andre, og på *Hvad mener du med vi* ligner forsiden nærmest en klassisk filmlakate, idet de syv deltagere er opstillet nederst med Skyggebjerg eller hovedpersonen i Jesuspositur på korset med lændeklæde og stråleglans (Forfatterweb: Jacob Skyggebjerg: Hvad mener du med vi). Ved at bogens karakterer allerede på forsiden fremtræder så eksplicit, bliver man som læser præsenteret for disse allerede inden man læser bogen

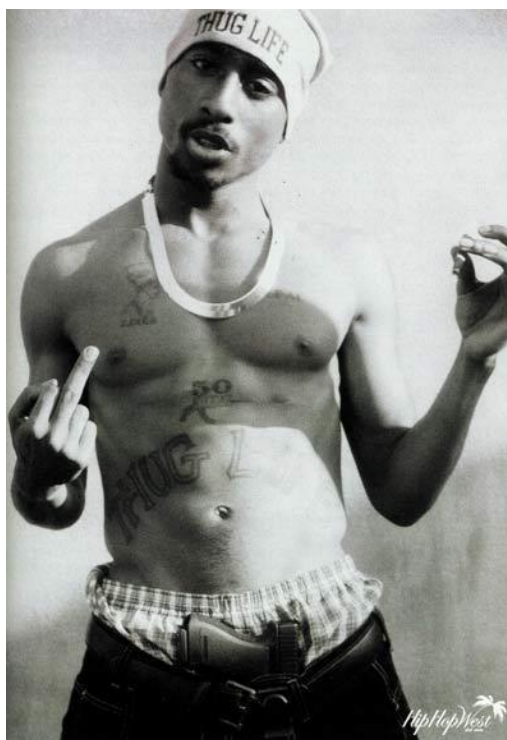
Billede 9: Forside af Jacob Skyggebjerg *Hvad mener du med vi*

Denne konnotation til en filmlakate er sandsynligvis for at udfordre læserens gængse opfattelse af, hvordan en forside til et værk traditionelt skal se ud. Forsiden er samtidig også et eksempel på, at Gladiator gerne vil provokere og udfordre med den litteratur de udgiver. Eksemplet med Skyggebjerg er noget anderledes i måden at bruge forsiden på, idet han selv er en del af den på begge sine udgivelser, og på første værk *Vor tids helt* (2013) figurerer Skyggebjerg

i bar overkrop og med guldkæde, pistol i bukselinningen, en joint i hånden og den mellemste finger fremstrakt.

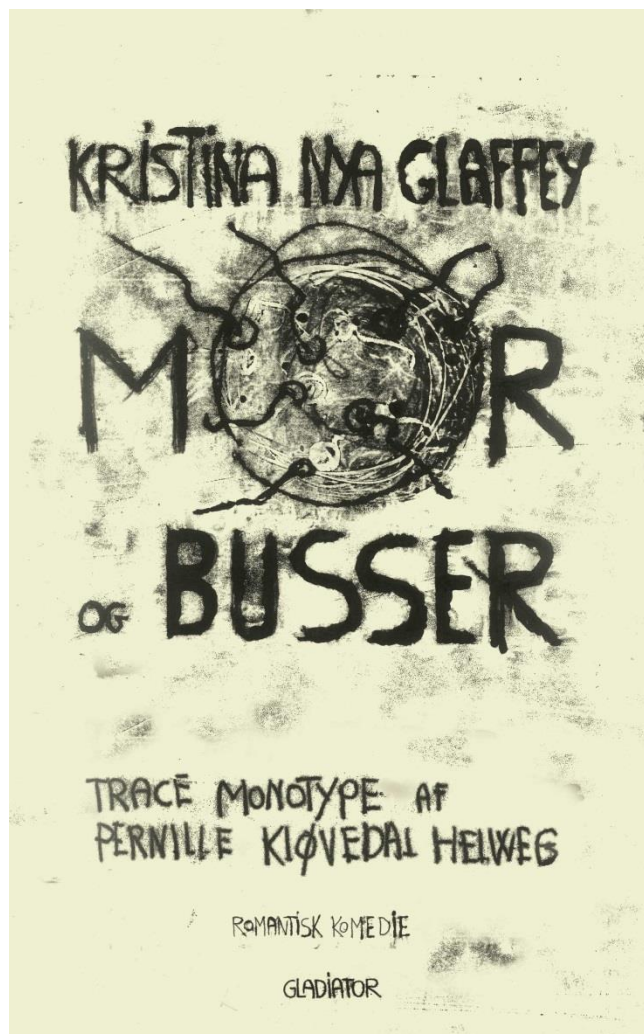
Billede 10: Forside af Jacob Skyggebjerg *Vor tids helt*

Billede 11: Rapperen Tupac Shakur

Denne positur er en efterligning af et billede af den nu afdøde rapper Tupac som der har været og stadig er en del mystik omkring, og som havde høj kulturel kapital på sit felt indenfor rapmusik. Skyggebjerg er selv rapper, og dette kan være grunden til, at han vælger at fremstå på denne måde, idet det både kan være en hyldest til Tupac og dermed en måde at vise symbolsk kapital, men samtidig et forsøg på at forene musikken og litteraturen samt benytte sig af den eventuelle kulturelle kapital han selv har opnået som rapper og videreføre dette til sine værker (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer). På første værk *Vor tids helt* giver det god mening at Skyggebjerg figurerer på forsiden, da værket indeholder biografiske elementer, selvom det er fiktion. Skyggebjerg optræder ikke i andet værk *Hvad mener du med vi*, men alligevel figurerer han på forsiden, hvilket kan foranledige til at tro, at nu har Gladiator og Skyggebjerg valgt, at dette skal være et trademark for hans værker, og så vil de ikke ændre på dette, selvom indholdet har ændret sig siden de tog beslutningen. Man kan også argumentere for, at når han optræder på forsiden af værkerne, gør dette dem til en serie, og han har da også selv udtalt at der er en “treer” og en “firer” på vej¹, hvorfor man kan komme til at betragte de to første værker som en del af en serie, selvom de indholdsmæssigt ikke har noget med hinanden at gøre.

Med undtagelse af tegneserierne, er der i værkerne generelt ikke illustrationer, men i *Om mørke* og i *Mor og Busser* er der alligevel gjort brug af disse, dog på forskellige måder.

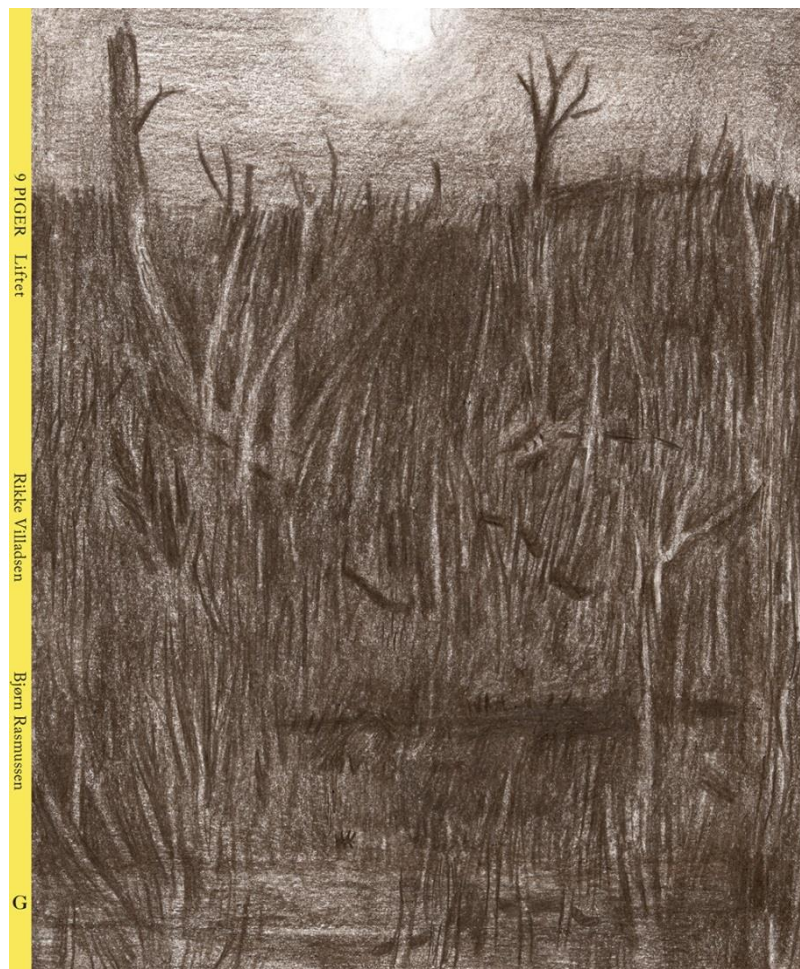

Billede 12: Forside af Kristina Nya Glaffey *Mor og Busser*

I *Mor og Busser* bliver teksten nærmest inddelt i kapitler af illustrationerne, og kunstneren Pernille Kløvedahl Helweg, som har stået for disse og forsidebilledet, er nævnt på lige fod med forfatteren Kristina Nya Glaffey på omslaget. Brugen af en illustrator er sandsynligvis et af de tricks, som Gladiator benytter for at være anderledes. Her er det sandsynligvis ikke for at provokere, men mere for at give en bedre visuel forståelse af indholdet, men forsidebilledet med ægget og sædcellerne, kan dog nok alligevel virke provokerende, og hele forsidebilledets layout er ikke umiddelbart noget, man forbinder med en romantisk komedie. De få billeder der er i *Om mørke* er meget subtile og udvaskede, hvilket gør at man ikke umiddelbart ser dem, og de er desuden taget af Klougart selv (Klougart 2013: Kolofon), hvilket underbygger det personlige præg. Her er de også brugt som kapitalinddeling, idet de blandt andet omkranser den mere lyriske del af værket.

Bogbeskrivelser

En bogbeskrivelse er en kort præsentation af værkets indhold. Den er meget nøgternt bygget op, og indeholder ikke rosende ord eller anmeldelser, men er blot en beskrivelse af værkets indhold. Oplysning af værkets genre er en del af bogbeskrivelsen, og den kan være skrevet af forfatteren selv eller af forlaget - eller som et samarbejde mellem de to (jf. Boghistorie: Bogbeskrivelse). Det er kun få af Gladiators værker, der har bogbeskrivelser, og i stedet gør forlaget megen brug af uddrag fra teksterne, så man som læser får en fornemmelse af, hvordan teksten er skrevet og kort hvad den indeholder. Igen er der enkelte værker som *9 Piger - Liftet*, der ingen bogbeskrivelse eller uddrag har, men blot har et billede på omslaget, der er toneangivende for værket.

Billede 13: Forside af Rikke Villadsen og Bjørn Rasmussen *9 Piger - Liftet*

En del af bogbeskrivelsen er genrebetegnelsen, og værkerne har så vidt muligt en genrebetegnelse enten på forsiden eller som en del af titelbladet i bogen, men det er ofte en

meget bred genrebetegnelse som “roman” eller “digte”. Kun ved *Hinsides* og *Mor og Busser* er der en mere specifik genrebetegnelse, hvilket er henholdsvis en psykologisk Redegjørelse og romantisk komedie. Dermed er genrebetegnelsen en del af værket, men den får ikke tillagt særlig stor betydning, og bliver på omslaget ikke sat yderligere i fokus. I *9 Piger - Liftet* er der som nævnt hverken en bogbeskrivelse eller genrebetegnelse. Her er genrebetegnelsen derimod mere subtil, idet for- og bagside blot er illustrationer fra værkets indhold. Værket skiller sig i den grad ud med sin tomme forside, og det er noget af en risiko at løbe både som forfattere og som forlag, da det ikke er sikkert, at værket bliver lige så hurtigt genkendt, som hvis det havde en visuel tydelig titel med kraftigt blikfang. Ved at undlade skrift på både for- og bagside gør *Gladiator* det ikke ligefrem købevenligt og genkendeligt for bogkøberne, hvilket ellers er vigtigt ifølge Rye Andersen (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Omslag). Det samme gør sig gældende for bogbeskrivelsen, som ligeledes mangler på dette værk. Dette gør, at bogkøberne kan have svært ved at vurdere værket, og især ved køb på internettet, hvor der ikke er mulighed for at bladre i bogen, er det muligt at det afholder nogle læsere fra at købe værket. På flere værker figurerer begge, både en bogbeskrivelse og et uddrag, hvilket giver læseren flest informationer, men hvis man som forfatter gerne vil skabe en form for mystik omkring sit værk og lege med den kloge læsers underbevidsthed, kan et af virkemidlerne være at være så subtil som muligt på sit omslag. Dermed leger forfatterne med læsernes forventninger, og udfordrer dermed den traditionelle bogs doxa, og det der umiddelbart bliver taget for givet af læserne (jf. Pierre Bourdieu: Doxa).

Et andet værk som gør brug af uddrag, er den nye *Freischwimmer*, som på bagsiden har tekst fra selve værket. Genrebetegnelsen for dette værk er mixed media, hvilket vil blive uddybet i afsnittet om genre. Det skal dog nævnes, at årsagen til at der her er valgt at bringe et tekstuddrag, kan være at genren i sig selv kan være en smule uhåndgribelig og det er ikke en særlig udbredt genre, og at dette uddrag kan give en form for forståelse for, hvilket indhold der er i spil. Dog er dette blot et uddrag, og selve værket er noget anderledes, end de traditionelle typiske romaner og digtsamlinger, hvilket vi kommer mere ind på under afsnittet om genre.

Blurbs

Blurbs er når en forfatterkollega skriver om en anden forfatters værk, som regel i rosende vendinger (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Blurbs). Disse kan derefter blive bragt på bogens omslag, men der er også eksempler på, at blurbs er en del af bogbeskrivelsen på forlagets

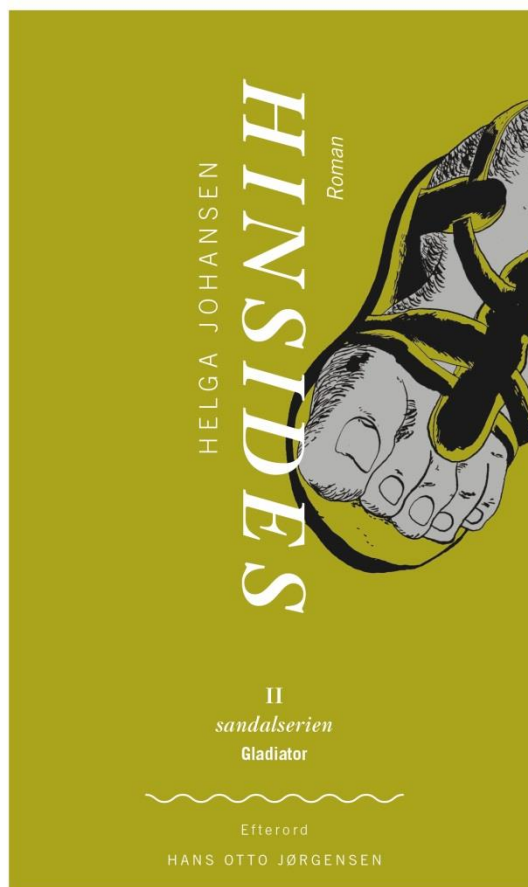
hjemmeside, som i tilfældet med Cecilie Linds *Strunk*, hvor Gladiator havde bedt forfatter Signe Gjessing om at skrive nogle ord om værket:

Nu for eksempel med Cecilie Lind her, der spurgte vi Signe Gjessing, som er en anden forfatter, om hun ville læse bogen og lige [...] komme med en udtalelse, og det gjorde hun så og den udtalelse har vi så brugt i vores marketing og pressearbejde: “Signe Gjessing siger det her om bogen,” fordi hun sagde nogle virkelig gode ting om den. (Bilag 1: 177)

Her er en anden forfatters udtalelse helt bevidst blevet brugt til at promovere bogen, og blurben er blevet brugt som en slags kvalitetsstempel, idet der muligvis kan være en forestilling om, at en anden forfatters ros, kan påvirke læserens købelyst. Dermed er der tale om symbolsk kapital, idet den nye forfatter Cecilie Lind bliver anerkendt af den mere etablerede forfatter Signe Gjessing, og samtidig viser det social kapital, idet Gladiator har de rette forbindelser til at få en forfatter til i det hele taget at skrive om Linds værk (jf. Pierre Bourdieu: *Kapitalformer*). Mads Kjeldgaard fra Gladiator bruger sig selv som eksempel på, hvordan en blurb har påvirket hans køb af et værk, idet han har købt en bog udelukkende fordi forfatteren Karl Ove Knausgård havde sagt noget godt om den: “Jeg købte en krimi for ikke så lang tid siden [...] fordi Knausgård havde sagt noget om den, så stod der på forsiden “Knausgård siger et eller andet om den her krimi” og så tænkte jeg “wow, Knausgård siger noget om en krimi, det lyder da helt vildt”” (Bilag 1: 177). Ud fra dette citat bliver det meget tydeligt, hvor megen betydning en anden forfatters mening har. Kjeldgaard kan ikke huske, hvad Knausgård sagde om bogen, men blot at han havde rost den, og det i sig selv blev et kvalitetsstempel, hvorimod hvis det var en anonym person, som havde sagt det samme om bogen, havde det ikke haft samme vægtning. Dermed får bogen stor symbolsk kapital, da bogen automatisk får anerkendelse via Knausgårds udtalelse og hans status i det litterære miljø (jf. Pierre Bourdieu: *Kapitalformer: Symbolsk kapital*).

På bagsiden af Josefine Klougarts *Om mørke* er der en blurb fra forfatter og ven af Klougart Tomas Espedal, men denne er skrevet om Klougarts værk *Stigninger og fald* (2010), hvor Espedal har skrevet: “Hver eneste side i bogen minder mig om hvor skønt livet er; alle disse smukke detaljer, øjeblikkene, de vil forsvinde. Men de findes, der i bogen, i sproget.” At blurben for et andet værk er anvendt som en anmeldelse, viser læseren at forfatteren tidligere har skrevet gode værker, og derfor er dette værk også værd at læse, hvilket er en meget brugt salgsteknik, som Kjeldgaard også påpeger i interviewet: “Det er marketing, det er virkelig virkelig almindeligt. Det er også derfor, hvis I ser en krimi første oplag [...], hvis I slår op på den, så står

der også anmeldelser af alle de tidligere bøger og det ene og det andet sådan, det er bare ligesom en måde at sælge bøger på” (Bilag 1: 178). Espedals blurb er dog ikke på anden udgave af værket, hvilket kan undre, da det er meget rosende ord han kommer med. Årsagen kan være at venskabet mellem Klougart og Espedal mere eller mindre er almindeligt kendt, og der kan derfor opstå tvivl omkring Espedals objektivitet, og da der i forvejen er flere gode citater fra anmeldelser af succesfulde folk i det litterære system på *Om mørkes* omslag som Lilian Munk Røsing og Erik Skyum-Nielsen, kan forlaget og Klougart have vurderet at blurben ikke var nødvendig. En anden årsag kan være at bogen i mellemtiden er blevet nomineret til Læsernes Bogpris 2014 og DR Romanprisen 2014, hvilket forlaget og Klougart gerne vil fremhæve på omslaget, og derfor var der ikke plads til blurben af Espedal. Dermed formodes det at nomineringerne haft højere symbolsk kapital end blurben fra Espedal (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital). Klougarts værk er et godt eksempel på den tætte kontakt der er blandt agenterne på det litterære felt, hvilket samtidig understøtter vores tidligere tese omkring de nære relationer der er i bogbranchen. Dog kan brugen af forfatterkolleger og -venner til blurbs både være en god og en dårlig idé. Det er et smart trick, fordi der dermed er nogle, som har værdsat et givent værk, og dermed vil læserne og bogkøberne ifølge Gladiator, være mere tilbøjelige til at købe bøgerne (Bilag 1: 178). Samtidig gør Gladiator brug af deres sociale kapital, da de trækker på deres gode forbindelser, og udnytter dem til at få skrevet noget positivt om deres udgivelser (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Social kapital).

Billede 14: Forside af Helga Johansen *Hinsides*

Andre værker der anvender blurbs er *Hinsides*, som har en udtalelse fra Bjørn Rasmussen på bagest inderflap. Her står: “Jeg er rigtignok nødsaget til at hugge sætninger fra denne bog fordi de er så præcise, febervarme og skærende. Hospitalskjolen er overmåde blå, men farvepaletten i bogen er hjernens flimrende styrt. Det er en vidunderlig bog”. Her bliver blurben brugt til at promovere bogen, men på en mere subtil måde. Man skal stå med bogen i hånden og bladre i den, før man finder ud af, at bogen indeholder en blurb. Ligeledes er der et citat fra Hans Otto Jørgensens efterord på den forreste inderflap, hvilket man igen ikke ser, før man står med et eksemplar. Denne måde at bruge blurben på, er for at lade værket tale for sig selv i mere eller mindre grad (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Blurbs). Her er hensigten ikke, at blurben skal være den primære årsag til at værket bliver købt, men den er blot en ekstra anerkendelse til værket, som man først kender til, når man har værket i hånden. Desuden har alle værkerne i Sandalserien et efterord skrevet af en kendt forfatter, blandt andet af Hans Otto Jørgensen, Ida Marie Hede og Klaus Rifbjerg, hvilket er et tegn på forlagets brug af dets sociale netværk og

forbindelser, og dermed dets udnyttelse af den sociale kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Social kapital). Formålet med disse efterord er at kommentere værket, og man kan nærmest kalde efterordene for en udvidet blurbs, da blurben er en rosende "anmeldelse", hvilket efterordene også er. Derudover bliver de fra forlagets side brugt til at forklare og nærmest retfærdiggøre udgivelserne, og hvorfor det er vigtigt, at værkerne bliver genudgivet. De indeholder en kort beskrivelse af forfatterens baggrund, og er desuden meget rosende:

Kort: Helga Johansen blev født 1852, tog lærerindeeksamen i 1879, men blev snart efter syg. [...] Der er tale om en litteratur, som beskriver den psykisk syge, men på en måde som er fri af sygdommens tvang og som sådan lader sig beskrive på baggrund af almene erfaringer. Og dog er Helga Johansens tænkning mere radikal end som så. Hendes skrift er ikke uden humor, ironien er bidende, billeddannelsen ofte grotesk, men hendes opgør med autoriteterne er altomfattende og absolut. (Johansen 2013: 265, 272)

Dette citat vidner om, at efterordets formål både er at introducere til en for læseren eventuel ny forfatter, men også at fremhæve det indholdsmæssig særegne ved værket. Desuden kan man i dette specifikke tilfælde, som læser opnå en større forståelse af værket samt de vanskeligheder Johansen sandsynligvis har stået over for, da hun skrev værket.

Trods ovenstående eksempler på blurbs, er disse ikke en del af omslaget på alle værker. Et forlag kan have valgt ikke at have blurbs af forskellige årsager. Det kan være, at det forstyrrer det æstetiske udtryk, som det gerne vil opnå med udgivelsen, men det kan også være fordi den er så ny, at der ikke er nogle forfattere, der har skrevet om den endnu. En tredje årsag kan være at forlaget mener, at forfatteren har så megen kulturel kapital i forvejen, at fraværet af blurbs er bevidst, idet de forfattere som forlaget har haft kontakt til, ikke har haft status nok til at få plads på omslaget (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Blurbs). Her er der tale om manglende social kapital, da det drejer sig om manglende forbindelser i stedet for de rette forbindelser inden for det litterære system (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Social kapital). Blurbs er et tydeligt eksempel på, at Gladiator benytter sig af deres sociale kapital, hvor det er muligt - også når det er dem selv, som i tilfældet med Hans Otto Jørgensens anmeldelse af *Mor og Busser*, hvor Jørgensen selv har skrevet om værket på Gladiators hjemmeside.

Værkernes indhold og genre

Efter at vi nu har analyseret værkernes omslag, vil vi fokusere på deres indhold og titler, hvilket vil føre over i en genrediskussion, som vil være med til at bestemme Gladiators udgivelsesprofil.

Mange af Gladiators udgivelser har subtile titler, der adskiller sig fra indholdet og som skal fortolkes for sig selv - dog ikke *Mor og Busser*, som handler om det lesbiske par mor og Busser og deres døtre. Men titler som *Ingenmandsland*, *Hinsides* og *Freischwimmer* er alle titler, som ikke tydeligt beskriver teksten, hvilket giver læseren lov til selv at tillægge titlen betydning, udover den, der er der fra forfatterens side. *Freischwimmer* er et meget personligt værk, som blandt andet omhandler Bredholts diagnose sklerose, hvilket kommer til udtryk løbende i værket, og allerede på forreste inderflap er en liste over, hvad Bredholt har lavet inden for teaterverdenen samt hvornår han blev diagnosticeret. Denne ekstra oplysning peger mod det private og selvbiografiske i værket, som også kommer til udtryk da Bredholt henviser til Hans Otto Jørgensen, som var hans underviser på Gladiators 1-årige forfatterskole: "Jeg anklager Hans Otto Jørgensen, for at have fået mig til at skrive om sklerose" (Bredholt 2016: 90). Her bliver det tydeliggjort, at værket til dels omhandler Bredholt selv, dog uden at være en biografi, hvilket sandsynligvis også er grunden til at forsiden er et maleri af Bredholts oldefar Mogens Ballin, som også er nævnt i værket: "Mogens Ballin var født jøde, konverterede og gjorde sig bemærket ved at lokke Johannes Jørgensen til også at konvertere til katolicismen og indirekte være skyld i indførelsen af symbolismen i dansk litteratur. Min oldefar var vist meget from som de fleste, der konverterer" (ibid.: 19). Denne måde hvorpå forfatteren implicit inddrager sig selv i sit værk, ses i mange af Gladiators udgivelser, eksempelvis Jacob Skyggebjergs *Vor tids helt*, som omhandler hans barndom, og Sara Roepstorffs *Min far er en tiger*, som omhandler hendes fars kræftsygdom. Disse værker er forfatternes debuter, og vi formoder, at grunden til at de indeholder selvbiografiske træk er, at forfatterne kan have lettere ved at tage udgangspunkt i egne erfaringer.

Et andet værk, som kan siges at indeholde selvbiografiske træk, er *Mor og Busser*, som handler om en pige i en lesbisk kernefamilie og deres dagligdag, set fra barnets perspektiv. Bogen begynder med at forklare, hvordan jeg-fortælleren og hendes tvillingsøster blev skabt, hvilket er årsagen til at o'et i titelordet *Mor* er et æg med tilstrømmende sædceller. Samtidig bliver der skabt en relation mellem forsidebilledet og teksten allerede fra første sætning: "Busser betalte engang en flink læge ude i Nordvest det samme, som en brugt bil eller mindst seks iPhones koster for at putte en haletudse i mor" (Glaffey 2014: 9). Her bliver det tydeligt slået

fast, hvorfor der er et æg med sædceller på omslaget. Det er fordi bogen er skrevet ud fra et barns synsvinkel, og ud fra en kernefamilie, som har en anderledes konstruktion end den gængse 'almindelige' med far, mor og børn. Værkets titel er tvetydig, fordi Busser både kan være en mand og en kvinde. Det er først når man læser bagsideteksten og selve bogen, at man som læser bliver bevidst om, at forældrene i dette værk er et lesbisk par. Værket er et portræt af en anderledes familiesammensætning, men bliver fra barnets synsvinkel accepteret uden forbehold. Samtidig er det interessant, at Busser ikke har et mere almindeligt kvindenavn, og det er tydeligt, at det er en bevidst handling fra forfatterens side. Glaffey pointerer hermed, at det ikke er det faktum at det er et lesbisk par, der er det vigtige for værket, men at det blot er en del af helheden.

Litteraturforsker Mette Høeg har skrevet et indlæg i Weekendavisen i 2015, hvor hun kritiserede kvindelige forfatteres dominans i dansk litteratur og især fremhævede hun *Gladiator* og flere af deres forfattere. Indlægget var en stor kritik af indholdet af forfatterens værker og af samfundets ros af disse forfattere. Høeg påstår at de kvindelige forfattere enten er fokuserede på det vrede, udadvendte køn- og kropslige indhold, eller på den mere stille, indadvendte, navlepillende og pigede selvoptagethed (Høeg 2015). Høeg har ret i at der er et øget fokus på denne litterære tendens, men samtidig skal det ses i forbindelse med samfundets udvikling, hvor litteraturen udvikler sig i takt hermed. Høeg nævner specifikt Josefine Klougart's *Om mørke* som værende eksemplarisk "for tendensen hos kvindelige forfattere til uskadelig svælgen i bløde, vage temaer som kærlighed, sorg og tab fra et rent subjektivt udgangspunkt og har tilsyneladende åbnet slusen yderligere for en veritabel syndflod af banalt-forfængelig litteratur i formbevidst indpakning" (ibid.). Her går kritikken på, at Klougart ikke skriver plotlitteratur, men fokuserer på en anderledes måde at tilgå sproget på. Om man kan lide den eller ej er individuelt, men at kalde temaer som sorg og tab for vage og bløde virker meget angribende, og man sidder som læser tilbage med det indtryk, at Høeg hverken kan eller vil forholde sig til denne nye tendens, hvorfor hun vælger at angribe den. Dette indlæg er som nævnt et eksempel på at *Gladiator* har nogle udfordringer, men lige præcis dette indlæg lader ikke til at påvirke *Gladiator* i en retning, så de vil ændre på deres udgivelsesprofil, og man kan sige, at de lige præcis har opnået hvad de ville ved at provokere, og det som provokerer Høeg er *Gladiator*'s habitus, der sætter standarden for den nye smalle og avantgardistiske litteratur, som behandler disse emner (jf. Pierre Bourdieu: *Habitus*).

Genre

Gladiator har ikke lagt sig fast på en specifik genre, men udgiver et væld af forskellige genrer, hvilket gør Gladiators genremæssige profil bred. Blandt de overordnede genrer er romaner, essayistik, tegneserier, digte, mixed media og faglitteratur, og herunder er blandt andet romantisk komedie og langdigte. Gladiator udtaler selv, at grunden til den brede udgivelsesprofil af forskellige genrer, er fordi de gerne vil "vise alsidigheden i litteraturen" (Bilag 1: 169). De mener, at god litteratur kan komme alle steder fra, og at man ikke skal begrænse sig selv til en specifik genre.

Mixed media-genren er Gladiator selv meget betaget og stolte af, og den er i *Freischwimmers* tilfælde en blanding af foto, prosa, poesi og dagbog. Desuden er der gjort brug af organisationsdiagrammer, som normalvis ikke hører hjemme i litteraturen. Denne form for værk er ret anderledes, end hvad man som læser ellers er vant til, og når man læser værket, skal man lige vænne sig til denne blanding af poesi, prosa, billeder, organisationsdiagrammer og uddrag af oversættelser af andre forfatteres værker som Franz Kafka og Samuel Beckett. Det er en blanding, hvor der er en sammenhæng, og man får som læser indtryk af, at der er en mening bag de forskellige stilarter, og at de er mixet sammen, men det er som nævnt en genre der bryder med det forventelige og derfor med læsernes doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa). Freischwimmer betyder frisvømmer, hvilket er en disciplin i svømning, hvor svømmeren selv vælger stilart, og vi har derfor en forestilling om at værket delvis er opkaldt herefter. Selve genrebetegnelsen mixed media betyder i Gladiators optik en blanding af stilarter, men uden for Gladiator betyder genren nok mere et mix af forskellige medier, eksempelvis brug af video og tekst inden for det samme værk. Dette er endnu et eksempel på, at Gladiator bryder med det klassiske bogmedies doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa), men også på at de er bevidste om at nytænke genren, og at de gerne vil gøre op med de gængse regler og normer. Gladiator er som nævnt meget betaget af denne genre, og mener selv, at de er nogle af de første til at udgive denne type medie (Bilag 1: 169), men der har tidligere været eksempler på denne type af værker, hvor forskellige stilarter er mikset sammen, som *Frit flet* (2014) af Naja Marie Aidt, Line Knutzon og Mette Moestrup, der er en blanding af digte essays, brevvekslinger, logbøger, sange, lege og billeder. Et eksempel på blandingen af forskellige medier kan være Søren Ulrik Thomsens *Rystet spejl* (2011), som er en digtsamling, hvor forfatteren samarbejdede med bandet Det Glemte Kvarter, om at forene værket med musik. Ligeledes er værket blevet omskrevet til en ballet af koreograf Kim Brandstrup og bliver opført på Det Kongelige Teater i 2016. Dermed er der flere eksempler på mixed media,

både af Gladiators forståelse af genren, og den mere gængse forståelse med blanding af forskellige medier.

Grafiske romaner eller tegneserier er en anden genre, som Gladiator har taget til sig og udgiver. Rikke Villadsens og Bjørn Rasmussens *9 Piger – Liftet* er et eksempel herpå, men en kunstner som Halfdan Pisket, som også er en del af Gladiatorfamilien, men samtidig bliver udgivet hos blandt andre forlaget Fahrenheit, er i de senere år blevet mere og mere fremtrædende med sin lidt skæve form for tegneserier. Der er ifølge Gladiator kommet flere seriøse talenter til inden for tegneseriefeltet, som falder uden for det traditionelle miljø, hvilket har gjort at der er kommet mere fokus herpå, og samtidig at det generelt er blevet mere acceptabelt og anerkendt at bevæge sig uden for det kendte. Halfdan Pisket og Rikke Villadsen har hver modtaget støtte af Statens Kunstfonds, og Pisket fik i 2015 tildelt deres treårige arbejdslegat på 855.000 kr. (Statens Kunstfond: Tildelinger), hvilket ifølge Gladiator er en blåstempling af tegneserier fra statens side, og en måde for staten at sige: “det er forfattervirksomhed at lave tegneserier” (Bilag 1: 170). Hermed er der en større anerkendelse og respekt inden for tegneserievirksomheden, hvilket er symbolsk kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Symbolsk kapital), idet der netop inden for dette fag og denne form for forfattervirksomhed har været en kamp for anerkendelse, og denne kapitalform har manglet i det litterære felt. Denne anerkendelse ses også ved, at Pisket er begyndt at sælge mange tegneserier i udlandet, og dermed har fået international social kapital samt fået bekræftet, at der er ved at ske en udvikling inden for faget, og at tegneseriens ry er ændret. Denne udvikling vil Gladiator gerne være en del af og være med til at skubbe yderligere til, hvorfor de har valgt også at satse på tegneserier som genre (ibid.), men de kan ligeledes have valgt at satse på denne genre, fordi de er bevidste om at den er i gang med en større udvikling, som Gladiator gerne vil være en del af og associeres med. Gladiator gør god brug af Piskets evner som tegneserietegner, og de har fået ham til at tegne forlagets logo, hvilket også er på bagsiden af Sandalserien, hvis man sætter fire bøger sammen.

Billede15: Bagsider af fire værker fra Sandalserien

Det er desuden en god investering for Gladiator som forretning, da genren i takt med den stigende popularitet automatisk øger indtjeningen. Problemet med tegneserier har tidligere været, at mediet ikke er blevet taget alvorligt som forfattervirksomhed, men det mener Gladiator at især Rikke Villadsen og Halfdan Pisket har været med til at ændre (ibid.), hvilket tydeliggør forlagets høje tanker om deres forfattere. Dermed er der blevet rykket ved forfatterfagets doxa, idet der

bliver ændret på, hvad der er selvfølgelig (jf. Pierre Bourdieu: Doxa), da tegneseriegenren tvinger det litterære system til at nytænke og til at blive rusket op.

Nytænkningen gælder også for essayistik, der ifølge Gladiator også er en overset genre, som forlaget vil satse mere på fremover, idet den har været “fuldstændig undervurderet” (Bilag 1: 171). Gladiator vil gerne udgive mere essayistik, da der er rigtig meget at hente i denne genre, idet forfatterne får lov til at reflektere mere inden for denne genre, og dermed sker der “nogle helt vildt spændende ting” (ibid.). Denne genre bliver allerede brugt i artikler og dermed er den ikke helt så nyskabende som tegneserier, og essayistik er ligeledes en genre, der bliver undervist i i danskfaget, hvilket ikke i samme udstrækning er tilfældet med tegneserier. Om der så bliver udgivet så mange værker i essayistisk stil, er ikke til at vide, men det er sandsynligvis denne retning Gladiator vil gå i fremover.

I Gladiators sandalserie er der også flere forskellige genrer, men vi vil fokusere mere på den overordnede idé med at genudgive disse værker. Ifølge Gladiator var tanken helt grundlæggende at etablere en ny kanon, som et modsvar til den allerede eksisterende, som Kulturministeriet etablerede i 2006 (Kulturministeriet: Kulturkanon). Det kan diskuteres, om disse nye genudgivelser ikke blot skulle fungere som et supplement til den allerede eksisterende kanon. Det er i hvert fald noget modigt at udtale, at den eksisterende kanon med de dertilhørende forfattere skal udskiftes, da der selvfølgelig er en årsag til, at disse forfattere er blevet udvalgt.

Generelt udgiver Gladiator mange forskellige genrer, men de er meget fokuserede på at indholdet skal være anderledes og nyt i forhold til den allerede eksisterende litteratur. De vil gerne udgive denne avantgardistiske litteratur, som udfordrer læserens norm, men samtidig vil de gerne nå så bredt ud som muligt. Den smalle litteratur ses i det svært tilgængelige og eksperimenterende sprog, som eksempelvis i *Om mørke*: ”Josaih McElheny *Modernity, Mirrored and Reflected Infinitely*. 2003. Mirrored blown glass, aluminum metal display, lighting, two-way mirror, glass, and mirror, 29 1/2 x 55 3/8 x 18 1/4 inches (74.9 x 140.7 x 46.4 cm).” (Klougart 2013: 157), og i *Strunk*: ”mis mis mis når muskulatur tærer bort et bedre jeg / jeg / græmmes med / alt hvad jeg / ejer og har og plejer og” (Lind 2015: 58). Disse eksempler repræsenterer den usammenhængende sproglige stil, som er karakteristisk for flere af Gladiators værker og den smalle litteratur. Blandingen af usammenhængende ord, gentagelser og tal gør, at det for læseren kan være svært at meningskode betydningen af indholdet. Ligeledes ses den smalle litteratur i de særlige temaer, som der er i eksempelvis *Mor og Busser*, som omhandler en lesbisk kernefamilie, og i *9 Piger – Liftet*. Denne omhandler en piges lift af en lastbilchauffør, hvor man som læser

sidder tilbage med en akavet og ubehagelig følelse, og hvor handlingen er et u håndgribeligt øjebliksbillede, der er så specielt og avantgardistisk, at det kan være svært at forstå. Derudover er der *Hvad mener du med vi*, som falder lidt uden for de to kategorier - værket er ikke svært at læse, og der er et klart handlingsforløb, hvilket trækker tråde til populærlitteraturen. Derimod er der ikke noget decideret plot, og værket har en meget åben slutning, hvilket giver det avantgardistiske træk i den lidt eksperimenterende stil, og dermed er værket mere en blanding af populær- og smal litteratur end egentlig smal litteratur.

Metatekster

Metatekstbegrebet angår den klare relation mellem anmeldelser og udgivelser (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Metatekst), hvor der i det følgende vil blive fokuseret på, hvordan kritikerne modtager og anmelder nogle af Gladiators udgivelser. I det nedenstående er en figur over hvilke aviser der har anmeldt de udvalgte værker.

Figur 4: Figur over hvilke aviser der har anmeldt de udvalgte værker.

	Information	Politiken	Berlingske	Weekend -avisen	Kristeligt Dagblad	Jyllands- Posten
Helga Johansen <i>Hinsides</i>	30/8 2013					6/7 2013
Josefine Klougart <i>Om mørke</i>	6/12 2013	5/12 2013	7/12 2013	6/12 2013	5/12 2013	5/12 2013
Kristina Nya Glaffey <i>Mor og Busser</i>	23/5 2014		24/ 2014	23/5 2014		23/5 2014
Rikke Villadsen og Bjørn Rasmussen 9Piger - Liftet						
Cecilie Lind Strunk	26/9 2015	24/9 2015		25/9 2015	24/9 2015	31/10 2015
Charlotte Strandgaard <i>Ingenmandsland</i>	3/10 2015	1/11 2015		6/11 2015	10/12 2015	
Jacob Skyggebjerg <i>Hvad mener du med vi</i>	12/12 2015	13/12 2015	19/12 2015	11/12 2015	17/12 2015	12/12 2015
Nis-Christian Bredholt <i>Freischwimmer</i>						

Kilde: bog.nu/titler - set d. 16/5 2016

Som det kan læses i figuren er der ret stor forskel på, hvor meget de forskellige værker bliver anmeldt i de medier vi har udvalgt. Gladiators "store" og velrenommerede forfattere som Klougart og Skyggebjerg er anmeldt i alle aviserne, men ellers er der stor varians i antallet af anmeldelser. Bemærkelsesværdigt er det dog, at tegneserien ikke er blevet anmeldt i nogle af aviserne, for den næste tegneserie i rækken *9 Piger - Hesten* (2015) blev anmeldt af både Weekendavisen, Berlingske og Politiken. En forklaring på den manglende opmærksomhed omkring *9 Piger – Liftet* (2014) kan være, at anmelderne på daværende tidspunkt ikke havde fået

øjnene op for genren endnu, og at der med den næste udgivelse netop er sket en udvikling, så denne genre har opnået større anerkendelse. Ligeledes er der ingen anmeldelser af *Freischwimmer*, hvilket Gladiator stiller sig uforstående over for, og derfor som tidligere nævnt har valgt at promovere værket selv ved hjælp af Facebook (jf. Gladiators positionering: Promovering).

Hinsides har som genudgivelse blot to anmeldelser tilknyttet - en i Jyllands-Posten d. 6. juli 2013 og en i Information d. 30. august 2013. De er begge rosende, og anmeldelsen i Jyllands-Posten indeholder både *Hinsides* og *Hundrede postkort fra helvede*, hvor anmeldelsen i Information kun omhandler *Hinsides*. Overskriften på anmeldelsen er "Gal perle af en bog", og den gør meget ud af at fremhæve sproget og stilen i Johansens roman. Anmelderen Mikkel Krause Frantzen, der er ph.d.-stipendiat ved institut for kunst og kulturvidenskab på Københavns Universitet, er nærmest taknemmelig for, at Gladiator har udgivet denne bog, og priser både denne og efterordet af Hans Otto Jørgensen: "Forfatteren Hans Otto Jørgensen taler i sit efterord (som oven i købet er noget af det bedste såkaldte sekundærlitteratur, jeg længe har læst) om, at Helga Johansen i modsætning til andre ad det moderne gennembruds forfattere netop udtrykte og praktiserede en "tro på bevægelighed"" (Frantzen 2013). Samtidig er han meget glad for, at Johansen nu kan blive en del af den litterære kanon: "Og at hun er blevet oversat af litteraturhistorien og udeladt af den litterære kanon? Ak! Man kunne have læst hende allerede anno 1900, man kunne have læst hende op igennem det tyvende århundrede, man kunne have læst hende i dag. Man kan læse hende i dag! Man bør". Dette citat og den eksplicite opfordring til at læse bogen, viser hvor stor indflydelse Johansen sandsynligvis vil få på den litterære danske kanon fremover, især hvis hendes værk bliver pensum på ungdomsuddannelserne, hvilket er i tråd med litteratursociologiens teori om, at litteratur kan påvirke samfundet (jf. Litteratursociologi).

En anmeldelse har ifølge Gladiator stor betydning for modtagelsen af et værk. Den kan være med til at bestemme om et værk bliver godt eller dårligt modtaget af læserne, og for forlaget er det en meget svær opgave at rette op på en dårlig anmeldelse: "Anmeldelser fylder ekstremt meget i bogkøberes bevidsthed [...] og derfor kan det være svært at redde en bog hjem ved hjælp af sociale medier, hvis den ikk i forvejen har fået gode anmeldelser" (Bilag 1: 147). De kan derfor have afgørende betydning for en bogs succes, og ligeledes kan de være skrevet af mange forskellige, men vi vil her fremhæve nogle af de anmeldelser, der er skrevet af personer med høj kulturel kapital. Disse personer har en høj uddannelse samt en velanset titel inden for

det litterære system og derfor høj kulturel kapital, og deres holdning og mening er der dermed flere der respekterer og interesserer sig for, end folk med lav kulturel kapital, som ikke er en del af det litterære system, hvorfor de er en del af den dominerende klasse modsat den dominerede klasse (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital). Som eksempel har lektor ved Københavns universitet Tue Andersen Nexø i Information i 2014 anmeldt *Mor og Busser*: "Der er altså punch i overgangen fra plenum til parmiddag. Faktisk er der punch hele vejen igennem sætningerne i *Mor og Busser* - barneblikket bliver aldrig sødladent, vreden bliver aldrig overstyret, det er en virkelig fin balance" (Andersen Nexø 2014), og litteraturhistorikeren Erik Skyum-Nielsen har ligeledes i Information i 2013 anmeldt *Om mørke*: "Josefine Klougart's anskuelsesform og kunstneriske metode [har] en hel del til fælles med Inger Christensens filosofi og poesi. Frem for alt vil den yngre forfatter ligesom sin kloge forgængerske opponere imod falske adskillelser såsom den imellem legeme og bevidsthed" (Skyum-Nielsen 2013).

Disse to anmeldere er kendte personer i det litterære miljø, og deres mening om en bog har stor betydning, og kan ifølge Gladiator påvirke mange bogkøbere: "hvis du har en god anmeldelse, så køber folk bare bogen, og de er næsten fuldstændig ligeglade med, hvad det er for en bog, hvis den får gode anmeldelser, så skal man læse den, føler de. Det betyder ekstremt meget" (Bilag 1: 178). I dette specifikke tilfælde kan man kritisk forholde sig til, hvordan Kjeldgaard omtaler læserne, og han undervurderer her læsernes selvstændighed ved at påtænke anmeldelser så stor en betydning. Denne kritik ændrer det dog ikke på, at den symbolske kapital kommer til udtryk, hvis gode anmeldelser påvirker bogkøberne til at investere i værket. Denne påvirkning kan medføre, at læserne køber sig til kulturel kapital i objektiveret form. Ved at købe værket omdanner bogkøberen automatisk økonomisk og kulturel kapital i objektiveret form til symbolsk kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer).

Epitekster

Epitekster omhandler den forhåndsomtale der er forbundet med en tekst eksempelvis annoncer, pressemeddelelser og interviews. Disse kaldes også forudgående paratekster (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Paratekst), men vi har i specialet valgt at benytte begrebet epitekst. Når Gladiator sender eksemplarer ud til anmelderne, bliver der sendt en pressemeddelelse med hvert eksemplar af deres udgivelser, og disse pressemeddelelser er også tilgængelige via Gladiators hjemmeside. De er alle meget rosende og har til hensigt at sælge værkerne, hvilket også er deres formål. Dette er en del af en klassisk udgivelsesprocedure, så på den måde agerer Gladiator som

forventet, og følger dermed branchens doxa (jf. Pierre Bourdieu: Doxa). Et eksempel herpå er pressemeddelelsen til Skyggebjergs *Hvad mener du med vi*, hvor Gladiator blandt andet skriver:

Den svære toer. Uha, man ryster i bukserne bare ved tanken! Men hvad gør Jacob Skyggebjerg? Efter succesen med den autobiografiske *Vor tids helt* fra 2013? Han griner. Han er frygtløs. Han skriver en kollektivroman om syv kvinder. [...] Man kommer til at tænke på værker af folk som Kirsten Thorup og Dorrit Willumsen. Hvis man endelig skal sammenligne med nogen. Tove Ditlevsen. (Gladiator: Pressemeddelelse: *Hvad mener du med vi*)

Denne rosende pressemeddelelse er helt i tråd med hvordan et forlag kunne finde på at promovere sine bøger. Samtidig forsøger Gladiator at være lidt provokative i deres introduktion, hvor de beskriver Skyggebjerg som frygtløs, samt i slutningen, hvor de sammenligner ham med så anerkendt en forfatter som Tove Ditlevsen, hvilket egentlig er en del af bogbeskrivelsen (jf. Boghistorie: Boghistoriske begreber: Bogbeskrivelse). Denne sammenligning er med til at skabe associationer til en kendt forfatter, og idet sammenligningen nu er nævnt for anmelderen, allerede inden denne har læst værket, er teorien af læsningen vil være påvirket af dette. Det er dog ikke tilfældet med anmeldelsen i Kristeligt Dagblad, hvor anmelderen Mai Misfeldt kun giver værket to stjerner ud af seks, og beskriver værket således: "For mig virker romanen som det første udkast, der, hvis der efterfølgende var blevet valgt og strammet op, kunne være blevet til den roman, pressteksten drømmer om" (Misfeldt 2015). Dette citat demonstrerer helt tydeligt at Misfeldt absolut ikke har været påvirket af den rosende pressemeddelelse - nærmest tværtimod.

I forbindelse med Gladiators udgivelser er der flere eksempler på, at en video omhandlende værket er blevet produceret inden det er udkommet som bog. Eksempelvis blev der inden udgivelsen af *Mor og Busser* udgivet en titelsang og musikvideo, hvor noget af teksten fra bogen bliver brugt som tekst til en sang, komponeret af *Det kønne kartel*, som er en feministisk folk-kvartet. Videoen viser en legende teenagepige på sit værelse med sit marsvin, og i slutningen af videoen bliver bogens titel og udgivelsesdato præsenteret. At promovere en bogudgivelse med en video er blevet brugt flere gange i forbindelse med Gladiators udgivelser, og i flere forskellige versioner. Kort før udgivelsen af *9 Piger - Liftet* udkom en video, hvor der bliver vist tegninger fra værket og Bjørn Rasmussen læser den korte tekst højt, som er en slags indledning til værket. Måden hvorpå videoerne er blevet brugt i disse to tilfælde viser Gladiators opfindsomhed, og her

bliver nye promoveringsmetoder taget i brug, hvor forhåbningen sandsynligvis er, at videoerne vil tiltrække nye læsere.

Ligeledes blev der i forbindelse med trykning og udgivelse af *Hvad mener du med vi* lavet små videoer, hvor Jacob Skyggebjerg ”er på jagt” efter sin nytrykte bog. Disse små videoer blev lagt op på forlagets Facebookside, og blev dermed brugt til at promovere Skyggebjergs værk, og samtidig give en idé om, hvem forfatteren bag værket er. Samtidig havde de til formål at gøre den kommende læser interesseret i værket, og blive nysgerrig på hvad forfatterens nye værk handler om. Alle disse videoer kan ses på internetkanalen YouTube, og det er ret interessant at se, hvordan Gladiator har forsøgt at bruge et så teknologisk medie til at promovere en helt anden genre som bogen.

Texas Longhorn

I dette afsnit vil tidsskriftet *Texas Longhorn* blive analyseret nærmere. Vi vil komme ind på, hvorfor Gladiator mener der er behov for et sådant tidsskrift, hvordan man kan sammenligne det med et sladderblad som *Se og Hør* samt hvad der gør tidsskriftet unikt.

Billede 16: Forside af *Texas Longhorn* nr. 2

Tidsskriftet hedder *Texas Longhorn*, fordi det er Hans Otto Jørgensens yndlings kvægrace, og i forbindelse med udgivelsen af det første tidsskrift skulle der tages et billede af denne type kvæg. Dette blev Jørgensens opgave, og da han kom tilbage, havde han købt koen (Bilag 1: 159). Denne lille anekdote viser både, at Gladiator som forlag har mange ideer, men også at de er meget impulsive, hvilket kan være en af årsagerne til, at de har fået så mange tiltag på relativt kort tid. Gladiator vil gerne have litteraturtidsskriftet ud til den brede befolkning, og som tidligere nævnt er de især fokuserede på at få nye læsere - altså folk, som ikke i forvejen læser litteratur. Som nævnt er tidsskriftet gratis og bliver blandt andet distribueret i samarbejde med Go-Card og Arnold Busck (jf. Forlaget Gladiator: Tiltag), hvilket er for at tidsskriftet skal være så tilgængeligt som muligt. Gladiator kunne have valgt at sælge tidsskriftet i stedet, med fare for at det dermed ikke ville blive solgt, og siden målet med tidsskriftet netop er at få nye læsere, giver det god mening at lade tidsskriftet være gratis, da disse læsere sandsynligvis ikke af sig selv ville investere i et litteraturtidsskrift.

Billede 17: Forside af Se og Hør d. 30/4 2014

Texas Longhorn er inspireret af sladderbladene, og det er med fuldt overlæg, at det ligner et Se og Hør blad. Den visuelle form er utrolig vigtig for Gladiator, og de mener at de med

udsendet af bladet kan få læseren til at konnotere et sladderblad, som ofte er letlæseligt. Desuden vil Gladiator gerne have læsningen ned på jorden og bryde med tanken om, at det skal være svært og utilgængeligt: “Vi vil gerne have det lidt ned på jorden igen med læsningen, og det længst nede på jorden man kan komme med læsning i Danmark, det er sladderblade” (Bilag 1: 161). Her bliver det virkelig udpenslet, at Gladiator gerne vil provokere folk, men samtidig gøre litteraturen mere tilgængelig og almen. Som tidligere nævnt har Gladiator megen selvtillid og høje tanker omkring deres udgivelser og litteratur, og de føler sig tydeligvis hævede over sladderbladene. Indholdsmæssigt er det sandsynligvis korrekt, og den bastante udtalelse fremhæver forlagets klare mening om god og dårligt litteratur, og foragten for sladderbladene trænger virkelig igennem. Selvom Gladiator foragter sladderbladene, vil de paradoksalt nok gerne til en vis grad benytte sig af deres salgsteknikker og spille på sammenligningen med især Se og Hør, så læseren associerer *Texas Longhorn* med dette. Samtidig er det værd at påpege, at man kan forholde sig kritisk til, hvor seriøst tidsskriftet bliver modtaget – bliver det blot opfattet som en joke i forhold til andre litteraturtidsskrifter? Derudover er det måske ikke så underligt at *Texas Longhorn* fremstår som et tidsskrift med kvalitetstekster, når det af Gladiator bliver sammenlignet med Se og Hør, da disse ikke er sammenlignelige, undtagen på layout. Indholdsmæssigt er intentionen at de skal være vidt forskellige, og selvom Gladiator i *Texas Longhorn* benytter sig af grafiske tricks, er der ingen tvivl om at litteraturen er bedre – hvilket den også skal være, da det er forfattere, der sandsynligvis har haft tid nok idet tidsskriftet kun udkommer cirka hver tredje måned, som har skrevet teksterne. På Se og Hør er det derimod journalister, som skal skrive noget nyt og fængende hver uge, og hvor intentionen ikke er at få nye læsere, men blot at underholde.

Hvordan den almene udbredelse af Gladiators litteratur hænger sammen med at de udgiver så smal avantgardistisk litteratur, som de gør, kan undre, men Gladiator mener selv, at de evner at “snyde” læsernes øjne til at tro, at det er et sladderblad de står med, for dermed at “snyde” læserne til at læse litteratur. Dermed bryder Gladiator med læsernes forventninger, da forlaget ændrer på den måde, som læserne normalvis oplever sladderblade på - der brydes med det, der bliver taget for givet. Sladderblade som Se og Hør gør ofte brug af en masse stjerner og fængende overskrifter samt korte tekster og artikler. Det samme gør sig gældende for *Texas Longhorn*, der ligeledes har stjerner med spændende tekst og fængende overskrifter. Desuden benytter både Se og Hør og *Texas Longhorn* sig af klare farver og billeder, som skal skabe blikfang og vække interesse hos læserne. Forskellen er at Gladiators tidsskrift indeholder

litteratur i forskellige afskygninger, og ikke sladder om de kendte, og desuden er deres artikler og tekster generelt længere.

Tidsskriftet er ikke blevet modtaget særlig godt, hvis man ser på anmeldelserne fra 2015 i henholdsvis Politiken af kritiker Kizaja Ulrikke Routhe-Mogensen og i Berlingske af kulturredaktør Jesper Beinov. Begge anmeldere fremhæver positive og negative ting ved tidsskriftet, men det må siges at være overvejende negativt, som da Routhe-Mogensen konkluderer på litteraturen i tidsskriftet: “Der er en smule poesi, og der er nogle let formeksperimenterende ting, men mest af alt er der prosa, solid, langsom prosa. Ikke udygtig, men til gengæld ret kedelig prosa. Ret ens prosa” (Routhe-Mogensen 2015). Det negative aspekt er forsøgt pakket lidt ind, men man kan sagtens læse sig frem til, at anmelderen ikke er imponeret over tidsskriftet. Det samme gør sig gældende i Beinovs anmeldelse: “Texas Longhorn er set med mine øjne et formeksperiment, mens udgiverne i programerklæringen skriver, at de vil have litteraturen ud til folk. Spørgsmålet er, om det er sjovt efter et par håndfulde numre. Jeg tillader mig at tvivle” (Beinov 2015). Beinov er ikke imponeret og tvivler på at tidsskriftet vil eksistere særlig længe. Nu ved vi dog, at der efterfølgende er udgivet to numre af tidsskriftet, men om det bliver ved med at eksistere, bliver der her tvivlet meget på.

Det er svært at sige noget om, hvor bredt *Texas Longhorn* når ud, da det kan være svært at få konkrete læsertal. Et blad kan blive købt én gang, men så ligge fremme eksempelvis hos en frisør, og dermed blive læst måske 200 gange i løbet af en måned (Bilag 1: 162). Det samme forsøger Gladiator at opnå. De vil gerne nå ud til så mange som muligt, og de har derfor sørget for at bladet ligger fremme på caféer, biblioteker og gymnasier, ligesom man kan læse bladet på internettet (jf. Forlaget Gladiator: Tiltag). Ligeledes nævner Gladiator hvor populære deres blad er på biblioteker og gymnasier: “Vi gør i hvert fald hvad vi kan for at nå så bredt ud som muligt [...] vi er på mange biblioteker med det blad der [...] gymnasier og biblioteker er de største fans vi har” (Bilag 1: 161). Bladet bliver ifølge Gladiator brugt til at friste elever og borgere, som ellers ikke har interesse for litteratur, til at læse og blive gladere, hvilket man ifølge Gladiator bliver et bedre menneske af (ibid.: 148), og dette mener Gladiator ligeledes at have videnskabelige beviser for, som man kan læse om på Gladiators hjemmeside i forbindelse med deres erhvervslæsegrupper, og de skriver blandt andet, at man bliver mere empatisk og får udviklet sit potentiale som menneske (Gladiator: Erhverv). Dermed påstår de at øge læsernes kulturelle kapital (jf. Pierre Bourdieu: Kapitalformer: Kulturel kapital). *Texas Longhorn* bliver brugt som pædagogisk værktøj, til at få flere især unge til at læse litteratur - litteratur som er

“virkelig spændende” (Bilag 1: 162). Tidsskriftets primære formål er at få flere nye læsere, og dette forsøger Gladiator blandt andet at opnå ved at være provokerende og ved at få tidsskriftet til at ligne et Se og hør-blad. Det er dog interessant, at et forlag som gerne vil være avantgardistiske og udgive smal litteratur, forsøger at ligne noget, som de ser ned på og foragter så meget som de gør med sladderbladene. Umiddelbart kan man godt forstå, hvorfor de har valgt at anvende de iøjefaldende layoutmæssige virkemidler, men der kan samtidig opstå tvivl omkring, hvorvidt forlaget er tro mod sig selv - forsøger de ikke bare at please nye potentielle læsere? Eller mener de oprigtigt at de vil have mulighed for at få nye læsere, ved at “snyde” dem? For nye læsere, som kun kender til den almindelige plotlitteratur, vil sandsynligvis mene, at *Texas Longhorn* er et underligt tidsskrift og ikke vende tilbage til det. Og er der så overhovedet nye læsere, som læser *Texas Longhorn* eller bliver de fleste af bladene distribueret til allerede etablerede læsere, som ikke umiddelbart er Gladiators målgruppe og vision med tidsskriftet?

Opsamling

Efter at have arbejdet med flere udgivelser af Gladiator viser der sig et tydeligt billede af, hvad det er for en type af litteratur, de udgiver. Da vi i interviewet spurgte Kjeldgaard om dette, fremhævede han det, som Hans Otto Jørgensen har formuleret i forbindelse med beskrivelsen af deres Sandalserie på hjemmesiden: “Gladiators Sandalserie er klassikere på kanten. [...] Det vil sige den litteratur, der udvider undersøgelserne af hjernens geografi. Som rapporterer om nye opdagelser, andre erfaringer. Og som i en vis forstand har gjort arbejdet før os, flyttet grænserne for det normale, så vi ikke behøver at kæntre” (Gladiator: Gladiators forårsprogram). Denne abstrakte beskrivelse af deres litteratur og af deres generelle selvfremstilling (jf. Indledning) kan hænge sammen med, at de ikke har lagt sig fast på en bestemt genre, men hellere vil vise alsidigheden i litteraturen. De opdeler deres udgivelser i Sandalserien og ny dansk litteratur, hvilket mest er for at hjælpe sig selv med at holde litteraturen adskilt: “Det er mest en indadvendt skillelinje, som skal skelne imellem vores genudgivelser og vores nye udgivelser” (Bilag 1: 168).

Genudgivelserne er som nævnt for at give nutidige læsere mulighed for at opdage eller genopdage forfattere primært fra det moderne gennembrud. I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt at Gyldendal ikke ville genudgive Helga Johansens *Hinsides*, men efterfølgende har Gyldendal oprettet sin egen serie kaldet Skala-serien, som skal udgive oversatte genopdagede eller glemte klassikere fra det 20. århundrede, blandt andre Sylvia Plath, Françoise Sagan, Joan Didion og Marguerite Duras. I forbindelse med udgivelsen af Sylvia

Plaths *Glasklokken* skriver Gyldendal selv om Skala-serien: "Bogen er en del af Gyldendal Skala-serien. Gyldendal Skala er oversat skønlitteratur fra det 20. århundrede. Gyldendal Skala udgiver genopdagede hovedværker, også bøger, der tidligere har været glemt, misforstået eller dømt ude. Gyldendal Skala er nye klassikere til en ny tid" (Gyldendal: Skala-serie). Dette er et klart eksempel på, hvordan et lille forlag som Gladiator kan påvirke et kæmpe stort forlag som Gyldendal, hvilket Kjeldgaard også udtaler: "Jeg tror også de små forlag har inspireret de store forlag" (Bilag 1: 142). Man kan virkelig trække tråde mellem de to serier og konstatere, at Gyldendal helt sikkert har fået inspiration fra Gladiator til at udgive denne serie. Det er dog bemærkelsesværdigt, at Gyldendal så ikke ville genudgive *Hinsides*, men her skal man huske på, at vi blot har hørt historien fra én side, og dermed ikke kan vide, hvad der ellers er forløbet forud for Hans Otto Jørgensens opbrud med Gyldendal. Samtidig skal det nævnes, at *Hinsides* og *Glasklokken* minder rigtig meget om hinanden i både indhold og tema, hvilket igen kan skabe undren over Gyldendals modvilje mod at udgive *Hinsides*. I begge værker bliver en kvinde indlagt på et psykiatrisk hospital, og i begge værker er der tale om depression og selvmordsforsøg. Desuden er begge værker til dels selvbiografiske, da både Johansen og Plath var igennem lignende forløb, og disse gennemgående ens træk i de to værker, får os til at konkludere at Gladiator må have påvirket Gyldendal til at udgive "glemte" klassikere.

Gladiator vil gerne nå så bredt ud som muligt med deres litteratur, men samtidig vil de gerne udgive smal avantgardistisk litteratur, hvilket kan være svært at få til at hænge sammen. Avantgarden er som bekendt fokuseret på det nye, som bryder med det genkendelige (jf. Indledning), og på grund af Gladiators smalle, avantgardistiske litteratur og nytænkende habitus, kan det være svært at tiltrække så stor en læserskare, som de gerne vil. Som tilfældet med Gladiators habitus vil forlaget aldrig gå på kompromis med deres udgivelsesprofil omkring den smalle avantgardistiske litteratur, som andre forlag har gjort med deres udgivelser (Bilag 1: 157). Gladiator vil blive ved med at udgive samme slags litteratur, og hvis de vokser som forlag, må det være fordi der er efterspørgsel på deres udgivelser. Vi karakteriserer Gladiators udgivelsesprofil som værende smal og avantgardistisk, da litteraturen er eksperimenterende både i sprog, stil og tema. Dog skal det fremhæves, at forlaget ikke er en del af den indviede avantgarde (jf. Pierre Bourdieu: Den kulturelle produktions felt), idet forlaget og forfatterne gerne vil anerkendes og fremhæves i det litterære system, og fordi kompleksiteten i litteraturen ikke lever op til den indviede avantgardes standarder, hvilket dog heller ikke virker som intentionen.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Gladiator og Norden

Gennem vores interview af Kjeldgaard erfarede vi, at Gladiator gerne vil ekspandere til Norden, nærmere konkret Norge og Sverige, men at de har problemer i den henseende. Denne ambition, og problemet heraf, vil blive diskuteret i det følgende med udgangspunkt i Gladiatorskolen, som er det tiltag, der henvender sig mest til forfatterspirer i Norden.

I vores interview af Kjeldgaard spurgte vi ind til eventuelle vanskeligheder, som Gladiator er stødt på, og efter en kort tænkepause udtalte han således:

Noget som vi i flere omgange har satset på eller forsøgt at satse på det har været at nå ud til Norge og Sverige også med vores kommunikation fordi vi føler vi ligesom / vi i ligeså høj grad bør have en tilstedeværelse derovre fordi nordisk litteratur hænger sammen, men det har vist sig at være rigtig svært faktisk, altså det har virkelig været svært. Altså, vi har prøvet at promovere vores skoler og så videre i Norge og Sverige, men det har været / det har faktisk været enormt svært, vi har haft nogle nordmænd på vores højskolekurser, og engang imellem er der også nordmænd her, men det er faktisk rigtigt svært, den har vi ikke lige knækket endnu (Bilag 1: 146).

Denne udtalelse indikerer hvor store ambitioner Gladiator har, men samtidig at de er noget diffuse omkring, hvad det præcist er de vil opnå med udbredelsen. De vil gerne nå ud til Norge og Sverige, men hvad det præcist er de vil der, står ikke klart, og det kan derfor diskuteres, om de er realistiske i deres ambitioner. Man kan selvfølgelig argumentere for, at siden deres ønsker og mål er så upræcise, så er de heller ikke svære at opnå fordi forlaget derefter kan sige, at det var det de hele tiden ønskede at opnå. Samtidig kan det også virke en smule useriøst, og selve udtalelsen bærer præg af, at de gerne vil opnå en hel masse, uden de endnu har gjort sig klart hvad dette "masse" er.

Hvis man alligevel anskuer deres ambition som noget håndgribeligt og nært forestående, er der nogle forskellige spørgsmål som rejser sig: Vil de udgive danske Gladiatorforfattere i Norge og Sverige, og vil de i så fald selv stå for oversættelserne og udgivelserne af disse? Og strider dette ikke imod princippet om, at det er de nationale forlag, der udgiver den oversatte litteratur? Vil de udgive norske og svenske forfattere hos Gladiator, og skal det i så fald være på originalsproget eller på dansk? Disse spørgsmål kunne man mere uddybende have stillet Gladiator, men da dette ikke er vores primære fokus, valgte vi i interviewet at fokusere på de allerede forberedte spørgsmål. Desuden har vi i vores arbejde med forlagets positionering

funderet over deres målsætning, og det er derfor mere oplagt for os at diskutere Gladiators ambitioner i Norden her.

Der er ingen tvivl om at Gladiator holder øje med og lader sig inspirere af, hvordan andre forlag i udlandet driver forretning, og hvilke tiltag disse gør sig, hvilket da også kommer til udtryk i Gladiatorskolen, hvor det er helt nyt i Danmark, at et forlag opretter en forfatterskole, men konceptet har eksisteret længe i Norge og England: “Gladiator er det første forlag herhjemme, der vil drive forfatterskole, men i udlandet er der flere eksempler. Det norske forlag Aschehoug har i ti år haft sin egen forfatterskole, og også det store britiske forlag Faber and Faber har én” (Bangsgaard 2014). Danmarks nye og alternative tilgang til en forfatterskole har resulteret i, at Gladiator har gjort sig meget bemærkede lige fra deres opstart. Gladiatorskolen er et udtryk for, at forlaget gerne vil bryde med den gængse doxa, der er på området om, at et forlag ikke har noget at gøre med uddannelsen af forfatterne, og at de eksisterende skriveskoler der er i Danmark som regel er tilknyttet forskellige højskoler, som eksempelvis Vallekilde og Testrup højskoler. Måden hvorpå Gladiator har tilrettelagt deres 1-årige forfatterlinje gør, at skolen også kan henvende sig til nordiske elever, idet de blot skal besøge København og forlaget syv weekender på et år (jf. Forlaget Gladiator: Tiltag), hvilket kan gøre ambitionen om at ekspandere til Norden til en realitet, hvis det er på denne måde udtalelsen skal forstås. Det samme gælder for Gladiators sommerkurser, der blot er af en uges varighed, og derfor giver rig mulighed for at nordiske forfatteraspiranter kan tilmelde sig. Kjeldgaard nævner da også, at Gladiator har haft norske forfatterelever på deres kurser, og de ønsker sandsynligvis at få flere, men her skal de overveje, hvilket marked de vil fokusere på, da de er et forholdsvis lille forlag og nok ikke har ressourcer til at promovere sig i Norden også. Der er ingen tvivl om, at nordisk litteratur hænger sammen, som Kjeldgaard også påpeger, men til trods for dette, er markedet ikke så stort for den type smalle, eksperimenterende avantgardelitteratur, som er Gladiators udgivelsesprofil og dermed er ambitionen ret urealistisk.

For at dykke ned i et af de mere generelle spørgsmål fra tidligere om, om Gladiator ønsker at udgive bøger i Norden, og hvordan dette i så fald skal spænde af samt om de selv vil udgive deres bøger og dermed selv stå for oversættelserne, eller det blot er fordi de gerne vil have deres bøger udgivet af et lokalt forlag, kan diskuteres nærmere. Det amerikanske forlag HarperCollins har besluttet selv at udgive bøger i blandt andet Danmark, hvilket gør at et dansk forlag, som tidligere udgav disse udgivelser, nu mister de penge, som forlaget ellers ville have tjent på disse værker. Dette har skabt en del furor i den danske forlagsbranche: “HarperCollins vil lave aftaler

[...] med flere af deres storsælgende forfattere, og det betyder, at de sætter sig på de titler, der sælger allerbedst. Og så går danske forlag glip af nogle blockbustere” (Benner 2016). Således udtaler tidligere chefredaktør på Bogbranchens fagblad *Bogmarkedet* til Politiken, hvor han rejser bekymring omkring forlagsbranchens tab af bestsellere. Senere i artiklen udtaler han dog, at det muligvis kan være svært for et udenlandsk forlag at begå sig i Danmark, da det i branchen handler om at kende markedet og sit publikum indgående, hvilket et udefrakommende forlag ikke har samme mulighed for. Det er dog ualmindeligt at et forlag selv udgiver deres bøger i udlandet: “Amerikanerne [bryder] med et princip, der har hersket i forlagsbranchen i mange, mange år – nemlig, at det er de lokale forlag, der udgiver oversat litteratur” (ibid.). Dette brud kan man både betragte som negativt og positivt. Negativt, fordi der bliver brudt med eksisterende regler, og positivt, fordi branchen så bliver nødt til at forholde sig til nye og andre måder at drive forlag på. Samtidig åbner det op for muligheden for at de selv kan udgive litteratur i udlandet. Denne model med, at et udenlandsk forlag udgiver i Danmark, er det sandsynligt at Gladiator i fremtiden vil tage til sig, og dermed selv udgive oversat litteratur i Norge og Sverige. Selve artiklen og det omtalte forlag fokuserer dog mere på bestsellere og populærlitteratur, hvilket ikke er Gladiators udgivelsesprofil, og Gladiator kan muligvis have svært ved at opnå samme succes, hvis de vælger denne model, da de er et mindre forlag med færre økonomiske midler og en mindre læserskare. Dog må det formodes at Kjeldgaards udtalelse om, at de gerne vil ekspandere til Norden først og fremmest handler om at forlaget gerne vil have norske og svenske forfattere til Danmark og til at deltage i forlagets forskellige kurser og skoler.

Kjeldgaard nævner også, at de har norske forfattere der kommer hos forlaget: “Engang imellem er der også nordmænd her” (Bilag 1: 146). Som nævnt kan man her rejse spørgsmålet om disse norske forfattere skal være en del af “Gladiatorfamilien” og have udgivet bøger hos forlaget, og om de i så fald skal udgives på dansk eller norsk? Ud fra Kjeldgaards udtalelse kan det tolkes, at de absolut har tænkt sig i hvert fald at samarbejde med norske forfattere, hvilket meget let ville kunne lede til udgivelser af disse forfatteres værker. Dette skulle sandsynligvis være på originalsproget, og Gladiator ville dermed også udgive udenlandsk litteratur i Danmark. Her er der så tale om en endnu mindre niche end den allerede avantgardistiske litteratur, som Gladiator i forvejen udgiver, idet der sandsynligvis er endnu færre læsere i Danmark, som læser ikke-oversat norsk og svensk avantgardelitteratur. Desuden strider dette imod de førnævnte regler om, at det er de nationale forlag, som udgiver oversat litteratur.

Hele ønsket fra Gladiators side om at ekspandere til Norge og Sverige, fordi nordisk litteratur “hænger sammen”, virker en anelse vagt. Ud fra interviewet virker det ikke som noget Gladiator har fastlagte planer omkring. Selvfølgelig hænger nordisk litteratur sammen, det kommer eksempelvis til udtryk i Nordisk Råds Litteraturpris, men det virker som et sparsomt grundlag for en ekspansion til Norden, som heller ikke er præciseret. Det kan diskuteres om selve udtalelsen af Kjeldgaard har været en sidebemærkning, som der ikke skulle fokuseres yderligere på. Der er i hvert fald ingen tvivl om at Kjeldgaard vil sælge Gladiator, og hans rolle som pr-medarbejder er muligvis trådt lidt for meget i karakter her, da han blot løst har funderet over Gladiators vanskeligheder og udfordringer. Dog ville han sandsynligvis ikke have nævnt Norden, hvis der ikke fra Gladiators side er et reelt ønske om at udvide - på den ene eller den anden måde. Vi tror dog mest på at det bliver via forlagets kurser og skoler.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Perspektivering

Der er ingen tvivl om, at forlagsbranchen rent forskningsmæssigt, er et underbelyst emne og den teoretiske dækning af forlagsbranchen er begrænset. Samtidig står der ikke meget om forlagshistorien i litteraturhistoriebøgerne og de bøger, der trods alt er skrevet, er primært fra 1970'erne, hvilket vi kan se ved eksempelvis Hans Hertels "Det litterære system i Danmark" i *Bogen og læseren* (1972) og Erland Munch-Petersens *Hvorfor læser vi trivallitteratur?* (1974). Der er ingen tvivl om, at hele den danske forlagsbranche er et bredt emne og man kan sagtens udforske adskillelige andre aspekter, end blot det fokus vi har haft på Gladiator. Grundet specialets tidsramme på fire måneder, har det været nødvendigt at fokusere på emnefeltet og begrænse os, og derfor ikke været muligt at inddrage flere aspekter, hvilket denne perspektivering i stedet vil omhandle. Her vil vi blandt andet komme ind på, hvad man ellers kunne inddrage, og der vil både blive inddraget mere fra det litteratursociologiske forskningsfelt, andre forlags positionering og Gladiators læsemålgruppe læserens perspektiv.

I teorien om litteratursociologien nævnte vi blot den anden gren, den sociologiske litteraturforskning, som med andre ord kan karakteriseres som samfundet i litteraturen. Her anvender man en mere tekstnær metode og fokuserer på at studere indholdet i værkerne, modsat den mere brede fjernlæsning som vi har gjort. Udgangspunktet for den sociologiske litteraturforskning er at analysere de samfundsnormer som teksten afspejler (Hertel 1972: 7) og gennem denne tilgang kunne vi som en ny mulighed finde frem til, hvordan Gladiators udgivelser skildre samfundet. I vores speciale har vi primært haft fokus på at analysere værkernes omslag, dog kunne det samtidig have været spændende at dykke længere ned i værkerne og undersøge eksempelvis sproget og temaerne nærmere, for at påpege værkernes skildring af det omgivende samfund i en mere tekstnær analyse. Desuden ville en sådan analyse medføre at vi ville være i stand til at placere værkerne i en litteraturhistorisk kontekst. Derudover kunne det være interessant at inddrage andre af Gladiators værker mere tekstnært, som eksempelvis flere af Sandal-serieudgivelserne.

Et andet felt der kunne være spændende at undersøge nærmere er hvor Gladiator er på vej hen i fremtiden i forhold til den traditionelle forlagsbranche. Her ville man samtidig kunne inddrage flere perspektiver til andre forlag, både small press og de store forlag, for at undersøge om Gladiators udvikling og nytænkning er et særtilfælde eller om der er ved at ske en vedvarende og mere radikal udvikling i det generelle forlagsbillede og dermed om en ny forståelse af det normale er ved at påstå. I den forbindelse er det oplagt at undersøge, om andre

forlag har været inspireret af Gladiator og man bør også forholde sig kritisk til, om forlagenes udgivelsesprofiler kommer til at ligne hinanden mere og mere i fremtiden. Desuden ville det være interessant at sammenligne Gladiator med andre forlag, og samtidig placere disse forlag i Bourdieus model, som vi har anvendt. Derved ville man være bedre i stand til at kunne analysere det litterære system mere generelt og sammenligne, hvor Gladiator placerer sig i forhold til de andre forlag ud fra modellen. Dette ville kræve væsentlig mere baggrundsviden om de andre forlag, der grundet specialets tidsperiode ikke har været muligt for os at opnå. Ud fra denne tilgang ville det være relevant at interviewe et forlag som eksempelvis Gyldendal for at undersøge, hvordan dette forlag positionerer sig i forhold til Gladiator og samtidig undersøge forlagets holdning til Gladiators nytænkning.

Desuden kunne det være spændende at undersøge Gladiators forhold til forfatterne yderligere. I vores speciale har vi kun inddraget Gladiators synsvinkel af forlagets forhold til forfatterne, og det kunne være interessant at interviewe nogle af de tilknyttede forfattere, både debutanterne og de mere etablerede forfattere, som har valgt at skifte forlag. Dette ville blandt andet være for at finde ud af, hvorfor de har valgt Gladiator til at udgive deres værker – om det er fordi de virkelig er forfatternes forlag, eller om det blot er fordi dette forlag var villige til at udgive deres bøger, hvilket et andet forlag måske ikke var. Vi ville også undersøge om forfatterne virkelig føler sig som en del af en ”Gladiator-familie”, eller om det blot er romantisk en forestilling som forlaget har. Derudover ville vi yderligere undersøge og interviewe Gladiatorskoleeleverne, for at finde ud af hvem det er, der søger om og bliver optaget på de forskellige linjer, hvad der er motivation har været, samt hvordan de oplever forløbet. Her ville vi tage udgangspunkt både i nuværende og tidligere elever, for også at få et indtryk af hvordan de tidligere elevers videre forfatterkarriere udfolder sig, og for at undersøge hvad Gladiatorskoleforløbet har åbnet af muligheder.

Et tredje spændende undersøgelsesfelt vil være en nærmere karakteristik af Gladiators målgruppe samt at udforske forskellige bogklubbers diskussioner af forlagets værker. I specialets begyndelse og under interviewets tilrettelæggelse diskuterede vi, at det samtidig kunne være interessant at interviewe nogle af forlagets læsere for at få en bedre fornemmelse af, hvordan Gladiators udgivelser bliver modtaget af publikum. Grundet tidsrammen var dette ikke muligt, og midlerne og ressourcerne var uoverkommelig. Det kunne være spændende at give en nærmere karakteristik af, hvilken læserskare forlaget har, og enten have fokus på den enkelte læser eller en mere generel målgruppeundersøgelse. I forhold til bogklubberne kunne det være interessant at

undersøge de diskussioner der har været, eksempelvis når en bog er blevet nomineret til en pris. Her kunne man f.eks. gå i dybden med Jacob Skyggebjergs værk *Hvad mener du med vi*, da meningerne om den var yderst blandet i forbindelse med DR's Romanpris 2016 (Litteratursiden: Debat: Hvad mener du med vi). Det kunne være spændende at undersøge, læsernes mening om et givent værk for derigennem at skabe en meningsundersøgelse og karakterisere forlagets læserskare.

Specialets struktur

Indledning

Redegørende afsnit

Teori

Analyse

Diskussion

Perspektivering

Konklusion

Konklusion

Efter at have undersøgt forlaget Gladiator og deres udgivelsesprofil, er det nu relevant at besvare vores emneformulering som lyder:

Hvordan positionerer forlaget Gladiator sig som kulturinstitution i det litterære system, og hvilken udgivelsesprofil har forlaget?

I begyndelsen af specialeprocessen så vi det relevant at anvende en tværdisciplinær tilgang, hvor vi i analyseafsnittet først ville anlægge et bredt perspektiv for at undersøge Gladiator som kulturinstitution i det litterære system, og dernæst gå i dybden og undersøge forlagets udgivelsesprofil. Formålet med første analyseafsnit var at besvare første del af emneformuleringen, hvor det specielt var vigtigt at understrege Gladiators position og indplacere forlaget i Bourdieus model over den kulturelle produktions felt. Med udgangspunkt i forlagets habitus, som blandt andet er at være forfatterens forlag, blev det hurtigt tydeligt for os, at forlaget kan karakteriseres som et avantgardeforlag, da de nytænker forlagsbranchens traditionelle normer og bryder radikalt med det hævnuvundne. Dette ses eksempelvis ved deres samarbejde med investeringsfirmaet Skagen Fondene, der økonomisk bidrager med denne kapitalform til forlaget, hvor Skagen Fondene derimod får kulturel kapital fra samarbejdet med Gladiator. Der er ingen tvivl om, at Gladiator har høj kulturel kapital, hvilket blandt andet bliver tilført forlaget gennem stifternes baggrunde, som værende indflydelsesrige agenter indenfor det litterære felt. Gladiator positionerer sig i det litterære system på mellemvægterområdet, og adskiller sig derfor markant fra både small press forlag som Arena, After Hand, Basilisk og Kronstork, og fra store veletablerede forlag som Gyldendal, Lindhardt & Ringhof og Borgen. Denne vision om at være et mellemvægterforlag, fik vi gennem vores interview, der samtidig bidrog med viden om, at forlagets intention er at hive de små forlag lidt op og presse de store forlag lidt ned. Hvordan de helt præcist vil gøre dette, blev dog ikke uddybet yderligere, og generelt er Gladiators selvfremstilling meget abstrakt formuleret, hvilket også fremgår af vores indledning. Med Gladiators abstrakte beskrivelser, både gennem vores indsamlede empiri via interviewet og deres beskrivelse på hjemmesiden, var det tit uklart at finde ud af, hvad de helt præcist mente med deres påstande.

I anden del af analysen var formålet at undersøge udvalgte værker fra forlaget for at fastslå deres udgivelsesprofil. Det er samtidig værd at påpege, at vi i analysens anden del har foretaget

en fjernlæsning af værkerne for at udpege generelle træk og væsentlige forskelle, og derfor er vi ikke gået tekstanalytisk til værks med hvert enkelt værk, ligesom det var nødvendigt at begrænse os ved at udvælge otte værker samt deres tidsskrift *Texas Longhorn*. Sandalserien og ny dansk litteratur udgør forlagets udgivelsesprofil. Formålet med Sandalserien er at genudgive glemte klassikere, som ifølge forlaget, har været oversete i den klassiske kanon samt at fremhæve de kvindelige forfattere. I forbindelse med deres nye danske litteratur er det her, man finder de tydeligste eksempler på, at forlaget udgiver smal litteratur, da denne er særdeles eksperimenterende både i sprog, stil og tema. Gladiators vision om at få en bred læserskare, hvilket blandt andet er formålet med *Texas Longhorn*, harmonerer dog ikke specielt godt med den smalle litteratur, hvilket er begrundelsen for, at vi har valgt at placere Gladiator indenfor feltet af mindre produktion i Bourdieus model. Inspirationen kommer fra det gamle forlag Arena som det var i 60'erne og 70'erne, og Gladiator bygger videre på ruinerne af Arenas grundtanke om at være forfatternes forlag. Samtidig har Gladiator inspireret et stort forlag som Gyldendal, der i år har udgivet første værk i deres Skala-serie, der på mange måder har lighedstræk med Sandalserien.

Gladiator er et forlag som ikke mangler selvtillid, og de påstår, at de ikke for nogen pris vil gå på kompromis med deres habitus. Denne smalle litteratur skal forblive eksperimenterende også selvom den økonomiske kapital ikke er høj, i modsætning til populærlitteraturen. Det bliver spændende at se, om forlaget evner at udvikle sig og i så fald i hvilken retning, samt om de i fremtiden stadig formår ”at være på kanten”.

Litteraturliste

Primær litteratur

- Bredholt, N. 2016: *Freischwimmer*, Gladiator
- Gladiator: *Texas Longhorn*, nr. 1 udgivet d. 8/10 2015, nr. 2 udgivet d. 10/12 2015, nr. 3 udgivet d. 7/4 2016
- Glaffey, K. N. 2013: *Mor og Busser*, Gladiator
- Johansen, H. 2013: *Hinsides*, Gladiator
- Klougart, J. 2013: *Om mørke*, Gladiator
- Lind, C. 2014: *Strunk*, Gladiator
- Skyggebjerg, J. 2015: *Hvad mener du med vi*, Gladiator
- Strandgaard, C. 2015: *Ingenmandsland*, Gladiator
- Villadsen, R. & Rasmussen, B. 2014: *9 Piger – Liftet*, Gladiator

Sekundær litteratur

- Bourdieu, P. 1996: "The Emergence of a Dualist Structure" i *The Rules of Art. Genesis and the Structure of the Literary Field*, Stanford University Press, Great Britain
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. 2015: *Kvalitative metoder – En grundbog* (2. Udgave, 2. oplag), Hans Reitzels Forlag
- Furuland, L. 1995: "Litteratur och samhälle - Om litteratursociologin och dess forskningsoppgifter" i Munch-Petersen, E. *Litteratursociologi – en antologi* (2. Udgave), Dansk Bibliotekscenter
- Hastrup, K., Rubow, C. & Tjørnhøj-Thomsen, T. 2011: *Kulturanalyse – kort fortalt*, 1. udgave, Samfundslitteratur, Frederiksberg C.
- Hertel, H. 1972: "Det litterære system i Danmark" i Escarpit, R. *Bogen og læseren*, Hans Reitzels Forlag, København
- Hertel, H. 1990: *Litteraturens vanebrydere*, Forening for Boghaandværk, Nørhaven a/s
- Himmelstrup, K. 2013: *Kulturformidling*, 1. udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag
- Epinion & Pluss Leadership 2012: *Danskernes Kulturvaner 2012*, Specialtrykkeriet Viborg
- Järvinen, M. 2005: "Pierre Bourdieu" i Andersen, H. & Kaspersen, L.B. (red.) *Klassisk og moderne samfundsteori* (3. udgave, 1. oplag), Hans Reitzels Forlag, København

- Kvale, S. & Brinkmann, S. 2009: *Interview* (2. udgave, 6. oplag), Hans Reitzels Forlag, København
- Munch-Petersen, E. 1974: *Hvorfor læser vi trivallitteratur?* (1. oplag), Forum, København
- Nielsen, K. 2012: *Døm altid bogen på omslaget: Om boghistorie og litteraturanalyse – og Gittes monologer*. Ph.d.-afhandling, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab. Københavns Universitet
- Nielsen, K. & Rasmussen, K. S. G. 2014: "At møde litteraturen i dens materielle form" i *Blink: Litterær analyse og metode* (1. Udgave), Aalborg Universitetsforlag, Aalborg
- Rasmussen, A. J. 2012: *Arena-modernisme*, Gyldendal
- Rye Andersen, T. 2007: "Omslag" i *Passage* nr. 57
- Svedjedal, J. 1994: *Författare och förläggare*. Gidlunds, Uppsala
- Svedjedal, J. 1994: "Forfattere og forlæggere" i *Boghistorie*, Århus Universitetsforlag
- Svedjedal, J. 2012: *Litteratursociologi – Texter om litteratur och samhälle*, Studentlitteratur
- Troelsen, A. 1985: "Introduktion til institutionsanalyse" i *Kulturarbejde og tværæstetik*, Aarhus Universitet, Århus
- Wilken, L. 2014: *Bourdieu for begyndere* (2. Udgave, 3. Oplag), Samfundslitteratur, Frederiksberg C

Artikler

- Andersen, C. 2014: "Nyt forlag gør op med forlagsbranchens traditioner" i Politiken d. 13/2 2014 - <http://politiken.dk/kultur/boger/ECE2207358/nyt-forlag-goer-op-med-forlagsbranchens-traditioner/> - set d. 1/3 2016
- Andersen, J. 2010: "Nordisk Rods Litteraturpris" i Berlingske d. 16/12 2010 - <http://www.b.dk/boeger/nordisk-rods-litteraturpris> - set d. 17/5 2016
- Andersen Nexø, T. 2014: "Midt i familiens maskinrum" i Information d. 23/5 2014 - <https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2014/05/midt-familiens-maskinrum> - set d. 21/5 2016
- Bangsgaard, J. 2014: "Forlag åbner forfatterskole" i Berlingske d. 25/9 2014 - <http://www.b.dk/kultur/forlag-aabner-forfatterskole> - set d. 22/5 2016

- Bangsgaard, J. 2016: "Det er ikke en selvmordsaktion" i Berlingske d. 31/1 2016 - <http://www.b.dk/kultur/det-er-ikke-en-selvordsaktion> - set d. 15/3 2016
- Beinov, J. 2015: "Formen, der blev sprængt" i Berlingske d. 15/10 2015 - <http://www.b.dk/kultur/formen-der-blev-spraengt> - set d. 16/5 2016
- Benner, T. 2016: "Amerikansk forlag satser på Danmark" i Politiken d. 27/4 2016 - <http://politiken.dk/kultur/ECE3178359/amerikansk-forlag-satser-paa-danmark/> - set d. 15/5 2016
- Bogmarkedet 2005: "Bogmarkedet gengiver Boghandlerforeningens pressemeddelelse d. 16/6 2005 - <http://bogmarkedet.dk/artikel/bogmarkedet-gengiver-boghandlerforeningens-pressemeddelelse> - set d. 1/3 2016
- Geist, A. og Sørensen, R.B. 2009: "Far forlader forfatterskolen" i Information d. 2/4 2009 - <https://www.information.dk/kultur/2009/04/far-forlader-forfatterskolen> - set d. 16/5 2016
- Hansen, A. 2013: "Alliancen mellem den smalle kunst og den store kapital" i Information d. 14/12 2013 - <https://www.information.dk/kultur/2013/12/alliancen-mellem-smalle-kunst-store-kapital> - set d. 9/2 2016
- Hjortsø Schmidt, A. 2015: "En 20-årig kan ikke skrive om et langt liv som sømand" i Information d. 21/11 2015 - https://www.information.dk/kultur/2015/11/20-aarig-kan-skrive-langt-liv-soemand?utm_medium=social&utm_campaign=btn&utm_source=facebook.com&utm_content=btm - set d. 9/2 2016
- Høeg, M. 2015: "Dansk litteratur lider under kvindelige forfatteres dominans" i Weekendavisen uge 19 2015 - <http://www.weekendavisen.dk/art/dansk-litteratur-lider-under-kvindelige-forfatteres-dominans> - set d. 20/5 2016
- Klougart, J. 2014: "Håndindbundet særudgave af OM MØRKE" 2014 - <http://josefineklougart.com/wp-content/uploads/Pdf-til-salg-af-s%C3%A6rudgave1.pdf> - set d. 20/5 2016
- Misfeldt, M. 2015: "Et udkast forklædt som færdig roman" i Kristeligt Dagblad d. 17/12 2015 - <http://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/et-udkast-forklaedt-som-faerdig-roman> - set d. 25/5 2016
- Mønster, L. 2012: "Samtidens tværmediale liv – Et rids over en genre i forandring" i Kritik nr. 203, 2012

- Nielsen, P. 2013: "Opbrud fra Gyldendal" i Information d. 26/6 2013 - https://www.information.dk/kultur/2013/06/opbrud-gyldendal?utm_medium=social&utm_campaign=btn&utm_source=facebook.com&utm_content=tp - set d. 9/2 2016
- Olesen, T. 2010: "Litteraturens forkæmpere - en historie om de små forlag" på Litteratursiden.dk d. 21/12 2010 - <http://www.litteratursiden.dk/artikler/litteraturens-forkaempere-en-historie-om-de-smaa-forlag> - set d. 19/5 2016
- Rothstein, K. 2013: "Gladiatoren i Arenaen" i Weekendavisen d. 5/7 2013 - <http://www.rothstein.dk/2013/gladiatoren-i-arenaen/> - set d. 17/5 2016
- Skyum-Nielsen, E. 2013: "Så sårbar som muligt" i Information d. 6/12 2013 - <https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2013/12/saa-saarbar-muligt> - set d. 21/5 2016
- Sjøberg, V. 2015: "Årets bøger fra Gladiator og Skagen" d. 29/12 2015 - <https://www.skagenfondene.dk/nyheder/analyser/2015/december/arets-boger-fra-forlaget-gladiator-og-skagen/> - set d. 22/5 2016
- Sørensen, R.B. og Syberg, K. 2010: "Hvornår er man lidt for gode venner?" I Information d. 22/12 2010 - <https://www.information.dk/kultur/2010/12/hvornaar-lidt-gode-venner> - set d. 17/5 2016
- The New York Times 2011: "Best Sellers: Hardcover Fiction: Sunday, September 11th 2011" i The New York Times - <http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9803E3DD123EF932A2575AC0A9679D8B63> - set d. 19/5 2016

Internetkilder

- Artbeat Prisen: Info - <http://www.artbeatprisen.dk/info/> - set d. 22/5 2016
- Artbeat Prisen 2016: Modtagerne - <http://www.artbeatprisen.dk/2016-2/modtagerne/> - set d. 22/5 2016
- Dansk Forfatterforening: Honorar - <http://www.danskforfatterforening.dk/raadgivning/forlagskontrakter/kontraktguide.aspx#Honorar> - set d. 21/5 2016
- Dansk Forfatterforening: Ophavsret - <http://www.danskforfatterforening.dk/raadgivning/ophavsret.aspx> - set d. 19/5 2016

- Den store danske: avantgarde - http://denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Litteratur/Litter%C3%A6r_terminologi/avantgarde - set d. 19/5 2016
- Facebook: Forlaget Gladiator d. 23/2 2016 - <https://www.facebook.com/IngenNykkerBareDetRykker/photos/a.499910570074587.1073741825.444779185587726/1010897808975858/?type=3&theater> - set d. 22/5 2016
- Facebook: Forlaget Gladiator d. 5/4 2016 - <https://www.facebook.com/IngenNykkerBareDetRykker/?fref=ts> - set d. 22/5 2016
- Facebook: Forlaget Gladiator d. 18/5 2016 - <https://www.facebook.com/IngenNykkerBareDetRykker/?fref=ts> - set d. 22/5 2016
- Forfatterweb: Jens August Schade - <http://www.forfatterweb.dk/oversigt/schade-jens-august/baggrund> - set d. 25/5 2016
- Forlaget Arena: Arenas historie - <http://forlagetarena.dk/forlaget/arenas-historie/> - set d. 21/5 2016
- Gladiator: Erhverv - <https://forlagetgladiator.dk/erhverv/> - set d. 22/5 2016
- Gladiator: Forside - <https://forlagetgladiator.dk/> - set d. 22/5 2016
- Gladiator: Gladiators forårsprogram - <https://forlagetgladiator.dk/2016/02/29/gladiators-foraarsprogram/> - set d. 23/5 2016
- Gladiator: Gladiatorskolen - <https://forlagetgladiator.dk/gladiatorskolen-2/> - set d. 22/5 2016
- Gladiator: Hans Otto Jørgensen - <https://forlagetgladiator.dk/brand/hans-otto-joergensen/> - set d. 22/5 2016
- Gladiator: Om Gladiator - <https://forlagetgladiator.dk/om-gladiator/> - set d. 19/5 2016
- Gladiator: Pressemeddelelse: *Hvad mener du med vi* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2015/11/Hvad-mener-du-med-vi-hent-pressemeddelelsen-her.pdf> - set d. 23/5 2016
- Gladiator: Texas Longhorn - <https://forlagetgladiator.dk/texaslonghorn/> - set d. 2/3 2016
- Gyldendal: Medarbejdere - <http://gyldendal-uddannelse.dk/kundeservice/medarbejdere> - set d. 21/5 2016
- Gyldendal: Skala-serie - <http://www.gyldendal.dk/glasklokken-id4612> - set d. 23/5 2016
- Kulturministeriet: Kulturkanon - <http://kum.dk/temaer/temaarkiv/kulturkanon/> - set d. 23/5 2016

- Litteratursiden: Debat: Hvad mener du med vi - <http://www.litteratursiden.dk/debat/hvad-mener-du-med-vi> - set d. 25/5 2016
- Ordnet: Avantgarde - <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=avantgarde> - set d. 19/5 2016
- Ordnet: Blurb - <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=blurb&tab=for> - set d. 19/5 2016
- Skagen Fondene: Om os - <https://www.skagenfondene.dk/om-os/> - set d. 7/3 2016
- Statens Kunstfond: Om Statens Kunstfond - <http://www.kunst.dk/statens-kunsthofund/om-statens-kunsthofund/> - set d. 22/5 2016
- Statens Kunstfond: Tildelinger - http://www.kunst.dk/kunsthofette/tildelinger/?tx_lftilskudsbase_pi5%5Barea%5D=0&tx_lftilskudsbase_pi5%5Byear%5D=0&tx_lftilskudsbase_pi5%5Bstyp%5D=0&tx_lftilskudsbase_pi5%5Bsword%5D=halfdan+pisket&x=0&y=0&tx_lftilskudsbase_pi5%5Bord%5D=dato+desc - set d. 20/ 5 2016

Billeder

- Billede 1: Gladiators største lokale – privat foto
- Billede 2: Gladiators praktikant Christian med ladcykel - [https://www.facebook.com/IngenNykkerBareDetRykker/?fref=nf&ft\[tn\]=kC&ft\[qid\]=6288998257911534579&ft\[mf_story_key\]=4051051966036731441&ft\[ei\]=AI%40c3494693ca7cd1da77b6fefda373245f&ft\[fbfeed_location\]=1&ft\[insertion_position\]=2&_md=1](https://www.facebook.com/IngenNykkerBareDetRykker/?fref=nf&ft[tn]=kC&ft[qid]=6288998257911534579&ft[mf_story_key]=4051051966036731441&ft[ei]=AI%40c3494693ca7cd1da77b6fefda373245f&ft[fbfeed_location]=1&ft[insertion_position]=2&_md=1) – set d. 22/5 2016
- Billede 3: Gladiators facade – privat foto
- Billede 4: Gyldendals facade - <http://www.business.dk/media/gyldendal-saelger-ud-og-nedjusterer> - set d. 26/5 2016
- Billede 5: Forside af Nis-Christian Bredholt *Freischwimmer* - https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2016/03/NisChristianBredholt_Freischwimmer_Forside.jpg – set d. 26/5 2016
- Billede 6: Forside af Charlotte Strandgaard *Ingenmandsland* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2015/09/Charlotte-Strandgaard-Ingenmandsland.jpg> - set d. 26/5 2016
- Billede 7: Forside af Cecilie Lind *Strunk* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2015/09/strunk-omslag-high-res.jpg> – set d. 26/5 2016

- Billede 8: Forside af Josefine Klougart *Om mørke* – <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2013/11/OM-M%C3%98RKE-OMSLAG.jpg> – set d. 26/5 2016
- Billede 9: Forside af Jacob Skyggebjerg *Hvad mener du med vi* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2013/11/9788793128286.jpg> – set d. 26/5 2016
- Billede 10: Forside af Jacob Skyggebjerg *Vor tids helt* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2013/11/vortidshelt1.jpg> – set d. 26/5 2016
- Billede 11: Rapperen Tupac Shakur - http://vi.sualize.us/tupac_shawn_mortensen_tupac_shakur_blunt_portrait_2pac_picture_Gijy.html – set d. 26/5 2016
- Billede 12: Forside af Kristina Nya Glaffey *Mor og Busser* - https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2014/05/MorBusser_cover.jpg – set d. 26/5 2016
- Billede 13: Forside af Rikke Villadsen og Bjørn Rasmussen *9 Piger – Liftet* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2014/12/9-piger-Liftet.jpg> – set d. 26/5 2016
- Billede 14: Forside af Helga Johansen *Hinsides* - <https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2013/06/Hinsides-jpeg-omslag4.jpeg> – set d. 26/5 2016
- Billede 15: Bagsider af fire værker fra Sandalserien – privat foto
- Billede 16: Forside af *Texas Longhorn nr. 2* - https://forlagetgladiator.dk/wp-content/uploads/2015/12/texas-longhorn-nr-2_forside.jpg – set d. 26/5 2016
- Billede 17: Forside af Se og Hør d. 30/4 2014 - https://www.google.dk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjzrpvp-vfMAhXMhiwKHelnD3EQjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fcharlottehojlund.dk%2Farki-ver%2F793&psig=AFQjCNGo5Z8w_N_nzz1H5Ij90h4jOeybUA&ust=1464359615957188 – set d. 26/5 2016

Bilag 1

Transskription af interview af Mads Kjeldgaard fra Gladiator

I: Interviewer

G: Mads Kjeldgaard

O: Observant

I: Kan du sige nogle ord om dig selv? Hvor langt tid du har været ansat og hvor gammel du er og din baggrund?

G: Ja, jeg hedder Mads Kjeldgaard, og jeg er 28 år gammel pt., og jeg har været ansat i Gladiator i et år, men har været lidt løst tilknyttet siden starten, men jeg begyndte at arbejde her sådan reelt for et år siden. Mit job er primært / Jeg er primært produktionsansvarlig, men det er svært at sige, at man er enten det ene eller det andet, fordi når man er et lille sted, så er man alting, altså så er jeg også pedel, og jeg er også opvasker, og jeg er også ham, der går på posthuset og / ja man laver sådan set alt, men min primære opgave er at stå for produktionerne og så stå for meget af det sådan digitale og det tekniske omkring det og sådan noget, [-] og det er også mig, der kører de sociale medier og sådan noget / altså man kan sige, vi har, ja, det når vi til senere, men vi har en lidt særlig måde at lave det der med sociale medier på og sådan noget, men det ka vi ta, når vi når dertil, der er et særligt spørgsmål for det. Så det vil jeg ikk komme ind på nu. Og hvad var det mere I ville vide? Det var min baggrund. Jeg er uddannet journalist oprindeligt, og jeg ved ikk hvornår jeg blev færdig / det ka jeg ikk huske, for tre år siden cirka, måske tre-fire år siden, og før jeg var her, der var jeg på / der arbejdede jeg for Politikens Forlag. Ja, det var vel det. Var der andet af min baggrund I ville vide?

I: Nej, det er fint, men nu siger du løst tilknyttet siden starten, hvad dækker det over?

G: Jamen, helt konkret så lavede jeg / Jeg har kendt Hans Otto og Jakob i mange år, og da de startede Gladiator op i sin tid, så var det jo et skuffe / altså sådan et / hvad kan man kalde det et køkkenbordsforlag ikk, altså man sidder derhjemme og laver det, og så ligger alle bøgerne i køkkenskuffen og det var et køkkenskuffe / køkkenbordsforlag dengang, og så fordi jeg synes enormt godt både om Hans Otto og Jakob, men altså, jeg synes også det var en fantastisk vision de havde så fra starten, så gik jeg ligesom ind og lavede hjemmesiden, og hjalp med nogle

digitale ting for at gøre det så nemt som muligt for dem. Fordi det er enormt vigtigt, når man er uafhængig, som vi er, så er det enormt vigtigt, at man kan så meget selv som muligt og en vigtig del i forhold til at kan så meget selv som muligt, det er selvfølgelig de sociale medier, men det er også en hjemmeside, fordi der kan man / ja, det er virkelig sådan rygraden i et selvstændigt forlag, fordi man kan selv / man kan ligesom / man kan selv sælge bøger, og man kan selv promovere bøger, man kan selv promovere forfattere og skrive om dem og publicere tekster og så videre og det er bare / det er dyrt at lave bøger i Danmark, altså, der er helt vildt mange dele af processerne, som er ekstremt dyre. Og så fordi jeg elsker boghandlere, fuldstændig altså, jeg elsker boghandlere, men de får 40 procent af en bogs pris, det tager de, og de skal selvfølgelig også have en del af det, det er jeg slet ikk i tvivl om, men der ryger en del der, og så ryger der også / og det er der ikk så meget at gøre ved, for de skal have deres løn, men der ryger også helt vildt til distribution, som er noget af det dyreste overhovedet ved at udgive bøger, det er at have et lager og distribuere, og det kan man komme lidt udenom ved at lave en hjemmeside og køre sådan sin egen webshop og sådan, men det kommer vi også ind på senere mere uddybende, men det var sådan konkret det, jeg sådan var med i starten også blev jeg / så da de havde penge nok så kunne jeg blive ansat fuldtid herude og stoppe på Politikken.

I: Okay. Ja, så er I jo / det er ikke nogen hemmelighed, at I er et ret nyt forlag, men hvordan startede Gladiator?

G: Jamen, det startede / det startede som sådan et udbryder-forlag, og det der oprindeligt ligesom var en katalysator for det, det var at / der var ligesom to ting der satte det i gang dengang, det ene var, at Hans Otto han ville helt vildt gerne have udgivet / genudgivet *Hinsides* af Helga Johansen og den ville Gyldendal ikke udgive, og det blev han træt af, og så tænkte han ”så laver jeg sgu mit eget forlag og udgiver den”, og så var Jakob med fra starten, og så gik det meget hurtigt lige pludseligt, og så havde de / så fik de udgivet den, og så bagefter Henrik Bjelkes *Hundrede postkort fra helvede* i den her Sandalserie, og det var ligesom / det var begyndelsen, og så var de ligesom i gang og så / og så lynhurtigt så kom de også til at snakke om, at det kunne være fedt at udgive dansk litteratur / altså ny dansk litteratur, og de har begge to været i kulisserne på hele Josefine Klougart's forfatterskab lige siden begyndelsen, og selvom hun har haft enormt dygtige redaktører på Rosinante og så videre, så har de ligesom været hendes primære støtter, så derfor der snakkede vi med hende der i starten om, altså, hvis vi alligevel sidder og læser hele lortet

grundigt, så kan vi sgu ligeså godt udgive det også, og ret kort tid derefter så udkom *Om mørke*, som var sådan vores første danske bog, og så / ja så voksede det derfra med de forskellige forfattere, der ligesom kom til, og mange af dem var forfattere, som de hver især havde opdaget Jakob og Hans Otto. Jacob Skyggebjerg kom lige bagefter, han var en Hans Otto, han havde haft på sin højskole ovre på Vestjylland. Han var lærer ovre på Vestjylland, da det startede, og det der ligesom var grundtanken, det var at gøre / det var selvfølgelig at positionere sig selv om værende i opposition, og det har forlaget været fra starten af, altså, vi skulle gøre noget andet altså / som vi også snakkede om lige før, så er der ikke skrevet så meget om forlagsbranchen, men der er faktisk heller ikke sket så meget i forlagsbranchen de sidste mange mange mange år, og det er især / det er især på det område der hedder rettigheder og sådan, der er det, som om man blev enige om for hundrede år siden, at forfatterne skal have 15 procent i royalties, og så er der ligesom sådan nogen faste stiger, så hvis du sælger over 5000, så kommer du op på 20 procent, og hvis du sælger over 10.000, så kommer du op på 25 procent i royalties, der er sådan meget faste satser for det, og det siger sig selv at så er det jo / altså 15 procent af en bog, hvor man selv har lavet det hele bortset fra redigering, det er ikke ret meget, og det er der mange forfattere der har undret sig over i meget lang tid, så derfor var det også fra starten meningen, at Gladiator skulle være i opposition til den etablerede måde og håndtere rettigheder på, og dermed også / altså forfatterens vilkår fordi en ting er hvad man får i royalties, men noget andet er også, at man sådan set er stavnsbundet til et forlag, hvis man kører efter en traditionel kontrakt, og så / jamen så kan ens bog ligge der 70 år efter man er død, og faktisk så kan du ikke / så kan der måske ikke ske mere end det, så derfor er der mange af de store forlag, der har en del rettigheder liggende, også på ting som de ikke har udgivet, og som de egentlig ikke har tænkt sig at genudgive eller noget som helst. Det ligger bare i kælderen, så det Jakob og Hans Otto fandt på i starten, det var at sige, at vi prøver at tænke hele den der kontrakt på en anden måde, og så siger vi / at når produktionsomkostningerne er tjent ind, så deler forlag og forfatter 50 procent, 50 – 50 mellem sig og det er jo noget helt andet / det er noget helt andet / også det principielle i det er også noget helt andet, fordi det fordrer også et meget større ansvar fra forfatteren, fordi altså / fordi der er den der fifty-fifty aftale, så er det jo / så kommer det jo ligeså vel forfatteren som forlaget til gode, at det går godt med en bog, og det er noget helt andet end den traditionelle, hvor man ligesom / man udgiver en bog, og så er der et eller andet stort apparat der hedder Gyldendal eller Lindhardt & Ringhof, eller hvad det nu kan hedde, som kører det derfra, og som man ligesom / altså sådan lidt selvom man selv har skrevet bogen, så er man ligesom sagesløs og sidder

derhjemme, og ka ikk gøre så meget og hele den her grundtanke med at dele fifty fifty / og ja, i øvrigt også en anden vigtig ting er også, at forfatterne kan efter to år få rettighederne tilbage hvis de vil, så ka de simpelthen tage dem med, og så gøre et eller andet med dem, og det [-] det betyder også at det der ansvar, det kommer også ligeså meget tilbage på forlaget, fordi vi skal selvfølgelig også opføre os ordentligt, fordi ellers så skrider forfatterne jo. Det er sådan helt grundlæggende ting, at vi skal også præstere / de skal præstere, og vi skal præstere, og så ligesom sådan en gentlemen agreement fra starten, at vi deles om det her ansvar. Vi har lige meget at vinde, og vi har også lige meget at tabe faktisk, og det er ekstremt vigtigt, og det er / det gennemsyrrer ligesom hele den måde vi kører det her forlag på, altså det er / der er virkelig en ansvarsfordeling som er noget helt andet, end når du er på et stort sted, større sted.

I: Mener du, at der i forlagsbranchen har manglet et forlag som jer?

G: Ja, helt sikkert fordi der er ikk / som jeg sagde, så er der ikk sket en skid med rettigheder og med forfatteres vilkår i / ja, nærmest nogensinde og især nu sker der ikke en skid, og det der har / jeg tror, at det der har gjort, at Gladiator har fået så stor en plads allerede i dansk litteratur er også, at man kan ligesom se den udvikling, der er sket de sidste 15 år i Danmark, der er mange af de ligesom / dem man lidt nedladende kalder smalle udgivelser, som er blevet presset ud af de store forlag og ned i sådan nogen meget meget meget små forlag, som ligesom har stået for alt det vilde de sidste 10-15 år, og det er jo fantastisk, men problemet har været, at der også / så længe det er sådan et lille skrivebordsforlag, så er der også grænser for ambitionerne og grænser for / ja, hvor langt man kan nå med det, og derfor har, tror jeg, Gladiator har fået sådan en vigtig position, det fordi der har manglet en mellemvægter på en eller anden måde. Før var der Borgen som forlag, det gik ned, og så var der det gamle Arena også, det gik også ned, og så siden da så har der været alle de her små forlag Kronstork, Basilisk og hvad de ellers hedder, som har gjort et fantastisk arbejde, og virkelig har trukket et stort stort læs i dansk litteratur, men hvor de selvfølgelig har været hæmmet af, at de har været små og ikk / ja, på en eller anden måde ikk har gjort nok for at vokse og for ligesom at gøre en business ud af det, fordi det er så sindssygt vigtigt, at man kan gøre det til en forretning, fordi hvis man kan gøre det til en forretning, så kan man tjene penge, og hvis man kan tjene penge, så kan man lave mere litteratur, selvom de fleste mennesker føler sig forskrækkede ved tanken om, at det handler om at tjene penge også, men det handler sådan set bare om at tjene penge, så man kan lave litteratur, og det er der mange, der har

været bange for, så derfor er det ligesom på ruinerne af det gamle Arena og det gamle Borgen at Gladiator er opstået, fordi der har været et kæmpestort (vaikum), for længe siden var det ligesom Borgen man gik til, hvis man skulle være noget, der var lidt mere etablerede end de helt små forlag, og det er sådan set bare forsvundet, og de store forlag har ikk rigtigt taget ansvar for den del af litteraturen, som er den der mellemvægter-område. Nu kan man se de store forlag er begyndt at tage ansvar, nu her de sidste tre-fire år fordi / også helt sikkert, fordi man kan tjene penge på det, det er jo noget nyt, altså, man begynder at tjene penge på digtsamlinger, det er virkelig fuldstændig sindssygt, altså, hvis du rejste 20 år tilbage i tiden og sagde ”der kommer til at være en hel del unge mennesker, der udgiver digtsamlinger i 2010’erne der, og de kommer til at sælge over 10.000 eksemplarer mange af dem,” det er fandeme vildt, og det har altid været sådan at / i al den tid jeg har været i live / nu er jeg ikk så gammel vel, men det har altid været sådan, at når en digtsamling den udkom, så sælger den 100 eksemplarer max., medmindre du hedder Søren Ulrik Thomsen eller Benny Andersen, så er det det der sker, og de sidste år der har der virkelig været nogen, der bare har sparket røv / der har selvfølgelig være Yahya Hassan, men også nogen helt vilde folk, som for eksempel Theis Ørntoft, altså, hans bøger er jo virkelig / jamen, de er jo virkelig eksperimenterende, og alligevel så har Gyldendal satset på det fordi ja / de har satset på det, og så har de alligevel haft succes med det, det synes jeg er fantastisk. Så jeg tror også de små forlag har inspireret de store forlag,, fordi det er også sådan en som Asta Olivia Nordenhof hun har jo / hendes bøger har jo solgt helt vildt, altså, de har jo solgt helt vildt ,og det er lille bitte Basilisk, der har udgivet det, og det er sådan noget, jeg tror har inspireret de store forlag også, så det er også en vekselvirkning, så vi vil også gerne være med i den vekselvirkning, altså, være med til at sørge for, at de store forlag kan se sådan en business i at udgive smal litteratur, ja. I må virkelig styre mig, for jeg glemmer hele tiden spørgsmålet, og så kører det bare.

I: Men hvorfor lige navnet Gladiator? Hvad kommer det af?

G: Jeg tror, det har meget at gøre med det der med at være [-3] / det har meget at gøre med / der er flere ting i det, en del af det er, at der er en vis form for fanatisme ved at være en gladiator, altså, man er fandeme nødt til at tro på det, for ellers så dør man, og det er det samme, der gør sig gældende her, altså, man er nødt til at tro 100 procent på det, ellers så dør forlaget, og så er det samtidigt også det der med at være den lille mand, der kæmper sig op, og selvom han er en lille

mand og en slave, så kan han være utroligt frygtindgydende, og så er det selvfølgelig også hele tiden for at spille på det der slave-jargon, som vi lidt forbinder med nogen af de der kontrakter der, har været, hvor man måske godt kan se nogen af forfatterne som gladiatorer, fordi de har skulle kæmpe så hårdt for at bryde fri af deres lænker.

I: Hvad for nogen kontrakter tænker du på?

G: Jamen, på forfatternes traditionelle kontrakter med forlag, altså, hvor de har været / ja, en form for slaver, kan man sige.

I: Som du ved, så arbejder vi jo med, hvordan I som forlag positionerer jer i det her litterære system, men hvordan mener du, at I positionerer jer, og hvilke midler har I brugt til det her?

(En kvinde kigger ind af døren, og siger hej til Mads)

G: Jamen, jeg tror, måske har jeg lidt svaret på det med, hvordan vi positionerer os, altså, som en form for mellemvægterforlag, som skal hive nogen af de små lidt op og hive nogen af de store lidt ned, og som skal være det der ambitiøse forlag, som er lidt større end de små og væsentligt mindre end de store selvfølgelig, og det er vigtigt at have den position, fordi så er vi også / hvis man skal blive i gladiatorjargonen, så er vi også agile, altså vi kan bevæge os rigtig rigtig hurtigt, og det er hele tiden vigtigt at ku det. At det ikk er sådan, at når der er en der får en idé, så skal den cleares i fem forskellige afdelinger og fire forskellige mellemledere, som skal holde et møde, og så skal man holde et møde med de forskellige afdelinger, og så skal man gøre et eller andet. Det er snarere sådan, at hvis man får en idé, så vender man sig om, og så siger man: ”Hey Jakob, er det ikk en god idé?” og så siger han: ”Jo, det er en god idé, lad os købe en knallert” eller et eller andet ikk, og det er ekstremt vigtigt, og det er også vigtigt for forfatterne, at vi kan være så agile, altså, at vi kan rykke så hurtigt, så hvis der er en idé, så gør vi det i morgen, det / vi behøver ikke clear det på et medarbejdermøde eller ta på weekendseminar med mellemledere eller et eller andet, og det er ekstremt vigtigt. Og hvilke midler, det ved jeg sgu ikk, hvad tænker du mere?

I: Altså, jeg tænker i forhold til jeres promovering og sådan jeres udgivelsesprofil, hvordan / altså, hvilke midler I bruger, når I sådan skal slå jeres position fast, kan man sige?

G: Ja, jamen, der er flere dele i det. For det første så opfordrer vi vores forfattere til at være til stede i den offentlige debat. Vi kan rigtig godt lide, når forfattere blander sig i den offentlige debat, og at de er politiske, og at de skriver kronikker, og at de også tager et ansvar på den måde. Selvfølgelig, fordi det er selvfølgelig en form for pr-strategi i, at hvis man udgiver en bog om et eller andet, at man så skriver en bog for ligesom at reagere eller et eller andet, så ja, det er ekstremt vigtigt, at de er aktivistiske forfatterne, så det er ligesom et middel, vi bruger på det, og i den forbindelse bruger vi også en del energi på at forberede forfatterne på presse / hvordan håndterer man en presse, hvordan håndterer man en interviewsituation, hvordan kommer man i pressen, og det har vi så forskellige strategier for og idéer til, men altså den grundlæggende strategi er selvfølgelig at være frække og være fanatiske på en eller anden måde / altså, der er ikk plads til middelmådighed på en eller anden måde, altså, man skal man gå all in, så det er en del af det, og det er selvfølgelig forfatterne der i høj grad selv står for det, når det så først selv er i gang, og det er de enormt gode til. Så er der selvfølgelig sociale medier, det er måske nok det vigtigste / altså, vi bruger enormt meget energi på sociale medier, og der bliver så sagt så meget om sociale medier nu om dage, men altså, det er bare / det er helt vildt, hvad man kan opnå og især på sociale medier, hvis man er fræk og sjov, men også informativ, så rykker det. Noget af det jeg altid har fået at vide, når jeg har brugt de sociale medier andre steder, så har jeg altid fået at vide, at det skal være kortfattet, det skal være / det skal ikke være for tungt og sådan noget, men det vi gør meget / altså, hvis I kigger på nogen af de ting, vi har skrevet på Facebook, altså, vi skriver mega lange posts og faktisk, jo længere de er, jo mere respons får vi på dem som oftest, så altså, jo mere indhold der er i det / i vores sociale medier, jo mere reagerer folk på det, og det tror jeg også på en eller anden måde er i opposition til alt, hvad der ellers foregår på Facebook for eksempel fordi der er så meget lort, og så mange de / altså også de andre forlag de er pisse kedelige på de sociale medier euh: ”Se om du kan stave dit navn med bøger”. Oh my God, det er da bare / altså, man skulle tro, folk der læser bøger er sådan rimelig kloge ikk, og så skal de sidde og bruge deres tid på sådan noget ikk altså. Vi antager, at vores læsere er pisse kloge, og de vil blive klogere også, og de kan lide at blive udfordret og provokeret og det ene og det andet ,så hvor / jeg tror mange andre forlag de sigter efter laveste fællesnævner, så sigter vi efter højeste fællesnævner. Vi tror / vi tror virkelig på, at de kan noget vores læsere, og så derfor

så tror jeg det stikker meget ud, det vi laver, at det både er sjovt, det er også noget, man heller ikke tør være på de andre forlag og i andre virksomheder, der er ikk så mange, der tør at være sjove, for hvad nu hvis man fornærmede nogen og sådan noget, men så længe man ikke er / altså min erfaring siger mig, at så længe man ikke er racistisk eller sexistisk eller homofobisk eller hvad det nu er, så er det / så kan det altså ikke gå helt galt. Altså, man kan godt skrive nogen dumme ting, men altså man skal bare være klog, så vi tænker hele tiden, når vi laver noget på de sociale medier, så tænker vi hele tiden det skal have / det skal have indhold, og det skal ligesom have en værdi i sig selv, det vi skriver [-] og så også så er det også en del af det større kredsløb, så når vi for eksempel skriver om en bog første gang, hvis nu den her den lige var kommet fra tryk ikk (hiver en bog frem) så ville vi skrive en facebookbesked: ”Ay, den her den er lige kommet fra tryk.” Andre forlag ville måske bare skrive det: ”Den er lige kommet fra tryk den her bog,” og de mennesker der sidder derude, de har aldrig nogensinde hørt om den her bog, de aner ikke, hvad det er, hvad fanden er *Ingenmandsland*? Hvem er Charlotte Strandgaard? Så skriver vi en lang lang lang besked om det, men vi gør også det, at vi på forhånd har / på det tidspunkt så når vi har gjort det, så er den ligesom inde i et større kredsløb den her facebookpost eller instagrampost, hvor vi ved, okay, så kan vi / den ligger klar på webshoppen, så folk der læser om den, de kan reagere på den med det samme. Det skal hele tiden være sådan, at man kan blive klogere af det der, men at man også kan reagere på det. Og den skal også ligge klar inde på NBC, som er dem der distribuerer til boghandlerne, så boghandlerne kan bestille den hjem, og så de også kan reagere på den. Og det samme med pressen også, altså / pressen er klar på det tidspunkt, så det indgår ligesom i sådan et større kredsløb, hvor vi prøver at være så kloge som muligt i forhold til at / forhold til hvordan det passer ind i de andre planer, ja, og så bruger vi en del tid på data også / altså, vi kigger hele tiden på statistikker for også / hvordan de ting vi laver, bliver modtaget, hvem tager imod det og hvem og det ene og det andet, og det er derfor vi ligesom også langsomt er nået frem til / til den her strategi om at være ekstremt informative fordi vi bare kan se på vores statistikker, at det er det, der giver noget. Og så ja, humor og så at der er højt til loftet, og at man antager, at de mennesker som man skriver til er kloge, det er ligesom / det er de midler vi har, og det er / en del af det også er, at vi er et lille foretagende, vi har ikke råd til at købe annoncer i Politikken eller whatever så / og desuden så hvis vi skriver en god facebookpost, jamen, så kan den faktisk komme ud til ligeså mange mennesker, som hvis vi fik en annonce i Politikken, og måske kan den endda gi mere, og en del af det også er, at vi bruger selvfølgelig også nogen penge på at booste opslag og sådan noget, fordi så kommer det også lidt

ekstra ud, og det er også tit for at nå ud over den, ja, faste gruppe af følgere vi har / altså, vi vil hele tiden gerne udvide læserfeltet og finde nye læsere og opdyrke nye læsere og gøre nye læsere interesseret i litteratur, og der er en del af det også ligesom at vise dem, der måske ikke læser så meget, at / at litteratur behøver ikke at være pisse kedeligt, og det behøver ikke at være pisse tørt, og det behøver ikke være dårlige dumme facebookbeskeder og det ene og det andet / altså, man kan blive klogere, men alle kan også være med og ja, og det er også en del af den større strategi, men det kommer vi ind på senere.

I: Ja, har I stødt på nogen vanskeligheder i forhold til de her midler I anvender?

G: Vanskeligheder [-]

I: Ja eller negative konsekvenser eller?

G: Hmm åhh, det skal jeg lige tænke lidt over [-5] ja, altså noget / det er jo ikke den helt store barriere, men noget som vi i flere omgange har satset på eller forsøgt at satse på, det har været at nå ud til Norge og Sverige også med vores kommunikation, fordi vi føler, vi ligesom / vi i ligeså høj grad bør have en tilstedeværelse derovre, fordi nordisk litteratur hænger sammen, men det har vist sig at være rigtigt svært faktisk, altså, det har virkelig været svært. Altså, vi har prøvet at promovere vores skoler og så videre i Norge og Sverige, men det har været / det har faktisk været enormt svært, vi har haft nogle nordmænd på vores højskolekurser, og engang imellem er der også nordmænd her, men det er faktisk rigtigt svært. Den har vi ikke lige knækket endnu. Og hvad ellers / jeg kom til at tænke på noget andet, hvad fanden var det, det var [-] jo, altså, det er måske også lidt i samme bane, men det har vist sig også at være svært at nå udenfor de store byer i Danmark, det prøver vi virkelig også at gøre noget ved, men det er enormt svært at nå udenfor København. Det er især København, vi er tilstede i, og det er selvfølgelig fordi vi holder til i København, men vi prøver hele tiden at kommunikere og nå ud til de andre byer, men vi kan se at / jeg tror, det er 91 procent af vores / af folk der kommer ind på vores hjemmeside, og folk der kommer ind på Facebook, det ligger deromkring, de er fra København, så det er altså / det er fandeme ikke mange kilometer, vi når væk på den måde alligevel, selv om vi når langt ud til mange mennesker, så det har faktisk også vist sig at være lidt svært / og jeg ved fandeme ikk, hvorfor det er sådan, [-] ja, altså, når vi er stødt på vanskeligheder, så har det været fordi, at vi

ikk har gjort det godt nok med for eksempel at være informative eller frække eller sjove eller et eller andet altså, hvor at det bare har været sådan en halvlad opdatering om et eller andet, som folk ikke kan bruge til noget, så sker der ikke en skid, men det giver sig selv. Det kan I næsten se, hvis I scroller ned igennem vores facebookside, vi gør det stadigvæk, selvom det lyder som om vi har styr på det, men vi laver stadigvæk / engang imellem, så kommer der en svipser og så sker der ikke en skid, men sådan er det. Ja, og så et andet problem, som er enormt svært at gøre noget ved på sociale medier faktisk, det er / det er det her med at en anmeldelse fylder enormt meget / anmeldelser fylder ekstremt meget i bogkøberes bevidsthed / for os fylder det noget også, men det fylder primært lige i dagene omkring udgivelsen, og så er det ligesom det på en eller anden måde, men for boglæsere der fylder det / eller for især bogkøbere der fylder det fandeme meget, og derfor kan det være svært at redde en bog hjem ved hjælp af sociale medier, hvis den ikk i forvejen har fået gode anmeldelser. Det har faktisk vist sig at være en kæmpe stor udfordring også, det er både, hvis den har fået sådan middelmådige anmeldelser, eller den har fået dårlige anmeldelser, eller den har fået ingen anmeldelser / der er også nogen af vores bøger, der ikke bliver anmeldt, det sker ikke så tit, men det sker engang imellem og så / selvom vi prøver det ene og det andet på sociale medier, så er det fandeme svært at trække det publikum til den bog, altså, vi håbede / vi vil helt vildt gerne have at hele vores kredsløb ligesom hænger sammen, og det hele peger ind mod hinanden men / og det gør vi så meget vi kan for ved forskellige videoer og lydoptagelser og få forfatterne til at skrive om hinandens bøger og sådan noget, / vi laver lidt forskelligt, men det er faktisk rigtig svært at komme til livs, altså, hvis den ikke har / hvis en bog ikke fra starten har vind i sejlene i pressen, så er det svært at redde hjem med sociale medier, så der skal ligesom være en form for grobund i det, ja. Giver det mening?

I: Ja.

G: Okay.

I: Vi var før inde på det her med sociale medier, kan du give sådan et mere præcist svar på, hvorfor det er, I netop benytter jer så meget af de her sociale medier? Er det bare for at blive set, eller vil I noget mere med det?

G: Hvad tænker du på med det mere der?

I: Jamen, nu siger du det der med, at I gerne vil provokere og få folk til ligesom at læse jeres bøger, men er der mere?

G: Næ altså, det er jo bare på en eller anden måde / det lyder meget kedeligt det her, men det er jo på en eller anden måde en konsekvens af den tid vi lever i, at det er der folk er, og det er der folk bruger deres tid, så der skal vi også være og bruge vores tid, fordi hvis man ikke eksisterer på de sociale medier, så eksisterer man ikk som forlag. [-] Men det hænger jo sammen med den sådan overordnede strategi med at opdyrke læsere generelt. Altså, den helt store vision er jo ligesom at få folk til og læse mere, og det er / der er sociale medier med til at hjælpe med det, altså, hvis vi laver noget som altså / det er også derfor vi laver noget, som bare ser fuldstændigt vanvittigt ud, altså, hvor man tænker: "Det her, det er fuldstændigt sindssygt, det der, det er simpelthen for at provokere," men også for ligesom at nå ud til nogen andre, altså, nå ud til nogen af dem, der ligesom ikk / som ikke læser så mange bøger, og måske ikke tror de kan læse bøger, fordi det virker så hovskisnovski det hele / altså, hvis man kigger på Kulturstyrelsen, tror jeg det var, de lavede sådan en brugerundersøgelse for et par år siden, hvor de kiggede på kulturforbrugeren i Danmark, og så statistik over hvem er det egentlig, der køber bøger og låner bøger, hvem er det, der læser bøger og sådan noget, og der er det bare det samme, og det er også det man kan se, når man tager til arrangementer, at det er / det er primært kvinder, og det er primært kvinder over 60, og det er meget fint, men det betyder jo også, at der er en hel masse mennesker, som ikke læser bøger, altså. Hvad så med mænd over 60 eller hvad så med mænd under 60 ,og det er dem / dem vil vi gerne have fat i. Vi vil gerne fortælle dem, at de kan læse bøger, og de skal læse bøger, fordi det bliver de bedre mennesker af, og det kan vi også se på statistikkerne, altså, vores primære målgruppe ligger i / jeg tror det er mellem 19 og 34 eller sådan noget / jeg tror sådan cirka det er der, det tungeste læs er, og [-] det tror jeg også ligesom er en konsekvens af vores strategi eller vores kommunikationsformer, at det er / det er sgu så / det er sgu bare vigtigt altså, ja.

I: Man kan også sige det er jo / altså at bruge Facebook er jo gratis. Det er jo gratis at blive set, ville I bruge det hvis det kostede penge for eksempel?

G: Ja, det tror jeg vi ville, fordi ja / og vi bruger også penge på det, altså, vi bruger jo en del penge på det, når der er et eller andet, der ligesom skal ud i landet og hvis vi skal udover den

etablerede skare, når vi promoverer vores skoler eller vores højskoleophold og whatever, hvor vi tænker: ”Det skal virkelig langt ud det her,” så / så bruger vi penge på at ramme inde på Facebook de der forskellige landsdele også Malmø og Stockholm og Oslo og Bergen og sørge for, at de dukker op der, så vi bruger en hel del penge på det også faktisk, men det er selvfølgelig ingenting i forhold til at printe en annonce altså, sådan en kvart side i Politikken koster 40.000 eller sådan noget ikk, og hvis du omsætter det til penge inde på Facebook, så kan du jo / ja, jeg ved ikk / altså nogen gange så / nu kan jeg ikke lige huske tallene i hovedet, men nogen gange så giver vi måske 1000 kroner, og så når vi ud til 150.000 mennesker, og jeg ved ikke hva Politikkens læsertal er efterhånden, men jeg tror ikke, du når ud til 150.000 mennesker for de der 40.000, så det er selvfølgelig også sådan en cost-benefit-analyse af det, som er super vigtigt.

I: Så vil jeg høre, om der er nogle risici ved at være så synlige, som I er og være så aktive?

G: J, a det er der altså [-] ja, det er der altså, men det er lidt omvendt, fordi vi ser det ikke som en / det er ikke noget vi frygter, men det der sker, når man er udadvendt, og man er ekstremt sådan udadvendt som vi er, så / i Danmark, hvor vi jo har Janteloven, så bliver folk også provokeret, og derfor så skal vi også tage nogle kampe, altså, vi skal tage ret mange kampe, fordi hvis man tør satse i Danmark, så reagerer folk, og de skælder ud, og de er sure, og de er det ene og det andet, og / så man skal også tage mange kampe, altså, og det hører med i det altså / det er også derfor, hvis I går tilbage og læser hende der, hvad hedder hun Mette, hende der skrev den artikel om, at kvinder fyldte for meget i litteratur eller hvad det var, hvad hedder hun, hende der, der var i Weekendavisen, Mette, der var for et år siden en stor artikel i Weekendavisen om, at kvinder / der var for mange unge kvinder, som var sygeligt syge og så skrev litteratur / eller hvad var det, øhh hva fanden var det nu hun hedder? (slår op på internettet) Mette [-] Mette Høeg, det var det hun hed / hvad hedder det / nå, men den skal I næsten læse, fordi den fyldte enormt meget i litteraturmiljøet, den artikel hun skrev, hvor / jeg kan sgu ikke lige huske hvad grundtesen var, men det var noget med, at der var for mange unge kvinder der skrev litteratur, og de fyldte for meget, og det handlede om dem selv og det ene og det andet, og der var der også mange af dem, der blev omtalt i den artikel, det var også mange af dem af vores forfattere, og / altså med jævne mellemrum altså, hvis I går ind på Infomedia og søger, så er der jo kronikker og whatever, som kritiserer os helt vildt, og det er jo / det hører jo med til det, når man tør satse, og man tør være udadvendt i Danmark, så rammer Janteloven altså på den måde, at det provokerer folk, at man

ikke går og gemmer sig, og skammer sig lidt over hvad man laver, og at det, ja. Giver det mening?

I: Ja.

G: Det er virkelig noget / i starten, da jeg begyndte herinde, og gik fra et stort etableret forlag til et lille forlag / altså, det synes jeg virkelig var hårdt i starten, det der med, hva fanden er det / altså hva fanden, hver eneste gang man finder på et eller andet nyt tiltag, så skal man bare forsvare det altså / med næb og klør skal man forsvare det, fordi der er så mange, der er kritiske hele tiden og det er også / det er selvfølgelig også fordi litteratur er bare / litteraturmiljøet i Danmark er meget småt og det / for alle der ligesom er i det, der føles det som om, det bare er det vigtigste i verden så, det er en del af det.

I: Så kommer det spændende spørgsmål. I skriver, at I er et forlag på kanten, hva mener I?

G: (griner) Ja, hva fanden mener vi egentlig med det. [-3] Jamen, det / jeg har været inde på noget af det allerede, altså, det er det der med, at vi er sådan en form for mystisk satellit i dansk litteratur og i forlagsbranchen, som / hvor tingene de bare ikke foregår på normal vis, så derfor føler vi os som værende på kanten i forhold til branchen traditionelt set, men også, altså, / det har også noget at gøre med, hvad det er for noget litteratur vi interesserer os for, eller hvad det er for noget litteratur vi udgiver, det er jo vidt forskelligt litteratur vi udgiver, men det er jo sådan en / meget af det er sådan et dybere bagvedliggende tema om at være på kanten af samfundet på en eller anden måde, altså på engelsk, der er der bare et helt vildt godt ord for det, og jeg ved ikk, hvorfor der ikk findes et godt ord på dansk, men altså, på engelsk der kalder man det misfits, altså misfits i samfundet og det har hele tiden fyldt noget fra starten. Det er også derfor *Hinsides* er den første bog, der udkom her, fordi den handler om en psykisk syg kvinde, som kommer på et sindssygehospital, og som kæmper mod den her [-] psykiatriens praksis, og udstiller den også med den der bog fuldstændig, men der er hun også på kanten af det hele, altså, det er klart alle synes hun er vanvittig, og hun bor på et sindssygehospital, så hvorfor skulle man lytte til hende, men hvis man lytter til de her mennesker, der er på kanten, så har de noget enormt værdifuldt at sige, og det er også det her samfund, som ligesom bliver mere og mere perfekt på en eller anden måde, det hele skal være så perfekt og passe ind i sociale mediers selfies og et eller andet, og

man skal have det der mellemrum mellem sine ben, når man er kvinde og sådan noget at / altså, hva så med dem, der ikke passer ind, altså, hva så med de oversete stemmer, og dem som er psykisk syge, dem der har det dårligt, dem der har, ja / så det er ligesom tvedelt på den måde, at vi selvfølgelig føler os som sådan nogen freaks i det større sådan forlagsbranchebillede, og så at vi også interesserer os for de der / de stemmer, der befinder sig på kanten og også / derfor Sandalserien fylder så meget, det er jo også ligesom sådan på kanten af kanonen, altså, der er ligesom den der / kanonen som en eller anden form for flod, så ligger de som sådan nogen små / eller hvis man ser kanonen som en vej faktisk, så ligger nede i grøften dernede ved vejen, så ligger enten *Hinsides* eller Henrik Bjelke eller et eller andet, som ligesom bare er smidt ud på et eller andet tidspunkt i en bustur. Ja, så der er de to ting / to aspekter der.

I: Så lidt omkring jeres økonomi. Kan du sige lidt om, hvad jeres årlige omsætning er for?

G: Hmm [-] nej, det tror jeg faktisk ikk jeg kan, men jeg kan fortælle lidt om, hvordan vi får det til at hænge sammen.

I: Det må du gerne.

G: Det tror jeg ville være lettere for mig at forklare, fordi jeg er ikk så meget inde i økonomien, men den måde vi får det til at hænge sammen på, det er at vi / vi selvfølgelig udgiver bøger, men det er også en af grundene til, de der små forlag jeg talte om tidligere, ikk har ku' vokse sig større, fordi de har koncentreret sig om at udgive bøger, og de har udgivet bøger, som som regel har solgt 100 eksemplarer max, og det er der jo ikk nogen økonomi i altså, du kan jo gange op 100 gange 150 kroner og så trække 40 procent fra så og så videre og så videre, så vi har været nødt til at tænke det økonomiske kredsløb på en lidt anden måde her [-] så derfor har vi skoler for eksempel som, / nu taler jeg bare kun om skolerne som økonomisk aspekt, men som er med til at give et enormt godt fundament, fordi så kan Hans Otto og Jakob for eksempel knokle røven ud af bukserne på de der skoler ved siden af arbejdet på Gladiator, så kan de ligesom principielt få løn for deres arbejde derinde, men måske ikke her på Gladiator, selve forlaget, og så et ben mere det er det her med at være så selvstændige som mulig, det er ekstremt vigtigt, fordi der ryger virkelig mange penge ud det ene og det andet sted især i distribution, så derfor prøver vi at være så selvstændige som mulig, og derfor har vi lanceret sådan en abonnementsordning, som er

sådan noget / ja, det er en bogklub, men det er kraftigt inspireret af Arenas gamle abonnementsordning som de havde i 60'erne og 70'erne, og som var det der gjorde, at de havde god økonomi dengang fordi de /så kunne de ligesom ved hver udgivelse så kunne de sikre at den blev solgt i 1000 eksemplarer eller 5000 eksemplarer. Jeg har / derhjemme der har jeg en af de sværeste bøger jeg nogensinde har læst eller forsøgt at læse / jeg er sgu aldrig kommet igennem den, som er en oversættelse af Jacques Derrida som har skrevet en bog om grammatologi som er fuldstændig / altså den er så tør og så svær at læse og den / ja den er virkelig hård, men den så / den har jeg fra sådan en / (jeg var) abonnementsudgave og der kan man se inde i kolofonen at den er trykt i 5000 eksemplarer, det er jo helt vildt / altså det er jo den sværeste bog jeg nogen sinde har læst i mit liv og den er trykt i 5000 eksemplarer og det har de jo kun kunne gøre fordi de har haft god økonomi og det har de haft på grund af den der abonnementsordning, så det har vi været meget inspireret af og så derfor bruger vi ekstremt meget energi på det nu her at få den så etableret som muligt fordi så er der / hvis vi får et stort nok antal medlemmer i den her bogklub, jamen så er der automatisk økonomi i bøgerne og dermed også i forlaget ja. Så det er ligesom fundamentet i forlaget sammen med den her skole som vi kører ved siden af, ja det er primært sådan det hænger sammen det er / ja det er ekstremt hårdt arbejde at gøre det på den måde altså fordi det er nærmest ligesom / man laver nærmest nattearbejde for at kunne få lov at lave sit dagsarbejde og så er der jo også / og så har vi udvidet med sådan en, ja, en slags kursusvirksomhed som så kører fra nu af som Josefine står for og som er at lave erhvervslæsegrupper så vi tager ud til erhvervslivet og laver læsegrupper på deres virksomheder og så siger vi til dem ”i stedet for at I skal samle jer om en ironman eller I skal være så pisse fulde til julefrokost, hva så med I bare sætter jer ned og læser sammen” og så sender vi vores forfattere ud, eller ikk kun vores, men vi sender forfattere ud til virksomheder og så laver vi sådan nogen nærlæsninger med dem og det er selvfølgelig for at introducere mennesker som ikke læser normalt for læsning, men det er selvfølgelig også for at tjene nogen penge og det hele er ligesom hele kredsløbet er ligesom også lavet sådan så vi selvfølgelig / vi tjener nogen penge til forlaget, men der er også økonomi i det for forfatterne altså de er hele tiden gæstelærer på vores forfatterskole og de får et ret godt honorar for at være der også og det er også en ekstremt vigtig del af det fordi det kommer også tilbage på forlaget altså hvis forfatterne har god økonomi til hverdag så har de også mere tid til at skrive og så har vi flere bøger at udgive ja [-] ja er der mere / jo og så er der sponsor det har været ekstremt vigtigt fra starten også at få sponsor på bøgerne fordi det er / det kan være dyrt at trykke bøger, så derfor har vi fra starten af lavet sådan at vi får

sponsoraftaler på og der har / der har Skagen Fondene, som er nordens største investeringsfond, de har lavet en aftale med os om at de sponsorer et vis antal bøger og der har vi lavet sådan en sponsormodel sammen med dem, hvor fondene putter nogle penge i det, de betaler 50.000 i sponsorat til en bog til dækning af produktionsomkostningerne og det sikrer så at forfatterne fra første solgte eksemplarer får de der 50 procent og det sikrer også at vi får 50 procent fra første solgte eksemplar, så den støtte der fra virksomhederne er også helt vildt vigtig. Hele den her måde / det er også derfor vi har valgt at gøre tingene på en lidt anden måde fordi der er ingen andre der har tænkt på den her måde før fordi der ligesom har været faste måder og lave bøger på og det har mange steder vist sig at det ikk ku lade sig gøre og ved at gøre det på den her måde så kan vi også satse på nogen bøger som vi ved okay / altså normalt så ville vi ikke ku satse så meget på en eller anden helt vild skæv titel af en eller anden slags fordi man kan regne ud okay den her sælger 50 eksemplarer, det er en fantastisk bog, men den sælger måske 50 eksemplarer og så er der ikk så meget økonomi i det, men ved at gøre det på den her måde så kan man få mere økonomi i det og så kan man ligesom løfte dem op også og ja nå lidt bredere ud end det. Og det har primært været Skagen Fondene der har været sponsorer på de der bøger. Statens Kunstfond har selvfølgelig også sponsoreret en hel del, men det er ligesom / det er en del af det der kredsløb normalt altså de / man skal være go til at søge fondsstøtte hos dem også og de er rigtig gode til at give det også, det er fantastisk, især med debutanter så giver de nogen penge til støtten ja [-] ja det er måske det. Jeg taler ikke så meget om bladet Texas Longhorn men det kommer vi til, ja godt nok, det er jeg ligesom hoppet let og elegant hen over.

I: Får I noget tilskud fra staten?

G: Mmm ja som nævnt så får vi tilskud til / eller fondsstøtte og tilskud til udgivelserne engang imellem, det står som regel i dem (tager en bog frem) men det / det er også det det gør alle de små forlag også og det er jo fantastisk, vi har et fantastisk støttesystem i Danmark til det der / jeg tror faktisk denne her (kigger på bogen) ja, Statens Kunstfond de giver ret tit støtte til os især til debutanterne og der er jo helt vildt altså, når man tænker lidt over det det er jo et fantastisk system at man kan støtte en debutant / jeg kan ikk lige huske det præcise tal om det er 15 eller 20 eller 25.000 eller sådan noget, men det er ret meget de giver i støtte og det er en kæmpe hjælp fordi det er debutanterne der ligesom har svært ved det ligesom / svært ved at komme ind og svært ved at komme i gang og det er også svært at satse på en debutant for et forlag traditionelt

set det tør de som regel ikk fordi ”åhh ha hva skriver de flere bøger end den” eller så videre og så videre. Det er den statsstøtte vi får og ellers så gør vi ikk det er ligesom helt / og ellers så er økonomien sådan helt generelt det private der støtter os, det private igennem skolen selvfølgelig ved at de bliver elever der og så også abonnenter og virksomheder, ja.

I: Så lidt i forhold til de her tiltag I har. Du har været lidt inde på Gladiatorskolen, men kan der være en fare for at de her masser af tiltag I laver / og I har jo travlt, det kan vi også se, kan der være en fare for at de ligesom tager fokus væk fra litteraturen?

G: [-] ja både og altså [-] det er et godt spørgsmål altså, jeg vil nok være tilbøjelig til at sige nej, fordi det hele handler om litteraturen. Der er ikke noget af det vi gør som ikke handler om litteratur og handler om læsning det gør det / det handler det hele om, så det er der faktisk ikke rigtig nogen fare for. Det er selvfølgelig / det ville selvfølgelig være lækkert hvis vi bare kunne nøjes med at redigere bøger og udgive bøger, så på den måde kan man sige det tager selvfølgelig lidt fokus væk fra det i små perioder, men sådan er det nødt til at være fordi vi er nødt til at være vilde hele tiden, så vi ikke støver til og så vi ikke mister vind i sejlene.

I: Okay. Gladiatorskolen, hvorfor var det at den blev oprettet?

G: Den blev oprettet fordi / fordi der lidt ligesom / ligesom der er i / altså i forlagsbranchen er der jo mange traditionelle kredsløb der, men det er der også i forfatteropdyrkelsen især inden for de sidste 10 år, hvor mange af de forfattere som har gjort sig glædende de har været uddannet på forfatterskolen, som er en fantastisk uddannelse altså dem der kommer ud der fra de er jo helt vildt dygtige, det er slet ikk det, men det er ikke ret mange, der kommer ud der fra årligt, og mange af dem der har gået der de har så også før det gået på højskole, så har de gået på Testrup i et halvt år eller (Balleki) eller Vestjyllands så der er ligesom sådan et traditionelt kredsløb der og det der er svært ved mange af de her uddannelsesstilbud det er at de henvender sig til unge altså de henvender sig til unge som ikk har / eller sandsynligvis ikk har børn og som ikk har en eller anden karriere der kører på skinner i forvejen eller whatever så skal du sige hvis du skal på forfatterskolen så skal du være klar til at tage fri i to år hvis du har et arbejde eller hvis du skal på højskole i et halvt år så skal du også være klar til at stoppe på arbejdet eller studiet eller whatever så vi følte ligesom der manglede et eller andet til dem hvor de kunne komme en aften om ugen

og lære det på den måde og så er der jo også / jamen så er der jo det her med / en ekstremt vigtig del af det med Gladiatorskolen det er det sociale altså det er fandeme vigtigt med det sociale fordi det er vigtigt at gøre folk til en del af et miljø eller at gøre at folk skaber deres egen miljøer eller hva skal man sige, at de kommer ind i nogen fællesskaber fordi ellers så sidder man derhjemme og skriver og tænker måske sine egne tanker og bliver ikk udfordret særlig meget og hvis man har lyst til at blive udfordret så er det et kæmpe problem og det vi kan se, når vi laver de her ting, det er at vi kan se at folk de lynhurtigt finder sammen også altså så måske hvis de har været på kursus sammen i tre måneder så har de lært hvordan de skal læse sammen på den her måde og så kan de sådan set fortsætte selv til evig tid derfra i private grupper. Mange af dem fra vores højskoleophold / bare i sommer der havde vi vores første højskolekursus som var et ugekursus og der er opstået enormt mange sådan udbrydergrupper som mange af dem der var på kursus har ikke skrevet særligt meget før så nu har de ligesom fundet deres sociale fællesskab og nu mødes de / der er mange de har forskellige grupper og de mødes fast ugentligt, fordi nu har de lært hvordan man skal mødes og de har lært hvordan man kan have en ramme for læsningen og det er / det er ekstremt vigtigt at få det udbredt så meget som muligt og også bare det at få uddannet så mange mennesker som muligt i at blive gode læsere det er pisse vigtigt. Jeg læste lige / lige inden I kom der sad jeg og prøvede at finde nogle presseklip til vores sider om gladiatorskolen faktisk og så så jeg bare / der er en ret sjov artikel fra den gang vi lavede den og der sagde Pablo, som var rektor på forfatterskolen dengang, han blev spurgt om han så det som konkurrence ved at vi havde startet en skole og det sagde han også selv at det synes han overhovedet ikke altså for ham var det vigtigste jo bare at jo flere mennesker der blev gode til at læse og hvordan de så blev det det var han faktisk ligeglad med altså om de gik på forfatterskolen eller hvad de gjorde / noget i den stil sagde han og det synes jeg var virkelig fantastisk sagt fordi det er nemlig rigtigt altså, og så er der jo også det økonomiske i det altså selvfølgelig har det været en vigtig del af det at det har været med til at give os en god økonomi for forlaget, men også at give forfatteren en god økonomi. Og det kan man også se nu her inden for de sidste halve år, der er jo lige pludseligt dukket helt vildt mange forfatterskoler op i København og det er jo fordi at forfatterne har opdaget at de kan faktisk blive virkelig gode til at undervise og de kan også tjene lidt penge på at undervise, så det har de været lidt / det tror jeg der er mange der har været lidt forskrækkede over ved tanken om ja, men i hvert fald udbrede læsningen, det er det vigtigste.

I: Kan man sige at I med Gladiatorskolen producerer nye gladiatorforfattere?

G: Nej, nej det kan man faktisk ikk fordi [-] for det første fordi vi har et bredt felt af gæstelærer så det er ikk kun os der uddanner folk altså os her fra forlaget der uddanner folk, det er også forfattere der er i hus fra andre forlag og det er også forfattere som er udenfor og som ikke sidder herinde til hverdag som underviser så / og desuden så de forfattere der er her, de er også så forskellige at det er umuligt at sige at de er gladiatorforfattere fordi hva fanden er det? Og så er der jo også det med at undervisningen er projektorienteret kan man sige altså, den er orienteret i forhold til den individuelle elevs tekster og det projekt det hører ind under, men selvom det er det så er det sådan set lige meget hvad de gør med det projekt altså hvis de bliver / får god undervisning her og god vejledning og de føler det bliver et godt projekt så kan de udgive det på Basilisk eller på Gyldendal eller på Lindhardt & Ringhof altså det / eller også her kan de også udgive det, det sker jo også, men [-] men de bliver ikke gladiatorforfattere af det. Det er en hel anden proces og det kan vi også se, altså vi har allerede haft en del elever som er begyndt at debutere nu her i Norge og i Danmark på forlag som ikk har noget som helst med os at gøre så / og det er jo bare / det er pisse fedt, det er jo kun fedt fordi der er jo også et begrænset antal bøger vi kan udgive hvert år og der er vanvittigt meget talent i Danmark lige for tiden og vi kan ikke udgive det hele og det er også fint, men det er heller ikke en del af det / altså det er slet ikke en del af det, det er der mange der har misforstået fordi altså / fordi det er underligt at et forlag laver en skole men / men det har ikke noget med det at gøre altså, det har ikk noget med udgivelsesdelen at gøre. Man kan selvfølgelig godt opdage et talent der, men de andre forlag kan også godt opdage et talent der. Det er helt fint. De kan komme til vores elevoplæsning og høre dem og så kan de hive dem til side og sige ”Hey skal du ikke lige underskrive den her fede kontrakt fra Gyldendal?” og det er de velkomne til, så det er en udbredt misforståelse at det er en del af det der når man kommer ind som elev, så er man en del af forlagskredsløbet og det er man ikk, man er bare elev.

I: Er det kun nogle bestemte typer af forfatterelever I optager og hva er kriteriet for ..?

G: Nej, det er det faktisk ikk, for det er helt vildt forskelligt hvad det er for nogen mennesker der er her og det er mennesker fra alle sociale lag og fra alle mulige baggrunde, så det er helt vildt / det er alle mulige, der er folk på kontanthjælp, det er folk der er rimelig velhavende

kommunikationschefer eller whatever altså, det er fuldstændig bredt og det er / altså det er folk der skriver om alt muligt det er virkelig virkelig svært sådan at ensrette, så det er fuldstændigt vidt forskelligt og det er også det / det burde også altså / den metode vi bruger den kan også bruges på alt altså, den kan ligesom bruges på alle former for tekst så det er meget meget meget bredt. Selvfølgelig er der nogen ansøgninger man sender ind med teksteksempler, som bliver læst af nogen mennesker og vurderet derfra, så på den måde kan man godt sige der er en eller anden form for subjektiv proces der, men det er så bredt / feltet er så bredt så det kan man ikke rigtigt, ja.

I: Så lidt omkring jeres fremtidsplaner. Har I planer om at blive et stort forlag eller vil I nøjes med at blive det her lille alternative forlag?

G: Ja det er virkelig et godt spørgsmål. Det er virkelig et godt spørgsmål, fordi det er sådan en / det er sådan en eksistentiel tankegang man bliver nødt til at have på et eller andet tidspunkt [-2] fordi noget af det / nogen af de små forlag har gjort for at overleve, så har de ligesom sagt ”Okay så udgiver vi også kogebøger fordi det er der helt vildt mange penge i” og så er det lige pludseligt ikke det samme længere, det forlag gør der har gjort det [-] det er svært sådan at sige ja eller nej til altså, fordi vi vil gerne vokse og vi vil gerne være så store som muligt, men det kommer aldrig nogen sinde til at ske på en måde, hvor vi giver køb på vores værdier eller køb på det der er vores mål, altså hvis vi vokser og bliver større, og det gør vi, men hvis vi vokser og bliver store så er det stadig med det formål / med det samme formål som det var dengang det var et køkkenbordsforlag, det er den samme grundtanke, den er bare blevet skaleret op forhåbentlig, men det er virkelig et eksistentielt spørgsmål som mange små forlag stiller sig selv også det her med / nu er det så gået lidt ned af bakke igen, men altså det har været sådan i Danmark i mange år at der har været rigtig mange penge i at udgive krimier og det er også en måde at overleve på ”Så kan vi lige udgive lidt krimier og sådan noget” for ligesom at finansiere de andre bøger, og det kommer heller ikke til at ske. Vi tror så meget på de bøger vi udgiver og på god litteratur at hvis vi vokser, så er det fordi god litteratur vokser i Danmark, men det er meget ja / det er virkelig interessant altså / et forlag som er sjovt i den henseende det er Klim, jeg ved ikke hvor meget I kender Klim, men altså Klim ligger i Århus og de har været / de startede også som sådan et mikroforlag altså jeg tror nærmest det var et marxistisk forlag da det startede der i 80’erne. Hans Otto debuterede faktisk derpå i / hvad fanden har det været, i 88 eller sådan noget, så det

var sådan ret hardcore forlag dengang og siden da er det jo vokset helt vildt og det er jo blevet en kæmpe stor business nu / det er dem der udgiver (Murakami) for eksempel i Danmark. De udgiver en hel masse gode krimier også som sælger helt vildt og de er gået / det er et helt vildt godt forlag, det er slet ikke det, men de er gået ret lang væk fra de der oprindelige ting de lavede der i 80'erne og har skabt en helt vildt god virksomhed, det er slet ikke det, men der kan man ligesom se, hvad der kan ske i hvert fald hvis man vokser. Men vi skal være store / vi skal være store fordi ellers så kan vi ikke overleve, ja.

I: Så er det noget med at I vil udvide jeres aktiviteter geografisk og nå mere ud i landet eller hvordan mener du med store?

G: Jamen altså få mere volumen hele tiden det er vigtigt [-] og det er vigtigt for jo flere bøger vi for eksempel sælger, jo flere mennesker kan vi ansætte til også at lave bøger og så kan det ligesom langsomt vokse på den måde. Men der er også vi prøver / vi har også, det er lidt nogle spæde tanker, men vi har også en idé om at vi godt kunne tænke os at være mere tilstede i Jylland altså i Århus [-] men ikke sådan konkrete planer lige nu og her, men vi kunne virkelig godt tænke os at være mere til stede i Århus også fordi vi er alle sammen jyder (griner). Vi kunne godt tænke os at fylde lidt mere i Jylland, ja.

I: Det synes jeg var en god idé (griner).

G: Ja, ikke (griner). Problemet er at alle flytter herover, så hver eneste gang vi ligesom får nogen der sidder derovre, så flytter de herover. Det er pisse irriterende.

I: Har I planer om nye tiltag udover dem I har gang i nu? Er der nok?

G: Ja der er rigeligt. Har vi planer om nye tiltag? Altså lige nu er vi på et / vi er lige nu i en fase og kommer nok til at være det i et stykke tid, hvor vi ikke skal etablere nye tiltag, men vi skal opdyrke dem vi allerede har lavet og gøre dem sustainable, hvad hedder det, bæredygtige så sørge for / det næste lange stykke tid kommer vi til at sørge for at vi får helt vildt mange abonnenter, så den del af det kører, og så vi får solgt en masse annoncer til Texas Longhorn, så det også kører, at vores erhvervslæsegrupper kommer langt ud, at vi selvfølgelig sælger nogen

flere bøger og skolen bliver ved med at køre godt. Så lige nu faktisk der har vi ikke nye tiltag. Vi er sådan et sted, hvor vi hele tiden får nye ideer altså / det er et kæmpe problem at vi hele tiden får nye ideer og det er derfor der lige pludselig kommer et billede op af en knallert op på Facebook og så har vi købt en knallert og så kører vi ud med bøger på en knallert eller mit sjoveste eksempel det var hvor vi havde / da vi skulle til at lave Texas Longhorn dengang, så havde vi et redaktionsmøde dengang og så snakkede vi om / sådan Texas Longhorn det er jo sådan en kvægrace som Hans Otto er helt vild med og så snakkede vi om, hvor kunne man lige finde dem henne og det kunne være sjovt lige at tage et billede af det bare fordi nu havde vi lavet et blad for helvede der hedder Texas Longhorn og så sendte vi så Hans Otto af sted for at tage et billede af / vi fandt et sted nede i Esbjerg der havde Texas Longhorn og så tog han ned for at tage et billede af den der ko og så til næste møde sagde han ”Jamen jeg har købt koen”, så havde han købt koen (griner) og sådan går det tit herinde vi får / ja jeg tror mange steder der har de problemer med at finde på nye ideer, men her er problemet at vi har så mange ideer hele tiden altså vi kunne siden dagen lang / mig og Hans Otto og Jakob vi kunne sidde hver eneste dag og så bare sidde og finde på ting, hvis der så bare var ansatte til at udføre det hele, så kunne vi bare sidde og finde på ting hele dagen, men nu har jeg / jeg har faktisk indført en bødekasse, hvor Jakob han skal lægge en femmer hver gang han kommer med en idé. Fordi det er virkelig blevet slemt, men det er også vigtigt altså, det er fandeme vigtigt hele tiden at finde på nye ideer og at man ikke sover i timen. Når man så har en idé der fungerer, man skal gøre alt hvad man kan for at få den til at køre og for at den bliver ved med at køre, men også / man skal også hele tiden være klar på at forny sig og være frisk og kigge på tingene på en frisk måde og sådan altså / man kan også se det er derfor vores hjemmeside den ændrer sig hele tiden, det lægger I ikke mærke til, men det lægger jeg mærke til fordi jeg sidder her inde.

I: Åhh jo, det har vi (griner).

G: Ja, den ændrer sig hele tiden og det er / det er fordi vi bliver ved med hele tiden at raffinere de der ideer og dyrke videre på ideerne efter de ligesom er blevet etableret, ja.

I: Så det her med antal bøger, er der et vist antal I gerne vil nå at udgive om året?

G: Ja det er der som regel altså nu / så udgiver vi som regel det dobbelte af det.

(Halfdan Pisket kigger ind og siger farvel til Mads)

G: Så hver eneste gang vi bliver enige om at vi kun skal udgive 10 bøger, så udgiver vi 30 bøger, eller hvor meget det er. Igen fordi ideerne de vælter bare rundt herinde.

I: Men har I sådan en målsætning?

G: Nej, ikke sådan rigtigt altså / ikke sådan rigtigt, vi udgiver så mange bøger som vi kan holde til. Da jeg var på / altså der er mange andre forlag der ligesom har sådan et fast antal hvert år / fast antal de må udgive, som er en rigtig god ramme at have, men det har vi ikke rigtigt her. Det har vi faktisk ikk.

I: Så lidt omkring jeres udgivelsesprofil, specielt omkring jeres målgruppe, hvilken læser henvender I jer til?

G: Som jeg også var inde på tidligere så henvender vi os til en yngre målgruppe end man traditionelt ville henvende sig til med bøger. Altså det er meget / det er meget kvinder over 60, der køber bøger i Danmark og der er meget der tyder på at / det ikk er entydigt, men altså der er meget der tyder på, i de data vi har, som tyder på at det er / det er primært unge fra de store byer i Danmark, som er vores læsere og det er de unge i aldersgruppen 19-34 cirka. Der er der den tungeste del ligger, men vi tænker egentlig ikk så meget / vi tænker ikke sådan rigtigt rigtig i målgruppe til hverdag faktisk altså [-] det er ikk sådan vi vælger en eller anden bog fra eller til fordi at den vil passe til en eller anden målgruppe. Vi tænker det mest som altså / som to målgrupper altså der er det læsende folk og så er der det potentielt læsende folk, det er ligesom de to målgrupper vi har til hverdag og det tror jeg er rigtig godt, at man ikk tænker for meget i de der målgrupper fordi så når man heller ikk / altså hvis man kun går efter kvinder over 60 fra Nordsjælland jamen så / altså så er det også primært dem du kommer til at nå ud til, ja så det prøver vi at holde os lidt fra, men det er / vi kan se i hvert fald at det er primært de unge der køber vores bøger og læser vores bøger, ja.

I: I Texas Longhorn, der skriver I at formålet er at litteraturen skal være for alle og at litteraturen skal nå bredt ud, føler I at I opnår det med bladet?

G: Ja, ja det vil jeg sige fordi [-] ja altså sådan helt praktisk så har vi jo gjort det at vi har lavet forskellige distributionsaftaler så vi er sikre på, at det kommer ud til steder hvor vi ikk ellers vil komme ud, altså vi har brugt det der hedder GO-CARD, det kender I garanteret fra caféer og de der postkort, der har vi lavet en aftale med dem om at de distribuerer vores blad til de caféer hvor de kommer ud til og det er / jeg kan ikk lige huske i hovedet hvor mange det er, men det er sådan 200-300 caféer i Danmark rundt omkring og rigtig mange udenfor København og så kommer vi også ud i Arnold Bucsks butikker i hele Danmark og / Den visuelle form er enorm vigtig og har været enormt vigtig altså det ser jo fuldstændig sindssygt ud når man kigger på det, det der blad, ja det ser fuldstændig vanvittigt ud altså og det er igen for at / altså for at provokere folk der måske har det svært med litteratur måske dem der har dårlige oplevelser med litteratur i folkeskolen at de skulle ligesom læse Helle Helle på en bestemt måde og kigge "Hva repræsenterer den der røde kaffekande? Er det vulva? Er det hendes mor og hvordan med den ødipale trekant?" og sådan noget altså hvor vi / vi vil gerne have det lidt ned på jorden igen med læsningen og det længst nede på jorden man kan komme med læsning i Danmark, det er sladderblade (griner) og så derfor har vi sat det op som et sladderblad for at snyde læsernes øjne, øjnene er jo vant til at kigge på de der sladderblade og så kigger de "uhh, nu kommer der noget saftigt her" og der er sådan en stjerne, hvor der står et eller andet indeni og det er virkelig vigtigt det der står der og så står der et eller andet: "En har været ude og gå en tur" eller et eller andet, jeg ved ikke hvad der kan stå, og det fucker ligesom med den forventning man har oppe i hjernen til det her produkt der nu er pakket ind i den her / i den her indpakning, hvor der normalt er sladder og bryster og det ene og det andet og nu er der bare litteratur, så på den måde der håber vi lidt på at tage røven på de folk der ikk normalt ville læse litteratur, men som måske vil læse et sladderblad og så narre dem til at elske litteratur på den måde. Det er svært sådan / at se om altså, om det virker fordi det er ret langsigtede / det er sådan ret langsigtede mål for det altså, det helt store ville jo være hvis vi ligesom kunne opdyrke en hel generation af nye læsere, men det er svært sådan lige at bekræfte eller afkræfte sådan 100 procent om det er sket endnu, eller om det er ved at ske, eller hvad det er, men vi gør i hvert fald hvad vi kan for at nå så bredt ud som muligt og nå ud til steder, hvor der normalt ikk er litteratur. Ja det er også derfor vi er på mange biblioteker med det blad der. Bibliotekerne de er helt vilde med det, de elsker det, gymnasier og biblioteker det er de største fans vi har og det er jo fordi de er vant til at skulle stå med de der unge mennesker især og sige "Prøv at hør her, I skal læse litteratur det er virkelig ikk kedeligt det

er virkelig spændende” og det ene og det andet og så har de fået et eller andet stukket i hånden og er gået helt døde i det, men nu så har vi ligesom det her / så i stedet for at hive Herman Bang op af skuffen så kan de hive det der op af skuffen og sige ”Prøv lige at se der her mand, ser det ikk sindsygt ud? Læs det lige” og så kan de sige ”jah” (griner) eller et eller andet. Ja så det har vist sig at være ret populært på biblioteker og gymnasier. Måske det også bare /det ved jeg ikk, men måske er det også bare et pædagogisk redskab begge steder, men ja det kan I måske tage som en indikator for, hvorvidt vi når ud.

I: Men ved du sådan statistisk set, hvor mange der læser Texas Longhorn?

G: Nej, nej altså vi har nogen læsertal som vi regnede ud, jeg kan sende dem til jer hvis I sender mig en mail når I går hjem for at minde mig om det, fordi jeg har dem ikk selv, men vi har nogen læsertal, men det er jo / det er noget underligt noget med læsertal i Danmark altså, hvis I går ind på alle magasiners hjemmesider og går ind under annoncer, så kan I se deres læsertal og det er som regel fire eller ti gange højere end deres oplagstal og det er ligesom sådan en form for / ja det er sådan en grov, altså sådan et groft sjus som hvor man tænker ”Okay Se og Hør. Et blad, det bliver måske købt én gang og ligger på et bord og så bliver det læst af tre-fire mennesker og hvis det ligger i en frisørsalon så bliver det læst af 200 på en måned eller hvad det nu er. Der har vi lavet noget af det samme altså, hvor vi tænker at hvis det ligger fremme på caféer og biblioteker og gymnasier, så kan man forvente et eller andet antal læsere, men det er ikk noget / men det er ligesom omvendt fordi det er jo ikk på den måde statistik, men mere sådan en form for prognose, men vi har ikke rigtigt apparatet til at lave sådan en statistik og brugerundersøgelser, selvom det kunne være pisse fedt så er det jo / vi gør det selvfølgelig på nettet når vi laver ting digitalt, men det er enormt svært med de der fysiske ting der, ja, men det kunne være fedt at lave en brugerundersøgelse på det, det kunne virkelig være godt, men det er pisse dyrt, og besværligt (griner).

I: I forhold til jeres forfattere, hvor meget samarbejder I med dem?

G: Vi samarbejder ekstremt meget. Ja vi samarbejder helt vildt meget og det er også en del af aftalen fra starten af, altså en udgivelse det er noget som vi er sammen om, forfatter og forlag imellem, så det bliver ligesom gjort klart lige fra starten af.

(Christian fra Gladiator stikker hovedet ind)

C: Hey Mads, hvornår skal vi sende et Skyggebjerg-abonnement af sted?

M: I den her uge.

C: I den her uge, okay. Jakob han spurgte lige om jeg havde lyst til at tage til Århus igen for ..

M: Okay.

C: Men det skal så åbenbart være i morgen.

M: I morgen?!

C: Ja.

M: Nå, jamen hvis du ikk kan det, så lad vær' med det.

C: Nej nej altså, hvis Skyggebjerg var i næste uge så kunne jeg godt.

M: Nå ja, men hvis du alligevel ikk / ej det skal du ikk Christian.

C: Nå, men jeg smutter igen så.

M: Ja, men vi kan lige snakke om det Skyggebjerg der efter det her møde

C: Skide godt.

G: Nå hvor var det vi kom til, jo det var det med samarbejde. Ja det er et samarbejde fra starten af og det er jo fordi ansvaret er fordelt ligeligt imellem os, også det økonomiske ansvar. Selvfølgelig er det os der bruger penge på det, forfatterne bruger ikk penge på udgivelsen, det er os der gør det, det er jo os der investerer noget i det kan man sige rent økonomisk, men rent sådan kunstnerisk er det jo dem, der kommer med investeringen, ja så har vi et ligeligt ansvar der. Og derfor / det er en rigtig god måde at tænke det på fra starten fordi, ja vi vil jo gerne have aktivistiske forfattere fordi det er / deres litteratur slår bare bredere igennem jo mere de fylder, men det jeg ville sige med det var [-] det var at [-] nu skal jeg lige tænke mig om, hvad fanden var det jeg ville sige, nå der tabte jeg sgu lige tråden, men [-] nå ja altså det er også en del af det, når man er et lille sted så kan vi ikk / vi har ikk et stort marketing-apparat, vi har heller ikke / altså hvis du får udgivet en bog på Gyldendal eller sådan noget, så sidder der jo en person fra marketing og en person fra presseafdelingen og en person fra boghandler-kontakt-afdelingen og det ene og det andet, så der ligesom sidder en person fra hver afdeling og det er som regel mig der er alle de fem personer eller Jakob er alle de fem personer og det er rigtig godt, men det er klart vi kan jo ikk udfylde fem personers arbejde eller sidde en hel dag og kun lave pr for én bog altså, så det kræver også at der er et vist engagement fra forfatternes side fordi de skal også / de

skal også gøre noget for at sælge sig selv, og det er noget der har været / altså det er noget vi kæmper meget med generelt men altså, det har været noget der generelt har været problemet med forfattere i Danmark, de er bange for / ja de er bange for at sælge sig selv og jeg tror det har meget med det Jantelov at gøre. Altså de er bange for at bruge energi på at sælge bøger og sådan noget så, men hvis man kigger på det så de ”succesfulde”, i gåseøjne, smalle forfattere der klarer sig godt, det er altså også dem der er virkelig gode til at sælge sig selv og det er bare en del af gamet, ja det er det godt nok, så der skal de også / ja de skal også selv være aktivistiske og selv sige ”Okay, ku man lave et arrangement her, eller hvis man gjorde sådan her, eller hvis man nu / på den ene eller anden måde, eller hvis man nu lavede den her vinkel i pressen eller”, ja.

I: Nu siger du også de deltager i debatter, offentlige debatter og sådan noget / de er vel villige til, tror jeg, at hjælpe jer og samarbejde med jer.

G: Ja, ja altså 100 procent det er virkelig sådan / der er virkelig en ligelig fordeling altså, normalt er det jo sådan på et forlag, at man kommer ind med et manuskript og så afleverer man det og så går du hjem og venter indtil den kommer fra tryk, men her der er vi / der har vi forfatterne inde over alle processerne hele tiden og det er ikke nødvendigvis fordi de skal lave forlagsarbejde, men de skal bare være involveret i processen hele vejen igennem fordi det er pisse vigtigt at når / jeg ved ikk om I har læst Cecilies bog, men det er et meget godt eksempel det her, altså hvis nu du sender den her til en korrekturlæser så vil han rette hele bogen fordi det er en lang gang korrekturfejl, fordi hun bruger sproget på en helt vild mærkelig måde og det er jo fuldstændig bevidst, men hvis jeg bare sendte det til korrekturlæsning og fik det rettet og fik det trykt i en bog, så ville det jo ikke være den samme bog, men i stedet så involverer jeg Cecilie og diskuterer de forskellige rettelser der kunne være med hende fordi det ligesom er korrekturlæsning ud fra et hensyn og på den måde så bliver det også / altså så bliver teksten på en eller anden måde også spidset lidt ekstra til hele tiden og / og også altså redigeringsarbejdet, det er jo helt vildt så meget energi vi bruger på det det er det / og det er det også selv på Texas Longhorn altså så sætter folk sig ned med forfatterne og snakker med dem om det, og det gør man altså ikk normalt altså hvis du sender det ind til nogle af de andre tidsskrifter, så ryger det jo bare i trykken altså det er jo / så ja der skal / de bliver involveret meget i det, men man skal selvfølgelig også være indstillet på det som forfatter, fordi man skal jo være klar til at diskutere sin tekst og også være klar til at modtage kritik og på en eller anden måde sådan, ja objektivisere sin egen tekst på en måde, men

ja altså vi tænker det fuldstændig omvendt i forhold til, hvad det traditionelt er, at man bare smider et manuskript ind af postkassen og så går man hjem og venter tre måneder på at den kommer fra tryk, fordi det er vigtigt at bøgerne føles som forfatterens bøger, altså så det føles som dem, at det føles som deres produkt, så når de står derude og skal læse op af en bog at de ikke føler de står med et eller andet fremmedelement mellem hænderne, men at de føler de står med den bog de har lavet mellem hænderne og det tror jeg igen spejler sig tilbage på det der ansvarsforhold der er mellem os og forfatterne altså, det giver virkelig også noget den anden vej, at de føler så stort et ansvar.

I: Men siden I har så stort et samarbejde, så er det vel også jeres produkt, det er vel en blanding?

G: Ja ja det er det, jo jo hele tiden, det er jo hele tiden en mellemting, men det er altså det er forfatterne der ligesom har / det plejer at være forlaget der ligesom har the final say, men det er forfatterne der ligesom har the final say her. Altså, vi rådgiver dem, hvis jeg for eksempel skal lave et omslag med en forfatter så rådgiver jeg dem i forhold til, hvad jeg synes der skal være og de fortæller mig hvad for nogle ideer de har haft og så snakker vi om det undervejs og snakker med en grafiker om det og sådan / og så prøver jeg ligesom at være rådgiveren og mellemmanden og ja, så det er meget den rolle altså, ja vi har virkelig virkelig meget respekt for forfatterens holdninger til / hele vejen igennem processen, det er vigtigt at være ydmyg overfor det, ja.

I: Du har været lidt inde på det, men du må gerne lige uddybe hvor meget I sådan har været / hvor meget I er inde i redigeringsprocessen af en bog.

G: Ja altså vi er 100 procent inde i det, altså vi er inde i det hele, altså så meget som man overhovedet kan være og det foregår helt konkret ved at vi sætter os ned med forfatterne og læser teksten, som regel efter vi har læst den højt og gennemgået den sætning for sætning, det er faktisk sådan det foregår næsten hver gang og det tager lang tid / det tager pisse lang tid, men det er det værd fordi så er der ikke, altså så er der ikke sådan nogle hovsa-sætninger eller hvor fanden kom det lige fra eller et eller andet så har vi ligesom diskuteret det hele, hele vejen igennem, og det fungerer rigtig godt altså. Det er svært at sætte timer på, men det er fandeme mange timer altså, det er virkelig virkelig mange timer vi bruger på det og det er godt givet ud,

det er virkelig virkelig godt givet ud, ja. Jeg ved ikk hvordan jeg skal uddybe det mere, men vi er fuldstændig / alle forlag er inde i redigeringsprocessen, det er de, på den måde er vi ikke specielle, men vi bruger edermame meget energi på det og det er der timerne ligger i processen altså det er helt klart der. Så det er noget med altså / nogen gange så er det sådan noget med at så mødes man hver tirsdag i 2,5 måned eller sådan noget indtil man er nået igennem en bog, sådan kan det godt være nogen gange, og så / ja nogen gange så er der jo ikke så meget at diskutere og så kan man klare det på en eftermiddag og så andre gange så skal en bog skrives fuldstændigt om fire gange eller sådan noget altså det er ikk usandsynligt fordi når man nærlæser det, så får man ligesom nogen nye indsigter på en måde og så ender forfatteren også med at se på det på en helt anden måde og så er det hele nødt til at blive skrevet om, ja.

I: Så kan man spørge sig selv om I ser jer selv som en ”gladiatorfamilie” i gåseøjne?

G: Ja, ja det gør vi fordi / jamen netop fordi altså, når der er det her ansvarsforhold så er vi også / så kommer der også en eller anden form for respektforhold, med ansvar der følger der også respekt og det er ekstremt vigtigt at vi har respekt for forfatterne, men at de også har respekt for os og det / noget vi helt konkret gør det er at vi, cirka hver halve år nogen gange lidt flere gange om året, der holder vi sådan et stormøde, hvor alle forfatterne kommer ind, så præsenterer vi i store linjer arbejdet i forlaget, så hvis vi har nogen store tiltag vi skal til at lancere eller et eller andet vi vil diskutere med dem, så præsenterer vi det og så diskuterer vi det og det er / nogen gange så går bølgerne højt og så kan vi virkelig / vi kan fandeme diskutere, men det er også en del af det / det er en del af det når man har respekt for hinanden, så vi kan virkelig, altså vi kan virkelig ryge i totterne på hinanden, men alt er godt fordi vi har respekt for hinanden og så danser vi bare sammen til julefrokosten og så er alt godt igen altså. Vi bliver aldrig uvenner, men bølgerne kan godt gå højt. Ja så det er helt konkret de der stormøder der de er vigtige, det er også en måde for os der arbejder på forlaget til ligesom at sætte os ned og kigge på hvad er det egentlig der sker og hvad har vi lavet og hvor er vi på vej hen og så sætter vi os ned med de forfattere og / altså det er jo sådan de gør på store forlag, men så sætter de sig ned med en bestyrelse og en fra Danske Bank og en fra det ene og det andet og så fortæller man nå hvad er der sket og så kan de komme med input, men vi gør det så bare med forfatterne i stedet.

I: Så har vi set at I har et stort overtal af kvinder, kvindelige forfattere, hvorfor? Hvordan kan det være?

G: Heh, ja det er et godt spørgsmål.

I: Har det været bevidst?

G: Nej, jo altså med Sandalserien har det været bevidst fordi det der har været problemet med sådan kanoniseringen af dansk litteratur det har været / ligesom har primært tilgodeset mændene hele vejen igennem altså, det har været mænd der har fået lov at blive kanoniseret hele tiden og så engang imellem så har det været kvinder, men så har det været kvinder, der har altså som ikke har afviget for meget fra den traditionelle kvindes rolle, så det har været et kæmpe problem så det vi har prøvet / vi har forsøgt og modarbejdet med sandalserien, sådan en som Marie Bregendahl den der *En Dødsnat* derovre for eksempel den / da den udkom så sagde direktøren inde på Gyldendal at det klædte altså ikke en kvinde at skrive så brutalt det synes han bare ikke var i orden, selvom han udgav den, og det er også en helt vild brutal bog, men det faldt på en eller anden måde udenfor det man forventede af kvinder på det tidspunkt og så har den ikke fået så meget vind i sejlene sandsynligvis fordi den er skrevet af en kvinde og så har vi prøvet at hive den frem igen nogen af de der bøger og sige ”Nu kan I lige se det her, det er altså helt vildt” og det har virket, der er mange kritikere som har sagt sådan ”vi er nødt til at revurdere hele vores læsning af perioden fordi vi har kun læst mændene” og der har gemt sig de her fantastiske bøger og kvinder. Så lige med Sandalserien som er en klassikerserie, den har jeg slet ikke fortalt jer om, men det er en klassikerserie, der er det selvfølgelig en del af det. Men med ny dansk litteratur, hvorfor der er en overvægt af kvinder der, det ved jeg faktisk ikke (griner), det har jeg aldrig rigtig tænkt over. Aner det ikke.

I: Er det fordi de er dygtigere?

G: Nej det tror jeg ikke [-] ja det ved jeg sgu ikke. Jeg tror ikke / næ, næ, aner det ikke. Jeg har faktisk ingen anelse om det. Hvorfor det lige er / men det er faktisk ret sjovt, jeg har sgu aldrig rigtig tænkt over det selv.

I: Skal man som forfatter skrive en bestemt slags litteratur for at blive udgivet hos jer? Og hvad skal man kunne? Har I nogle bestemte kriterier?

G: Nej altså der er ikke nogen bestemt form for litteratur man skal kunne skrive for at være her [-3]. Man skal bare / det man skal kunne det er ligesom noget mere socialt på en eller anden måde altså, det er vigtigt / det man skal kunne det er at man skal tage sig selv alvorligt og man skal tage de ting man laver alvorligt og man skal læse sig selv grundigt. Ja det er vist det altså sådan indholdsmæssigt så er der ikke nogen grænser for det altså, man skal være direkte eller indirekte politisk på en eller anden måde, men det er alt litteratur jo i en eller anden forstand er jo politisk, men eller så næ så skal man bare ku / [-] næ det er faktisk / der er ikke rigtig nogen bestemt holdning til det, tror jeg ikke. Altså selvfølgelig er der en linje, der kommer af sig selv men [-] det er faktisk / det er rigtig svært og jeg har prøvet at sidde sådan og samle lidt forskellige tekster og lister om sådan linjen for ny dansk litteratur vi har, men det er fandme svært for det stikker i 1000 forskellige retninger indholdsmæssigt og forfatterne er vidt forskellige og / ja nu siger du så at de fleste er kvinder, men bortset fra det så er de ret forskellige. Og [-] ja det er vel det.

I: Okay, nu nævnte du selv ny dansk litteratur, hvad mener du præcist når du siger det?

G: Jamen det er faktisk bare fuldstændig lavpraktisk, det er bare nulevende danske forfattere.

I: Fordi I siger nemlig at I ikke vil udgive altså plotlitteratur og bestsellere Jussi Adler Olsen for eksempel, men det må vel også være ny dansk litteratur?

G: Ja ja.

I: Okay, men hvor adskiller det sig så?

G: Jamen det er altså / det er mest en indadvendt skillelinje, som skal skelne imellem vores genudgivelser og vores nye udgivelser altså, og alle de der fra sandalserien det er jo alle sammen genudgivelser og ny dansk litteratur det er jo så ting, der ikke er udkommet før. Som regel i 99,9 procent af tilfældene. Der kan godt være nogle afvigelse, men det er faktisk / der er egentlig ikke så meget andet i det end det er bare en praktisk skillelinje indadtil. Ja det er de to ben vi

ligesom har. Ny dansk litteratur og klassikere, men ja der er faktisk ikke så meget andet i det end det.

I: Så udgiver I jo flere forskellige genrer, hvad er årsagen til at I ikke har lagt jer fast på én bestemt?

G: At vi ikke har. Jamen det er jo for at vise hele tiden at / for at vise alsidigheden i litteraturen hele tiden, som både kommer til udtryk i form af den alsidige skare af forfattere der er og den alsidige skare af tekster, men sådan genre og former der er det jo også sådan, måske i den etablerede offentlighed, at man tror der ligesom er to eller tre former eller genrer, men der er fandme mange genrer og der er noget spændende ved at gå på opdagelse i genrerne, så det bruger vi meget tid på og det / ej det gør vi ikk, nu siger jeg bare noget / det mente jeg ikk. Vi bruger ikke meget tid på det, men vi bruger altså / vi prøver at sigte bredt og der / altså gode tekster de kan komme i alle mulige former, det kan være fuldstændig knust sprog i lyrik og det kan være sådan virkelig velargumenterede essays og det kan være ja det ene og det andet. Vi har lige udgivet vores første bog i en genre / jeg tror faktisk vi har opfundet / ej det har vi ikk, men sådan den første / jeg har ikke set nogen bog udkomme med den genre før i hvert fald. Mixed media-bog som er en genre vi / det er en ny genre herhjemme i hvert fald, mixed media som er Nis-Christian Bredholts *Freischwimmer* som er sådan en blanding af foto og prosa og poesi og dagbog.

I: I har sådan en linje på skolen ikk?

G: Ja, men det er en linje der hedder art writing det er lidt noget andet, men det er også derhen af altså fordi man ville godt kunne sige at mixed media er en form for art writing ja. Nu glemte jeg sgu lige spørgsmålet, hvad var det?

I: Jeg kunne godt tænke mig at høre mere om, hvad mixed media det dækker over, helt præcist?

G: Jamen det dækker over / ja det dækker ligesom over det der står i genrebetegnelsen at det er en meget konkret altså, det er en blanding af forskellige medier og i Nis' tilfælde så er det altså en blanding af prosa, normal prosa eller hva skal man sige, organisationsdiagrammer, og så er

der fotos, og så er der poesi og der er dagbog og det ene og det andet som er / det er jo i og for sig forskellige genrer, som normalt er adskilte. Organisationsdiagrammer hører jo normalt til i en powerpoint-fremstilling i en virksomhed måske og fotos hører til i fotobøger og poesi hører til i digtsamlinger, og når man så blander det så kommer der en ny genrer som vi har kaldt mixed media og det dækker jo også over, at det er både skrift og / jeg ved ikk hvad for et medie man kalder organisationsdiagrammer, måske er det bare organisationsdiagrammer, og så fotos, det er meget det.

I: I udgiver også tegneserier.

G: Ja det gør vi det er / ja altså der er faktisk to genrer som vi sådan kommer til at satse mere på. Og den ene af dem er tegneserier og den anden er essayistik. Jeg kan lige tage dem hver for sig. Men med tegneserier der har vores oplevelser været at / og har også været lidt tilsandet altså. Mens der i de senere år er kommet nogle virkelig virkelig seriøse talenter i dansk tegneserier, men som ligesom er faldet udenfor det traditionelle tegneseriemiljø, altså som ikk har lavet sådan noget traditionelt Valhalla-tegneserier og sådan noget og det har / man kan se sådan et forlag som Basilisk som normalt også kun udgiver prosa og poesi de lige pludselig også er begyndt at udgive tegneserier og udgiver nogle fantastiske bøger og det afspejler sig af, at vi lever i en tid hvor der er et kæmpe / jeg tror der kommer en revolution af tegneserieforfattere fra Danmark. Nu her altså, Halfdan der lige stak hovedet ind nu her før, han er ligesom bannerføreren, Halfdan Pisket, han er ligesom den helt store kanon også i udlandet og begynder at sælge mange i udlandet også og jeg tror de er ved at lave / altså de laver sådan nogen skæve former for tegneserier som ja / men det vil vi i hvert fald gerne bidrage med eller bidrage til den her udvikling og så sætte den i skub, så tegneserier når bredere ud og får en større plads altså og det der også har været et problem med tegneserier i lang tid har også været, at man ikke har taget det så alvorligt altså, det er derfor man lige pludselig begynder at kalde det graphic novels det var jo fordi at så kunne man ligesom / så var det ikke ligeså skamfuldt som at læse tegneserier så læste man graphic novels selvom det er jo også bare en tegneserie og det har ændret sig, og i høj grad ændret sig med Halfdan og Rikke Villadsen. Det virker måske umiddelbart som en lille ting ud ad til, men de fik Statens Kunstfonds treårige legat de to, til deling godt nok, men de fik det og det er jo kæmpe stort altså, det tror jeg aldrig nogen sinde der er nogen, der har fået, som har lavet tegneserier i Danmark fordi på den måde så blåstempler staten jo tegneserier som kunst og

siger det er forfattervirksomhed at lave tegneserier og det er helt vildt, men det er også et udtryk for den udvikling der er lige nu altså, hvor der sker en hel masse, og så er det også fordi der er de her genrer som ligesom tvinger til at få rusket op i miljøerne på samme måde. Vi har skabt et enormt godt miljø i generelt København igennem de sidste 30 år der er opstået et fantastisk miljø med udgangspunkt i forfatterskolen og den måde at læse på og nå bredere og bredere og bredere og så er der opstået en praksis, hvor forskellige submiljøer og det ene og det andet, hvor man ligesom mødes og læses af hinanden og giver kritik og sådan noget og det / og så udvikler den sig hele tiden og det er derfor der er sket så meget med dansk litteratur de sidste tyve år altså, det er fordi at der er opstået de her fantastiske miljøer, hvor man er mødtes og kritiseret hinanden og hjulpet hinanden og det har der ikke været så meget af i tegneserieverden og det vil vi gerne være med til at skabe, at den samme sådan praksis eksisterer i tegneserieverden, hvor man mødes hver onsdag fire tegneserieforfattere vi læser hinanden vi giver kritik og det er jo en hel anden måde at læse på og give kritik på end med skrift selvfølgelig fordi det er sådan noget med synsvinklen og sådan, den kunne blive mere dramatisk, hvis nu der skete noget i baggrunden og alt sådan noget som jeg ikke har så meget forstand på men / og det samme med essayistik det kommer vi også til at satse noget mere på fremover, det er også en genre, som har været fuldstændig undervurderet i Danmark. Nu udgav vi to essaysamlinger i efteråret og vi kommer til at udgive en hel del mere og det er også et udtryk for at der virkelig er meget at hente der i den genre der fordi det er også et format for forfatterne at få lov at reflektere inden for essayistik og i sådan en essayistisk ramme, hvor der sker nogen helt vildt spændende ting vi har sagt til nogen forfattere ”kunne du ikke tænke dig at skrive en essaysamling?” og der er også mange forfattere, der ligesom også bare skriver essayistisk altså, hvis man ser på sådan en som Amalie Smith for eksempel meget af hendes / mange af hendes bøger er i udgangspunktet essayistiske, så der tror vi virkelig der er noget at hente også og så gøre noget ved de genrer der.

I: Så tilbage til jeres Sandalserie. Du har været inde på det før, men hvad var årsagen egentlig til at den ligesom skulle udgives eller genudgives?

G: Ja jamen det var / helt grundlæggende har det primære mål været at etablere en ny kanon som et modsvar til den / var det Brian Mikkelsen der lavede den for lidt over ti år siden, hvor det er de samme gamle slagere der / som regel mænd / og det der sker, når man laver en kanon, det er at man får hele Danmark til at fokusere på den litteratur der er i den kanon og det er jo helt

praktisk, det får de at vide i folkeskolerne og i gymnasierne ”I skal læse det her litteratur, det er det, der er kanon, det er det, der er det vigtigste”. Med Sandalserien har vi prøvet at etablere en alternativ kanon, som skulle udfordre den anden og sige sådan ”prøv at hør her, på det her tidspunkt hvor I hylder Johannes V. Jensen var der faktisk en kvinde, der skrev noget endnu vildere 50 år før det” og så hele tiden udfordre det og det er også begyndt at give pote, vi er ved at lave noget med / vi har indgået et samarbejde med Dansklærerforeningen og vi er ved at lave noget undervisningsmateriale til gymnasierne med dem, hvor vi skal prøve og give et andet blik på den kanon der er og få dem til at læse noget andet end det man hele tiden læser altså, fordi det er også kedeligt for alle, fordi det er kedeligt for underviserne fordi de skal stå og undervise i den samme tekst igen og igen og igen og det er Johannes V. Jensen og hvad betyder den her vindmølle og det ene og det andet og / og så også de undervisere vi taler med og dem vi samarbejder med i dansklærerforeningen de er helt oppe og køre over det fordi for dem der er det også sådan en opdagelsesrejse på en eller anden måde i litteraturen og komme udenfor den der kanon der og se sådan ”okay der er faktisk nogle helt vilde ting som ikke er skrevet af Johannes V. Jensen og Herman Bang”, så det har hele tiden været det grundlæggende, men meget af det handler om det moderne gennembrud, men også bredere end det det er også / det er helt op til / jeg tror, hva når vi op til efterhånden 80’erne eller 70’erne eller sådan noget, men / så det er alt muligt og så har vi / så har vi ligesom den her serie som hele tiden skulle have et lidt alternativt udtryk fordi hvis man går ned i en boghandler og ser hvordan klassikere ser ud, så er der sådan lidt nogen sådan normer og pejlemærker for, hvordan klassikere skal se ud og der har vi fået Halfdan til at tegne nogen fødder og sådan lidt / give det sådan lidt tegneserie-agtigt udtryk for at udfordre det også, så det ser lidt sjovt ud når de står på klassikerhylden eller på biblioteket.

I: Det ser også godt ud.

G. Haha ja (griner) I skal næsten lige se noget sejt, så kan man gøre sådan her (lægger fire bøger fra Sandalserien ned på gulvet) og hvor er det sidste ben henne? Der var det.

I: Okay, ja den havde jeg slet ikke fanget (griner).

G: Nej det er / men heldigvis så arbejder vi sammen med nogle dygtige bogdesignere som tænker gode tanker og ham der har lavet den her, han havde fra starten tænkt at det skulle være sådan der.

I: Men det er jo også en samlet serie, så jeg kan godt se idéen at det ligesom skal gå igen.

G: Ja og det / ja var der mere jeg skulle sige om det? Var der mere du undrede dig over med sandalserien?

I: Nej, men jeg kunne godt tænke mig at høre om, hvad der kendetegner den litteratur I udgiver, om der er en fællesnævner?

G: Ja altså Hans Otto han har formuleret det ret godt, han har en ret god sætning for det, som betegner det meget godt, altså vi udgiver litteratur, som udvider hjernens geografi. Det er det, der ligesom er grundsætningen hele tiden, så det skal være litteratur, der ligesom udvider vores forståelse af os selv og hinanden hele tiden og det kan både være gammel oversat litteratur eller det kan være ny litteratur og det kan være / altså det kan være alt muligt, det kan være mennesker i alle mulige forskellige situationer og alle mulige måder at tænke på og fortælle på og skrive litteratur på og ja. Det er i hvert fald grundtanken hele tiden at det skal være noget der ligesom hele tiden udvider vores bevidsthed altså. God litteratur er bevidsthedsudvidende i sig selv på en måde som altså / som stoffer også kan være det, men litteratur er endnu vildere altså, det kan være endnu vildere at læse god litteratur fordi det kan være så bevidsthedsudvidende og det er noget helt grundlæggende / altså det er noget helt grundlæggende at man / det man har sprog for, det har man også en bevidsthed omkring og omvendt, det man så får et sprog for også det får man lige pludselig også en bevidsthed omkring, ja det er virkelig en / det tror jeg ligesom er det grundlæggende altså et meget godt eksempel det er nogle af Hans Ottos bøger, hvis I har læst nogen af hans romaner der / det er jo meget selvbiografiske romaner, han er vokset op i en bondefamilie og på landet og sådan noget, og der bruger han bare / han bruger virkelig meget sådan noget bondejargon eller landmandsjargon som er et specifikt fagsprog for landmænd som man næsten ikke kan forstå hvis man ikke er landmand altså, sådan et eller andet bestemt værktøj, der hedder et eller andet bestemt hvor normalt ville man måske gå efter at kalde en eller anden dims så kan man kalde den en hammer, men hva nu hvis det ikke er en hammer, hva nu hvis den

hedder et eller andet specifikt den her hammer, og det kan jo være / det lyder helt pjattet det her, men hvis den nu hedder et eller andet specifikt, så får man lige pludselig bevidsthed om den her hammer på en helt anden måde, og det han gør det er at han ringer til sin mor hver aften og spørger hende ”hva fanden var det nu den hed den der maskine vi havde som gjorde det der?” eller et eller andet altså hele tiden tage det alvorligt og det kan man også høre når vi læser altså når vi læser noget så prøver vi hele tiden at komme tingene nærmere altså sådan: Er det her bare en hammer eller er det en bestemt type hammer? hvordan ser den ud? hvad mærke er det? hvor kommer den fra? altså sådan hele tiden, de der generelle begreber altså, prøve at komme det nærmere hele tiden, komme så tæt på det som overhovedet muligt fordi så kommer hjernen også tættere på det og læseren kommer tættere på det og så får man bevidsthed om det og / så på den måde bevidsthedsudvidende og derfor tror jeg det passer meget godt hele tiden det der med vi udvider hjernens geografi eller vi forsøger i hvert fald at gøre det. Det er den litteratur vi udgiver.

I: Så lidt mere omkring parateksterne. Hvordan foregår hele det her valg af et omslag på en bog og bearbejdningen? Er du med inde over der også?

G: Ja det er jeg i høj grad. Altså det foregår helt konkret på den måde at vi plejer at, når vi skal lave en bog, så når teksten er ved at være færdig, så indkalder jeg forfatteren til et møde og så tager jeg nogle forskellige papirprøver med og nogle forskellige eksempler på bøger med og så snakker vi / så sætter jeg mig ned med forfatteren og så spørger jeg sådan ”hvordan kunne du tænke dig at din bog ser ud?” og så begynder vi at tage snakken derfra og så starter vi med at finde et format sådan, skal det ligne noget a la det her eller skal det være en høj bog eller hvor lang skal den være og hvor bred skal den være og hvad forestiller du dig med forslaget / eller hvad med omslaget, og så tager vi udgangspunkt i det forfatteren siger der fordi de har altid en idé til, hvordan det skal se ud. Vi kunne også vende det om og sige vi har en idé til omslaget og sådan skal det bare være, men det gør vi ikk det / vi samarbejder med forfatteren, så derfor tager vi også udgangspunkt i, hvad de siger om deres bøger og hvad de godt kunne tænke sig og så bruger vi vores faglighed til at supplere dem altså og det vil sige / ja fordi de / forfatterne har jo, nu kigger jeg på en ting som et grafisk omslag, men det er jo også en fysisk taktil ting som for eksempel den jeg sidder med her, som er Charlotte Strandgaards *Ingenmandsland*, som er en bog hun skrev om at være gammel og tænke på sex og sådan noget, det er sådan en meget kropslig bog, og hun havde sådan en / hun havde en generel idé om at der skulle være en hyben på

omslaget og så nåede vi så sammen frem til, sammen med grafikereren, at det skulle se sådan her ud, men så havde jeg den idé at vi udover at der skulle være hyben på omslaget så skulle bogen ha sådan en / det hedder en gummi-kachering som er / prøv og mærk på den, kan du mærke den er sådan lidt blød? Det bliver også kaldt soft-touch og hvis I går ned i en boghandel og så finder nogen af de der erotiske bøger nede fra hylderne sådan noget ja *Fifty Shades of Grey* og hvad hedder de andre der / jeg kan ikk huske hvad de andre hedder, og så hvis I røre ved dem, så er de som regel med det her på og det er en indirekte måde for forlagene at indikere at ”her er altså en sexbog” (griner) og det er sådan en underbevidst måde at kommunikere det på fordi det er sådan en / altså som regel så er de der sexbøger der de er, så er der en mancheknap på forsiden, hva fanden siger det om noget som helst? eller der ligger en kuglepen, der kan ligge en kuglepen for eksempel og når jeg ser en kuglepen på et omslag så tænker jeg jo bare sådan ”hva fanden er det?” men så rører man ved den og så er der det her på og så ved man ligesom, hvad klokken er slået (griner) og / men det jeg ville sige med det det var så at mig og Charlotte vi fandt så ud af sammen, at der skulle være / det skulle være et format der var det her og så tog jeg kontakt til en af vores bogdesignere eller grafikere og sagde til ham ”vi har den og den idé, kan du komme med nogle forslag til hvordan det kunne se ud?” og så / så er det som regel sådan at de her bogdesignere vi arbejder sammen med de finder på 5-10, nogen gange 40, forskellige omslag og så sætter vi os ned grafiker eller bogdesigner, forfatter og jeg og snakker om, hvad der ville være bedst / hvordan det ville fungere bedst muligt og det jeg så supplerer med fra min stand det er ligesom og prøve at byde ind med, hvad kan man gøre rent fysisk og så / hvad er det for noget papir man kan bruge og hvad er det for en lakering og med den her fandt vi ud af det ku være helt vildt sjovt og bruge det her underbevidste der er i at man rører ved den her type bøger og så har den den her lakering når det er en bog, der handler om sex og den er 1000 gange bedre end alle de der erotiske romaner, men den har det der / den spiller lidt på det og det fandt vi ud af sammen og det er hele tiden et samarbejde altså mellem os og forfatteren og grafikereren, så nogen gange så har forfatteren også en idé til hvilken grafiker det skal være, men nu skal jeg lige finde et godt eksempel til jer (slår op på computeren) vi har altså / det vildeste jeg har været oppe på det var hvor vi nåede at lave 30-40 forskellige omslag til en bog inden vi fik sendt den af sted. Jeg skal lige se om jeg kan finde dem så jeg kan vise jer dem, det ku måske være meget sjovt [-5]. Nej det kan jeg sgu ikke finde, det kunne være sjovt, men / så det fungerer helt konkret på den måde, at vi sætter os ned og finder ud af det i fællesskab, hvad det skal være og så har vi hver vores faglighed på en eller anden måde så det vi / det er som regel mig og grafikereren

ligesom tager udgangspunkt i forfatterens drømme om, hvordan bogen skal se ud og så prøver vi at leve op til det og så ved vi ligesom i fællesskab, grafikerer og jeg imellem, hvordan kan man trykke bogen, hvor skal den trykkes henne, nogen gange så er det sådan at hvis en bog skal laves på en speciel måde, så skal den laves på et specielt trykkeri et sted altså, hvis den skal trykkes på bibelpapir så er der kun ét trykkeri i hele Europa, der kan lave det, hvis den skal trykkes på farvede bogblok ligesom der er på Amalie Smiths *Marble* den er ligesom farvet udenpå det er nede i Tyskland der trykker noget, der hedder CBI, der kan det, hvis det skal være en blød ryg så skal den laves i Finland og hvis det skal være en hård ryg så skal den laves i Tyskland eller et eller andet, det er sådan noget det kan / vi byder ligesom ind med hver vores og grafikerer ved selvfølgelig hvordan man kan få det til at hænge sammen, men ellers altså / det er virkelig fra projekt til projekt altså, der tager vi den virkelig og tager udgangspunkt i hvad har forfatteren tænkt og nogen gange så sender vi også bare teksten til en bogdesigner og siger ”prøv at læs den her tekst og så kom med nogen forslag til, hvad vi kunne gøre” ja og så nogen af dem de har selv / altså *Strunk* det er en meget meget strunk bog, så det blev vi enige om den skal selvfølgelig være strunk, det ville ikke give nogen mening at lave en kvadratisk bog, når den handler om strunk, ja så er der det her det skulle være sådan lidt porno-agtigt at røre ved ja. Det er Nis-Christians bedstefar, som var en berømt forfatter også, som også er med i bogen ja. Ja nogen gange så behøver det jo ikke at være mere end / altså nogen gange så skal der ikke være mere, så skal det bare være en flot bog og det der det er jo en flot bog, men den føles også lidt som en notesbog på en eller anden måde og det er også vigtigt for lige præcis den bog, men vi tager det fra projekt til projekt og så tager vi udgangspunkt i forfatterens drømme fordi de skal føle det er deres bog og ikke et fremmedelement.

I: Jamen så her til sidst lidt omkring stjerner og anmeldelser. Josefine Klougart's bog *Om Mørke* har anmeldelser på bagsiden fra hendes tidligere udgivelser, hvorfor?

G: Ja.

I: Hvorfor bruge pladsen på det?

G: Ja, det er et godt spørgsmål altså, det er virkelig et godt spørgsmål det er / jamen det er helt / det er faktisk sådan helt klassisk forlagsmarketing-teknik at når en bog udkommer i første eller

andet oplag, så hvis man gerne vil have / hvis det er en forfatter der tidligere har fået gode anmeldelser så kan man ligesom hive nogen af de anmeldelser ind for ligesom at overbevise læseren om at den her forfatter har fået pisse gode anmeldelser for når bogen udkommer så er der jo ikke kommet anmeldelser endnu så vi kan ikk putte de nye anmeldelser på, men så kan man bruge de gamle så ligesom fortælle på den måde ”hun har fået så gode anmeldelser før”. Der er nogen forlag, der gør det på den måde at de trykker et første oplag i et utroligt lille oplag altså, så er det måske 200 eksemplarer det er der for det plejer at være man hører om ”wow den har solgt ud på en dag”, men det er som regel fordi de har trykt 200 af dem og så har de fået en hel masse anmeldelser og så når de skal trykke andet oplag, så kan de putte anmeldelserne på og det er bare en hel klassisk måde at sælge bøger på faktisk.

I: Det er det, der hedder blurb ikke?

G: Nja jo altså, nej blurb det er mere når man kommer / det er noget de bruger meget i USA og vi bruger det også lidt her faktisk altså, hvor vi får en forfatter til at komme med en udtalelse, eller en kritiker om en udtagelse om en bog eller en forfatter, hvor / altså nu for eksempel med Cecilie Lind her der spurgte vi Signe Gjessing, som er en anden forfatter, om hun ville læse bogen og lige give en / og komme med en udtagelse og det gjorde hun så og den udtagelse har vi så brugt i vores marketing og pressearbejde ”Signe Gjessing siger det her om bogen” fordi hun sagde nogle virkelig gode ting om den.

I: Og hvordan kan det være det ikk kom bag på bagsiden af den der?

G: Ja men det er et godt spørgsmål altså det er / i nogle tilfælde mere end andre der er det mere oplagt at lave sådan noget, ja altså det er jo som du måske også selv er lidt inde på, det er jo også en måde at bryde den fjerde væg på en eller anden måde, når man står med et produkt der er noget i sig selv, men at man så putter anmeldelsescitater og alt muligt på det bryder selvfølgelig med det fordi det ligesom er virkeligheden der trænger sig på på en eller anden måde, men det er en / ja lige på det punkt der er vi faktisk ikke så opfindsomme, det er ligesom bare en klassisk måde at sælge bøger på faktisk og så i nogen tilfælde så kan man bruge blurbs hvis der ikke har været så mange anmeldelser før eller hvis man tænker ”jeg kan lige få en god udtagelse fra en anden god og kendt forfatter” altså. Jeg købte en krimi for ikke så lang tid siden / ej det er måske

tre år siden fordi Knausgård havde sagt noget om den, så stod der på forsiden ”Knausgård siger et eller andet om den her krimi” og så tænkte jeg ”wow, Knausgård siger noget om en krimi, det lyder da helt vildt” og så læste jeg den så og den var også ret god, men ja det er bare en helt klassisk måde at gøre det på.

I: Det er vel sådan en salgsteknik?

G: Ja det er helt / det er marketing, det er virkelig virkelig almindeligt. Det er også derfor hvis I ser en krimi i første oplag og sådan noget, hvis I slår op på den så står der også anmeldelser af alle de tidligere bøger og det ene og det andet sådan, det er bare ligesom en måde at sælge bøger på.

I: Så de her stjerner og anmeldelser, de er generelt vigtige eller?

G: Ja altså som jeg også sagde tidligere, så er det bare noget der fylder helt vildt meget for dem der køber bøger, det er det bare, og det er næsten uanset hvor meget man revolutionerer hele kredsløbet omkring udgivelsen af bøger så er de der anmeldelser bare fuldstændig afgørende. Jeg kan huske / altså jeg arbejdede i en boghandel for nogle år siden og der inde på Politikken og der var det også sådan / der havde jeg tit oplevelser, faktisk hver eneste dag, at folk kom ind og så sagde de ”jeg har læst en anmeldelse / den var helt / det var en bog og den blev rost helt vildt. Jeg kan ikke lige huske, hvad den handlede om den der bog og forfatteren kan jeg ikke lige huske hvem er, men jeg vil gerne købe den” og så er det sådan noget med at man er nødt til at finde ud af frem og tilbage sådan: hva for en bog kunne det være?, hvornår blev den anmeldt?, hva var fornavnet på den her person? eller kan du huske efternavnet? hvad startede det med? eller et eller andet og så når man ligesom frem til til sidst ”okay det er den her bog”, men det jeg vil sige med det det er bare, at det siger bare utroligt meget om, hvad det er for en bevidsthed mange har omkring det her med at læse anmeldelser og bøger. Du kan næsten / hvis du har en god anmeldelse så køber folk bare bogen og de er næsten fuldstændig ligeglade med, hvad det er for en bog hvis den får gode anmeldelser, så skal man læse den føler de. Det betyder ekstremt meget.

I: Så altså sådan en anmeldelse har stor indflydelse?

G: Ja helt vildt, man kan se det på salgsstatistikkerne hver gang, hvis en bog har fået en god anmeldelse så rykker det bare. Det er det der virkelig rykker og det er især det, der rykker ude hos boghandlerne.

O: Men tror du omvendt med negative anmeldelser at de så har en negativ effekt? eller tror du at der er nogen der bliver provokeret af det og så siger ”nå men nu vil jeg selv læse den fordi det kan da ikke være sådan at anmelderne har ret altid”?

G: Nej jeg tror faktisk bare det har en negativ effekt og så desværre altså. Det kunne virkelig være fedt hvis det var sådan at folk de blev provokeret over en dårlig anmeldelse og tænkte / altså nogen gange så er det jo en bog der får så dårlige anmeldelser at man tænker ”det er så dårligt, det lyder grineren, den skal jeg læse”.

I: Altså det er nemlig noget vi har diskuteret. Hvor jeg selv har læst en dårlig anmeldelse og tænkt ”det kan da ikke passe” og så har man selv været ude og købe den for at se ”jamen er det så sådan her det står til?”.

G: Men jeg tror du hører til de få engagerede på det punkt (griner), men jeg tror folk følger det enormt meget og det er også, som jeg sagde før, så det er næsten lige meget hvor meget mediarbejde man laver så kan man sgu næsten ikke redde det hjem hvis ikk den får gode anmeldelser, så det betyder bare meget.

I: Jeg har ikke mere. Har du noget du vil sige sådan til sidst?

G: Næ altså jeg tror næsten efterhånden jeg har sagt alt hvad der er at sige om alting (griner), men I må jo bare sige til, hvis I har flere spørgsmål, eller hvis der er noget I vil have uddybet. Altså også hvis I vil ud til nogen af de andre forlag, altså jeg kender jo alle, så I skal jo bare sige til så skal jeg nok sætte jer i forbindelse med dem. Jeg er ikke altid så god til at svare på mails, men det har I jo fundet ud af (griner).

I + O: Hehe ja, og tak fordi du ville være med.

Bilag 2

Brev til abonnenter.

Kære abonnent

Tusind tak, fordi du støtter dansk litteratur, Forlaget Gladiator og forfatteres arbejds- og levevilkår.

Dit abonnement er en direkte støtte til samtidslitteraturen.

Vi har for en måneds tid siden sendt dig en mail om Jacob Skyggebjergs HVAD MENER DU MED VI, som vi hermed sender dig, da du ikke har benyttet dig af tidsfristen til at melde fra. Det er vi enormt glade for. For det betyder, at du har en fantastisk læseoplevelse i vente i form af Skyggebjergs vildt ambitiøse, sjove og skarpe roman. Vi trækker 210 kr. inkl. moms via Betalingsservice som betaling for bogen, og det er jo hele 30% billigere end udsalgsprisen!

Tak for støtten og husk: Foråret skal nydes med en god bog i solen.

Mvh Gladiator

Du har 14 dage til at fortryde dit køb. I så fald skal du sende bogen tilbage inden for 14 dage fra modtagelsen. Bogen skal være i god stand i sådan et tilfælde. Læs mere om vilkår og betingelser for Gladiator Abonnement på <https://forlagetgladiator.dk/%20vilkaar-og-betingelser-abonnement%20/>.